ŞTEFAN OPREA

PROCESUL MANECHINELOR

15

Ștefan Oprea

PROCESUL MANECHINELOR

I

„Ovidiu Morărescu, sunaţi de trei ori cîte trei foarte scurt !“ Vecinii nu înţeleseseră niciodată indicaţia de pe plăcuţa prinsă în patru cuişoare lîngă soneria căpitanului. Îl considerau un om foarte serios, incapabil să facă o glumă, incapabil să zîmbească măcar. Şi totuşi, această plăcuţă fără sens... „de trei ori cîte trei foarte scurt“. Probabil acesta e indicativul său acolo unde lucrează, îşi ziceau unii, şi îl păstrează şi la domiciliu ca să nu-l uite. Doi elevi, copiii vecinului de palier, încercaseră chiar să descopere taina cu ajutorul alfabetului Morse, dar nu ajunseseră la nici un rezultat, ceea ce spori enigma plăcuţei, cu atît mai mult cu cît, suprave_ ghind din casă, pe gaura cheii, uşa căpitanului, nu atît din curiozitate, cît pentru fiorul aventurii, cei doi elevi constataseră că tipul solid care vine mereu la căpitan nu respectă indicaţia. El sună o dată lung şi i se deschide imediat, ceea ce nu li se întîmplă celor care sună „de trei ori cîte trei foarte scurt“ şi care sînt lăsaţi să aştepte pînă se plictisesc, deschizîndu-li-se exact în clipa cînd îşi pierd răbdarea şi se hotărăsc să plece. Vrînd să-i facă o figură, puştii sunară, într-o zi, întocmai ca tipul solid : o dată foarte lung, dar nimeni nu veni să le deschidă. Nu-i acasă, îşi ziseră, şi coborîră scările să iasă în curte. În hol se loviră însă nas

în nas cu tipul solid şi se luară după el, ţinîndu-se la distanţă. Tipul sună ca de obicei, o dată lung şi uşa se deschise imediat ; căpitanul îl primi pe solid cu indiferenţă, aruncă o privire băieţilor, le făcu un semn amical cu mîna şi închise imediat. Din ziua aceea fu clar pentru toată lumea de pe scară că Ovidiu Morărescu nu-i un căpitan ca toţi căpitanii, ci unul cu sarcini speciale. Şi ca şi cum asta ar fi avut o influenţă miraculoasă asupra fizicului său, toţi îl vedeau acum ca pe un cascador puternic şi abil, deşi în realitate nu era decît un tip foarte obişnuit, mărunţel chiar şi slab, dar cu o mină de om foarte sănătos. Singurul lucru care îi deranja pe vecini era lipsa lui de comunicabilitate, răceala cu care îi privea şi cu care se ferea mereu de ei. Nu era prieten şi aproape că nu schimba o vorbă cu nimeni. Soţia lui, o femeie foarte subţire, ca trestie, cu capul mic, blond, drăguţă ca o pisică din vitrina fondului plastic, avea probabil o slujbă dificilă, de vreme ce pleca dimineaţa înainte de şapte şi se întorcea numai spre seară. În caietul de evidenţă al celor doi băieţi—detectivi erau însemnate unele zile în care femeia nu se întorsese acasă decît noaptea tîrziu. Vecinii se mirau că oamenii aceştia nu merg niciodată împreună, nu se duc la un film, la un restaurant, nimic. Slujba şi casa, atît. Nimeni nu i-a auzit vreodată certîndu-se, nimeni nu a avut niciodată cu ei vreun conflict sau măcar o discuţie în contradictoriu ; persoane curioase, aşa gîndea toată lumea despre ei. Dar cum fiecare e prins cu o mie de treburi şi cum nimeni nu are niciodată timp, soţii Morărescu nu reţineau prea insistent atenţia celor din jur ; doar puştii înclinaţi spre aventură urmăreau cu sufletul la gură fiecare miş-

care și o treceau înfrigurați în jurnal. Așa procedară și acum. După ce tipul solid intră la Morărescu, ei dădură buzna în casă, notară repede cele constatate, apoi își lipiră urechile de peretele care despărțea dormitorul lor de camera de lucru a căpitanului. La început nu reușiră să distingă decît vocile calme ale celor doi bărbați. Vorbeau la intervale mari, probabil că lucrau ceva care presupunea multă atenție. La un moment dat unul rîse așa de puternic încît „detectivii“ se desprinseră brusc de perete și se retraseră dintr-o singură mișcare tocmai în mijlocul casei. Numai pentru o secundă însă, căci în clipa următoare reveniră la post ca și cum ar fi fost atrași de un magnet. Cu nasul lor fin de aventurieri, simțiră că vor avea o zi bună. Și într-adevăr, nu trecu decît un minut și în camera căpitanului se auzi un magnetofon. Băieții erau gata să aplaude de bucurie ; știau deja că Morărescu are un magnetofon puternic și că obișnuiește să-l pună destul de tare, așa încît ei pot asculta, dacă își ascut bine urechea, benzile căpitanului.

Și are benzi cu muzică splendidă. De data aceasta însă, puștii fură uluiți. De pe bandă curgea vocea plăcută a unei femei care spunea niște lucruri extrem de interesante, palpitante chiar. Îi răspundea un bărbat, ceva mai lent și rostind vorbele cu oare-care prețiozitate. Era vorba de un individ șchiop, cu nume fals, urmărit de niște detectivi. Copiii socotiră că cei doi dezbat una din problemele lor profesionale și cu sufletul la gură de emoție și interes ascultară lipindu-se cu totul de perete. Nu se așteptaseră la o aventură atît de palpitantă.

— „Unde-i omul nostru în clipa asta ?“ întrebă femeia.

— „Acum vreun ceas, un oarecare Hubert Zimmermann, care șchiopătează foarte rău de piciorul drept a părăsit Grazul. Dar știu unde e".

Urmară cîteva explicații pe care puștii nu le putură distinge, apoi iar vocea femeii sună clar :

— „Scuzați-mă, dar ieri n-am putut să-mi termin raportul. Vă telefonam de la un hotel din Graz și tocmai atunci a intrat un camarad. Acum vă vorbesc de la un telefon public de pe șoseaua din Semmering".

— „Ce faci la Semmering ?" întrebă pripit bărbatul.

— „Hubert Zimmermann s-a înregistrat la un mare hotel din Semmering, unde un vechi prieten de-al său are grijă de el. Am auzit că Zimmermann se duce nu știu pentru ce la Viena".

Unul din copii se pregătea să se minuneze auzind aceste nume de oameni și de localități. „Pe unde umblă vecinul nostru de apartament !" — își zise, dar n-apucă să-i comunice celuilalt ideea că auzi țăcănitul unei clape și magnetofonul amuți.

— Nu-ți place ? se auzi vocea solidului. De ce ai închis ?

— Zău că tu ești puțin trăsnit, Vasiliule. De lecturi artistice îmi arde mie acum ? Ia-ți banda și lasă-mă în pace. Mai bine te servesc cu ceva de băut. Ce bei ?

— Ai să regreți că nu asculți. Are o voce dumnezeiască și interpretează splendid. Aici am citit împreună dintr-un roman polițist, dar s-o auzi recitînd. Îmi dai voie ?

Și fără să aștepte răspunsul lui Morărescu, apasă clapa și magnetofonul umplu iar camera cu vocea plină și caldă a Nadinei Copa. Citea din Eminescu :

„Şi dacă ramuri bat în geam / Şi se cutremur plopii, / E ca în minte să te am / Şi-ncet să te apropii / Şi dacă norii groşi se duc / De iese-n luciu luna, / E ca aminte să-mi aduc / De tine-ntotdeauna".

— Vasiliule, tu chiar eşti îndrăgostit de fata asta ?

— Ai promis că-mi dai ceva de băut. Aştept.

— Să ştii că n-am decît nişte vişinată. Nevastă-mea are un adevărat dar de a pune bine băutura, aşa de bine încît eu n-o găsesc niciodată.

— Nu te necăji, e bună şi vişinata. Am fost o dată în vizită la nişte domnişoare bătrîne şi tot cu vişinată m-au servit ; aşa că sînt obişnuit.

Morărescu se prefăcu a nu înţelege ironia. Avea convingerea că nu există răspuns mai categoric la o ironie decît să te prefaci că n-ai observat-o ; îl dezarmezi complet pe ironist, făcîndu-l să creadă că n-a fost suficient de ascuţit. Aşa că, fără nici o legătură îi spuse :

— Shall we go on ? *)

— Yes.

— Cum merge studiul englezei, Lache băiatule ?

— Mm, aşa şi-aşa ; nu prea am timp şi profesoara e bătrînă şi uscată ca o coarnă. Nesuferite englezoaicele alea bătrîne. Cred că am să-mi caut o altă meditatoare, mai tînără. Dar, nu, nu, că pe urmă nu mai învăţ serios.

Lache Vasiliu rîse singur şi nu se miră că Morărescu rămase neimpresionat ; îl ştia foarte bine, mai curînd faci o piatră să rîdă. Toţi comicii din lume dacă i-ai aduce dinaintea lui şi tot n-ar rîde. Da, le-ar analiza calitatea umorului, dar de rîs... E un fel de Buster Keaton al contraspionajului.

*) continuăm ? (engl.).

Aproape nimic din discuţia ofiţerilor nu mai răzbătea prin perete, dar micii detectivi stăteau nemişcaţi în speranţa că vor mai auzi ceva. Amorţiseră stînd în incomoda poziţie, dar palpitau de curiozitate şi emoţie. Nu-l auzeau acum decît pe Vasiliu, din cînd în cînd, vorbind tare, căci Morărescu se dusese la bucătărie să caute vişinata. Solidul parcă vorbea la telefon, căci răspunsurile de dincolo ale lui Morărescu nu se auzeau.

— N-ai văzut nici un spectacol de-al ei ? Păcat ! ... E foc de deşteaptă, bătrîne. Şi talentată... Da, bineînţeles, cultă... M-am verificat, sînt sigur... În toamnă... Aproape sigur în toamnă... Ştii cît îmi place mie teatrul. Îmi dă lecţii de dicţie... Ei, aşa să nu-mi trebuiască.

Vasiliu tăcu. Un timp fu liniște deplină, pe urmă iarăși vocea actriţei : „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii / Şi nu ucid / cu mintea tainele ce le-ntîlnesc / în calea mea / în flori, în ochi, pe buze ori morminte“.

Copiii se priviră nedumeriţi ; nu înţelegeau nimic, dar nici nu voiau să renunţe.

„Eu cu lumina mea sporesc a lumii taină — / şi-ntocmai cum cu razele ei albe luna / nu micşorează, ci tremurătoare / măreşte şi mai tare taina nopţii / aşa îmbogăţesc şi eu întunecata zare“.

— Iată vişinata, bătrîne. Şi cafeaua.

— Mulţumesc, or să mă învioreze.

— Dar văd că actriţa ta a întors-o pe filozofie. Din cine recită ?

— Din Blaga, „Poemele luminii“.

— Bravo, mă, dar faceţi literatură mare, nu glumă. Şi-n afară de asta ?

Răspunsul nu se auzi. Urmă o liniște întreruptă discret de clinchetul ceștilor de cafea. Băieții fură bucuroși să se destindă puțin. Unul aduse jurnalul și notă cu scris tremurat : „Tipul solid care sună odată lung și căruia i se deschide imediat e locotenet-major și se numește Vasiliu. E prieten cu o actriță de la care ia lecții de dicție și care-i citește poezii pe care el le înregistrează pe bandă. Depistat azi . . .“ și urma ziua și ora.

Morărescu îl privea pe Vasiliu cum își sorbea vișinata cu satisfacție. Voi să-l necăjească :

— Știi că sîntem ascultați cu mare atenție din apartamentul vecin ?

Vasiliu făcu o mutră surprinsă, contrariată și sări drept în picioare, cu ochii spre perete. Căpitanul rîse și-i explică în șoaptă :

— Sînt doi băieți care mă supraveghează pas cu pas. Pentru ei am pus magnetofonul așa de tare. Morărescu rîse blajin. Sînt formidabili. Nici n-ai observat că te-au urmărit cînd ai intrat ; n-ai observat, nu-i așa ?

— Nu, de unde să-mi închipui că doi puștani...

— Din experiență, tovarășe locotenent-major. Dar fii liniștit. Sînt băieți buni, cărora le place aventura. Atîta tot.

— Bine, dar asta înseamnă că au ascultat banda.

— Ei și ? Aveai vreun secret ? Acum imaginația lor va lucra și va căuta tot felul de explicații la ceea ce au auzit. Ce-i rău în asta ? !

— Nu crezi c-ar putea să vorbească ? !

— Nimic din ce au ascultat nu e important. Și pe urmă nu vor spune la nimeni ; e taina lor care dacă e divulgată nu mai are farmec ; așa că fii liniștit. Acum însă am să-i alung. Merse spre

perete, cu paşi intenţionat foarte apăsaţi şi bătu cu pumnul de cîteva ori :

— Foarte subţiri pereţii aştia, Vasiliule ! Oare nu ne ascultă nimeni ?

Speriaţi, băieţii o zbughiră afară şi peste un minut jucau mingea în faţa blocului. Morărescu îi privi zîmbind, văzîndu-i cum trag cu coada ochiului spre ferestrele lui.

— Ei şi acum, bătrîne, la ale noastre. Ia-ţi banda şi hai să mergem. Am să-ţi ofer şi eu o audiţie, dar ceva mai palpitantă.

Se îmbrăcară şi ieşiră în grabă. Morărescu era uşor afectat că trebuie să întrerupă pentru cîteva zile cercetările cazului Barna ; colonelul Stoian îi dăduse o însărcinare mai urgentă şi trebuia să plece. Vasiliu urma să-i ţină locul, mai exact să se ocupe de caz pînă la întoarcerea lui. Locotenentului-major îi plăcuse însărcinarea ; voia să-şi dovedească iscusinţa şi capacitatea. De la Morărescu învăţase multe, căci îl „asistase“ la cîteva acţiuni grele. Mergeau acum spre birou, tăcuţi, şi preocupaţi. Vasiliu îl privea din cînd în cînd cu coada ochiului pe căpitan încercînd să-i ghicească uşoara indispoziţie. De obicei e altfel căpitanul, deşi prea vesel nu-i niciodată. Dar la urma urmei şi un pantof care te bate îţi poate provoca indispoziţii, aşa că renunţă să caute explicaţii pentru posomorala lui Morărescu. El, în schimb, Vasiliu, era foarte bine dispus. Se afla în pragul unor misiuni importante, începea să se afirme mai mult, colonelul îl şi apreciase — rece, ce-i drept, cum îi e felul — cu cîteva zile în urmă, după ce el, Vasiliu, se dovedise foarte iscusit într-un „conflict“ cu nişte străini. Zîmbi larg amintindu-şi de domnul acela grăsun şi afabil

pe care îi urmărise pe tot litoralul pînă ce a reușit să-i ghicească intențiile și să i le dejoace. A fost o chestie foarte reușită, ca la carte.

— Cui zîmbești, Vasiliule ? îl întrebă Morărescu fără să-l privească.

Locotenentul-major tuși jenat și căută repede un răspuns, dar negăsindu-l zise la întîmplare.

— Zîmbesc și eu așa, soarelui.

— Bravo, mă. Și eu care credeam că Nadinei Copa. Te-a întors pe dos ființa asta, bătrîne.

— Da de unde, căpitane, mă gîndeam la cu totul altceva. La grăsunul de săptămîna trecută, de pe litoral.

— A, am înțeles ; așa zîmbeam și eu de unul singur după primul succes. Nu-i însă nici un pericol. Te obișnuiești și după aceea nu te mai îmbeți de pe urma succesului nici după cazuri serioase.

— Adică ce vrei să spui ? Că n-a fost un caz serios ? !

— Da de unde caz serios ! Un găinar obișnuit. Atîta tot.

Vasiliu nu mai avu timp să riposteze — deși voia s-o facă și chiar foarte vehement. Intrară în clădirea impunătoare a inspectoratului. Culoarele lungi și drepte erau răcoroase și după căldura de afară se simțiră bine, ca în umbra unei păduri. Era liniște și, în afara ofițerului de serviciu, nu întîlniră pe nimeni pînă la etajul doi unde se afla biroul lui Morărescu. Vasiliu cunoaștea bine camera de lucru a căpitanului. Erau buni prieteni, în ciuda glumelor pe care acesta le făcea pe seama lui. Aici, la birou, față în față, au stat multe seri și au despicat firul în patru încercînd să găsească soluția vreunei probleme complicate. Locotenentul-major

îl admira pur și simplu pe Morărescu. Sobru, calculat, nu se grăbește niciodată, nu aruncă vorbele fără să le gîndească bine, nu consideră niciodată că a găsit soluția unică, întotdeauna zice că mai trebuie căutat, mai trebuie judecat ; terenul de investigație este adesea necunoscut, iar posibilitățile raționamentului uman sînt, practic, infinite. De aceea Morărescu nu spune niciodată că a găsit soluția definitivă ; caută, mai caută chiar atunci cînd nu mai există dubii. Vasiliu gîndea la toate acestea în timp ce-l urmărea pe căpitan cum pregătește magnetofonul.

— O să-ți placă, bătrîne, îi zise. Aici nu-i poezie, nici lectură artistică. E realitate. Deși — cum ai să vezi — am făcut și eu un pic de teatru. Dar cu măsură și cu scop.

— Adică vrei să spui că . . .

— Nu, nu te burzului, nici nu m-am gîndit la banda ta cu vocea divinei. Poart-o lîngă inimă, n-ai decît. Ia loc că începe.

Morărescu se așează și el adînc într-un fotoliu și deschise magnetofonul. Pe bandă era un dialog, bineînțeles un interogatoriu. Vasiliu recunoscu vocea lui Morărescu. Cealaltă voce era a unei femei. Morărescu spunea numai cîte un **da** din cînd în cînd și i se auzea obișnuita bătaie rară cu creionul în masă. Vocea femeii era sincopată, nervoasă, cînd repezită, cînd prudentă.

— „Cînd a călcat pe piatra aceea blestemată a țipat. Am țipat și eu, a țipat și trenul . . .“

— „Da . . .“

Urmă o pauză în care bătaia în masă, cu creionul, ticul căpitanului, părea un cronometru măsurînd cu exactitate timpul de gîndire al celei inte-

rogate. Ca şi cum ar fi simţit nemulţumirea căpitanului, femeia sa văzu datoare să precizeze :

— „Asta a fost tot. Mai mult... numai dumnezeu ştie. Poate a vrut să se sinucidă, deşi nu avea, nu cred că avea vreun motiv".

— „Da. Şi ?"

— „Şi nimic. Asta a fost tot. O prostie, o prostie imensă care l-a costat viaţa. Viaţa lui şi viaţa mea".

— „Da. Bănuiesc că l-aţi iubit".

— „L-am iubit foarte mult".

— „N-aţi încercat să-i întindeţi mîna, să-l ajutaţi, să-l opriţi din cădere ?"

— „Nu, eu rămăsesem sus, pe marginea pantei ; n-am făcut decît să ţip".

— „Da..." făcu iar căpitanul şi lăsă un timp lung de tăcere pe care nu uită să-l „cronometreze" în stilul său caracteristic. Vasiliu şi-l închipuia acum pe căpitan — pe cel de pe bandă — sfredelind-o cu privirea pe femeie, încercînd să-i înţeleagă gîndul ascuns şi ritmul circulaţiei sîngelui. Dar acesta îi întrerupse zborul imaginaţiei, continuînd pe un ton de severitate ponderată :

— „Pe soţia lui aţi cunoscut-o ?" reluă el şirul întrebărilor.

— „Da, lucrează la noi. Ea mi l-a prezentat la o reuniune ştiinţifică".

— „Ce fel de femeie este ?"

— „Frumoasă, inteligentă, elegantă şi... foarte rece".

Vocea căpitanului ezită un moment, dar imediat îşi reveni şi întrebă ferm :

— „După cît timp aţi înlocuit-o ?... Iertaţi-mă!"

Femeia nu păru jenată și răspunse fără ocol, ca și cum ar fi cerut un foc să-și aprindă țigara :

— „La două săptămîni după ce mi l-a prezentat. L-am întîlnit întîmplător la institut ; probabil venise după ea".

— „Sau după dumneavoastră", insinuă căpitanul.

— „Nu cred, pentru că prima întîlnire fusese total insignifiantă și pentru mine și pentru el. Abia dacă ne reținusem figurile. Cînd l-am revăzut mi-au trebuit cîteva momente ca să-mi reamintesc de unde-l cunosc".

Brusc Morărescu opri magnetofonul și aproape repezi vorba spre locotenent :

— E, ce zici, Vasiliule ? Tu crezi ce spune femeia asta ?

— Naiba știe ce să zic ! Pare sinceră.

— S-o fi văzut în carne și oase. Mai pură ca Maica Domnului. Mai nevinovată ca . . .

— O fi nevinovată.

— O fi. Dar am eu dreptul s-o consider așa înainte de a verifica toate ipotezele ?

— Și soția mortului unde-i ? Ai chemat-o ?

— Ai răbdare, toate la timpul lor. Trebuie să fii foarte atent, să nu-ți scape nimic. Aprinzi o țigară ?

Vasiliu aprinse și-i întinse foc și căpitanului. Discuția de pe bandă îi plăcuse. Adică admira precizia întrebărilor, dar nici fata nu bătea cîmpii. Răspundea precis și fără să ocolească vreun amănunt ; părea sinceră, dar — vorba lui Morărescu — nu poți fi sigur pînă nu verifici toate ipotezele și chiar după aceea trebuie să te mai întrebi dacă nu cumva ar mai exista o soluție. N-o văzuse încă pe Vio-

leta Teodorescu, dar și-o imagina — în urma acestei discuții înregistrate — ca o femeie voluntară, lină nără și, fără îndoială, frumoasă. Nu cuteza să-l întrebe pe Morărescu despre asta ; căpitanul ar fi zis în mod sigur că n-are importanță și ar fi trecut mai departe. Spre surprinderea sa însă, Morărescu îl întrebă, parcă ghicindu-i gîndul :

— Cum ți se pare ființa ?

— Destul de sigură pe ea. Dacă nu chiar deșteaptă.

— Este. Și una și alta. Ai dibuit-o.

— Dacă-mi confirmi că e și frumoasă, înseamnă că . . .

— Este și frumoasă. E bine, foarte bine chiar. Dar mai ales are tupeu, e foc de îndrăzneață sau poate ar fi mai exact dacă aș spune „deschisă". Uneori mă întreb dacă nu cumva asta e o tactică. Ai s-o auzi imediat ce direct și deschis a vorbit cu Barna la prima lor întîlnire. După afirmația ei, era prima dată cînd stăteau de vorbă. Îți atrag atenția că acum vei asculta un dialog, așa cum mi l-a relatat Violeta Teodorescu, dar „interpretat". L-am rugat pe locotenentul Ignat să-i dea replica și a făcut-o bucuros. Nici fata nu s-a opus, deși era evident că nu-i face plăcere. Te-am prevenit că am făcut și eu puțin teatru.

— De ce ? nu pricep !

— Voiam să am o viziune cît mai exactă a scenei, așa cum s-a petrecut. Nu știu tu ce crezi, dar pe mine vizualizarea, retranspunerea în fapt real a unei relatări mă face să pătrund mai ușor în esența lucrurilor, disting mai bine nuanțele, descopăr relația subtilă a faptelor, ceea ce din simpla relatare verbală poate să-mi scape.

Vasiliu îl privea cu un amestec de uimire şi satisfacţie pe acest coleg al său care de fiecare dată îşi dezvăluie o trăsătură nouă, o preocupare inedită, care găseşte mereu procedee de lucru ce-l ajută să adîncească analiza subtilă a cazurilor. Auzi, **vizualizare.** Interesant !

— Ei, asculţi ? îl scoase Morărescu din meditaţie. Deci prima întîlnire dintre Violeta Teodorescu şi doctorul Barna. Dacă ai uitat ultima ei replică din discuţia cu mine ţi-o reamintesc : „Cînd l-am revăzut — pe doctorul Barna, fireşte, preciză căpitanul — mi-au trebuit cîteva momente ca să-mi reamintesc de unde-l cunosc". Îţi ofer scena acestor cîteva momente, majorule, şi-mi cer scuze pentru interpretarea care, oricum, nu-i de talia Nadinei Copa.

Apăsă cu un gest sigur clapa magnetofonului şi vocile intrară într-un dialog extrem de simplu şi de deschis. Vocea Violetei, puţin voalată de emoţie, era caldă şi plăcută. A lui Ignat cam prea aspră, în uşor contrast cu replicile.

— „Bună ziua, stimată doamnă ; mă bucur că vă întîlnesc !"

— „Mi-ar face plăcere să vă pot spune la fel, domnule, dar pur şi simplu . . ."

— „Nu mă recunoaşteţi, nu-i aşa ? Sînt dezolat".

— „Ba parcă vă recunosc, dar nu ştiu exact de unde să vă iau.

Şi chiar nu ştiam, vă dau cuvîntul de onoare..."

— „Lăsaţi, doamnă, vă credem" — se auzi vocea lui Morărescu intervenind peste dialogul celor doi, nu mai daţi acum explicaţii suplimentare că stricaţi cursivitatea întîlnirii, adică exact ceea ce doresc

eu să obțin. Discutați numai cu presupusul doctor Barna. Vă rog să continuați !“

Le ceru să reia scena de la ultima replică, așa că Ignat mai rosti o dată, cam patetic, ultima frază:

— „Nu mă recunoașteți, nu-i așa ? Sînt dezolat!“

— „Ba parcă vă cunosc, dar nu știu exact de unde să vă iau“.

— „Sînt doctorul Barna“.

— „Ah, domnule doctor, vă rog foarte mult să mă iertați, dar pur și simplu . . .“

— „Nu-i nimic, doamnă, sînt obișnuit. Mutra mea ștearsă e de vină“.

— „O spuneți ca să mă obligați la un compliment ? Ei bine, sînteți un bărbat fermecător și mă mir că n-am observat asta de la prima întîlnire“.

— „La o declarație atît de directă nu pot răspunde decît cu o invitație foarte directă“.

— Fii atent ce chestie nostimă ! îi șopti căpitanul lui Vasiliu peste banda de magnetofon. Vasiliu fusese cucerit de discuție, așa că era deja foarte atent.

Vocea falsului Barna continuă :

— „Mașina mea e jos. Un Renault 16, alb. Poftim cheile. În trei minute cobor și eu. Nu mă întreba unde vom merge căci nu știu ; la întîmplare. Nu, nu, nu-mi răspunde ! Peste trei minute voi fi jos. Dacă te găsesc în mașină, va începe o eră. Sau măcar un anotimp. De ce mă privești așa și de ce mă lași cu mîna întinsă ? Ia cheile ! Le poți păstra, mai am o pereche“.

— „Domnule doctor, dar...“

— „Îți mulțumesc că ești foarte curajoasă și atît de deschisă. Nu-mi plac femeile care se fandosesc. Deci,pentru trei minute, la revedere !“

— Ce zici de povestea asta ? — întrerupse Morărescu din nou magnetofonul.

Vasiliu, cîştigat de dialogul franc al celor doi, se pierduse într-un zîmbet, gîndind probabil că i-ar plăcea şi lui o astfel de discuţie cu o femeie. Un compliment, o invitaţie şi gata.

— Te-am întrebat ce zici, repetă Morărescu întrebarea rămasă fără răspuns. Vasiliu tresări :

— Hm ? Interesant, interesant, au tupeu amîndoi.

Căpitanul fu nemulţumit de această constatare mediocră şi-l invită să asculte mai departe interogatoriul înregistrat pe bandă. Renunţase pentru moment la colaborarea lui Ignat şi discuţia continuase între el, căpitanul Morărescu, şi femeie :

— „Aţi acceptat destul de repede invitaţia".

— „Nu sînt o gîsculiţă sentimentală, dar, trebuie să recunosc, doctorul m-a fascinat. Am stat mult, după aceea, şi m-am gîndit la acest moment fără să-l pot explica. Barna avea un **ce** inefabil căruia eu nu i-am putut rezista. Şi, ca să fiu sinceră, eram într-o stare . . . cum să vă spun ? . . . muncisem foarte mult în ultimii doi ani pentru teza de doctorat şi pur şi simplu uitasem că pe lume mai există şi bărbaţi . . . adică uitasem, îmi reprimasem cu severitate orice gînd, orice dorinţă. Dumneavoastră n-aveţi cum înţelege . . ."

— „Ba înţeleg, cum să nu înţeleg ; am mai cunoscut nişte cazuri asemănătoare. Şi pe urmă, am studiat psihologia femeii cu un foarte bun profesor. Dar voiam să vă mai întreb ceva. La soţia lui nu v-aţi gîndit ?"

— „La Sonia ? (urmă o pauză lungă în care Vasiliu avu timp să-şi aprindă o ţigară). Ba da, m-am

gîndit, dar mult mai tîrziu. Atunci nici măcar nu mi-a trecut prin cap vreo legătură între ea și Barna, deși știam foarte bine că e soțul ei și deși ea era colega mea cea mai apropiată".

— „Cheile mașinii le mai aveți ?"

— „Poftim ?"

„Mai sînt la dumneavoastră cheile pe care vi le-a dat atunci ?"

Violeta Teodorescu păru surprinsă de întrebare și căpitanului nu-i scăpă aceasta.

— „Cheile mașinii ? Da, cred că le mai am în una din poșetele mele. Doctorul avea două rînduri de chei așa că nu mi le-a mai cerut niciodată".

— „V-ați folosit vreodată de ele ?"

— „Atunci le-am pus în poșetă și poșeta aceea..."

— „Vă rog să răspundeți la întrebare : v-ați folosit vreodată de acele chei ?"

Urmă iar o pauză lungă în care Morărescu avu timp să-i spună repede lui Vasiliu că femeia i se păruse cam încurcată și se bîlbîise înainte de a răspunde.

— „Da, cred că da".

— „În ce împrejurări v-ați folosit de mașina lui ?"

— „Barna îmi îngăduise să mă folosesc de ea ori de cîte ori aș fi avut nevoie".

— „Vă rog să nu mai ocoliți răspunsurile ; pierdem vremea".

— „M-am folosit în diverse împrejurări".

— „Dați-mi un exemplu !"

— „Da, cred că o dată . . . o dată am plecat la părinți, la Ocolul Mare ; am rămas acolo două zile. Țin minte că Barna s-a supărat. Nu pentru

că l-am lipsit două zile de mașină, ci pentru că nu știa ce-i cu mine, unde sînt".

— „Da, și ?"

Căpitanul începea să-și piardă răbdarea. Se cunoștea din nervozitatea cu care spunea **da** și din ritmul de ceasornic al bătăii cu creionul în masă.

— „Și nimic. Asta a fost, s-a supărat, i-a trecut și altceva nimic".

— „Vă rog să vă amintiți dacă în seara crimei... pardon, în seara accidentului ați plecat din oraș cu aceeași mașină".

— „Nu, sigur nu. Am plecat cu un Fiat 1800, bleu. Barna a spus că Renault-ul lui are o defecțiune și că a închiriat Fiatul pentru seara aceea, ca să nu renunțăm la plimbarea noastră obișnuită".

— „Ziceți **obișnuită.** Ce înțelegeți prin **asta** ?"

— „Ne plimbam foarte regulat, de **două** ori pe săptămînă, în afara orașului. Joia și sîmbăta".

— „În ce direcții ?"

— „Întotdeauna în aceeași direcție. Aveam locul nostru de agrement : campingul de la Runca. Probabil că-l știți".

— „Îl știu ; cel de lîngă calea ferată. Rămîneați mult acolo ?"

— „Toată noaptea".

— „Sînt indiscret, vă rog să mă iertați, dar aș vrea să știu cam ce făceați acolo".

— „Pot să vă spun, nu-s o femeie rușinoasă, dar sînt sigură că vă închipuiți ce făceam".

Lache Vasiliu rîse așa de tare încît acoperi banda de magnetofon care între timp depănă cîteva replici din care nu se înțelese nimic. Morărescu fu nevoit să întrerupă și să reia.

— E dată dracului femeia asta, căpitane! Propun o scurtă pauză. Parcă aveai niște ness, n-ai vrea să . . .

Căpitanul se apucă să caute cafeaua în timp ce Vasiliu își aprinse o țigară și-și reluă atitudinea serioasă, „regulamentară", cum îi plăcea lui Morărescu să spună. Medită puțin asupra celor ascultate și nerăbdător cum era întotdeauna, încerca să descopere legăturile ascunse ale lucrurilor. Vedea deja niște dedesubturi pe care era sigur că Morărescu nu le sesizase, deși îl știa foarte iscusit în cercetarea subtextelor. Chiar îl invidiase o dată, cînd colonelul Stoian, trăgînd concluziile asupra unui caz rezolvat de Morărescu, spusese că acesta cercetează lucrurile **pe verticală,** în timp ce unii colegi se mulțumesc cu **orizontala** întîmplărilor, că rămîn adică la suprafață, că se încurcă în fapte. Subtilitatea lui Morărescu este dată mereu drept pildă și singurul care nu-i poartă pică este el, Lache Vasiliu, „oltean cu inimă cît Ceahlăul", cum îi zice chiar Morărescu.

Băură cafeaua în liniște. Căpitanul îl cerceta pe Vasiliu de parcă acum îl vedea pentru prima dată. Voia parcă să înțeleagă dacă mai tînărul lui coleg și prieten este pătruns de importanța cazului de care urma să se ocupe. Pe de altă parte, era puțin gelos. Îl pasionase cercetările de pînă acum și dintr-o dată gata, să-l înlocuiască altul, chiar dacă era vorba de numai cîteva zile. Se pot petrece multe în cîteva zile.

— Mă studiezi, căpitane. De ce? întrebă nedumerit Vasiliu simțind privirea cercetătoare asupra sa. Căpitanul nu-i răspunse, continuă să bea cafeaua liniștit cel puțin în aparență. Pentru Vasiliu însă

tăcerea colegului său era mai mult decît un răspuns.

— Sper că nu te gîndeşti că n-aş fi în stare...

— Fii, mă, serios, ce-i cu bănuielile astea ?! Hai să continuăm. Unde rămăsesem ?

— La declaraţia ei că mergeau de două ori pe săptămînă la campingul de la Runca.

— Aha... E, dă drumul benzii, să ascultăm mai departe.

Vasiliu deschise magnetofonul exact la replica Violetei Teodorescu :

— „... nu-s o femeie ruşinoasă ; dar sînt sigură că vă închipuiţi ce făceam".

Vocea căpitanului părea acum mai gravă :

— „Şi altceva ?"

— „Ce altceva am mai fi putut face ? A, da, ne plimbam pe linia ferată, discutînd nimicuri".

— „Treceaţi şi pe lîngă tunel ?"

— „De fiecare dată. Aşa a ajuns el să vadă treptele acelea improvizate pe panta tunelului şi să pună pariu că va merge pe ele".

— „Da..."

— „Vă rog foarte mult nu mai spuneţi **da !** Nu mai rezist !"

— „Da... adică... scuzaţi-mă ! Vă supără, nu-i aşa ?"

— „Îl spuneţi pe un ton de parcă m-aţi considera vinovată. Şi tot interogatoriul astă pe care parcă intenţionat îl prelungiţi, ca să-mi distrugeţi nervii. Nu mai rezist, lăsaţi-mă în pace, nu mai pot !"

Un timp pe bandă nu se auzi decît plînsul ei nervos. Vasiliu voi să oprească, dar căpitanul îi interzise cu un gest.

— Ai răbdare. Trebuie să ai foarte multă răbdare. Ascultă plînsul. Ce crezi, e sincer, sau e trucat ?

— Nu-mi dau seama, ar trebui să-l ascult de mai multe ori.

— Drept să-ți spun, nici eu nu mi-am dat seama. Nici atunci — deși am fost foarte atent — și nu-mi dau seama încă nici acum. Va trebui să ascultăm împreună. Specialistul în acustică ești tu, așa că îți aștept părerea.

Plînsul Violetei Teodorescu mai dură cîteva clipe și se stinse treptat, apoi femeia bău un pahar cu apă și-și ceru scuze pentru slăbiciune.

— „Nu face nimic, îi răspunse Morărescu ; vă înțeleg. Iertați-mă că trebuie să îndeplinim aceste formalități. Nici mie nu mi-e prea plăcut, vă rog să mă credeți. Dar să mergem, totuși, mai departe".

— „Eu nu sînt vinovată, domnule. Barna s-a sinucis din prostie. A vrut să braveze și s-a dus ca un bolovan sub roțile trenului. Asta-i tot. S-a speriat și s-a dezechilibrat cînd trenul a țîșnit din tunel fluierînd".

— „Da . . . Ah !, vă rog că mă iertați, e un tic intr-adevăr enervant. Trebuie să mă debarasez de el.

Urmă o pauză de cîteva minute. Discuția părea să fi ajuns în impas. Căpitanul refuzase categoric pînă acum varianta sinuciderii sau accidentului din imprudență. Avea unele motive, mai mult ipoteze decît date, dar suficiente ca să nu abandoneze varianta sa inițială : crima. Interogatoriile amănunțite pe care le luase și le înregistrase pe bandă de magnetofon ca să le poată apoi studia minuțios nu-l duseseră încă în vreo direcție cît de cît limpede;

nici cel mai mărunt capăt de fir nu se ivise. Își pusese mari speranțe în chestionarea Violetei Teodorescu, dar acum părea că se prăbușește totul, că nu va mai ajunge la nici un rezultat. Fata nu-i adusese nimic nou în toate discuțiile din primele trei zile. Abia în a patra se ivi un element inedit. Banda tocmai se apropia de acea discuție și Morărescu îl făcu atent pe locotenentul-major.

— Nu-i nimic sigur ceea ce am dedus din discuția ce va urma, dar poate fi o ipoteză de lucru căreia socot că trebuie să-i acord atenție. Te rog să urmărești fără să întrerupi. Discuția a avut loc aseară pe la 10. Abia avu timp să precizeze, că dialogul de pe bandă și începu. Era continuarea discuției precedente. Fata repeta ceea ce mai spusese :

— „S-a sinucis din prostie, asta-i !".

— „Credeți ?"

— „Altă explicație nu găsesc".

Vocea lui Morărescu deveni iarăși insinuantă și după ce lăsă un timp de suspensie în care, cu siguranță o privise pătrunzător, întrebă :

— „Ați căutat ?"

— „Ce să caut ?", reveni fata din gînduri, uitînd aproape ce spusese cu o clipă mai înainte.

— „O altă explicație. V-ați gîndit că ar putea fi o anume cauză care să-l fi determinat să se sinucidă ?"

— „M-am gîndit, am căutat, era firesc, nu ? M-am întrebat ce l-ar fi putut determina, în cazul că ar fi făcut-o intenționat. N-am găsit nimic plauzibil".

— „M-ar interesa, totuși ipotezele dumneavoastră. Poate mă ajută să mă îndrept într-o direcție bună“.

— „Nu cred, dar mă rog... Întîi mi-am zis că i-o fi făcut scandal soția, că ar fi avut mustrări de conștiință și negăsind o altă ieșire...“

— „Pare posibil“, se prefăcu Morărescu interesat din politețe, căci ipoteza era de-a dreptul puerilă. Dealtfel însăși Violeta Teodorescu o infirmă imediat :

— „Nu, n-a fost asta. M-am convins că nevastă-sa n-a știut absolut nimic de legătura noastră. Se purta cu mine exact ca înainte. Nici cea mai mică schimbare n-am observat în comportarea ei în tot cursul lunii cît eu am trăit cu bărbatul ei“.

— „Apropo de doamna Sonia Barna, în ce relații sînteți la serviciu ?“

— „De subordonare ; e șefa mea de laborator“.

— „Ce ați lucrat în ultimul timp ?“

— „Nu vă pot spune“.

— „De ce ? se prefăcu Morărescu a nu înțelege. A, probabil o lucrare secretă ? Mă rog, nu insist... Da... El venea pe la laborator ?“

— „Rar. Chiar foarte rar. Asta pentru că soția n-avea timp să stea de vorbă ; așa e specificul muncii noastre : analizele odată începute nu pot fi întrerupte“.

— „Deci venea foarte rar. Dar venea totuși. Vă amintiți o asemenea vizită ? Mi-o puteți povesti ?“

— „Dacă țineți numaidecît... Dar să știți că nu-mi face nici o plăcere, dealtfel ca toată această poveste“.

— „Vă cred și totuși sînt nevoit să insist“.

— „Mă rog. Într-o zi tocmai terminasem analizele de nitra . . .“

Violeta Teodorescu își întrerupse brusc fraza, speriată parcă de ceea ce era gată să spună.

— „Înțeleg, duduie, o scuză căpitanul, e un secret profesional. Treceți peste el și vorbiți-mi de vizita lui Barna“.

— „Da. Ieșisem din laborator, eu și Sonia, să fumăm o țigară, pe terasă, la aer. Stăteam amîndouă pe o canapea de nuiele și fumam. Apropo, te superi, căpitane, dacă-ți cer o țigară. Mă hotărîsem să nu mai fumez, dar situația asta penibilă în care mă aflu . . .“

Morărescu îi întinse pachetul și bricheta aprinsă. Banda înregistrase vag aceste mișcări. Fata trase atît de puternic fumul în piept încît se auzi un fel de oftat prelung.

— „Deci ieșisem să fumăm o țigară pe terasă. Probabil că v-am spus că specificul muncii noastre nu ne îngăduie să fumăm în laborator. Substanțele sînt foarte . . . Dar iarăși ajung la ele și nu știu dacă asta prezintă vreun interes . . .“

— „Desigur, desigur“, confirmă formal căpitanul.

— „. . . și dacă am dreptul să divulg . . .“

— „Vorbiți deschis, duduie ! Nu v-am spus pînă acum, dar știu totul despre specificul muncii dumneavoastră, despre analizele pe care le faceți și în ce scop le faceți“.

Urmă o scenă de alertă pe care locotenentul-major Vasiliu abia a putu· urmări. Violeta Teodorescu se arătă foarte speriată de ceea ce-i spusese căpitanul. De unde să fi aflat secretul cercetărilor lor ? Nu-l știa decît ea și Sonia, și chiar ceea ce cunoșteau ele era numai o parte din lucrarea gene-

rală pe care o coordonează un academician, nici ele nu știau cine anume. Insistă foarte mult pe lîngă Morărescu să-i spună de unde știe secretul și părea atît de îngrijorată încît vocea îi tremura. Amenința că dacă nu-i spune de unde a aflat scopul analizelor, căpitanul să nu mai conteze pe colaborarea ei în dezlegarea cazului Barna.

— Mi-a trebuit mult timp ca s-o potolesc, îi explică Morărescu locotenentului-major în timp ce manevra magnetofonul. Trecem peste pasajul ăsta, căci nu prezintă nici o importanță. Reiau de unde discuția se leagă și te avertizez că în curînd vei mai avea ocazia să prețuiești talentul actoricesc al lui Ignat.

— Iar **vizualizezi** ?

— Mai tîrziu. Acum abia reușesc s-o fac să-mi explice cîte ceva despre laborator, căci, deși i-am spus că știu exact despre ce e vorba acolo, în realitate nu știu decît foarte vag cîteva lucruri pe care mi le-a spus colonelul, care nici el, am avut impresia, nu le știa prea bine. Dar fata pare foarte tare în păstrarea secretului, ceea ce, drept să-ți spun, m-a surprins plăcut și mi-a clătinat oarecum îndoiala în privința bunei ei credințe. Vrei să asculți mai departe ?

Vasiliu nu avu nimic împotrivă, așa că banda porni din nou. Vocea fetei părea acum mai liniștită, după furtuna de adineaori.

— „Am vrut să spun mai înainte că este cu desăvîrșire interzis ca una din noi să rămînă singură în laborator. Intrăm amîndouă odată și plecăm amîndouă odată. Sînt trei chei care, bineînțeles, nu stau la noi, ci le păstrăm într-o casetă sigilată, pe care o închidem și o deschidem împreună".

— „Cum văd eu, zise căpitanul, e vorba de o treabă foarte serioasă. Atunci cum de-i era îngăduit doctorului Barna să vină la laborator ?“

— „La laborator, bine aţi spus. Dar nu în laborator. Probabil nu i se interzicea să vină să-şi vadă soţia tocmai ca să nu se atragă prea mult atenţia asupra secretului în care se lucrează acolo. Dar în laborator, doctorul Barna n-a intrat niciodată“.

— „Sînteţi sigură ?“

— „Absolut sigură“.

— „Da... Ei şi acum povestiţi-mi cum a decurs vizita de care îmi spuneaţi mai înainte. Vă rog să nu omiteţi nici un amănunt. În măsura în care nu constituie un secret prea strict, descrieţi-mi şi locul unde aţi stat de vorbă“.

— „Îmi amintesc totul perfect pentru că s-a petrecut sîmbăta trecută. Cu două zile înainte de moartea lui Barna. V-am spus că ieşisem pe terasă să fumăm o ţigară. Spre terasă dau două uşi : una din laborator şi una din hol. Sonia fuma liniştită, deşi avea o nemulţumire ; din cauza întîrzierii unor materiale, lucrarea noastră înainta greu...“

Morărescu apăsă butonul magnetofonului.

— Să-ţi mai dau puţin ness ? E cam lungă banda, dar cred că nu te-ai plictisit. Ai să asculţi acum lucruri ceva mai interesante. Interpretate, firește. Mai drăguţ e că apare aici a treia persoană, doamna Sonia Barna, soţia victimei. Dar cum n-am avut de unde o lua, am înlocuit-o cu cine crezi ?

— De unde să ştiu, făcu Lache Vasiliu. Nu m-aş mira s-o fi pus pe doamna Guivan, bibliotecara. Dacă nu cumva ai apelat la Nadina Copa. Tu ai fi în stare.

— Pe Nadina păstreaz-o tu pentru recitări și lecții de dicție. Eu am nevoie de oameni de meserie. Așa că am apelat la scumpa noastră colegă Mariana.

— Zău, mă ?, făcu ochii mari Vasiliu. Tocmai pe ea ? Dar cum de-a acceptat ?

— Am rugat-o insistent. Nu voia, zicea că ea n-a auzit de această metodă a **vizualizării** și că i se pare că eu, Morărescu, mă joc. I-am explicat că e o metodă a mea care mă ajută să înțeleg mai bine relațiile dintre oamenii implicați, dar pînă n-am vorbit cu șeful n-a acceptat. Pe urmă a mers strună. Am descoperit — s-a mirat și ea de asta — că are talent, putea să devină actriță dacă știa la timp.

— Ei, atunci să ascultăm, se mulțumi Vasiliu să spună și se așeză mai bine în fotoliu, gustînd cu evidentă plăcere din cafeaua rece.

Nu apucară însă să asculte nici măcar o singură replică, pentru că telefonul sună de cîteva ori lung și Morărescu fu nevoit să ridice receptorul. Era colonelul Stoian care-l chema foarte repede la el.

— Întrerupem. Mă duc să văd de ce mă cheamă. Dar mi-a spus să grăbim predarea și, respectiv, preluarea cazului Barna. Dealtfel nu mai aveai de ascultat decît această „scenă", de fapt, relatarea Violetei Teodorescu despre vizita la laborator a doctorului Barna. Poți s-o asculți și singur. Nu uita doar că Barna e de fapt locotenentul Ignat, iar Sonia, colega noastră Mariana. Singura autentică e Violeta Teodorescu. Așadar toată atenția la vorbele ei, la voce, la ezitări, și la toate celelalte. Mă interesează părerea ta. Ia banda și ai grijă de ea. Dacă o pierzi poți să-ți iei lumea în cap.

— Ei asta-i, cum s-o pierd ?

— Și mai am o rugăminte. Întrucît sper să nu lipsesc decît două-trei zile, te rog nu avansa prea mult cercetările. Păstrează-le numai la o temperatură ridicată, dar nu te lansa ; bate cît mai mult pasul pe loc. E totuși cazul meu și încă unul care mă pasionează. Promiți, bătrîne ?

— O să-mi fie cam greu, dar ce nu fac eu pentru tine ?

— Bun. Ei și acum mă duc la colonel. Dacă vrei, poți să rămîi și să asculți în continuare. Dacă nu ești obosit, firește.

Lui Lache Vasiliu îi surîse ideea. Se hotărî să rămînă. Îi ură succes lui Morărescu și-și făcu pregătirile : puse lîngă el pachetul de țigări și cana cu cafea și se înarmă cu răbdare. Lăsă storurile pe ferestre căci lumina era prea puternică și soarele îi bătea în față cu raze fierbinți, ca de foc. Oftă la gîndul unei băi în lacul M. în care se bălăcea adesea în vacanțele de vară. Apăsă butonul unui ventilator și se descheie la cămașă. Aerul răcoros îi făcu bine. Ce puțin îi trebuie omului ca să fie mulțumit, își zise !

Deschise magnetofonul. Mai întîi auzi vocea lui Morărescu punîndu-l în temă asupra celor ce urmau. Descria cadrul în care se făcea vizualizarea și prezenta scurte informații asupra persoanelor participante. Asta știa Vasiliu. Avea să-i asculte pe locotenentul Ignat și pe Mariana, fata aceea plinuță pe care n-a privit-o niciodată cu atenția cuvenită unei fete drăguțe. Ar fi preferat, fără îndoială, să asculte vocea Nadinei Copa, caldă și ușor tremurătoare, vocea aceasta care l-a încîntat în atîtea seri petrecute în splendida sală a Teatrului, unde el,

Vasiliu, venise prima dată cînd era încă elev-caporal; venise cu rîndul — era un spectacol rezervat, pentru militari — şi o văzuse şi o auzise pe Nadina Copa într-un rol care-i venea foarte bine, aşa i se păruse lui. Personajul se numea Chiajna, îl cunoştea din lecturi, dar piesa n-o mai văzuse, cum n-o mai văzuse şi n-o mai ascultase pînă atunci nici pe Nadina. L-a cîştigat, mai mult, l-a cucerit şi de atunci mergea la toate spectacolele ei pe care ajunsese să le ştie pe de rost ; uneori închidea ochii şi-o asculta, îi plăcea aşa s-o asculte numai şi s-o vadă în gînd, în alte situaţii decît cele de pe scenă de care ajunsese să se plictisească. E nedrept, îşi zicea el cîte o dată, e nedrept ca eu să viu aici de zeci de ori numai pentru ea şi ea habar să nu aibă. Se hotărîse în cîteva rînduri s-o aştepte la sfîrşitul spectacolului, să-i vorbească, să-i spună cît o admiră şi cum vine pentru ea la teatru... Toate hotărîrile se spulberau însă îndată ce cădea cortina pe ultima replică şi el pleca timid şi cuminte ca un şcolar, cu gînd că data viitoare va fi mai curajos şi sigur o va aştepta la sfîrşitul spectacolului, dacă nu cumva va merge chiar la cabina ei să-i ducă un braţ de flori. Dar deşi hotărîse asta de vreo zece ori, nu ajunsese s-o facă multă vreme. Abia după vreo doi ani s-a petrecut ce s-a petrecut între ei. Era o seară minunată... Dar în sfîrşit, vocea pe care trebuie s-o asculte era a Marianei şi cele două femei nu aveau nimic asemănător.

Deci Morărescu prezentase cadrul, aşa cum îl aflase de la Violeta Teodorescu şi cum îl stabilise apoi prin cercetări proprii. Rolul Soniei Barna îl interpreta Mariana, iar al doctorului — locotenentul Ignat. Singură Violeta Teodorescu este... autentică.

Autentică, așa zisese Morărescu. Vasiliu și-o imagina pe terasa laboratorului împreună cu falsa Sonia — cum le prezentase Morărescu — unde ieșiseră, amîndouă o dată, să fumeze o țigară. Vorbea Sonia și-și manifesta nemulțumirea față de întîrzierea unor materiale fără de care cercetările nu puteau avansa :

— „Aștia din minister ar trebui scuturați puțin", începu Sonia și lui Vasiliu i se păru agreabilă vocea Marianei. „Deși știu că aici nu ne jucăm de-a analizele chimice, ne fac pur și simplu șicane. Eu am să mă plîng".

— „S-o fi produs pe undeva o neregulă", bănui Violeta Teodorescu. „Să mai așteptăm cîteva zile și pe urmă să reclamăm întîrzierea".

— „Ba eu o să reclam chiar azi la departament ; nu se mai poate. Cine știe ce birocrat întîrzie livrarea. Cel puțin pentru viitor să se evite asemenea întîrzieri".

— „Acum, tovarășe locotenent !", se auzi vocea lui Morărescu indicîndu-i lui Ignat intrarea.

Locotenentul tuși ușor și rosti cam stîngaci :

— „Sărut mîinile, distinse doamne ! Mă bucur că vă găsesc o dată în pauză. Înseamnă că nu sînt complet lipsit de noroc".

— „Credeți că a nimerit din întîmplare tocmai în momentul dumneavoastră de pauză ?" — întrebă Morărescu, întrerupînd scena ? Sau poate știa că veți fuma o țigară exact la ora 12,30 ?"

Violeta Teodorescu mărturisi că nu s-a gîndit la asta, dar că cel puțin așa crede, era vorba de o simplă întîmplare, deoarece ele două, ea și Sonia, nu ieșeau pe terasă, pentru țigară, la o oră dinainte stabilită.

— „Şi excludeţi posibilitatea unei înţelegeri anterioare ?“, insistă Morărescu.

— „Între cine ?“, fu nedumerită Violeta Teodorescu.

— „De pildă, între Barna şi soţia lui. Sau, de ce nu ? — între Barna şi dumneavoastră“.

Violeta Teodorescu se tulbură. Vocea începu să-i tremure şi era gata să izbucnească în plîns :

— „Vă mărturisesc, domnule, că sub aceste suspiciuni nu voi rezista multă vreme. Am consimţit să vă stau la dispoziţie cu tot ce ştiu, am toată bunăvoinţa să vă ajut, dar dacă...“

— „Da, aveţi dreptate“, recunoscu Morărescu. „N-am să mai întrerup. Scuzaţi-mă ! Să mergem mai departe. Tovarăşe locotenent, reluăm de la replica „Mă bucur că vă găsesc...“

— „Mă bucur că vă găsesc odată în pauză !“, reluă Barna-Ignat. „Înseamnă că nu sînt complet lipsit de noroc“.

— „Cine ţi-a dat voie să intri ?!“, îl întîmpină vocea supărată şi surprinsă a Soniei. („A găsit tonul cel mai bun“, gîndi Vasiliu).

— „Am oamenii mei ; paznicul mi-e îndatorat pînă peste cap. Sărut mîna, Sonia, sărut mîinile domnişoară !“.

— „Mi se pare că v-am mai făcut cunoştinţă. E colaboratoarea mea cea mai apropiată, domnişoara Violeta Teodorescu. Uită-te bine le ea, că nu vezi la tot pasul o femeie atît de drăguţă“.

— „Soţia mea îmi ghiceşte întotdeauna gîndurile ; tocmai mă pregăteam să vă fac acest compliment, dar acum sigur că nu mai are valoare de inedit. Decît poate dacă înlocuiesc termenul **drăguţă** cu... **încîntătoare**“.

— „Vai, domnule doctor, dar sînteți prea amabil“, ripostă slab Violeta Teodorescu. „Cred că am roșit, simt cum îmi ard obrajii“.

— „E adevărat, dar asta vă sporește frumusețea“.

Vasiliu gîndi că dacă vocea lui Barna ar fi fost tot așa de aspră și nehotărîtă ca a locotenentului, fata nu i-ar fi acceptat niciodată curtea. Dar se vede că Barna va fi fost un bărbat plăcut. Încercă deci să suprapună, în gînd, peste imaginea locotenentului, cam imberb și cu ochelari cu lentile groase, un chip de bărbat frumos, voinic și elegant și îl găsi atît de bine încît îi plăcu și lui. I se păru că astfel înțelege mai ușor afecțiunea Violetei Teodorescu pentru Barna, căci, deocamdată, accepta ipoteza iubirii sincere a fetei și deci a nevinovăției ei.

Vocea lui Morărescu interveni din nou, ceea ce — într-adevăr — reducea din interesul scenei, îi altera cursivitatea :

— „Dacă am reținut bine declarația dumneavoastră, domnișoară Teodorescu, în timp ce discuția cu Barna a ajuns în acest punct, doamna Sonia a dispărut de pe terasă. Vă mențineți declarația ?“.

— „Da, Sonia s-a dus după cafele ; obișnuiam să bem o cafea, în aceste scurte pauze și acum era și un musafir care trebuia tratat...“

— „Bine, vom reveni. Continuați ! Deci dumneata și Barna ați rămas singuri pe terasă. Tovarășe locotenent, vă rog...“

Ignat făcu o pauză, răsfoi niște hîrtii (Vasiliu deduse că locotenentul nu și-a învățat rolul și că deci îl citește), tuși scurt și reluă :

— „Ascultă, Violeta, profit că am rămas singuri și te rog să nu mai faci tîmpenii !“

— „Ce tîmpenii ?“ se miră fata.

— „Ți-am mai atras atenția că te expui fără nici un rost. Ce dumnezeu, nu poți fi mai prudentă, nu poți păstra o taină ? De ce cauți cu tot dinadinsul să te dai și să mă dai în spectacol !?“

— „Nu-mi pasă ! Dacă tu mă iubești într-adevăr, nu-mi mai pasă de nimic...“

Violeta Teodorescu izbucni în plîns. Banda se derula încet reproducînd suspinele ei scăpate eforturilui de a se abține. „Fata asta ori e mare actriță — gîndi Vasiliu — ori e teribil de afectată de caz“. Deși foarte hotărît să urmeze deocamdată ipoteza a doua, Vasiliu știa că va avea dificultăți cu ea. Uneori e mai greu să dovedești nevinovăția cuiva decît culpa. Dar dacă Violeta Teodorescu e o vinovată extrem de rafinată și o bună actriță ? Iată un lucru la care va trebui să mediteze foarte mult. Și mai ales va trebui s-o cunoască neîntîrziat. Se hotărî să se ducă la ea în aceeași zi.

Așteptă cu răbdare să-și termine plînsul. Și cei care erau „în scenă“ așteptaseră, inclusiv Morărescu. El încercase chiar un fel de consolare, pe un ton cald, binevoitor :

— „Vă înțeleg, domnișoară și iertați-mă că vă cer să retrăiți aceste scene care vă răscolesc desigur, dar cu toate că văd ce greu vă vine, vă rog să mergem mai departe...“

— „Scuză-mă, căpitane ! Am terminat. Pot să reiau“. Fata făcea eforturi evidente ca să-și revină.

— „Reluați de la replica : Nu-mi pasă ! Dacă tu mă iubești...

Violeta Teodorescu reluă cu mai multă siguranță în glas ; plînsul o ajutase să se descarce, să se elibereze de emoție :

— „Nu-mi pasă ! Dacă tu mă iubești într-adevăr, nu-mi mai pasă de nimic. De ce să tăinuim o iubire așa de sinceră ?!“

— „Lasă teribilismele astea de fetișcană naivă ! Dacă vrei să fie ceva durabil, ai răbdare, mai ai un pic de răbdare !“.

— „Grig, am impresia că ți-e frică de toată povestea asta. Dacă ți-e frică, dacă-ți încurcă treburile și interesele...“

— „Nu fi copil, Viola, și nu mă necăji ! Nu-mi încurcă treburile și nici n-are de ce să-mi fie frică. Dar trebuie să rămînem lucizi, ce dumnezeu ?! Nu sîntem adolescenți. Avem de salvat situații, de aranjat lucruri importante și pe urmă nu ne rămîne decît să ne arătăm lumii așa cum sîntem“.

— „Ce înțelegi prin **așa cum sîntem,** Grig ?“

— „Așa cum sîntem, adică frumoși, inteligenți și îndrăgostiți pînă peste cap“.

Vasiliu, mereu călcat pe nervi de vocea lui Ignat și de imaginea lui inadecvată unei asemenea situații, făcea mereu efortul să le înlocuiască — pentru frumusețea scenei — cu vocea și imaginea lui Barna. Nu înțelegea de ce, dar bărbatul acesta pe care nu-l cunoscuse niciodată îi făcuse o foarte bună impresie. Ceea ce nu-l împiedica însă să asculte și să judece cu toată răceala ce-i spunea fetei :

— „Așadar, răbdare, fetița mea ! Încă puțin și pe urmă vom fi fericiți, mai fericiți decît îți poți închipui“.

— „Aici urmează o sărutare !, se auzi vocea lui Ignat trădîndu-i indecizia, lipsa de îndrăzneală. Morărescu îi ceru să treacă peste. După mărturisirea Violetei, aici doctorul Barna o sărutase repede, pîn-

dind să nu fie surprinși de Sonia care putea intra dintr-o clipă în alta cu cafelele.

— „Mi se pare că vine Sonia, zise el. Promite-mi că ai înțeles exact tot ce ți-am spus și că ai să fii cuminte !“.

— „Bine, Grig, bine !“.

— „Așa. Cu asta sper că am terminat. Acum pentru deseară. Am reținut camera noastră la Runca. Te aștept la 10“.

— „Am să fiu punctuală“.

Și pentru că Sonia tocmai intra cu cafelele, Violeta continuă o imaginară discuție cu Barna :

— „Atmosfera e foarte încărcată și oarecum toxică ; așa că ne îngăduim la trei ore o dată, zece minute de aer curat“.

— „În care, bineînțeles, fumați“, rîse Barna.

— „Și bem cafele“, adăuga Sonia, punînd tava pe masă.

— „Mulțumesc, Sonia, ești foarte drăguță, chiar doream o cafea. Să știi că ai o colegă pur și simplu încîntătoare. Adineaori am folosit termenul din politețe — scuzați-mă, domnișoară, că sînt sincer — acum însă îl folosesc cu sentimentul că este un adjectiv de-a dreptul inseparabil de persoana dumneavoastră“.

— „Fii atentă, Violeta ! Bărbații nu fac niciodată pe gratis asemenea complimente. Te asigur că așteaptă ceva în schimb“.

— „Ești rea, Sonia, dacă nu glumești...“

— „Întrerupeți, vă rog !“, strigă, aproape, Morărescu. „De aici încolo nu mai e nimic interesant. Îți mulțumesc, Mariana. Îți mulțumesc, tovarășe locotenent și vă rog să mă lăsați singur cu Violeta Teodorescu !“.

Se auziră paşii celor care plecau şi uşa trîntită, apoi banda curse cîteva clipe în gol.

— „Două lucruri aş vrea să lămurim împreună, domnişoară“, începu tacticos Morărescu, după ce se aşează într-un fotoliu de nuiele care scîrţîi foarte tare.

— „Nu mai pot, vă rog să mă înţelegeţi, nu mai pot ! Să lăsăm pe mîine, vă implor !“.

— „Încă un efort, domnişoară, încercaţi să mai faceţi un efort. Vă promit că voi fi foarte scurt. Deci să lămurim două lucruri. Două pentru dumneavoastră, căci pentru mine ele sînt foarte strîns legate în unul singur“.

Morărescu făcu o pauză şi locotenentul-major înţelese că el aştepta confirmarea fetei. Fata însă tăcea, aşa că se văzu nevoit să continue fără încuviinţarea ei.

— „Fiţi amabilă, domnişoară, şi spuneţi-mi : de ce credeţi că a venit Barna la laborator în ziua aceea ?“

— „Nu înţeleg ! Păi toată discuţia care a avut loc nu v-a lămurit ?!“.

— „Să presupunem că discuţia cu dv. a fost doar un pretext şi că scopul vizitei lui ar fi fost altul, pe care eu nu-l ştiu. M-aţi putea ajuta să-l aflu ? Aţi putea găsi — admiţînd ideea mea că discuţia cu dv. a fost un pretext — aţi putea găsi sau măcar bănui o altă explicaţie ?“.

— „Nu, şi refuz să cred altceva decît ceea ce a fost în realitate. Grig era foarte nervos pentru un gest al meu din ajun. Eram la o recepţie la filiala Academiei şi — supărată că refuza să se afişeze cu mine — m-am dus şi l-am luat de braţ tocmai cînd

stătea de vorbă cu rectorul Institutului de medicină, șeful lui direct.

— „Și nu vă putea face reproșul în una din întîlnirile dv. de la camping ?“.

— „Ba da, dar probabil nu s-a putut abține pînă seara“.

— „Deci altă explicație nu găsiți !“.

— „Nu, și refuz să mă gîndesc că ar putea exista“.

Era în tonul ei o anume fermitate care îl făcu pe Vasiliu s-o admire, fără să-și dea seama exact dacă pentru credința ei în bărbatul iubit sau pentru capacitatea de a nu se trăda — în cazul în care ar fi fost vinovată.

Nu reușește prea mare lucru Morărescu, gîndi Vasiliu oprind puțin magnetofonul ca să-și mai ia o cafea și să aprindă o țigară. Avea însă atîta încredere în inteligența și iscusința profesională a colegului său, încît gîndul i se păru ridicol. Zîmbi și ascultă mai departe.

— „A doua chestiune, domnișoară, la care vă rog să-mi răspundeți cu cea mai mare exactitate, se referă la Sonia Barna. În timpul în care între dumneata și doctor s-a petrecut scena la care am asistat adineaori, doamna Barna — mi-ați spus — s-a dus după cafele“.

— „Exact“.

— „De unde aducea cafelele ?“.

— „De la bufet ; v-am mai spus“.

— „Acum vă rog să fiți foarte atentă și să-mi răspundeți numai după ce vă gîndiți bine. Pe unde se poate ajunge de pe terasă la bufet ?“.

— „Ușa din stînga dă în hol, iar de acolo e simplu : drept înainte și pe scări, la demisol“.

— „E singurul drum ? Gîndiți-vă bine !“

Pe bandă interveni o pauză.

— „E singurul drum ?“ repetă Morărescu.

— „Da, cred că da“.

— „Deci Sonia Barna n-a putut ieși de pe terasă decît pe ușa care dă în hol !“.

— „Se înțelege“.

— „Aș fi fost tentat să cred că a trecut prin laborator“.

— „Doamne ferește !“, se sperie Violeta Teodorescu. „De ce ar fi făcut-o, cînd ieșirea pe aici era cea mai la îndemînă ?!“.

— „Asta mă întreb și eu, domnișoară. Deci trecerea prin laborator nu ar fi fost imposibilă ?“.

— „Imposibilă nu, căci din laborator se poate ieși în hol, dacă deschizi pe dinăuntru yala și o lași să se închidă la loc după ce-ai ieșit“.

— „Ei, asta vreau să aflu de la dumneavoastră. Pe unde a ieșit Sonia Barna“.

— „Nu știu“, răspunse prompt Violeta Teodorescu.

— „Nu se poate să nu știți, nu se poate să n-o fi văzut, doar erați aici, împreună“.

— „Eram, dar, cînd a intrat Grig, eu m-am pierdut cu desăvîrșire, iar el a stat așa fel în fața mea încît mi-a acoperit vederea spre cele două uși. Jur că nu știu pe unde a ieșit Sonia. De întors însă sigur s-a întors prin hol, îmi amintesc perfect“.

— „Mulțumesc, domnișoară, tot îmi e de folos și atît. Mai am o singură întrebare și termin. Spuneți-mi, cam cît timp i-ar trebui cuiva ca să fotografieze hîrtiile cele mai importante din laborator ?“.

— „Hîrtiile sînt puține căci rezultatele le-am centralizat săptămîna trecută“.

— „Deci cît timp ?".
— „Cred că cinci minute".
— „Vă mulțumesc încă o dată și-mi cer iertare că am abuzat de răbdarea dumneavoastră. Sînteți liberă, dar vă rog insistent să rămîneți acasă. S-ar putea să vă mai caut. La revedere, domnișoară".

Vasiliu opri magnetofonul și respiră ușurat ; asistase indirect la un adevărat maraton al lui Morărescu. Se lăsă în fotoliu și stătu un timp nemișcat, cu ochii închiși. Ventilatorul îi trimitea pale răcoroase de aer și el respira adînc umplîndu-și plămînii. Recapitulă cele ascultate, încercă să-și fixeze cîteva repere. Deci, își zise, un om e mort — nu se știe exact dacă a fost asasinat sau s-a sinucis ; niște foarte importante documente au fost fotografiate. E ceva. N-am avut niciodată un caz mai important. Lache, băiatule, ține-te bine ! Da, dar Morărescu îl rugase să nu se lanseze prea tare, să întrețină doar temperatura în jurul cazului și dacă e ceva nou să-l pună în temă. Așadar, tot nu avea cu adevărat mînă liberă să acționeze. Și totuși... Și totuși prima măsură trebuie să fie cunoașterea Violetei Teodorescu. Simțea, nu știa al cîtelea simț îi spunea, că cheia întregii povești ea o deține. Cu siguranță că și căpitanul a intuit asta, altfel n-ar chestiona-o așa de amănunțit. Se hotărî să-i facă o vizită. Închise în seif magnetofonul și banda, aruncă pe ochi cîțiva pumni de apă rece și plecă fluierînd încet, mai mult în gînd, o melodie care-i rămăsese în memorie nu mai știu de unde. I se întîmpla foarte des să fie urmărit, obsedat aproape, de o melodie prinsă din zbor de la radio sau de aiurea ; o prelua și o fredona toată ziua. Chiar dacă treburi foarte importante îl sustrăgeau acestei obsesii, ea revenea îndată

ce se ivea un moment de relaxare. Fredona sau fluiera şi-i era ciudă că nu poate scăpa cum nu scapi de umbră sau de un cîine credincios. Acum însă îi făcu plăcere că are în minte melodia şi-o fluiera vesel, bine dispus, trecînd cu abilitate printre pietoni, pe străzi foarte aglomerate. Era o zi plăcută, deşi cam călduroasă, şi lumea forma un adevărat furnicar pe trotuare. El avea însă o adevărată abilitate de a face slalom printre trecători, fără să-i atingă şi fără să reducă nici un moment viteza de deplasare. Acum însă nu se grăbea prea tare. Ştia că oricum o va găsi acasă pe Violeta Teodorescu, căpitanul îi atrăsese doar atenţia să nu iasă nicăieri. Coti la stînga pe o stradă îngustă şi dintr-o dată aglomeraţia dispăru de parcă un magician făcuse semn cu bagheta şi lumea devenise invizibilă. Ciudată senzaţie să te trezeşti brusc singur după ce cu cîteva clipe înainte erai înconjurat de o mulţime multicoloră şi multisonoră care te angrenase în ritmul şi-n gălăgia ei stridentă ; e ca şi cum ai trece brusc dintr-o baie fierbinte în alta rece sau mai degrabă e ca şi cum ai coborî pe uscat de pe un vapor cu care ai călătorit multă vreme : ai senzaţia că te clatini, că pămîntul unduie ca şi apa.

Rîse şi-şi văzu de drum. Pînă la Violeta Teodorescu nu mai avea mult de mers, dar trebui să mai cotească de două ori pe străduţe din ce în ce mai mici. În sfîrşit, ajunse. Casa era retrasă între boscheţi de liliac. Era o vilă mică, veche dar cochetă şi foarte bine amplasată în marginea unei grădini bogate în vegetaţie, dar nu prea îngrijită. „Parcă e la ţară“ îşi zise Vasiliu şi pentru prima dată de cînd plecase din biroul lui Morărescu gîndi că ar putea avea surprize. Ezită cîteva clipe înainte de

a intra. Se asigură că arma e la locul ei ca şi fiola „fermecată“ — cum îi zicea în glumă — pe care o purta întotdeauna într-un mic buzunar secret. Zîmbi gîndului de a o instala în batistă, dar prudenţa, mai tare decît zîmbetul autopersiflant, îl îndemnă să fie pregătit. Traversă străduţa, îngustată şi mai mult de maşinile parcate pe jumătate din aşa-zisa ei lăţime şi împinse portiţa grădinii. Făcu doar trei paşi pe alee şi boscheţii de liliac foşniră scurt. N-avu timp să se întoarcă. O voce aspră îl preveni :

— Fii cuminte, domnule ofiţer ! Mîinile pe ceafă!

Se supuse, n-avu încotro. Braţe puternice îl apucară şi-l îngrămădiră într-o maşină care porni imediat. Apoi nu mai ştiu nimic.

În acest timp, Morărescu stătuse îndelung de vorbă cu colonelul. Îi expusese pe larg situaţia şi concluziile lui — deocamdată provizorii — în cazul Barna. Acum stătea scufundat adînc într-un fotoliu de piele şi-şi sorbea cafeaua. Stoian îl privea cu o admiraţie ascunsă şi parcă ar fi vrut să-l întrebe ce părere are despre cafea. Era ştiut că dacă Stoian te serveşte, în propriu-i cabinet, cu o cafea, înseamnă că ai ajuns în ochii lui la cea mai înaltă stimă.

— Ia loc, Morărescule ! — îi zisese colonelul, cu un aer de amabilă superioritate, din care căpitanului nu-i scăpă unda de îngrijorare care-i înăsprea uşor glasul. O cafea ?

— Mulţumesc, tovarăşe colonel, am...

Stoian nu mai înregistrase rezerva căpitanului ; apăsase deja pe butonul soneriei şi cafelele sosiseră imediat, ceea ce înseamnă că fuseseră deja comandate.

— Ai terminat predarea cazului Barna ? îl întrebase.

— Aproape. Cînd aţi sunat dv. eram tocmai pe terminate. Vasiliu este la curent cu esenţa chestiunii.

— Bine, atunci să trecem la lucruri mai noi...

— Dacă-mi permiteţi, aş îndrăzni să vă rog...

— Spune !

— Întrucît cazul Barna mi se pare mai complex decît îl prezintă datele concrete existente, l-am rugat pe Vasiliu să mă ţină la curent cu evoluţia cercetărilor. Dacă n-aţi avea nimic împotrivă...

— Vei fi foarte ocupat cîteva zile. Dar după aceea, dacă vei dori, te vei întoarce la el.

— Vă mulţumesc.

— Ei, şi acum iată de ce te-am chemat... Şi colonelul începu să desfăşoare pe masă o hartă pe care se afla un punct încercuit cu roşu.

— Aici, zise el, punînd degetul exact pe punct, se află o cabană...

II

Studenții facultății de drept luaseră vacanță.

Majoritatea plecaseră din oraș unde se lăsase o căldură toridă, un început de iulie sufocant, ca un cuptor încins. Termometrul din turnul Universității nu-și mai mișca acul de la 30 de grade. Asfaltul parcă se pregătea să curgă la vale, iar castanii uriași erau obosiți, cu crengile lăsate și frunzele răsucite ca niște vechi papirusuri. Aproape pustii ziua, străbătute doar de tramvaie somnoroase, străzile se animau spre seară. Radu Similea nu voia însă să iasă din casă nici noaptea ; aștepta de trei zile un semn și semnul nu venea. Tresărea la fiecare telefon, la fiece pas care se auzea pe scară. Stătea trîntit într-un fotoliu, fuma și bea cafele. Se simțea ostenit, răvășit de ultimele examene și-i părea rău de cearta cu asistentul de la **Penal.** Dar toate s-ar fi îndreptat dacă așteptarea asta enervantă nu i s-ar fi părut fără sfîrșit. Era la capătul răbdării și totuși trebuia să aștepte ; atîtea lucruri erau legate de un singur semn.

Soneria ! În sfîrșit ! Sună nervos de cîteva ori, apoi după o pauză lungă reveni cu furie. Radu parcă era paralizat, nu se putea ridica din fotoliu. Se simți dintr-o dată atît de bine, atît de relaxat, atît de eliberat încît voi să guste îndelung această

stare, să se răzbune pe încordarea care-l chinuise trei zile în şir. În sfîrşit ! Era sigur că nu putea fi decît semnalul pe care îl aştepta. Deschise uşa brusc, vrînd parcă să-l surprindă pe cel din spatele ei. Dar în spatele ei nu era nimeni şi ideea că ar fi putut fi o simplă iluzie îl descumpăni. Închise şi mai deschise o dată uşa tot aşa de brusc şi în faţa lui stătea acum, zîmbitor, omul pe care îl aştepta. Radu îi întinse mîna şi se pregăti să-i reproşeze întîrzierea, dar mîna lui rămînea întinsă, nimeni nu i-o apuca şi în faţa lui nu era nici un om.

— Fir-ar a dracului, am început să am halucinaţii !

Încercă să-şi reorganizeze judecata, s-o aducă pe făgaş normal, dar îi trebuiră cîteva minute pentru asta, cîteva minute în care rămase în faţa uşii deschise, fără să-şi dea seama că pe scări trecură cîţiva locatari salutîndu-l şi privindu-l lung.

— Astenie idioată, îşi zise. Examenele astea m-au întors pe dos. Dar şi trei zile de şedere în casă... Zău, uneori sînt de-a dreptul tîmpit !

Îşi aminti însă motivul aşteptării şi conchise că de fapt acum cînd se judecă pe sine e şi mai tîmpit. Se hotărî să închidă uşa, altfel vecinii — care acum stăteau şi-l priveau cu mirare — l-ar putea socoti nebun, mai ales aşa cum era îmbrăcat... sau mai bine zis cum era dezbrăcat. Se privi de sus în jos şi constată că era în pijama şi desculţ. Dar pe ce stătea cu picioarele ? Formidabil ! Era o coală întreagă de hîrtie albă pe care cineva scrisese cu litere groase, parcă desenate cu degetul muiat în călimară :

H 5.37 — V 12 ; 93 — ACC 604

În fiecare colţ al hîrtiei, acelaşi deget muiat în cerneală schiţase în mare grabă semnul ştiut. Deci aceasta era. Nu aşteptase inutil ! Trînti uşa, se întoarse în cameră alergînd, hotărît să nu se culce pînă nu dezleagă cifrul. Se aruncă pe covorul pufos (pentru care madam Cobzaru îi ridicase chiria cu 25 de lei pe lună) şi se concentră asupra fiecărei cifre. Dar, culmea, mai întîi înţelese sensul celor două linii duble dintre cifre. Într-un tîrziu deschise fereastra, căci simţea că se sufocă. De afară pătrunse un aer uscat, cu miros de asfalt care însă, faţă de fumul gros din cameră, i se păru binefăcător. Puţin aiurit de emoţia primirii mesajului, stătea cu fruntea rezemată de pervaz şi dintr-o dată tresări ; de la o fereastră de vizavi cineva îl privea cu binoclul. Nu şi-ar fi dat seama, dacă luminile unei maşini care trecu în goană nu s-ar fi reflectat o frîntură de secundă în lentilele binoclului. Închise repede fereastra şi lăsă storurile. O răceală curioasă începu să-i curgă pe şira spinării, dar nu voia să recunoască nici în ruptul capului că i-ar fi frică. „La urma urmei, poate fi o simplă întîmplare, poate nici nu mă privea pe mine sau poate e unul dintre curioşii care, plictisindu-se în hotel, privesc, obicei tîmpit, în casele vecinilor.

Uită complet de binoclul curiosului din hotel şi, vesel, începu să-şi facă valiza. Toată îmbrăcămintea pentru „la munte“ era pregătită de cîteva zile. Adăugă totuşi şi cel mai elegant costum de oraş, iar dintre cravate alese două, le trecu îndelung prin palma stîngă zîmbind uşor unei amintiri. Telefonul sună însă aşa de brusc şi Radu tresări atît de tare încît începu să-l doară capul. Ridică receptorul, dar de la capătul celălalt nu se auzi decît un

„allo !“ mormăit, apoi un „da“ incert și nemulțumit.

— Mă verifică, gîndi Radu. Să le fie rușine ! Se tem că nu mă țin de cuvînt. Deștepții !

Nu avea însă liniște. Se gîndea la tot felul de prostii. Îi trecu prin cap că l-ar fi sunat cel cu binoclul. Dar ce rost ar fi avut !? Totuși grăbi împachetatul, se îmbrăcă și se hotărî să plece, deși pînă la tren mai erau patru ore. I se părea că în casa blîndei doamne Cobzaru nu se mai află în siguranță. Tîmpită senzație. Locuia aici de trei ani. Își aduse aminte cum l-a primit rubiconda gazdă atunci, la 1 octombrie, cînd venea în anul întîi la drept, entuziast ca un adolescent ce era, cu capul plin de visuri și de proiecte... Îl adusese un cunoscut care stătuse aici înainte. Madam Cobzaru, ca o patroană de pension, stătea, toată, într-un fotoliu adînc de piele neagră cam jerpelit și trata cu el de parcă era vorba de soarta Belgiei.

— 300 lunar, plus lumina. Lemnele le pun eu. E cumplit de greu pentru mine, femeie bătrînă și... așa cum mă vezi, să umblu după lemne, dar asta-i viața. E vorba să ne pună gaze. Poate dă dumnezeu și scăpăm. Deci 300 și lumina. Nu primești vizite decît ziua și numai băieți. Fete se interzice cu desăvîrșire. Plata la jumătatea lunii. Să locuiești sănătos !

Mai tîrziu, madam Cobzaru a renunțat la unele interdicții. A pretins ceva în plus la chirie — e drept că s-au pus și gazele — dar n-a mai avut nimic împotriva vizitelor.

Acum cînd îi scria bilețelul („Scumpă madam Cobzaru, am plecat. Nu te supăra că nu te-am anunțat. Îți las chiria pe vară, plus 75 lei covorul pe trei luni. Să ne vedem sănătoși și frumoși la toam-

nă"), Radu se gîndea că de fapt s-a ataşat destul de mult de femeia asta, că-i place cumsecădenia şi desăvîrşita ei discreţie fără de care s-ar fi descurcat greu printre... dar în sfîrşit. Îşi luă valiza, privi o dată toată camera şi ieşi. Închizînd uşa, auzi din nou telefonul. Opri cheia, ezită, apoi se hotărî să nu se întoarcă.

— Sînt complet idioţi, dacă mă verifică atîta.

Cînd ajunse în stradă se simţi liber şi aerul îi făcu bine. Vru să pornească spre gară, dar îşi dădu dintr-o dată seama că omul cu binoclul era la post. Îl vedea foarte clar cum îl priveşte, direct şi fără jenă. Îşi lăsase binoclul să-i atîrne pe piept şi-l privea cu ochiul liber, căci el, Radu, făcuse imprudenţa să se oprească exact sub lumina unui bec. Se hotărî să schimbe direcţia şi o luă în sus, spre Universitate, avea destul timp; în patru ore putea să ocolească oraşul. După două sute de paşi întoarse capul şi constată cu mare satisfacţie că omul lui privea, iarăşi cu patru ochi, spre blocul de peste drum. Eliberat de orice grijă, hoinări prin oraş vreme de trei ceasuri. Apoi, obosit, se duse la gară să-i aştepte acolo pe ceilalţi. În sala de aşteptare era răcoare; un ventilator uriaş împrospăta continuu aerul cu aburii dimineţii. Lume aproape că nu era. Se întinse pe o banchetă şi, un timp, se află între vis şi realitate. Curios, dar în zona incertă dintre acestea plutea, mare şi uşoară, madam Cobzaru. Ce mutră va face cînd va constata că el a plecat aşa, fără să-şi ia măcar la revedere! Va fi însă satisfăcută cînd va găsi, pe măsuţă, banii de chirie. De plăcere va telefona iarăşi la persoana aceea cu care are nesfîrşite convorbiri, şi va pălă-

vrăgi cum face întotdeauna cînd are o cît de mică satisfacţie.

Dacă însă ar fi putut-o vedea în clipa aceea pe madam Cobzaru, Radu ar fi fost foarte surprins. Pentru că, împotriva obiceiului ei atît de solid înrădăcinat, ea purtase după plecarea lui o convorbire telefonică extrem de scurtă. Îl simţise plecînd („Vai de capul meu, nu pot dormi nopţile, aud şi zborul liliecilor !“) şi i se păruse curios că iese din casă după miezul nopţii. Intră la el în odaie şi constată că a plecat cu tot cu bagaj. Faţa i se destinse într-un zîmbet de mare mulţumire cînd văzu banii pe măsuţă ; îi numără meticulos şi se pregăti să iasă, cînd rămase uimită : jos, pe covor, văzu o foaie de hîrtie ciudată, mototolită, aproape ruptă. O luă, o întinse cu palma, o cercetă apropiind-o şi îndepărtînd-o de ochi, deşi scrisul era foarte mare. Se repezi la telefon, sună şi fără nici o introducere citi hîrtia :

H 5.37 = V 12 ; 93 = ACC 604

Nu aşteptă de la celălalt capăt nici un răspuns, puse receptorul în furcă şi, numărînd încă o dată banii, se duse în camera ei şi se urcă în pat, trăgîndu-şi plapuma peste cap.

Străin de această acţiune nocturnă a discretei madam Cobzaru, Radu moţăia pe bancheta din sala de aşteptare. Se apropia ora plecării şi ceilalţi nu veneau. Şi-i imagina alergînd spre gară disperaţi că vor pierde trenul. Ar fi culmea să-l piardă, după o săptămînă de pregătiri şi aşteptări. Dar dacă ei n-au primit semnalul ? Dacă i se joacă lui o farsă şi el se lasă prins în plasă ca peştele ? Gîndul îl sperie puţin, dar se linişti zicîndu-şi hotă-

rît că așa ceva nu-i posibil, și își regăsi respirația normală. La urma urmei, chiar dacă ar fi să se ducă singur, deși nu știe exact drumul, tot n-ar avea de ce să fie îngrijorat. El trebuie să ajungă acolo cu orice preț și cu orice risc.

Cinci minute pînă la plecarea trenului. E aproape ziua albă. Splendidă priveliște ivirea zorilor! Și el doarme în fiecare dimineață pînă ce soarele e de-o suliță pe cer. Și oamenii dorm dimineața fără să știe ce clipe de încîntare și de măreție trec pe lîngă ei neobservate. Cîtă nedreptate! Natura ar trebui să-i sancționeze pe cei care nu-i prețuiesc frumusețea . . .

— Tovarășul Radu Similea este așteptat de prieteni în vagonul 12. Trenul pleacă peste cinci minute în direcția . . .

Vocea crainicei era enervant de nazalizată și lungea foarte mult vocalele **a** și **e**. Asta îl supără mai mult decît îl surprinse faptul că **ceilalți** se urcaseră deja în tren fără ca el să-i fi observat. Dar înseamnă că ei l-au văzut de vreme ce-l anunță prin crainică. Și dacă l-au văzut, de ce nu i-au vorbit? I se păru că prudența este exagerată inutil. Își luă valiza și traversă leneș peronul. Abia puse piciorul pe prima treaptă a vagonului și trenul porni. O mînă puternică îl trase înăuntru. Era Cheran, foarte îngrijorat și cu un repros sever în privire.

— Dormi în sala de așteptare de o oră și ești gata să pierzi trenul; numai tu poți face așa ceva!

— Dar de ce n-ai venit să mă trezești?

— Eu nu comit imprudențe.

Vru să-l întrebe în ce ar fi constat imprudența, dar Cheran îl împingea așa de grăbit pe culoarul

vagonului de clasa întîi, încît n-avu pur și simplu răgaz să schițeze măcar un gest. După ce trînti ușa compartimentului, Cheran îl privi lung și izbucni într-un rîs tîmpit.

— Ce dracu ai ?! se miră Radu, neînțelegînd.

— Am rămas singuri. Nu-i drăguț ?

— Cum singuri ? Dar ceilalți unde sînt ? Poate s-au urcat în alt vagon.

— În alt tren vrei să spui. Au plecat de ieri. Ne întîlnim cu toții la poalele muntelui, în Z.

Radu afișă o figură nedumerită, ușor speriată și întrebă repede, ca un copil fricos : de ce ?

— Taină, îi răspunse Cheran. Nu știu nimic. Am fost anunțat telefonic de plecarea lor și mi s-a spus să aștept acasă indicații. Astă noapte am primit asta.

Era o hîrtie la fel cu cea care-i fusese strecurată lui Radu pe sub ușă :

H 5.37 = V 12 ; 92 = ACC 604

În timp ce citea hîrtia, Radu avu senzația că pe culoar a trecut, aruncînd o privire grăbită în compartiment, omul cu binoclul de la hotel. Ieși repede, alergă în lungul culoarului, dar nu găsi pe nimeni. Toate compartimentele erau goale cu excepția unuia, dar acesta era încuiat și avea perdelele trase. Transpirat, mai mult de enervare decît de teamă, zgîlții ușa compartimentului, dar aceasta rămase închisă și dinăuntru nu răspunse nimeni. Cînd se întoarse în compartiment, îl găsi pe Cheran rîzînd iarăși prostește.

— Ce dracu ai de rîzi așa ?

— Nimic, mi-a venit să rîd pur și simplu ; ai o figură de țap fugărit de lup.

Lui Radu nu-i făcu nici o impresie observația ; se gîndea mereu la faptul că cineva l-ar putea urmări. Mormăi pentru sine :

— Ramolitul acela bătrîn a pus probabil să mă urmărească. Ce prostie ! Nu-și dă seama că e inutil ! Dar, la urma urmei, îl privește. N-are decît să-l angajeze și pe Sherlock Holmes.

— Vorbești singur ? îl zădărî Cheran.

— Te crezi în stare să susții un dialog ?! fu rău Radu. Dacă da, îți propun un subiect inedit . . .

— Prefer să dorm.

Și Cheran se lungi pe canapea, hotărîndu-i să nu-l trezească orice s-ar întîmpla. Aveau de mers timp de patru ore și voia să le doarmă de la primul pînă la ultimul minut : ce-i în mînă nu-i minciună.

Radu rămase astfel singur și se adînci în gînduri. În capul lui era însă o mare învălmășeală și se chinuia zadarnic să facă ordine. Cînd i se părea că reușește, ochii se îndreptau săgeți spre culoar. (Nu cumva a mai trecut o dată omul cu binoclul ?)

Era șase dimineața. La zece aveau să ajungă în tîrgușorul Z. și de acolo le rămînea de urcat cu piciorul un munte întreg, pînă sus, la cabană.

. . . În toate cele patru ore de drum, nici un gînd nu reuși să prindă contur sigur. Doar, ca un cui, mirarea că din nici o gară nu a urcat nimeni. Absolut nimeni . . .

III

Îndată după înmormîntarea soţului, Sonia Barna ceru un concediu de cîteva zile și dispăru din oraș înainte ca Morărescu să apuce a sta de vorbă cu ea. „Cred că a plecat direct de la cimitir“ își zise el cînd, căutînd-o acasă în seara aceleiași zile, constatase că nu-i de găsit. Primul gînd fu s-o caute la părinţii ei, în orășelul B. din Ardeal. Ajunsese acolo în dimineaţa următoare, dar părinţii declaraseră că n-au văzut-o din vara trecută cînd fusese pe acasă, în treacăt, cu soţul ; le era dor de ea, deși primea scrisori și bani cu absolută regularitate și erau fericiţi că au un copil așa de bun care a reușit în viaţă și care trăiește bine. Lui Morărescu îi venise greu să suporte toate poveștile mamei ei, toate amintirile și toate soiurile de dulceţuri de casă ; se dăduse drept un fost coleg de institut care trecînd din întîmplare prin orășel, și-a amintit că ea era de aici și a sperat s-o găsească. Tatăl, un om tăcut, puţin cam neglijent (nu se bărbierise de mult, deși nu avea ceea ce se numește o barbă, lăsată intenţionat și deci îngrijită) și parcă obosit (fusese salariat la poștă, factor de telegrame ; o viaţă întreagă pe bicicletă) se oferise să-i dea adresa ei, de acolo din Moldova... Unde lucrează la un mare institut și e foarte apreciată — adăugase grăbită, dominatoare și mîndră, mama.

Morărescu îi privise cu oarecare compătimire pe aceşti bătrînei simpatici, gata la destăinuiri şi grăbiţi să-l facă pe musafir să se simtă ca acasă. O clipă chiar se gîndise dacă nu cumva joacă teatru, ştiind pe cine au în faţă şi fusese atent şi suspicios cu fiecare replică a lor. Îşi dăduse seama însă, destul de repede că e ridicol, că oamenii sînt complet în afara chestiunii pentru care venise şi că nici măcar nu bănuiau că ginerele lor murise de trei zile. Mai curînd o bănuise pe Sonia Barna, căci i se păruse ciudat că nu-şi anunţase părinţii de moartea soţului. Asta, adunată cu plecarea ei bruscă din oraş, fără a lăsa măcar un semn asupra direcţiei în care apucă şi cu bănuiala că ar fi trecut prin laborator atunci cînd s-a dus după cafele — şi deci ar fi putut fotografia documentele — îl împinseră foarte departe în convingerea că Sonia este pionul principal al întregii acţiuni. Toate însă erau numai ipoteze. Avea nevoie de date concrete, de fapte şi nu se afla în posesia a nimic sigur.

— Mai luaţi dulceaţă de cireşe albe ! îl îndemnase bătrîna. Asta e specialitatea casei şi nu că mă laud, dar e foarte apreciată, mai ales de Grig. Îl ştiţi pe Grig ? Nu ? Vai, păcat, e un om extraordinar !

Tot ea îi aduse un album de fotografii, pe care Morărescu fu nevoit să-l răsfoiască. Ceruse, aşa, la întîmplare, — mai mult ca să fie politicos — o fotografie a Soniei („Am fost atîţia ani colegi şi n-am o poză a ei !"), şi bătrîna îi oferi una în care cei doi soţi Barna se aflau împreună, într-un instantaneu foarte frumos şi vesel, se pare că la o nuntă, căci în pieptul lui se vedea un fel de floare albă, elegantă şi fină. Căpitanul pusese fotografia în bu-

zunar gîndindu-se că i-ar putea folosi vreodată. Își luase rămas bun de la bătrîni cu un sentiment de derută și de jenă că-i putuse suspecta fie și pentru o singură clipă. Le lăsase numărul de telefon pentru eventualitatea că Sonia ar trece pe acasă, rugîndu-i ca, în acest caz, să fie amabili și să-l pună în legătură cu ea.

Întors în oraș, fusese nevoit să amîne puțin căutarea Soniei, căci interogatoriul Violetei Teodorescu îi luase tot timpul. Stoian îi ceruse însă foarte hotărît să-i cedeze lui Vasiliu cercetările și să se ocupe de altceva. Fusese necăjit din cauza asta, dar avusese și un pic de noroc. Stătea acasă, liniștit, întins pe o canapea nu ca să se odihnească înainte de a pleca în noua misiune, cît ca să pună, liniștit, în ordine ipotezele și gîndurile care-i umblau prin minte ; avea un tren abia a doua zi dimineață. Aţipise cînd telefonul sună brusc, foarte lung și foarte tare. Sărise drept în picioare și dintr-o dată începuse să-l doară capul. Idioată senzaţie ai — gîndea acum amintindu-și — cînd te trezești din somn așa de brusc !

La telefon — cu totul neașteptat ! — se aflau bătrînii din orășelul B., părinţii Soniei. Erau extrem de speriaţi și agitaţi.

— Domnule, — îi zisese bătrînul, întrerupîndu-o pe nevastă-sa care plîngea și nu reușea să spună nimic — domnule, oricine-ai fi, vină-ne în ajutor, nu ne lăsa, spune-ne ce s-a întîmplat, unde e fata noastră, ce se petrece ?. . .

Morărescu abia reuși să întrerupă avalanșa de întrebări și să încerce a înţelege ce s-a petrecut și ce știau bătrînii despre cazul ginerelului lor. Fusese nevoit să le confirme că, într-adevăr, doc-

torul Barna era mort (auzise țipetele bătrînei și mormăitul indescifrabil al tatălui). Peste cîteva momente bătrînul se dezmetici și-i spuse :

— Domnule, tovarășe, am înțeles cine sînteți, de aceea v-am sunat, ca să vă spunem...

Îl informă că la două zile după plecarea lui, venise la ei un alt bărbat străin care, ca și el, se recomandase drept fost coleg de facultate al Soniei. Faptul i-a mirat, mai ales că tipul părea mult mai în vîrstă decît Sonia. I-a întrebat unde este Sonia și dacă a văzut că ei nu știu, s-a supărat, i-a amenințat și le-a spus că bărbatul Soniei a fost ucis sau așa ceva,în orice caz că este mort.

„Vasăzică se mai interesează cineva de ea" — își zise și zîmbi, într-un fel plăcîndu-i complicarea evidentă a situației. Avea adevărate satisfacții atunci cînd cazurile de care se ocupa el se dovedeau a fi complicate. Problemele de șah pe care le dezlega în liceu îl făcuseră celebru. Nu îndrăznea să-și asocieze adjectivul și acum, în meserie, dar știa — și considera că n-are rost să ascundă, sub falsă modestie, o evidență — știa că stima de care se bucură în fața colegilor vine în mare parte și din iscusința ce a dovedit-o în cîteva momente extrem de dificile.

Așadar, cazul Barna se complica și el. Pe Sonia o mai caută cineva ! Dar cine ? „Colaboratorii" ? De ei poate nu s-ar fi ascuns. Înseamnă că sînt urmăritori, cineva care fie că are nevoie de fotocopiile ei — în cazul că le-ar fi făcut — fie că speră să obțină de la ea informații în legătură cu cercetările. Și într-un caz și în altul — conchise decis — Sonia e în primejdie și capturarea ei de către urmăritori ar face cazul aproape insolubil.

Îi cercetase îndelung pe bătrîni — deşi inconvenientul convorbirii telefonice era supărător — şi reuşise să afle de la ei unde se duce, de obicei, Sonia în concediu. La munte — răspunseră ei, precizînd vreo trei localităţi. Aflase că la mare sigur nu se duce „că Sonia nu suportă" — adăugase bătrîna. Mai demn de reţinut era numele unei prietene foarte bune a Soniei, aflată într-un sat (cu pretenţii de tîrg), lîngă lacul N. şi la care Sonia se ducea adesea — cînd avea cîteva zile libere — pentru linişte, aer curat şi pescuit (marea slăbiciune a lui Barna). Căpitanul îşi făcuse repede cîteva calcule : Sonia nu putea să se ducă într-o staţiune de odihnă din cauza costumaţiei de doliu. Fu aproape sigur că e la prietena ei. Un al doilea calcul se referea la timp. Trebuia să plece în misiunea încredinţată de Stoian cu trenul de mîine dimineaţă. Dacă s-ar duce cu maşina, s-ar putea abate de la direcţia principală ; l-ar costa circa patru ore. Putea fi la timp în Z. pentru . . .

Se şi hotărî. Făcu repede un duş rece şi oboseala îl părăsi ca şi cum n-ar fi fost. Plecă într-o jumătate de ceas. În trecere prin V. voi să se oprească şi să se odihnească trei ceasuri la un camping, ca să nu ajungă înainte de a se face ziuă. Abia se întinse însă pe un pat că şi renunţă la idee. „Dacă ajung noaptea, cu atît mai bine — îşi zise — abia le voi găsi acasă pe cele două prietene". Judecata se dovedi bună. Nu-i fu greu să găsească locuinţa familiei Bârsan ; era o casă cochetă, aproape o vilă, pe malul lacului N., puţin în afara localităţii. Şi-i imagina pe soţii Barna venind aici la pescuit şi avu o clipă — el vechi şi înrăit undiţar — avu o clipă senzaţia plăcută a

muşcăturii peştelui. Se trezi tresărind, gata „să înţepe“, şi zîmbi, gîndindu-se că are prea puţin timp pentru aşa ceva. Regretă zilele minunate cînd îşi petrecea aproape fiecare sărbătoare cu undiţa în mînă, fie la Balta lui Coşeriu, fie la Bălătău, după ştiucă, împreună cu prietenul său Mircea, cel mai „bolnav“ pescar pe care-l cunoscuse vreodată, om în stare să-l lase pe taică-su uitat trei zile în vîrful unui stîlp de telegraf numai să nu rateze o partidă de pescuit. Acum cuplul — care ameninţa să devină celebru în urma unei călătorii în deltă — se destrămase ; el, Morărescu, nu mai pusese mîna pe undiţă de doi ani, iar Mircea, de necaz, se reprofilase pe vînătoare.

Morărescu rămase visător, pe malul lacului, aproape o jumătate de ceas. Era linişte şi răcoare plăcută. Lacul respira imperceptibil şi toată întinderea lui părea faţa unei fiinţe uriaşe care doarme mulţumită şi senină. Casa familiei Bârsan era şi ea la fel de tăcută şi cufundată în somn ca şi lacul. Îi păru rău că trebuie să-i deranjeze la o oră atît de nepotrivită, cînd se doarme adînc, o oră în care somnul se rotunjeşte şi se împlineşte ca un fruct care se coace. Şi totuşi...

Bătu uşor în scîndura cerdacului. Aşteptă multă vreme, apoi bătu din nou. Luna îi trimitea umbra pe un perete, lungind-o ireal. Din casă nu venea nici un răspuns. Urcă treptele şi bătu, tot uşor, într-un geam. O voce subţire, cam speriată, întreabă cine e şi îndată fereastra se deschise. Un cap frumos de femeie tînără se ivi, foarte mirat, în pervaz.

— Ce doriţi, domnule ?

Aflînd cine este, doamna Bârsan îi deschise şi-l pofti înăuntru, aprinzînd lumina într-un salon ele-

gant, bogat mobilat, dar fără prea mult discernămînt.

— Soțul dumneavoastră este acasă, doamnă ?, o întrebă aproape sever.

— Nu, zîmbi dubios frumoasa femeie ; pe el îl căutați ?

— O caut pe Sonia Barna, zise rece căpitanul.

— Sînt aici !

Morărescu se întoarse brusc și constată că, într-adevăr, Sonia Barna se afla în spatele lui ; intrase în salon pe o ușă ce se afla deschisă și probabil ascultase ultimele schimburi de cuvinte dintre el și doamna Bârsan. „Trebuia să-mi dau seama că e în spatele meu“ își reproșă căpitanul. O salută politicos în timp ce constata că și ea și doamna Bârsan erau foarte sumar îmbrăcate. Dar își zise că un bărbat n-are dreptul să intre noaptea în casa unor femei care dorm fără grijă și pe deasupra să mai aibă și pretenția de a le găsi costumate pentru plimbarea de după-amiază.

— Aș vrea să rămîn o clipă numai cu doamna Barna, dacă asta nu v-ar supăra ! — se adresă el politicos, dar ferm, gazdei. Aceasta vru să riposteze, dar tonul căpitanului fusese prea categoric așa că renunță și ieși.

— Ne-ați luat din somn, pe neașteptate, se scuză Sonia privind jenată în urma doamnei Bârsan și strîngîndu-și mai atentă capotul în jurul trupului.

— Vă rog să mă iertați, doamnă, dar am fost pur și simplu nevoit s-o fac.

— Bănuiesc de ce ați venit. Probabil ați găsit ceva nou în legătură cu moartea soțului meu.

Nu-i dădu răgaz bărbatului să răspundă și continuă pe un ton care devenea mai agitat cu fiecare cuvînt :

— Nu mă interesează nimic, stimate domn. Rezolvați totul fără mine... mie îmi ajunge tragedia mea... rezolvați totul fără mine și nu-mi spuneți nimic, chiar dacă descoperiți cine l-a ucis...

— E mai complicat decît credeți, doamnă. Avem nevoie de ajutorul dumneavoastră.

— Îmi pare rău, dar nu vă pot da nici un fel de ajutor. Nici n-am putere s-o fac și nici nu vreau. Eu am pierdut totul, stimate domnule, totul...

— Și rezultatele cercetărilor dumneavoastră ?...

Întrebarea rămase suspendată într-un fel de vid al tăcerii, apoi, ciudat, amîndoi avură senzația că o aud izbindu-se ca o bilă de pereții încăperii, ca de niște ziduri de armă. Cînd liniștea interioară a amîndorura se restabili, Morărescu reluă mai direct:

— Ați pierdut și concluziile cercetărilor ?

— Ce vreți să spuneți, făcu derutată Sonia Barna. De ce să le fi pierdut ?!

A doua parte a întrebării trezi interesul căpitanului care își puse imediat două ipoteze : ori femeia e complet nevinovată și nu are legătură cu fotografierea documentelor ; ori fotocopiile sînt în posesia ei și e sigură pe ele. Oricum, își dădu seama că, și într-un caz și în celălalt, afirmația ei anterioară, „eu am pierdut totul", nu se susține. O privi atent, îndelung, încercînd să-i pătrundă gîndurile, să i le descifreze pe figură, dar în afară de suferință nu reuși să descopere nimic nici în ochii ei și nici în mișcarea imperceptibilă a liniilor feței.

— Intenționați să vă întoarceți la institut ? — încercă Morărescu un ocol tactic, sperînd s-o poată aduce la miezul chestiunii.

— Se înţelege ; îndată ce mă voi reface puţin. Dar de ce mă întrebaţi aşa, de parcă v-aţi fi aşteptat să nu mă întorc ?!

— A, nu, poate că m-am exprimat greşit ; mă gîndeam numai şi numai la durata concediului... voiam să vă întreb dacă intenţionaţi să vă întoarceţi imediat, mîine sau poimîine, v-aş fi însoţit... — se bîlbîi el. Mă gîndeam că poate vă interesează...

— ...împrejurările morţii soţului, vreţi să spuneţi ? Nu mă interesează nimic în legătură cu aceasta, repet dacă nu aţi reţinut.

— Nu, mă gîndeam la lucrările dumneavoastră. Ştiu că nu pot continua dacă nu sînteţi acolo. Şi, din cît am auzit, sînt foarte urgente.

— Sînteţi grozav de bine informat !, zise femeia privindu-l cu suspiciune.

— Dacă m-aţi privi cu mai multă încredere v-aş mai putea spune şi alte lucruri care să vă intereseze.

— Nu cred. Şi-am mai avut ocazia — în scurta noastră discuţie — să repet că nu mă interesează nimic...

— Nici că documentele ultrasecrete v-au fost fotografiate ? — aruncă Morărescu, brutal, informaţia şi urmări efectul. Avu ciudata senzaţie că a asistat la spargerea unui obiect de sticlă, o senzaţie care-i amintea cum, în copilărie, spărsese cu praştia geamul unei vecine. Privind-o pe Sonia Barna, vedea parcă bucăţile de geam spart căzînd de la etaj şi făcîndu-se fărîme pe caldarîm. „Femeia aceasta nu e vinovată !“ hotărî el, fiind aproape sigur că i-a citit exact fişa psihologică de moment. Dar dacă a greşit ? Dacă femeia e o bună actriţă ? De cîte ori la teatru nu a crezut că oamenii de pe scenă sînt reali, pentru ca la sfîrşit să se trezească

în fața unei cortine care cădea pe un final de ficțiune !

— Cum adică au fost fotografiate ? De către cine și în ce scop ?!

— Este exact ceea ce vreau să aflu eu de la dumneavoastră.

Sonia Barna nu era tulburată, era uluită. Morărescu fu nevoit să recunoască față de el însuși, firește, că femeia este o actriță desăvîrșită în cazul că juca teatru. Îl stăpînea totuși gîndul că e sinceră.

— Adică vreți să spuneți — reluă ea rar, parcă neîndrăznind să rostească vorbele — vreți să spuneți că cineva ar fi...

— Da, doamnă, cineva a fotografiat lucrarea cu concluziile cercetărilor dumneavoastră. Analiza chimică a hîrtiei pe care sînt scrise a arătat fără echivoc acest lucru. Bănuiți pe cineva ?

— Violeta Teodorescu — strigă aproape femeia, izbucnind într-un plîns nervos. Colaboratoarea mea, numai ea știa ce conține fiecare hîrtie. Iată ce fel de colaboratoare mi s-a dat. Și dacă n-aș fi încercat s-o refuz !...

— Credeți că...

— Cine altcineva ar fi putut intra în laborator ?! Este aproape imposibil.

— Aproape, ați spus ?

— Este imposibil — precizează Sonia Barna, încercînd să-și stăpînească plînsul.

Morărescu se uitase deja, de cîteva ori, la ceas. Ar fi trebuit să se grăbească dacă voia să respecte ordinul lui Stoian.

— Doamnă, zise el, vă rog să vă îmbrăcați, trebuie să plecăm.

Femeia îl privi surprinsă :

— Cum adică „să plecăm ?“ Vreți să spuneți...

— Da, doamnă, veți merge cu mine. Și asta chiar foarte repede, așa că vă rog să vă îmbrăcați și să vă luați bagajul.

— Protestez ; eu am venit aici să mă odihnesc, am absolută nevoie de odihnă și sînt în concediu legal.

— Știu și totuși...

— Vreți să spuneți că mă obligați ?

— Nu, doamnă, **vă rog** să mergeți cu mine. Dar este adevărat că dacă refuzați, vă pot obliga. Sper însă că...

— Cum s-ar spune, vreți să mă arestați...

— Nu, nici vorbă. Mai întîi, vreau să vă iau de aici ca să vă apăr. Pentru că... — Morărescu făcu o pauză pregătitoare, apoi îi spuse fără menajamente : — pentru că vă mai caută cineva. Și n-ar fi prea bine dacă v-ar găsi.

Femeia înțelese că se află într-o situație foarte dificilă. Rămase mai multe minute în șir într-o tăcere neliniștită, apoi se oferi să-l asculte pe căpitan, și-i ceru cîteva minute ca să se pregătească. Morărescu îi urmări fiecare gest, fiecare privire și linie a feței. Nu găsi nimic suspect. Doar cînd își luă rămas bun de la Doamna Bârsan, păru a o privi într-un mod ciudat ca și cum i-ar fi spus : „ai grijă“. Pe drum, Morărescu se gîndi multă vreme la această privire, fără să-și dea seama ce-ar fi putut să însemne. Bănuia doar că Sonia Barna — în cazul în care ar fi avut fotocopiile... dar nu, nu i le-ar fi lăsat acestei femei care părea o gîsculiță, fără capacitatea de a se amesteca în treburi atît de complicate.

Mașina lui Morărescu alerga deja de o oră cînd începu a se face ziuă. Nici un cuvînt nu fusese rostit în această oră, nici o întrebare. Cei doi călători se suspectau reciproc, încercau să se înțeleagă unul pe celălalt. Sonia Barna voia să știe precis ce vrea acest căpitan de la ea și ce legătură are el cu moartea lui Grig și cu așa-zisul furt de documente ; căpitanul voia să pătrundă în gîndurile femeii, s-o descopere ca să știe încotro să-și îndrepte tirul.

— Spuneați, doamnă — începu el ca din întîmplare o discuție pe care de fapt o pregătise minuțios, — spuneați că o bănuiți pe Violeta Teodorescu. Ce date sau, știu eu ?, ce anume v-a determinat să faceți o asemenea afirmație ?

— O regret și o retrag, domnule. Am spus-o cînd eram aproape inconștientă ; vestea pe care mi-o dăduseți a fost un șoc foarte puternic, care m-a descumpănit. De atunci nu fac altceva decît să mă gîndesc la asta și am ajuns la convingerea fermă că Violeta nu putea face așa ceva ; noi amîndouă am muncit cu prea mult devotament la lucrarea asta ca una din noi să poată gîndi măcar că . . .

— Vă înțeleg, doamnă Barna, vă înțeleg perfect, o asigură politicos Morărescu. În fond o întrerupsese ca să-și poată fixa o idee : chestiunea cu devotamentul i se părea un fel de jar pe turta proprie. „Vrea să mă ducă", își zise căpitanul. Apoi privind-o o secundă :

— Toate astea se vor lămuri. Dar dacă tot am vorbit despre Violeta Teodorescu . . .

— Știu ce vreți să mă întrebați : dacă am cunoscut relațiile soțului meu cu ea. Ei bine, căpitane, le-am cunoscut în cele mai mici amănunte. Am știut tot, din prima zi. Am să-ți spun ce

bănuiesc eu că te interesează, dar te rog să nu mă întrerupi.

Căpitanul promise cu un semn din cap, reducînd puțin viteza mașinii, ca să poată fi mai atent.

— A văzut-o la o sesiune științifică la Filiala Academiei. Eram cu el și Violeta m-a salutat. Grig mi-a cerut să i-o prezint și din clipa aceea am știut că o vrea și că nu-l puteam opri. Îi cunoșteam foarte bine slăbiciunile ; se mai întîmplaseră asemenea lucruri încă de două-trei ori, deși eram căsătoriți doar de șase ani. I-am prezentat-o, dar ea nu i-a dat atunci nici o atenție, a plecat imediat, aproape că nici nu l-a privit. Asta îmi dăduse puțină speranță, pentru că îl știam pe Grig și foarte orgolios ; el era în stare să alerge după o femeie luni de zile pentru ca apoi un simplu gest al ei (ca de pildă indiferența Violetei) să-l determine să renunțe imediat la ea. De data aceasta însă n-a fost așa. Și-a căutat drum mereu la laborator, dar eu știam că nu pentru mine, ci pentru ea. Apoi, după ce s-au înțeles, mergeau de două ori pe săptămînă la campingul de la Runca și-și petreceau noaptea acolo. Să nu mă întrebi ce făceam eu în acest timp și nici să nu mă judeci. Dumneata n-ai cum să înțelegi sufletul unei femei. Îl iubeam cumplit pe Grig și el mă iubea, să nu rîzi, mă iubea, dar avea slăbiciunile lui care nu țineau mult. De fiecare dată așteptam să-i treacă. E jalnic, nu-i așa ? Sînt o femeie slabă, știu că așa gîndești, dar nu-mi pasă. Îl așteptam pe Grig tot așa de nerăbdătoare cum îl așteptam cînd eram studentă și cînd el, medic tînăr și teribil de mîndru, venea la cămin și mă lua și mergeam la petreceri. Îmi era mai greu la laborator unde lucram cu ea, tot timpul cu ea, cu

nimeni altcineva nici măcar zece minute dintr-o zi. Şi te rog să mă crezi că nu m-am trădat niciodată, că Violeta n-a întîlnit nici cea mai vagă urmă de supărare sau umbră pe faţa mea. Îmi lua bărbatul şi eu nu-i spuneam nimic, ba dimpotrivă, o lăudam pentru capacitatea ei de muncă, pentru competenţă şi pasiune, pentru că trebuie să ştii, căpitane, fata este cu totul excepţională în meserie...

Făcu o pauză lungă, apoi adăugă :

— Ei şi, iată, de la Violeta Teodorescu bărbatul meu nu s-a mai întors. De aceea spuneam că am pierdut totul şi că nu mă interesează nimic în legătură cu moartea lui ; cel puţin nu vreau să ştiu. Durerea e prea mare ca să mai încapă, lîngă ea, amănunte.

— Chiar dacă aceste amănunte, hai să le zicem amănunte, ar fi legate de cercetările dumneavoastră de la institut ?

— Nu poate fi nici o legătură, căpitane, între moartea soţului meu — în fond un accident stupid — şi cercetările de la institut pe care nu ştiu exact de ce — sau nu te pot urmări cu atenţie ! — le aduci mereu în discuţie.

Morărescu fu tentat un moment să-i strige la ureche, ca să-i intre bine în cap şi să înţeleagă o dată că hîrtiile ei secrete au fost fotografiate de cineva şi că moartea lui Barna e legată neîndoios de aceasta. Se stăpîni şi-i explică din nou, clar, pe îndelete. „Ori se preface că nu pricepe, ca să-şi ascundă eventuala implicaţie“ — îşi zicea în gînd Morărescu — „ori e încă foarte tulburată din cauza tuturor acestor întîmplări şi nu se poate aduna“. Îi aruncă o privire grăbită şi o văzu foarte concen-

tată („înseamnă că face efortul de a înțelege și caută o legătură între cele două fapte"). Era tentat s-o privească atent, cum făcea de obicei la interogatorii („lucru esențial" cum zicea colonelul Faur, expresie din cauza căreia i se spunea „colonelul esențial"). Ar fi vrut s-o privească în aceste momente de frămîntare dar volanul nu-i îngăduia decît scurte surprinderi cu coada ochiului, căci intraseră în zona muntoasă și drumul era cu multe pante și serpentine. La toate astea se mai adăuga și Fiatul 1800 care venea de un timp după ei la distanță egală, fără să vrea să-i depășească sau să rămînă mai în urmă. Morărescu zîmbi la gîndul că omul care o caută pe Sonia e un naiv dacă-și închipuie că are vreo șansă. Putea cere ajutor de la cel mai apropiat post de miliție. Își pregăti chiar aparatul de radio, dar renunță imediat, jenîndu-se că s-a putut gîndi să ceară ajutor într-o situație atît de simplă. În fond nu voise să scape de urmăritori pentru că s-ar fi temut de ei, ci pentru că avea nevoie de liniște pentru discuția cu Sonia Barna, discuție pe care o considera de cea mai mare însemnătate și urgență. Opri mașina la prima parcare, nu atît pentru că ar fi fost obosit (mergea doar de trei ore), cît ca să vadă ce are de gînd urmăritorul. Fu nevoit îndată să roșească și apoi să izbucnească în rîs ; Fiatul se apropiase și din el se iviseră cîteva capete de tineri gălăgioși, băieți și fete, care le strigaseră niște glume din care Morărescu nu reținuse decît frînturi ! „Fericiților !", „Iubiți-vă . . . tineri !"

„Sînt într-adevăr, prea tînăr, își zise el cu reproș, prea tînăr pentru meserie, dacă am putut intra la o asemenea idee !" Și se gîndi cum s-ar

distra Lache Vasiliu, dacă i-ar povesti toate astea şi cum s-ar fi încruntat colonelul Faur, reproşîndu-i că n-a sesizat... esenţialul !

O invită pe Sonia Barna la campingul care se afla la o sută de paşi de unde parcaseră. Ea primi fără să spună nimic. Ocupară o încăpere mică, doar cu patru mese toate fără clienţi şi Morărescu îi ceru chelnerului să nu lase pe nimeni să intre. Chelnerul ripostă că e multă lume şi că locurile sînt numărate, dar după ce Morărescu îi arătă legitimaţia, omul nu spuse decît un supus „să trăiţi !", luă comanda şi ieşi închizînd uşa.

— Aş vrea să vă rog, doamnă — reluă el discuţia întreruptă în maşină — aş vrea să vă rog să vă amintiţi, dacă e posibil, prima vizită a soţului dumneavoastră la laborator după ce a cunoscut-o pe Violeta Teodorescu.

Sonia rămase cîteva clipe indiferentă, apoi, după ce gîndul la acea vizită o prinse, zise fără convingere :

— Total neinteresantă, căpitane. Grig şi Violeta jucau în faţa mea un teatru ordinar care mă scîrbea şi, în acelaşi timp, mă durea cumplit.

Morărescu insită totuşi să-i povestească, dacă se poate cu toate amănuntele, acea întîlnire dintre Barna, Violeta şi ea. Femeia acceptă cu evidentă neplăcere şi-i povesti. Căpitanul constată că, în esenţă, relatarea ei se suprapunea peste a Violetei Teodorescu. Erau altfel numai cîteva chestiuni de nuanţă sau de vocabular. Şi totuşi, un element nou apăru printre rînduri, un element care nu-i scăpă omului experimentat. O rugă, de aceea, pe Sonia Barna să reia amănunţit. Deci :

— Am ieșit amîndouă pe terasă să luăm puțin aer și să fumăm o țigară.

— Unde aveați țigările ?

— În buzunarul halatului.

— Și Violeta ?

— Desigur. Am fumat, am sporovăit despre un film care rula în oraș și dintr-o dată ne-am trezit cu Grig. Eu am amețit cînd l-am văzut, întîi pentru că nu avea voie să vină acolo și apoi pentru că știam că vine pentru Violeta.

— Apoi, v-ați dus după cafele, știu. Vă rog să-mi mai spuneți o dată pe unde ați ieșit de pe terasă.

— Pe ușa pe care intrase Grig, cea care dă în hol.

— Sînteți sigură ?

— Domnule, dar insistați asupra unor lucruri care pur și simplu mă revoltă ! V-am mai spus o dată că îmi era mult mai la îndemînă să ies pe acolo, ca să nu mai vorbim că-mi era cu desăvîrșire interzis să trec singură prin laborator. Vă rog să nu mai reveniți asupra acestei chestiuni ; simt că mi-ar plesni nervii dacă m-ați obliga să răspund încă o dată.

Morărescu înțelese perfect expresia „mi-ar plesni nervii", o auzise de atîtea ori și o socotea cea mai frecventă expresie a secolului, blazonul lui cel mai carcateristic. **Nervii** care sînt „gata să plesnească precum corzile prea întinse ale unei viori" (citatul era din Faur, ca și toate celelalte expresii stereotipe pe care le știa) și **timpul** care niciodată nu ne ajunge, iată cele două unități de măsură esențiale ale generației noastre, gîndi Morărescu, gata să încline spre filozofie. Dar își dădu seama că nu are... timp, așa încît renunță și reveni la chestiune.

— Trecem peste cele ce mi-ați spus în legătură cu bufetul de la demisol și revenim pe terasă. Deci v-ați întors cu cafele.

— Da, am adus cafele. Grig a gustat și a zis că ar fi preferat mai dulce. Îi știam obiceiul, dar pur și simplu uitasem să cer, la bufet, o felie de zahăr în plus. Atunci Violeta, ca și cum ar fi știut că el va vrea cafeaua mai dulce, a scos din poșetă un pacheţel de zahăr din acelea care se vînd la cafenea odată cu cafeaua și i l-a întins foarte graţioasă. În clipa aceea am ameţit de gelozie. Mi-am dat seama că îi cunoaşte deja tabieturile, ceea ce însemna că sînt foarte avansați.

— Probabil că din cauza ameţelii n-ați observat că Violeta avea poșeta la ea.

— Ba am observat ; n-am spus că a scos zahărul din poșetă ?

— Într-adevăr, ați spus. Dar eu nu v-am întrebat, mi-a scăpat : cînd ați ieșit pe terasă, de ce a luat Violeta poșeta, dacă ţigările le ţineați, și dumneavoastră și ea, în buzunarul halatului ?

— Dar n-o luase . . .

Sonia Barna îngălbeni și îl privi pe Morărescu cu niște ochi măriți de îngrijorare, apoi își lăsă capul pe masă, legănîndu-l într-o parte și-n alta.

— Deci, ați înţeles, doamnă ? Violeta Teodorescu a intrat în laborator în timp ce dumneavoastră v-ați dus după cafele. A intrat să-și ia poșeta. Și am dreptul să presupun că a intrat însoţită de doctorul Barna.

Morărescu aşteptă un timp ca femeia să se liniștească, apoi o rugă să-i mai dea cîteva amănunte :

— Unde ţineţi de obicei poşetele ?

— Avem un fel de cameră de dezbrăcare chiar în laborator, adică un colţ acoperit de o perdea. Acolo ne punem de obicei hainele de stradă, poşetele, bijuteriile, pantofii.

— Vă mulţumesc, doamnă, mi-aţi fost de un mare ajutor. Propun să plecăm mai departe, iertaţi-mă, vă văd obosită, dar eu sînt foarte grăbit.

— Aş rămîne aici ; găsesc un mijloc de întoarcere.

— O, nu se poate, doamnă, . . . nici într-un caz. Trebuie să mergeţi cu mine.

Se urcară în maşină şi începură lupta cu pantele şi cu serpentinele. Nu după mult timp, Fiatul reapăru în urma lor păstrîndu-se, ca şi mai înainte, la distanţă egală, cu toate manevrele de viteză ale lui Morărescu. Căpitanul se uită la ceas ; mai avea mult de mers pînă la locul noii sale misiuni. Se gîndea la femeia de lîngă el ; acum era convins că e complet nevinovată (deşi Faur spunea întotdeauna că asemenea convingeri nu e voie să ai decît după elucidarea definitivă a cazului). I-ar fi dat drumul, dacă n-ar fi ştiut că o mai caută şi alţii. Apăsă acceleratorul şi maşina îşi mări viteza la aproape o sută pe oră. Curbele dispăreau una după alta cu un fel de supunere oarbă şi neputincioasă. Doamna Barna îl privi pe căpitan nu cu îngrijorare, ci cu mirare interogativă. El îi zîmbi şi se aşeză mai bine în scaun, ca pentru drum lung.

În urmă, Fiatul venea cu aceeaşi impertinenţă care-l călca pe nervi pe căpitan.

— Sînt teribili tinerii ăştia ! . . . îşi zise, gîndindu-se că aşa ajung adesea la accidente.

IV

Maşina în care se afla Vasiliu alergă multă vreme cu viteza maximă, fără ca locotenentul să ştie ce se petrece cu el. Se trezi într-un tîrziu şi-şi dădu seama că se află într-o încăpere cu aer foarte stătut, îmbîcsit de fum de tutun. Simţea în juru-i respiraţia mai multor persoane, dar nu vedea nimic, căci asupra lui era îndreptată lumina unui reflector puternic. Vru să se ridice, dar constată că trunchiul îi era legat de scaun. Mîinile însă le avea libere. Îşi pipăi repede şi îngrijorat buzunarul de la piept. Cineva rîse batjocoritor de graba cu care-şi pipăia buzunarele.

— Cum te simţi, locotenente ? îl întrebă un tip cu voce răguşită, după ce termină de rîs.

Vasiliu nu se grăbi să răspundă ; încă nu se dezmeticise bine şi cu toate că-şi dădea seama ce i se întîmplă, nu putea face o legătură prea clară între gîndurile care-i circulau prin cap cu o viteză fantastică. Chipuri cunoscute se succedau ca pe o peliculă cinematografică : colonelul Stoian dîndu-i indicaţii severe asupra cazului Barna, Ovidiu Morărescu servindu-l cu o vişinată prea dulce, audiţia interogatoriului Violetei Teodorescu, grădina cu boscheţi de liliac şi acum acest reflector orbitor . . . şi vocea asta răguşită . . . şi respiraţiile fierbinţi pe care le simţia în jurul lui.

— Vreau un pahar cu apă ! zise el la întîmplare și, ca și cum cei din jur s-ar fi așteptat la asta, în clipa următoare cineva îi aruncă în față apa rece dintr-un pahar. Nu reuși să vadă decît o mînă — i se păru destul de fină — care aruncînd apa, trecu o clipă prin fasciculul de raze. Se simți înviorat ; reuși să-și adune gîndurile și se sperie cînd, în sfîrșit, își dădu seama foarte limpede în ce situație se află. Nu i se mai întîmplase așa ceva. Își aduse pe loc aminte — ca și cum ar fi apăsat pe un buton special al memoriei — lecțiile maiorului Faur despre posibilitățile de ieșire din asemenea situații. Era **de ținut minte** (asta se sublinia cu două linii pe caietul de elev) că odată ajuns în mîinile dușmanului, prima sarcină este să afli despre el cît mai multe cu putință și să îmbini tentativa de a scăpa cu încercarea de a-i înțelege scopul și mijloacele. Se hotărî așadar să fie calm, să aștepte, să-i lase pe ei să atace, să studieze cu grijă fiecare întrebare ce i se va pune și să cîntărească răspunsurile.

— Și zi . . . ai preluat cazul Barna, locotenente. Bravo ! E un caz frumos. Așa le ziceți voi, nu ? Cazuri frumoase.

De vreme ce vorbise același tip a doua oară, fără ca nimeni să-l întrerupă, înseamnă că el e șeful, gîndi Vasiliu. Asupra lui, deci, toată atenția. Voce puțin răgușită, dar plăcută, de bariton ; răgușeala era, desigur de proveniență tabagică. E sigur că fumează mult și numai țigări foarte tari. Locotenentul își aduse aminte de exercițiile de compunere din imaginație a unei figuri după caracteristicile vocii. Din zece cazuri îi reușeau doar două-trei, dar Faur spunea că asta este foarte bine.

Așadar, omul care îi stătea în față, dar căruia nu-i putea vedea chipul trebuie să fie un bărbat aspru, aproape de 50 de ani, cu păr de culoare închisă, „just beginning to go grey“ *), își aminti de expresia care îi plăcea profesoarei de engleză și pe care îl pusese s-o scrie de 25 de ori pentru că nu o reținuse. Nu se poate să nu fie cu fața măslinie și cu tenul foarte bine întreținut. (La ipoteza aceasta îl conduse și mîna fină pe care o zărise o clipă în fascicolul de raze). Deci avea de a face cu un rafinat și asta îl îngrijoră. Își dovedise de multe ori iscusința în rezolvarea unor cazuri grele, ieșise din situații complicate, dar de cele mai multe ori avusese adversarul în față, putîndu-l studia, ghicindu-i intențiile, investigîndu-i capacitatea de luptă — fizică și spirituală — și deci adecvîndu-și mijloacele și tactica. Acum însă trebuia doar să-l bănuie pe cel din fața lui, să și-l imagineze. Ceru mai întîi să fie dezlegat, pretinzînd că demnitatea lui nu-i îngăduie să ducă tratative în timp ce e legat de scaun ca un lemn. Îl asigură că nu va deschide gura decît dacă e tratat omenește.

Aceeași mînă fină, trecînd iarăși o frîntură de secundă prin fascicolul de raze, făcu semn și cineva cu brațe vînjoase îl dezlegă. Mijlocul îi era amorțit din cauza strînsorii, dar nu-i dădu atenție. Se îndreptă și se așeză mai comod în scaun, deși acesta era dintr-un lemn ordinar, un fel de stănoagă incomodă și noduroasă care-ți rupea oasele. „Scaunul acesta, își zise Vasiliu, nu poate fi într-o casă prea luxoasă“. Instinctiv „pipăi“ cu pantoful pardoseala să-i afle calitatea și constată că și aceasta,

---

* Tocmai începînd să încărunțească (engl.)

ca și scaunul, era din lemn ordinar. „M-au scos din oraș", gîndi locotenentul ; sînt undeva într-o șură la țară, sau într-o moară părăsită. Știa tactica „clienților" de a folosi case părăsite în cîmp sau la marginea unor așezări. Mai avansă o ipoteză legată de această ultimă constatare : înseamnă că onorabilii nu sînt stabili (asemenea localuri sînt folosite de obicei pentru rezolvări de cazuri scurte ; cîteva ore și gata). Deci „amicii" nu vor putea rămîne prea mult aici. În concluzie, trebuie tras de timp ca să li se încurce socotelile. Se simți mulțumit de acest raționament și, în ciuda necazului în care se afla, zîmbi la gîndul că Stoian va ști de ele și că le va prețui. Așadar, tactica, deocamdată : trasul de timp.

— Zîmbești foarte plăcut, locotenente ! — îi zise răgușitul. Cărui gînd i-ai zîmbit ? Pentru că nu-mi închipui că un om sever ca dumneata poate zîmbi pe gratis, ca un filfizon la fotograf.

— Am și eu gîndurile mele secrete, îl necăji Vasiliu.

— Nu ni le spui și nouă ? Să zîmbim împreună.

— Dacă insistați . . . Mă gîndeam că n-o să putem rămîne multă vreme în șura asta, deși văd că sîntem electrificați.

Simți clipa de tăcere încurcată a rafinatului și graba cu care voi s-o acopere („Îmi insulți locuința, locotenente !"). Deci nimerise în plin : se afla într-o șură. Și încă undeva aproximativ aproape de o cale ferată ; foarte vag auzise șuieratul unei locomotive. Dar cîte șure părăsite și cîte linii de cale ferată nu sînt ? Cercetă în memorie terenul pe o rază de 50 de km de orașul său — îl cunoaștea foarte bine — și nu găsi nici un reper ca cele căutate.

Asta înseamnă că l-au dus mai departe. Vocea răgușită și totuși plăcută a celui din fața lui reluă discuția ; e drept foarte convențional și foarte pe departe („Se păzește să nu-i ghicesc intențiile", gîndi Vasiliu).

— Dar nu ne întrebi de ce te-am adus aici, omule ?

— Nu. Îmi spuneți voi singuri.

— Mda . . . sigur, sigur. O să-ți spunem și încă fără întîrziere. E vorba de cazul Barna. Dumneata și Morărescu vă ocupați de el. Asta știu, Morărescu ne-a scăpat, dar ești bun și dumneata la nevoie. Observi ce deschis îți vorbesc ? Adică nu ascund că mă interesează acest caz și că n-am pus încă mîna pe firul de care am nevoie. Dacă ți-aș spune că am pus, nu m-ai crede, că doar nu ești copil, așa că mai bine îți vorbesc deschis. Firul acesta trebuie să-l aflu de la dumneata, prin orice mijloace. Și te asigur, locotenente, că nu vom ieși de aici pînă ce nu-l aflu.

Parcă abia acum își dădu seama că se găsește într-adevăr într-o situație foarte dificilă. Aștia sînt în stare de orice. Instinctiv controlă dacă obișnuita fiolă „de salvare" și batista cu antidotul se află la locul lor, în buzunarul de la piept. Duse mîna așa de repede spre buzunar, încît omul din fața lui întinse pistolul și-l somă. Se jenă însă de gest :

— Scuză-mă locotenente, doar știam că nu ești înarmat.

— Dar ce ați crezut ? Voiam să-mi suflu nasul. Îmi permiteți ?

— Te rog.

Vasiliu scoase batista și-și suflă nasul, pipăind discret fiola care se afla la locul ei ; gest după care

se simți grozav de liniștit. Rafinatul își dădu seama imediat și observă ironic :

— Se vede că suflatul nasului e la dumneata un gest esențial.Te-ai schimbat în bine după ce l-ai făcut.

— Fiecare om are un gest esențial după care se simte foarte bine. Gestul meu e suflatul nasului.

— Hm . . . să trecem mai departe. Deci, domnule locotenent-major, ce știi dumneata despre cazul Barna ?

— Nimic. Ce să știu. În afara faptului că Barna e mort, nu mai știu nimic.

— Unde ați ajuns cu cercetările ? Ce concluzii ați tras ?

Vasiliu nu răspunse. Tactica trasului de timp îl obliga să-l determine pe celălalt să repete întrebările. După ce întrebarea fu rostită a doua oară, evident pe un ton mai aspru, cu ușoare semne de enervare, locotenentul se hotărî să răspundă :

— Cazul Barna mă depășește. Nu mă ocup eu de el. Ați dat greș, dacă pentru asta m-ați sechestrat.

Mîna fină izbi în masă. După sunet, Vasiliu constată că și masa e masivă și de proastă calitate.

— Știu că vrei să mă scoți din sărite, dar n-o să-ți meargă. Ai să spui imediat. Am eu metode să te conving, deși prefer discuția elevată, nu procedeele dure. Să nu-mi reproșezi, căci dumneata alegi mijloacele.

Mîna fină făcu din nou semn și omul vînjos îl imobiliză, în timp ce în fasciculul de lumină intră mîinile unei femei cu o seringă pregătită să-l injecteze.

— Ce dracu vor fi avînd ăştia în seringă ? se întrebă Vasiliu, rememorînd în viteză toate posibilităţile de drogare pe care le învăţase. Culmea este că mai avu timp să constate ce frumos e să stai într-o bancă de şcoală şi să le înveţi şi ce dificil e cînd te afli faţă-n faţă cu situaţiile concrete. Femeia îi descheie cămaşa şi era gata să-l înţepe sub piept.

— Vă spun, urlă atunci Vasiliu, salvîndu-se în ultima secundă.

Se gîndi că e momentul să folosească „fiola de salvare", dar îşi reveni, amintindu-şi vorbele maiorului Faur : „Înainte de a te salva, încearcă să afli cît mai multe despre adversar". Ori el nu aflase aproape nimic. Nu ştia decît că există cineva care se interesează de cazul Barna, dar de ce ? Ce vor să ştie, ce-i interesează ? Hotărî să întindă lucrurile cît va fi cu putinţă.

— Vă spun, repetă el. În fond nu ştia ce să le spună. Discuţiile lui cu Morărescu fuseseră sumare, iar interogatoriul Violetei Teodorescu înregistrat pe bandă, nu conducea încă spre nici o concluzie. O idee îi încolţi totuşi în minte. Banditii îi luaseră banda pe care a avea înregistrată pe Nadina Copa. Va încerca să-i ducă, pentru a pierde timp.

— Ei, vorbeşte, îl îndemnă blînd-ironic rafinatul.

— Ceea ce vreau să vă spun — zise — e legat de banda de magnetofon pe care mi-ati luat-o. Vă propun s-o puneţi şi să ascultăm împreună. Altfel nu veţi înţelege ce vreau să vă spun.

Şeful cu mîini fine ezită, încercă să pătrundă intenţiile locotenentului, dar nu avu încotro şi hotărî ascultarea benzii. Făcu semn şi îndată fu adus

un magnetofon. Rafinatul puse banda și începură să asculte. Lui Vasiliu îi făcu plăcere s-o audă din nou pe Nadina Copa recitînd din Eminescu și din Blaga. Vocea ei părea acum — în situația dificilă în care se află — mai caldă și mai vibrantă ca oricînd. Se felicită pentru idee nu numai fiindcă o asemenea companie îi făcea oricînd plăcere, ci mai ales pentru că — dacă Rafinatul nu-și va pierde răbdarea, va trece exact o oră pînă la terminarea benzii ; o oră în care el avea timp să gîndească, să caute soluții pentru o ieșire din situație cît mai în favoarea sa. Îl supăra numai reflectorul care era îndreptat asupră-i și care îl împiedica să vadă ceva în jur. Pe deasupra, lumina puternică îi provoca o sîcîitoare durere de cap. Dar totul era suportabil, iar timpul trecea și asta era foarte bine.

Ca și cum i-ar fi înțeles gîndul, Șeful cu mîini fine opri magnetofonul și-l întrebă răstit :

— Ce legătură au poeziile astea cu cazul Barna?

— Aveți un pic de răbdare, îi răspunse liniștit locotenentul.

— N-am timp de așa ceva, urlă celălalt.

Așadar, omul se grăbește, gîndi Vasiliu și regretă că n-are pe bandă mai multe înregistrări. Vocea Nadinei curgea lin, ca o apă curată și liniștită : „Ce e amorul ? E un lung / prilej pentru durere / Căci mii de lacrimi nu-i ajung / Și tot mai multe cere".

Rafinatul manevră nervos magnetofonul și derulă o mare parte din bandă . . . „Păcat !, gîndi Vasiliu, erau cîteva foarte frumoase interpretări din Blaga". Spre enervarea Rafinatului, cînd porni iar, pe bandă mai stărui încă vocea Nadinei cu finalul

de la „Floare albastră". Nu se mai putu stăpîni și-i zise :

— Dacă nu-mi spui ce-i cu circul ăsta te fac praf, să știi.

Vasiliu își păstră calmul și chiar ușoara bună dispoziție pe care i-o provocase propria-i ingeniozitate.

— Veți înțelege îndată, domnule !

Se bizuia pe faptul că urma o înregistrare dintr-un roman polițist din care-i oferise și lui Morărescu să asculte. El, Vasiliu, în dialog cu Nadina, citind artistic ; exerciții de dicție. Banda deja începuse și Rafinatul se concentră asupra celor ce auzea căci i se părea interesant deși nu se dumirea despre ce este vorba : „Cei doi inspectori au așteptat ca trenul să iasă din tunel și să se apropie de gara următoare. Pe urmă au trecut din vagon în vagon pînă au ajuns în dreptul unui compartiment în care se afla un om singur. Își ținea piciorul drept întins. S-au uitat la el liniștiți. Omul s-a ridicat să-și ia un ziar din plasă și atunci au văzut că șchioapătă de piciorul drept. Trenul își încetinise mersul. Inspectorii intrară în compartiment și înaintară spre el.

— Domnul Wiese, spuse unul dintre ei.

Îl luaseră la sigur. El uitase și dăduse afirmativ din cap. Dar în timp ce înclină capul, o licărire de teamă i se ivi în ochi.

— Numele meu este . . . se bîlbîi el.

— Știm totul, domnule Wiese. Călătoriți sub numele de Hubert Zimmermann. Arătați-ne buletinul de identitate.

Wiese întinse buletinul. Era foarte palid. Trenul se opri.

— Sînteţi sub stare de arest, domnule Wiese — spuse unul dintre inspectori. — Vă rog să coborîţi cu noi".

Dialogul dură încă o jumătate de ceas şi se complică mereu, cu fiecare replică, spre disperarea Rafinatului care se plimba de colo-colo fără încetare. Dar n-avu încotro, ascultă pînă la capăt deşi nu găsea legătura cu ceea ce îl interesa pe el. Cînd banda se termină şeful cu mîini fine apăsă grăbit clapa magnetofonului şi în încăpere se făcu dintr-o dată o linişte perfectă. Vasiliu ştia că acum va trebui să reziste unei avalanşe de întrebări. Într-adevăr, omul din faţa lui nu-i dădu răgaz, se repezi spre el ca un vultur :

— Ei, locotenente, am ascultat împreună, acum te rog răspunde-mi la întrebările pe care ţi le-am pus !

— Le-am cam uitat. Vreţi să le formulaţi încă o dată — zise cu oarecare indiferenţă, dar de fapt gîndindu-se îngrijorat că, deşi se află aici de o bucată bună de timp, ai săi încă nu au aflat de dispariţia lui, sau dacă au aflat, nu reuşesc să-l găsească.

— Ar trebui să-ţi împrospătez puţin memoria, locotenente. Ai noroc că sînt indispus. Deci să formulez încă o dată întrebările. Mă rog... La ce concluzie aţi ajuns în cazul Barna ? Unde este acum soţia lui, distinsa doamnă Sonia Barna şi, în sfîrşit, ce misiune a primit căpitanul Morărescu ? De ce ţi-a predat dumitale cazul acesta ?

— Sînt aproape fericit, răspunse Vasiliu rîzînd, sînt aproape fericit că la nici una din aceste întrebări nu cunosc răspunsul. Altfel, cine ştie, poate că m-aţi fi forţat să răspund. De vreme ce nu

știu însă, orice încercare de a-mi smulge un răspuns va fi inutilă. Sau voi inventa niște răspunsuri false în cazul în care mă veți „convinge" să răspund.

— Naivitatea dumitale n-are margini, dacă poți să crezi că ai să ne duci așa de ușor. Hai, fii drăguț, și răspunde ! Ce crezi dumneata personal, hai să nu-ți cer să divulgi concluziile lui Morărescu — ce crezi dumneata personal despre moartea lui Barna ?

— Eu cred că Violeta Teodorescu are dreptate : a murit din prostie, vrînd să braveze.

O mînă uriașă trecu fulgerător prin fascicolul de raze și-l plesni formidabil peste față ; Vasiliu simți că i se umple gura de sînge.

— Abține-te, măgarule ! urlă Rafinatul. Ce-ți închipui, că ai în față un papă-lapte pe care-l faci să vorbească bătîndu-l ? Faceți-i o injecție !

Asta într-adevăr îl speria pe Vasiliu, căci nu știa ce vor să-i injecteze. Opri din nou în ultima clipă mîna femeii care era gata să-l înțepe sub piept :

— Morărescu susține că în moartea doctorului rolul principal l-a jucat Violeta Teodorescu — zise repede locotenentul, inventînd, pentru că de fapt, nu-l auzise niciodată pe căpitan spunînd așa ceva.

— Ce motive are să creadă asta ?

— El o socotește pe fată agent al unei rețele de spionaj. Dar n-a reușit încă să dovedească nimic. E mai mult o chestiune de intuiție.

— Și cu Sonia Barna ce ați făcut ? Unde ați ascuns-o ?

— Doamna Barna a dispărut fără urmă imediat după înmormîntarea soțului ei.

Se felicită în sinea sa pentru inventivitatea și promtitudinea răspunsurilor, cu atît mai mult cu cît Rafinatul părea a-l crede. Timp de o jumătate de ceas continuă să răspundă la tot felul de întrebări și-i trebui o adevărată măiestrie ca să se strecoare printre răspunsuri fără a divulga nimic din ce știa și, în același timp, ca să pară cît mai firesc și să nu se contrazică de la un răspuns la altul. După ce se plictisi întrebîndu-l, șeful cu mîini fine se ridică fără grabă și-i spuse cu un calm desăvîrșit :

— Te felicit, locotenente ! Un om atît de abil n-am întîlnit prea des în viață.

— Nu înțeleg, — se prefăcu Vasiliu.

— N-aș vrea să rămîi cu impresia că sînt un imbecil. Am știut de la început că minți, dar ți-am pus sumedenia asta de întrebări ca să surprind din răspunsurile dumitale mincinoase unele lucruri care mă interesează. E o veche metodă a mea. Cînd nu spune adevărul, un om normal se încurcă și se contrazice dacă-l zăpăcești cu întrebările ; ba chiar spune fără să-și dea seama ceea ce aștepți să-ți spună. Dacă știi să citești subtextul, bineînțeles. Și eu știu. Dumneata însă ai construit un perfect edificiu al minciunii, fără nici o fisură. Încă o dată, te felicit ! Acum știu ce trebuie să fac ca să aflu totuși ceva de la dumneata. Să nu-ți închipui cumva că ai vreo șansă de a scăpa de aici, așa că mai înțelept ar fi să vorbești.

Își pierduse răbdarea. Umbla nervos prin încăperea largă. Vasiliu îi auzea pașii și bănui că poartă un pantof foarte elegant care suna delicat pe scîndura grosolană a pardoselii. Se gîndi că a venit momentul să se salveze. Își făcu scurt socotelile

și constată că de fapt a înțeles cam ce este cu acest tip cu mîini fine și cam ce dorește. Singurul lucru care nu-l știa era identitatea lui și a celor doi însoțitori. Dar asta va putea afla pe urmă. Deci se hotărî să atace. Își pipăi instinctiv buzunarul de le piept în care avea batista îmbibată cu antidot și fiola. Se prefăcu a avea un acces de tusă și scoase batista, lăsînd să cadă din ea fiola mică pe care o acoperi în aceeași clipă cu vîrful pantofului. Gesturile fuseseră făcute cu o discreție desăvîrșită așa că adversarii nu sesizară nimic. El își ceru chiar scuze că e nevoit să tușească așa de puternic, dar contractase o răceală cu prilejul unei misiuni de noapte. Rafinatul nu zise nimic, se mulțumi să-l privească dușmănos simțind că-și bate joc de el. Vasiliu apăsă ușor vîrful pantofului pe fiolă și încercînd să-i vadă pe cei din jurul său cît de siguri pe ei vor fi fiind, strivi încet sticluța minusculă. Mirosul înțepător ajunse la el mai întîi, obligîndu-l să ducă la nas batista cu antidot și prefăcîndu-se că-și șterge nasul inspiră adînc de mai multe ori.

— Ce dracu miroase aici ? întrebă nervos Rafinatul. S-a închis grozav aerul. Vrei o țigară parfumată, locotenente ?

— Mulțumesc, am țigările mele. Iar cu aerul de aici m-am obișnuit, deși recunosc și eu că e foarte viciat.

— Ceea ce înseamnă că nu mai putem rămîne prea multă vreme aici. Ei, ce zici, vorbești sau recurgem la violență ?

— Am spus tot ce-am știut, zise Vasiliu. Cît despre violență, cred că un om ca dumneata n-o folosește prea des. Dumneata te bazezi pe inteligență, ea nu lasă urme.

Rafinatul se așează la locul lui de lîngă reflector și rîse satisfăcut ; îi plăcuse complimentul.

Trebuie să notez asta, locotenente. Scoase un carnețel în care scrise tacticos : „Inteligența nu lasă urme". Pînă-l găsi, și pînă scrise, cască de trei ori, ceea ce îl făcu pe Vasiliu să zîmbească și să se simtă foarte sigur pe el. Rafinatul nu reuși decît să spună un prelung „frumos" apropo de aserțiunea locotenentului și adormi imediat, scăpînd din mînă carnețelul. Cînd socoti că și ceilalți doi vor fi adormit. Vasiliu se ridică și se repezi la reflector. Îl purtă pe rînd de la cel cu mîini fine la vlăjganul bătăios și la femeia care adormise cu seringa în poală. Erau mutre complet străine, nu le mai văzuse niciodată. Avu o mare satisfacție privindu-l pe Rafinat : corespundea, în linii mari, portretul imaginat de el : un bărbat stilat, între 45 și 50 de ani, elegant, cu fața măslinie, cu părul de culoare închisă. „Just beginning to go grey", zise și zîmbi cu gîndul la profesoara de engleză.

Cercetă repede și atent locul și pe cei care dormeau duși. În afară de masă, cîteva scaune, magnetofon și reflector nimic nu se mai afla în încăperea murdară, plină de păianjeni și cu scînduri bătute în cuie în locul ferestrelor. Indivizii nu aveau asupra lor nici un fel de acte și, în afară de șeful cu mîini fine care avea un pistol foarte modern, nu posedau arme. Luă pistolul și-l strecură în buzunarul de la spate unde îl purta de obicei pe al său. Smulse apoi banda de magnetofon. Se uită la ceas. Efectul drogului mai ținea doar cîteva minute. Îi legă pe toți trei burduf și se hotărî să-i ducă pe cîte unul în mașină. Dar oricît de bine s-ar gîndi omul la toate, tot mai rămîne ceva neprevăzut. Și

culmea ! Vasiliu nu prevăzuse un lucru elementar, la îndemîna oricui, și anume că afară ar putea fi un paznic. Îi fulgeră ideea numai cînd auzi scîrțiind ușa de la intrare și pași grei bocănind pe scîndură. Înțelese că nu unul, ci doi „clienți“ rămăseseră afară, de pază și veneau acum în hardughia părăsită, fie pentru că își pierduse răbdarea, fie pentru că auziseră mișcări suspecte. Cu o privire rapidă, Lache Vasiliu înconjură camera uriașă și găsi o ușă care probabil dădea în spatele clădirii. Se repezi și o deschise exact în clipa în care cei doi intrară în partea opusă. Era inutil să se angajeze în duel cu ei, mai ales că habar n-avea dacă pistolul Rafinatului are vreun glonte în încărcător. Se repezi peste balustrada unui fel de balcon în care ieșise, se rostogoli pe un maidan ierbos, cu tufe sălbatice și reuși să se dosească înainte ca vlăjganii să iasă în balcon. Începu să alerge fără să știe dacă direcția aleasă îl va duce la vreo șosea sau la vreo așezare omenească. Locurile îi erau complet străine ; înseamnă că fusese dus foarte departe de oraș, gîndi continuînd să alerge, deși era sigur că cei doi nu s-au luat după el. Probabil au considerat mai important să-i dezlege pe ceilalți și să fugă.

Ajunse la calea ferată și se aruncă într-un marfar care trecu peste cîtva timp. Dar merse abia cincisprezece minute și trenul opri într-o stație. „Aha, făcu Vasiliu, Berceasca, dar m-au purtat, nu glumă“, își zise, dîndu-și imediat seama că se afla la circa 150 km de orașul său. Coborî și sună la miliția tîrgușorului. Un locotenent și doi soldați se înfățișară imediat într-un Gaz și se puseră sub comanda lui. Vasiliu se uită la ceas. Nu trecuse decît o jumătate de oră de cînd părăsise clădirea, dar era sigur

că „prietenilor săi“ le-a fost de ajuns ca s-o șteargă fără să lase urme. Într-adevăr, ajunși acolo nu găsiră decît reflectorul, care încă mai era cald, și urmele unei mașini, pe care locotenentul Pîrvu (așa se recomandase) se simți obligat să le studieze cu mare atenție și să-i raporteze că erau urme de Fiat 1800.

— Ești sigur, colega ? îl întrebă Vasiliu mai mult pentru ca celălalt să nu creadă că nu-i dă importanță.

— Absolut sigur ! se mîndri milițianul și-i dădu cîteva amănunte care-l conduseseră la această concluzie irevocabilă.

— Și ce înseamnă asta ?

— Asta înseamnă că pot fugi cu o viteză de 130 km la oră răspunse locotenentul de miliție, corect ca un elev silitor. Și acum sînt sigur că e Fiatul bleu Ng. 887 care a trecut pe la noi cu o jumătate de ceas înainte de a ne suna dumneavoastră.

— Crezi că-i mai putem ajunge ?

— Au un avans prea mare. Doar dacă li se întîmplă ceva pe parcurs. Eu zic că merită să încercăm.

„E simpatic și entuziast Pîrvu ăsta“, gîndi Vasiliu stînd alături de el în Gazul care gonea cu toată viteza.

Făcură o oră și jumătate pînă în oraș, fără ca, pe drum, să întîlnească vreun indiciu în legătură cu fugarii. Pîrvu era dezamăgit :

— Mi-ar fi plăcut să vă fiu de folos. N-am întîlnit niciodată un caz de asemenea importanță ; am ratat, cred, unica ocazie a carierei mele.

— Oricum, colega, îți mulțumesc, mi-ai fost de mare ajutor, îi zise Vasiliu strîngîndu-i mîna cu simpatie. Apoi, cînd fu singur, se grăbi să ia legătura cu Morărescu. Aparatul de radio îi aduse repede vocea căpitanului.

— Spune, bătrîne, cum merge ?

Locotenentul major îi povesti în rezumat întîmplarea. Celălalt asculta uimit și invidios totodată, apoi îl întrebă :

— Dar cum de ai căzut în mîinile lor ?!

— M-am dus la Violeta Teodorescu să-i fac o vizită. Apropo, trebuie să știi că nu-i acasă, cum ai rugat-o.

— Păi sigur că nu-i ; atita lucru puteai să pricepi și singur. Dacă ai nevoie de ea cere-i colonelului adresa.

— Deci m-am dus să-i fac o vizită și cum am ajuns în fața casei, mi-am dat seama că o mai caută cineva. Eram curios să știu cine și de ce, așa că m-am lăsat prins.

— Da curajos bărbat ești, Vasiliule, bravo mă. Și ce ți-au făcut ?

— Mai nimic. M-au orbit cu un reflector vreme de două ceasuri, încît mă dor ochii de-mi crapă și m-au sîcîit cu tot felul de întrebări.

— Și le-ai spus ceva ?

— Norocul meu că nu știam aproape nimic. Ce să le fi spus dacă nu baliverne ! În schimb ei mi-au spus mie tot ce voiam să știu.

— Adică ?

— Adică am înțeles că sînt înnebuniți să găsească microfilmele care s-au făcut la laboratorul Soniei Barna, dar habar nu au unde sînt și la cine. Le caută pe cele două femei, dar am avut

impresia că nu numai pe ele. Bănuiesc că pe Rafinat, fie că l-a tras cineva pe sfoară, fie că omul cu filmele se ferește grozav de noi și nu s-a dus la întîlnirea cu el.

Morărescu tăcu un timp după ce ascultă raportul, apoi zise cu voce foarte scăzută :

— Uite ce te rog să faci...

Vasiliu puse microaparatul foarte încet de parcă s-ar fi temut să nu mai asculte cineva, apoi îl lipi de ureche. Asculta indicațiile căpitanului și le aproba cu capul de parcă acesta ar fi fost în fața lui.

— Ai înțeles, Lache băiatule ? întrebă la sfîrșit Morărescu. Executarea ! Să fii foarte prudent ; dacă ăia mai pun o dată mîna pe tine, nu mai scapi cu un simplu interogatoriu.

Locotenentul închise aparatul și rămase pe gînduri potrivindu-și parcă anume socoteli. Zîmbi mulțumit și se duse acasă să se pregătească. Fu tentat să se odihnească un ceas căci era frînt, dar se scutură ca de un gînd rău. Făcu doar un duș rece și asta îl remontă. Îi dădu un telefon Nadinei să o salute și plecă imediat.

Ieși în stradă și după cîțiva pași avu impresia că-l privește cineva foarte insistent, dar nu descoperi pe nimeni suspect, deși asta nu înseamnă că n-ar putea fi urmărit...

V

Cabana „Greierul“ era închisă pentru renovare. Meșterii însă nu se grăbiseră să înceapă lucrul, cooperativa din Z îi comunicase responsabilului că nu are oameni disponibili pînă la sfîrșitul lui august, așa că responsabilul o închirie unui grup de studenți care acceptară condițiile nu prea avantajoase ce le oferea o cabană veche, fără personal și fără măcar un bufet rece. Dar studenților tocmai asta le plăcu — să fie singuri, să nu-i bată nimeni la cap, să se autoservească ; era o mică nebunie a lor. Responsabilul poate că nu s-ar fi lăsat convins dacă în fruntea grupului de studenți nu s-ar fi aflat Ștef, un nepot al său după soră. L-a rugat atît, încît și-a zis că nu-i nici un păcat să le ofere cabana care oricum stătea nelocuită o vară întreagă. Îl făcu pe Ștef responsabil de toate și le oferi cheile, iar el plecă în concediu la mare, ca orice muntean care se respectă. Studenții fură extrem de bucuroși de această șansă, iar Ștef care de fapt inițiase petrecerea vacanței pe munte își întări și mai mult autoritatea de șef al grupului.

Se instalară după preferințe, căci loc era destul. Trecuseră trei zile. Acum camera centrală a cabanei — un fel de salon improvizat, servind și de sufragerie, din care urcau scări spre etaj și se deschideau uși spre camerele de dormit de la parter

— se afla în întuneric. Una din ferestre însă nu era perfect acoperită de perdea și lumina puțină care se strecura înăuntru era suficientă ca să descopere într-un colț îmbrățișarea pătimașă a doi îndrăgostiți. Sus, ușa din capul scărilor se deschise foarte încet și cineva coborî cu mare grijă cîteva trepte care scîrțîiră strident sub pași grei. La jumătatea scării pașii se opriră și... două lovituri de pistol asupra celor îmbrățișați se succedară cu repeziciune. După prima, căzu bărbatul, după a doua, femeia. Căderile fură însă atît de rigide și bufniturile dușumelei atît de puternice încît — nici o îndoială : cei doi îndrăgostiți erau, de fapt, două manechine.

Un rîs ironic sublinie sfîrșitul idilei și dintr-o dată lumina inundă încăperea. Cel care rîsese, un bărbat voinic, în jur de treizeci de ani, stătea întins pe o canapea, fumînd dintr-o pipă pe care o strîngea mereu între dinți de parcă ar fi vrut s-o rontăie. Avea o privire fulgerătoare, mai curînd răutăcioasă, în ciuda albăstrimii limpezi a ochilor care în unele momente căpătau reflexe sticloase și reci. Deși se afla la o cabană, venit deci la odihnă, omul era îmbrăcat elegant, gata parcă să iasă în oraș pentru o întîlnire : costum gri închis, cu haină strînsă în talie, lungă și cu șliț cochet, pantalon ușor evazat, cravată grena cu nod la ultimul strigăt. Ochelarii cu ramă groasă și cu lentile fumurii îi sporeau nu numai eleganța dar și nota de intelectualitate discret subliniată și de pipa à la Jacques Tati, ca să nu mai vorbim de cartea pe care o tinea într-o mînă cu o degajare ce-i trăda parcă obișnuința acestui gest. Ștefan Ștefănescu, student întîrziat la facultatea de drept, era dintre acei tineri care știau să-și confecționeze perfect

alura, încît văzîndu-i fără să-i cunoşti poţi crede că sînt de cea mai rafinată condiţie, de rasă intelectuală pură. Nu o dată, la facultate, a fost confundat cu şeful catedrei de penal, pentru că şi acela, scandalos de tînăr pentru un titlu rezervat de obicei bătrînilor peste şaizeci de ani, se purta ca un dandy, dar cu ceva mai puţină regie decît Ştefănescu. Altfel, nimeni, niciodată n-a avut nimic să-i reproşeze bătrînului student; disciplinat, corect, atent cu toată lumea, îndrăgostit pînă peste cap de una şi aceeaşi fată; dacă n-ar fi fost examenele pe care le pierdea cu o uşurinţă uimitoare, ar fi putut trece drept un model de conduită.

Acum asistase binevoitor la „înscenarea" copilăroasă a lui Radu Similea numai ca acesta să se simtă bine aici, la cabană, unde venise la invitaţia sa. Rîsese cu ironie, dar şi cu bunăvoinţă, de atentatul asupra manechinelor îndrăgostite, dar e drept că Radu îl scotea puţin din sărite cu lipsa lui de răbdare.

— Mă plictisesc de moarte, urlă acesta, care rămăsese la jumătatea scării, trîntit pe o treaptă, cu pistolul de dopuri în mînă, cerînd parcă ajutor. Ai avut o idee idioată cînd ne-ai invitat aici. „Haideţi, băieţi, cu mine, ştiu o cabană singuratică în munţi. O să petrecem o vacanţă..."

— N-ai să spui că nu-i singuratică, liniştită şi foarte, foarte drăguţă. Ce voiai să găseşti aici, un palat? N-are tata că ţi-ar da.

— Nu-i vorba de asta, deşteptule! Stăm aici de trei zile şi crăpăm de plictiseală. Trei zile din trei a plouat cu găleata. Nu putem ieşi nicăieri. Ce fel de vacanţă la munte mai e şi asta?!

Similea avea dreptate. Îndată ce intraseră în cabană, acum trei zile, începuse o ploaie torențială și de atunci o ținea într-una cu îndărătnicie. Toate planurile li se întoarseră pe dos și toți deveniseră nervoși, pușI pe ceartă, fără poftă de mîncare și de somn. Și cu cîtă bună dispoziție porniseră să escaladeze muntele după ce, acum trei zile, se întîlniseră toți în tîrgușorul Z ! Cel mai avîntat fusese el, Radu Similea, de parcă sus, la cabană, l-ar fi așteptat cine știe ce femeie frumoasă capabilă de cea mai mare iubire din lume. Deși nu avea obișnuința urcușului, alergase aproape, se simțise ușor, absorbit parcă de o forță uriașă, ca o chemare. Numai din cînd în cînd o umbră de îngrijorare sau de teamă îi trecuse printre gînduri : omul cu binoclul. Se întorcea atunci brusc vrînd parcă să-l surprindă, dar în urma lui veneau doar trei colegi — Cheran, Ștef și Laura ; erau gălăgioși, rîdeau mult și se opreau des să se odihnească. Deși era sigur că omul îi pierduse urma, Radu avusese de cîteva ori senzația că printre brazii drepți ca luminările străluciseră lentilele binoclului ; îi era ciudă mai mult decît teamă, ciudă că poate intra la idee din cauza simplei bănuieli că bătrînul ar fi pus pe cineva să-l urmărească.

La jumătatea drumului făcuseră un popas. Laura le împărțise cafele dintr-un termos frumos, cu desene chinezești și toți băuseră cu poftă. Se glumise mult pe seama sarcinilor de gospodină care urmau să-i revină Laurei, singura femeie din grup. Cheran lansase chiar și cîteva săgeți mai usturătoare în legătură cu dezechilibrul numeric dintre sexe, dar nici Laura nici Ștef nu se supăraseră.

— Dragostea voastră își va verifica temeinicia, conchise Cheran.

Cea mai rezervată era totuși Laura. O umbră permanentă de îngrijorare îi plutea în privire și Radu i-o ghicise cu toată strădania fetei de a o ascunde. Ochii îi alunecau din cînd în cînd spre Ștef cu un fel de reproș învăluit în supunere ; reproșul ținea puțin căci îi lua locul o lumină caldă și curată, privirea fetei devenea — așa cel puțin o citea Radu — cel mai limpede alfabet al iubirii. Laura îl iubea fără limită pe Ștefănescu și nu ascundea asta niciodată, nicăieri și față de nimeni. De aici poate și siguranța lui în relația cu ea, siguranță care depășea adesea condiția obișnuită și devenea un fel de atitudine de stăpîn absolut. Fata suporta umilă, în numele iubirii, orice vorbă și orice gest al lui Ștef, numai să nu-l supere, numai să rămînă senin cum și-l dorea ea. Nu o dată, lui Radu i se păru suspectă iubirea umilitoare a fetei, dar nu se oprise prea mult asupra acestei păreri. Acum trei zile însă, sorbindu-și cafeaua în mijlocul naturii, la popas, Radu avusese, mai limpede ca oricînd, senzația unei culpe a fetei. Ochii ei care-l cercetau pe Ștef mai insistent și mai ciudat ca de obicei aveau o licărire de vinovăție și de spaimă. Iată, își zisese el, e suficient să-l scoți pe om în mijlocul naturii, să-l pui deci în condiții de firesc și autenticitate, ca falsitatea și culpa lui să-ți apară ca untdelemnul la suprafața apei. Radu zîmbise atunci imperceptibil gîndului că procedeul acesta al „analizei psihologice în baie de ozon“ ar putea fi extins. Laura îi observase zîmbetul și — intuind că despre ea este vorba — îl întrebase ironic cu ce notă și-a trecut examenul de psihologie.El o informase că și-l lăsase

pentru toamnă, tocmai ca să aibă timp să adîncească unele chestiuni de psihologia femeii. Fata zîmbise fals şi-i mai umplu o dată paharul cu cafea.

Nimeni nu dăduse nici o atenţie discuţiei lor, dar Laura devenise din clipa aceea, — Radu îşi dădea bine seama — mult mai prudentă şi mai suspicioasă. În trei zile de cînd stăteau în cabană, sechestraţi de ploaie, ea n-a participat nici la discuţiile, nici la jocurile lor. A stat la ea în cameră şi a citit. Numai cafeaua şi masa le-a servit-o, dar mai întotdeauna indispusă, tăcută şi tristă. Dacă n-ar fi avut grijile lui, Radu s-ar fi oprit mai insistent asupra stării anormale a fetei. N-avea însă timp să se gîndească prea mult la alţii. Venise aici cu un scop foarte precis, sacrificase pentru asta mai multe aranjamente de vacanţă, riscase...

Trînti aşa de tare cu piciorul în tăblia unui dulap încît Ştef tresări şi scăpă cartea din mînă.

— Fii amabil şi nu distruge mobilele ! îi zise el. Responsabilul cabanei mi le-a lăsat cu listă de inventar.

— Ar trebui să ţi le arunc ţie în cap.

— De ce nu încerci ?

Întrebarea avu darul unui calmant şi Radu se mai potoli ; în loc să trîntească scaunul cu care rămăsese în mînă, îl puse cu grijă jos şi se aşeză pe el. Tăcu mai multe minute în şir, apoi izbucni din nou, dar cu o intensitate mai redusă :

— Stăm aici ca hîrciogii în vizuină. Crăp de plictiseală, mă topesc, mă dizolv. Trag cu pistolul de plute în aceste manechine nenorocite şi...

— Fii isteţ şi-ntoarce-o pe băutură.

Îi turnă coniac, un pahar plin, şi Radu îl aruncă pe gît ca pe nimic. Băutura îl linişti şi mai mult.

— Așa, vezi ! Totu-i să știi să te adaptezi la orice condiții. Secretul existenței noastre stă în capacitatea de a ne adapta. Eu de ce nu-mi ies din fire ? Și-aș avea motive mai solide ca tine să mă neliniștesc.

„Suflete, gîndi Radu, de unde știi tu ce motive am eu ?! De unde știi tu pe ce jăratic și pe ce spini stau eu ?!“ Întinse paharul și cînd acesta fu plin, îl bău ca și pe primul.

— Tare-i scîrba asta de coniac. Otravă curată.

— Bine că te-a potolit. Uite, numai o zi-două să mai ai răbdare și dacă n-ai să-mi mulțumești că te-am adus aici...

— Ba cred că am să te bat măr, dacă în cel mult două zile nu rezolvi problema vremii. Să oprești ploile, să scoți soare de unde știi, să usuci potecile și să ne scoți la aer, că altfel mucegăim, prindem iz de lemn vechi în cabana asta dărăpănată în care nu se întîmplă nimic...

Parcă vrînd să-l contrazică, ușa se deschise încet, scîrțîind prelung și în cadrul ei își făcu apariția un tip ud leoarcă și mototolit de parcă era o rufă nestoarsă, scoasă chiar atunci din mașina de spălat. Salută timid, cu mai multe plecăciuni decît era nevoie și cu un fel de zîmbet ; se privea pe sine, ca și cum ar fi vrut să spună „uitați-vă în ce hal sînt !“, apoi îi privea pe cei doi bărbați care rămăseseră uimiți de o asemenea apariție și abia într-un tîrziu spuse „bună ziua,“ adăugînd imediat două strănuturi așa de puternice încît, din camerele lor, Cheran și Laura veniră într-un suflet să vadă ce s-a întîmplat. Văzîndu-le figurile uimite și interogative, omul se simți obligat să se prezinte. Făcu

o plecăciune adîncă și cu o voce răgușită își spuse numele :

— Haralambie Ochișor, turist amator.

— Încîntat, zise Ștef, ca unul ce se socotea gazdă. Dar ce vînt te-a mînat încoace, omule ?

Omul nu se grăbi să răspundă. Ceru mai întîi permisiunea să se adăpostească. Îi dădură haine de schimb, Laura îi făcu un ceai fierbinte în care puse un rom tare și în scurt timp noul venit, care se dovedi simpatic și vorbăreț chiar mai mult decît era necesar, se integră cu aleasă plăcere grupului. Radu îl privea cu suspiciune, iar lui Cheran nu-i plăcu deloc mutra lui ; Ștef însă le ceru să treacă peste asemenea mărunțișuri și-i oferi lui Ochișor cea mai generoasă ospitalitate, astfel încît acesta, ajuns la căldură și stimulat de cîteva pahare de coniac adormi curînd în fotoliul în care se așezase.

— Și ce-o să facem cu el ? întrebă Cheran mai plin de ciudă decît voia să arate.

— Să-l lăsăm să se odihnească puțin, să i se usuce hainele și să-i arătăm ușa, se grăbi și Radu să-și manifeste dezaprobarea față de această vizită nedorită.

Ștef îi privi pe amîndoi cu reproș. De cînd intrase străinul, o idee îi încolțise în cap. Nu în întregime a lui, căci nu era dintre aceia în capul cărora răsar ideile ca ciupercile, dar nici nu lăsa să-i scape gîndul bun chiar cînd era de împrumut. De împrumut era și ideea ce-i venise acum. Citea o carte. Ca unul căruia îi plăcea să fie socotit un om rafinat, nu umbla niciodată cu cărți proaste. Acum citea un volum de Dürrenmatt. Văzuse o dată la teatru o piesă a elvețianului, auzise de el că e mare și acum îl citea să se convingă. Îi plăcuse

grozav o nuvelă în care niște pensionari, foști juriști, își omorau plictiseala instituind procese imaginare unor persoane care prin cine știe ce împrejurare ajungeau în cercul lor. Cînd Haralambie Ochișor intrase în cabană, în capul lui Ştef se aprinse scînteia unui asemenea joc. Ce-ar fi adică — își zisese în gînd — să ne omorîm și noi plictiseala, glumind pe seama acestui musafir neinvitat! Acum cînd ceilalți se grăbeau să-l expedieze, el, Ştef, îl privea cu un zîmbet complice și încerca să-și imagineze cam ce mutră ar face pus într-o imaginară boxă de acuzat. Avea o figură de bonom, de anonim cumsecade, un rotofei — combinație reușită între voinic și grăsun putînd înșela ușor că e una sau cealaltă — cu fața aprinsă ca a unui om foarte sănătos, părea o ființă anume aleasă pentru un joc de societate în care urma să fie punctul de atracție. Cu siguranță ar gîfîi și-ar transpira de spaimă, s-ar lamenta și-ar plînge să-i convingă de nevinovăția lui. Ar fi o distracție. Poate că așa i-ar mai scoate pe ceilalți din apatie pînă se îndreaptă vremea. Trebuie să-i țin aici cu orice preț, își zise. Altfel se duce naibii toată...

— Băieți, am o idee! sări el în picioare.

— Tu mă?! De unde, de cînd?! se minună Cheran. Laura, fă o crestătură în grindă, Ştef are o idee!

Dar Ştef nu se supără. Le expuse planul în amănunțime, privind din cînd în cînd la Ochișor care dormea liniștit în fotoliu zîmbind cine știe cărui vis. Băieții, cu excepția Laurei, se entuziasmară. Ea, inimă de femeie, zise că nu-i frumos să-i facă omului o glumă așa de tare. Dar băieții o convinseră că o glumă rămîne o glumă și ea nu se

mai împotrivi, ba chiar primi și rolul de judecătoare. Amenajară totul cît mai adecvat cu putință și puseră la punct amănuntele procesului.

Lui Radu îi revenise rolul de procuror. I se păru ciudat și se gîndi la cîteva procese autentice la care asitase ca student practicant. Cel mai mult îl impresionase procurorul, unul Vidrașcu, profesionist grav, calculat în toate gesturile și meditînd parcă asupra fiecărei vorbe chiar în clipa cînd o rostea. Așa va trebui să fie și el azi, grav și neclintit în tot ce va face. Îl preocupa mai puțin ceea ce va spune — dealtfel nici nu știa încă precis — și mai mult atitudinea pe care o va aborda. Era conștient că face comedie, dar, ciudat, sentimentul jocului îi rămînea străin. Era oare o simplă lipsă de acord între situație și dispoziția sa de moment sau era prevestirea că lucrurile ce se vor petrece ar putea fi realmente grave ? Sau, pur și simplu, era vorba de un început de deformație profesională (atît de devreme ? !), care te obligă, înaintea oricărui proces, la un examen sever al atitudinii ? Această din urmă presupunere i se păru total nelalocul ei, de vreme ce el încă nu era profesionist ; un asemenea sentiment îl poate avea numai un om cu mulți ani de serviciu în spate, el ține, neîndoios, de rutină.

— Dar poate ține și de coniac, vorbi el tare și rîse spre surprinderea celorlalți. Scuzați, vorbeam cu mine însumi ; am băut cam mult. Deci scuzați, mă întorc la monologul interior. Era numai o declarație care să repare aparența ridicolului. Simțea realmente că trebuie să-și mai răspundă lui însuși la unele întrebări. Una din ele i se păru de-a dreptul stupidă, dar nu putea scăpa de ea. Avea sen-

zația că „inculpatul" care urma să fie judecat este cineva care are cu el o anume legătură. O clipă avu chiar bănuiala că este „omul cu binoclul" și se surprinse tresărind. Dar ce să caute aici ? Era aproape convins că omul acela fusese inventat de el, de imaginația lui torturată de ideea că bătrînul ar fi pus un detectiv pe urmele lui. Dar chiar dacă așa ar fi, omul acela n-ar avea cum ajunge aici,în creierii munților, pe o asemenea vreme ; imposibil să nu-i fi pierdut urma.

Tocmai cînd își încheia — satisfăcut oarecum, dar nu complet liniștit — această confruntare, de ipoteze, Cheran îl bătu pe umăr pe Ochișor și-i strigă :

— Ei, acuzat, trezește-te ! Cum îți permiți să dormi în fața onoratei instanțe !?

Nedezmeticit, Ochișor rîse și încercă să se întoarcă pe partea cealaltă, dar Cheran îl scutură ceva mai tare :

— Acuzat, îți poruncesc să te ridici în picioare !

Fusese atît de categoric, încît Haralambie Ochișor sări drept pe verticală și rămase interzis privindu-i pe cei din jur care, într-adevăr, păreau a fi un tribunal. N-avu timp să întrebe nimic, căci Cheran i-o luă înainte, împingîndu-l din spate și obligîndu-l să intre într-un fel de boxă improvizată :

— Aceasta este bestia, domnule procuror ! Rog onorata curte să fie prudentă ; este un tip periculos în ciuda tuturor aparențelor. Și are o gură de papagal neostoit ! mi-a împuiat capul cu tot felul de prostii, cu justificări și explicații. Veți vedea... Am reușit cu greu să-l prind și să-l aduc în fața tribunalului, urmărindu-l o zi și patru nopți.

Cheran răsuflă ca după o alergătură prelungită, caci rostise aceste fraze fără nici o pauză, precum un elev tocilar care spune repede, ca să nu piardă șirul, lecția învățată pe de rost.

– Nu-i adevărat !, sări inculpatul, nu m-a prins nicăieri, am venit eu singur să mă adăpostesc de ploaie. Dar pe sufletul meu că habar n-am despre ce-i vorba... trebuie să fie o greșeală, domnule...' doamnă judecător . . . trebuie să fie o greșeală, pentru că eu niciodată, dar absolut niciodată . . .

Cheran, care-și rezervase în acest proces postul de gardian și se instalase în spatele inculpatului ca să-i vină la îndemînă să-l stăpînească, îi opri debitul verbal obligîndu-l să stea liniștit pe banca acuzării. De enervare și nedumerire bietul om începuse să năduşească. Nu mai reuși decît să spună :

— Sînt complet nevinovat . . . trebuie să fie o neînțelegere . . .

— Te-am prevenit, micuțule, că instanța nu-i dispusă să-ți asculte pălăvrăgeala !, încercă Cheran să-l potolească. Taci o dată din gură și așteaptă să fii întrebat !

Laura se pregăti să intervină. Se instalase la o masă înaltă, îmbrăcase o robă improvizată din niște perdele și ținea în mînă ciocănelul prezidențial cu o severitate studiată — care nu reușea să fie decît grație, cum avu Radu prilejul să constate pentru sine. Tuși de cîteva ori scurt și forțat ca să-și pregătească vocea, așa cum fac de obicei conferențiarii care știu dinainte că nu au prea mare lucru de spus dar vor să compenseze prin gravitatea ținutei și a tonului.

— Inculpat, ridică-te ! — rosti ea și constată surprinsă că vocea n-o ascultă, păstrîndu-și obișnui-

tele inflexiuni melodioase. Urmări efectul pe fața inculpatului, dar acesta era prea speriat ca să mai observe lipsa de fermitate din tonul judecătoarei. Sărise drept în picioare și aștepta cu sufletul la gură să vadă ce se va întîmpla.

— Numele, pronumele, domiciliul, data nașterii, situația civilă și militară, funcția !... îi ceru judecătoarea.

Grăsunul începu să se bîlbîie :

— Dar eu, stimată doamnă judecă...

— Domnișoară, îl întrerupse aspru Ștef.

— Poftim ? Nu înțelese inculpatul.

— Domnișoară am zis. Domnișoara judecător e domnișoară, nu doamnă, cum insinuezi dumneata nu știu cu ce intenție.

— Pardon, n-am știut, de unde să fi știut ! Eu, domnișoară judecător, vreau să spun că niciodată, dar absolut niciodată, în viața mea n-am avut a face cu justiția ; sînt un om liniștit, cu oarecare funcție, cu oarecare situație, cu oarecare onoare, nu ?... cu soție, cu copii...

— Cu amantă, nu ?, îl înghionti cu vorba, de la spate Cheran.

— Poftim ?! se arătă indignat inculpatul.

— Nu te preface că nu știi. Recunoaște aici în fața curții...

— Domnișoară judecător, protestez !, interveni Ștef atît de categoric încît Laura uită un moment unde se află și se crezu la un proces adevărat. Protestez ! Clientului meu... — și zicînd acestea se întoarse blînd spre inculpat : Știți că am fost numit din oficiu apărătorul dumneavoastră, domnule, bazați-vă pe serviciile mele ! — ... clientului meu i se aduc acuzații de imoralitate care

n-au nici o legătură cu chestiunea de bază pentru care se află aici.

— Pardon, stimate coleg, interveni Radu Similea, dar chestiunea de bază e tocmai cea a imoralității acestui individ, a imoralității care l-a condus la crimă.

Inculpatul se făcu verde la față și fu gata să cadă de pe banca acuzării, dar Cheran reuși să-l sprijine la timp. Era atît de speriat și se bîlbîia așa de tare încît abia se putea desluși ce spune :

— Crimă, ce crimă, eu... doamne ferește !...

Atît Ștef cît și Laura înțeleseră că Radu a găsit un cap de acuzare și erau nerăbdători să vadă ce direcție va imprima jocului. Laura își îndreptă din nou privirea spre grăsun :

— Acuzatul să răspundă mai întîi la întrebările care i s-au pus. Și pentru a suplini lipsa de gravitate din voce lovi puternic în masă cu ciocănelul. Asta îl impresionă într-adevăr pe „inculpat" mai mult decît ceea ce îi ceruse judecătoarea. Se sculă greu în picioare și purtîndu-și privirea speriată de la unul la altul spuse repede :

— Mă numesc Haralambie Ochișor, domiciliat în Ghindăușani, str. Plopilor 64 bis. Născut în anul 1937, octombrie 21, satisfăcut stagiul militar la infanterie cu grad de soldat — și adăugă, ca o scuză — nu s-a putut mai mult ! Căsătorit, am un copil...

— Nu s-a putut mai mult !, completă din spate Cheran.

Ochișor socoti asta o glumă și se bucură, sperînd că situația s-ar putea destinde cît de cît. Se simți dator să rîdă și rîse, dar nu reuși decît un mîrîit

caraghios pe care i-l tăie scurt Laura cu cîteva bătăi de ciocănel :

— Vă rog să nu vă abateţi de la chestiune. Acuzat, n-ai terminat de răspuns la întrebare.

— Da ! reveni Ochişor la starea de derută şi de spaimă, sînt de meserie achizitor la O.R.T.F.L. Dar nici vorbă nu poate fi de amante, că m-am ferit ca de foc, deşi în meseria noastră... aş fi putut uşor contracta...

— Achiziţiona ! îl corectă Cheran. Nu eşti achizitor ?

— Poftiţi ! A, da, rîse forţat Ochişor, aş fi putut achiziţiona, dacă vreţi, destule, că ocazii de aventuri amoroase — dacă-mi permiteţi să le numesc aşa — se găsesc fără prea multă dificultate. Dar eu nici măcar...

— Haralambie Ochişor ! îi curmă Laura şirul pălăvrăgelii, te întrerup pentru că minţi. Şi ridicîndu-se în picioare : Eşti acuzat că în ziua de 30 iulie a.c., aflîndu-te în casa numitei... se prefăcu a nu înţelege numele scris pe o hîrtie... Cum ziceai că o cheamă pe amanta dumitale ?

Luat înainte, zăpăcit, Ochişor îşi divulgă secretul :

— Zavasta Ciocîrlan, zise el repede şi dîndu-şi seama că s-a trădat, îşi acoperi repede gura cu palma ; dar secretul părăsise gura păcătoasă, aşa încît degeaba o mai astupa.

— Exact, făcu Laura. Altă dată să scrii mai citeţ.

Radu o privea pe judecătoare cu admiraţie, zicîndu-şi că-i o fată descurcăreaţă. Întîlnindu-i privirea, ghici că-l întreabă dacă-i de acord cu direcţia în care se îndrepta, dacă i-a ghicit adică

intenţia şi o aprobă. Mai sigură pe ea după acest schimb de priviri, Laura se întoarse spre acuzat :

— Exact. Aşadar, în ziua de 30 iulie a.c., aflîndu-te în casa numitei Zavasta Ciocîrlan, ai lovit-o în cap cu cleştele de foc provocîndu-i moartea.

— Ferească dumnezeu ! urlă Ochişor făcîndu-şi cruce. Eu s-o lovesc în cap pe Zavasta la care ţin ca la sufletul meu ?! Eu s-o omor !? E o greşeală ! Strigă atît de tare „e o greşeală", încît cei de faţă tresăriră. Însuşi Ochişor simţi efectul acestui strigăt; era ca şi cum o parte din el însuşi strigase la cealaltă parte şi aceasta din urmă s-ar fi trezit dintr-un somn sau dintr-o beţie şi ar fi înţeles dintr-o dată fără putinţă de tăgadă, că era o greşeală, că el, Ochişor, fusese de fapt confundat cu altcineva. Se simţi pe loc eliberat ca dintr-o încleştare — deşi Cheran continua să-l apese pe banca acuzării — şi deveni pe loc vesel şi bine dispus. Rîse mult spre surprinderea complexului de judecată. Rîse pînă se simţi scăpat de spaima şi de deruta care-l stăpînise ră ; le simţi cum se desprind de pe el şi-i cad moi la picioare, ca nişte rufe murdare.

— Aşadar, domnilor, m-aţi confundat, zise, ştergîndu-şi transpiraţia de pe frunte. Regret. Eu n-am făcut nici o crimă. M-aţi luat drept altcineva.

Simţind că tipul s-a regăsit şi că există pericolul ca Laura să nu-l mai poată stăpîni, Radu se ridică şi repezi asupra lui cîteva fraze menite să-l oprească din nou :

— Onorată curte, se pare că ne aflăm în faţa unui om extrem de periculos . . .

— Eu periculos ? Doamne ! rîse liniştit Ochişor, dar judecătoarea bătu cu ciocănelul în masă şi-i ceru să nu întrerupă.

— ... în fața unui viciat — continuă procurorul — a unui individ care și-a pierdut contururile de om, degenerînd într-un mecanism acționat de alcool și instincte primitive. Crima pe care a săvîrșit-o a fost rezultatul firesc al unei vieți imorale, la periferia societății, punctul culminant al unei serii de ticăloșii ...

Ochișor ascultase la început liniștit, păstrîndu-și încă ferma convingere că e confundat cu altcineva. Dar ceea ce spunea procurorul devenea tot mai grav cu fiecare cuvînt rostit. Și fiecare cuvînt i se părea o secvență dintr-un fitil aprins care venea spre el ca spre o dinamită și cînd flacăra îl atinse, explodă :

— Oprește-te, domnule ! Ce înșiri dumneata acolo, domnule ?! Dacă vorbele pe care le spui se referă la mine, oprește-te ! Nu suport, nu permit ! E o gravă eroare !

Era rîndul Laurei să vină în ajutorul lui Radu. Bătu în masă cu ciocănelul pînă ce Ochișor tăcu, apoi îl apostrofă cu o voce calmă care i se păru mai gravă decît cea pe care și-o confecționase la început :

— Liniște ! Acuzat, îți atrag atenția că îți agravezi situația. Liniște !

Dar Ochișor nu se lăsă impresionat :

— Nici o liniște ! Nu vreau să aud de liniște ! Domnule — se întoarse spre Ștef — ai spus că ești apărătorul meu ; de ce taci ?! De ce-i lași să mă ponegrească în halul ăsta ?! De ce nu-ți faci datoria ? Am să te plătesc, chiar dacă ai fost numit din oficiu, dar spune ceva. Ñ-am comis nici o crimă, nu sînt vinovat. Zavasta mea e mai sănătoasă ca oricînd, n-am omorît pe nimeni.

Ştef se mulţumi doar să-i facă semn să se liniştească şi-l încredinţă din privire că va interveni la momentul oportun. Asta îl mai potoli pe Ochişor şi-i dădu posibilitatea lui Radu să continue :

— Dacă onorata curte îmi permite, îi voi reaminti acestui individ împrejurările exacte în care a comis crima şi dacă nici atunci nu-şi va recunoaşte ticăloşia, vom căuta metode mai convingătoare.

— Ce metode ? sări inculpatul speriat. Să nu cumva să puneţi să mă tortureze că nu suport ! Şi pe urmă veţi greşi cumplit, pentru că vă dau cuvîntul de onoare că sînt complet nevinovat şi voi cere să mi se facă dreptate şi să fiu răzbunat.

— Închipuiţi-vă, onorat auditoriu, o noapte în care poţi tăia bezna cu cuţitul. E foarte tîrziu. Toată lumea s-a culcat, numai la Zavasta Ciocîrlan, (se preface a nu putea descifra de pe hîrtie numele străzii) ... cum se numeşte strada, domnule ?

— Arcaşului 14, răspunse Ochişor.

— Exact. Numai la Zavastia Ciocîrlan, în strada Arcaşului 14, arde lumina. Haralambie Ochişor trece pe acolo — să nu credeţi cumva că din întîmplare. Zavasta îl ştia plecat în deplasare pe mai multe zile.

— Aşa-i meseria, se văzu achizitorul nevoit să precizeze ; plec uneori şi pentru o săptămînă.

— Recunoşti ? îi repezi Radu întrebarea, la care Ochişor aprobă cu capul. Apoi către curte : reţineţi vă rog că recunoaşte. Aşadar, vine de pe teren după o săptămînă şi în loc să tragă acasă, ca omul cinstit, se duce direct la amantă. Vede lumină, bate, dar nu i se deschide. Sparge uşa şi intră, abia reuşind să mai zărească un bărbat sărind pe fereastra din spate. Se apropie de femeie

cu pași măsurați. O fulgeră cu privirea. Ea tremură. El continuă să se apropie. Ea încearcă să țipe, dar nu mai are glas. El se apropie...

Ascultîndu-l, Ochișor se făcea mereu mai mic vrînd parcă să intre sub bancă. „M-a urmărit cineva" șopti el și își imagină o întreagă bandă de urmăritori puși să se țină de el peste tot. Cele povestite de procuror sînt întocmai cum s-au petrecut. De unde dumnezeu le știe ! Înghiți de cîteva ori simțind că nu mai are salivă în gură și ascultă mai departe; procurorul parcă fusese la fața locului :

— Femeia rămăsese așa cum o apucase vremea, adică dezbrăcată — scuzați ! — și nu putea spune nimic de parcă i se înțepeniseră maxilarele. La fereastra rămasă deschisă perdeaua se umfla de vînt și se întindea spre Zavasta vrînd parcă s-o acopere, s-o ferească de primejdie. Ohișor se apropia și văzînd vătraiul lîngă sobă îl apucă și o lovi în cap atît de puternic, încît...

— Nu ! Nu-i adevărat, urlă Ochișor ! pe care-l trecuseră nădușelile.

— Negi totul, acuzat ? îl întrebă, severă judecătoarea.

— Nu, nu neg decît povestea cu vătraiul. În rest e adevărat, așa s-a petrecut dar de vătrai nici vorbă. Zavasta are încălzire centrală ; de unde sobă, de unde vătrai ?!

O ușoară derută se strecură între membrii completului de judecată. Un element neprevăzut care le putea dărîma tot edificiul. Schimbară în fugă cîte o privire. Laura ieși prima din încurcătură și întrebă, mai mult la întîmplare, pentru ca inculptul să nu le observe impasul.

— Atunci cu ce ai lovit-o ?

— N-am lovit-o cu nimic, pe sufletul meu ! Dimpotrivă, ea m-a pălmuit pe mine și mi-a strigat în față că sînt un ingrat, că după ce o neglijez plecînd săptămîni întregi pe teren — după achiziții, ce vreți !, simți el nevoia să se dezvinovățească — după ce nu mă ocup de ea în măsura cerințelor, mai am și pretenții și-i fac și scene. Am stat și m-am gîndit bine și-am înțeles că avea perfectă dreptate ; am rugat-o să mă ierte. Am plîns, în genunchi am plîns și ea m-a iertat. Draga de ea, are un suflet bun, pe sufletul meu că are un suflet bun. Cum v-ați închipuit că aș fi putut s-o lovesc, doamne ferește !

— Zici că ai plîns ?, îl întrebă procurorul.

— Pe sufletul meu ! se jură sincer Ochișor.

— Ei nu, nu mai rezist !, pufni în rîs Radu. Așa nu se poate, întrece orice măsură. Ducă-se dracului și proces și tot. E delicios, propun să-l iertăm.

Ochișor se agață de propunerea lui Radu ca înecatul de un pai.

— Vă mulțumesc, domnule, sînteți un om bun. Nici nu se putea altfel, doar n-am făcut o crimă. Cine nu păcătuiește, cine n-are acolo un suflet de femeie care să-l încălzească ! Pe viața mea sînteți un om cumsecade. Eu n-am ucis nici măcar un pui de găină de cînd sînt.

Își dăduse drumul într-o cascadă de vorbe și exista pericolul să nu se mai oprească. Radu îi făcu semn că este convins și astfel îl opri. Iar Ștef, care încă nu apucase să-și exercite rolul de avocat al apărării se simți dator să-l încurajeze măcar acum la sfîrșit :

— Ești foarte drăguț, bătrîne, vino să te sărut. Îl sărută pe frunte, părintește și-l bătu pe umăr

dîndu-i curaj. Și... cîte palme ziceai că ți-a dat Zavasta ?

— Cred că patru, rîse mulțumit Ochișor, dar nu contează, o palmă de-a ei e ca mîngîierea unei petale de trandafir.

— Vă rog să-l sărutați cu toții ! strigă Ștef și toți îl sărutară, spre bucuria gălăgioasă a grăsunului.

— Vă mulțumesc foarte mult ! repeta el mereu. V-am spus că nu sînt eu acela, că e o confuzie ? Nici nu se putea să nu iasă adevărul la lumină. Sînteți foarte amabili. Drept să vă spun, intrasem la idee.

— Nu-i așa ? continuă Ștef să-și bată joc de el.

— Pe cuvînt. Credeam că trăiesc un coșmar. Mai ales cînd l-am auzit pe procuror cît de bine știe întîmplarea cu Zavasta, mi-am pierdut complet cumpătul. Mi-am zis că poate am omorît-o într-adevăr și nu-mi dau seama, s-au mai întîmplat asemenea cazuri. Zi coșmar, domnule, și gata. Dar, dacă tot sînteți atît de amabili, încaltea faceți-mă să înțeleg, ce s-a petrecut aici, ce-a fost asta ?

— Efectul ploii, bătrîne.

— Adică ?

— Adică plouă și noi ne plictisim de moarte. Și ca să nu crăpăm stînd închiși toată ziua, am inventat un joc de-a tribunalul ; noi sîntem studenți la drept.

— Adică a fost un joc ?

— Întocmai.

Ochișor fu cîteva clipe nedumerit, mai nedumerit decît fusese la început cînd crezuse că se află la un tribunal adevărat, ciudat dar adevărat. Acum nu

reușea să realizeze ce-i spunea Ștef. Cum adică un joc ! Iar cînd, într-o străfulgerare de inteligență, înțelese, explodă într-o admirație fără limită :

— Formidabil ! Și începu să rîdă așa de tare și de gîlgîit încît cei din jur se molipsiră, treptat și se treziră rîzînd cu toții. Ochișor sughița și se ținea de burtă, spunînd din cînd în cînd cîte un „formidabil“ care parcă nu era format din silabe, ci din hohote de rîs. Se opri însă atît de brusc încît cei de față avură impresia că o mașină în care se aflau și care alerga cu o viteză uluitoare a stopat brusc ; avură chiar senzația fizică a schimbării de ritm. Ochișor îi privi fix și întrebă cu voce întretăiată :

— Joc ? Dar de Zavasta de unde ați știut ?

— Dumneata singur ne-ai spus, îi aminti Laura.

Ochișor o privi cu neîncredere, apoi reconstitui faptele și-și dădu seama că, într-adevăr, își divulgase singur secretul într-un moment în care iscusința jocului îl surprinsese și-l zăpăcise de cap. Își recăpătă buna dispoziție, rîse din nou fără să mai poată atinge intensitatea de adineaori, mai spuse o dată „formidabil joc !“ și ceru îngăduința să-i sărute și el „că sînteți foc de simpatici și de inteligenți !“

— Vă rog să mă includeți și pe mine în onorata curte, îndrăzni el la urmă să ceară o favoare, îmi place teribil și-aș vrea să joc și eu o dată. Dar nu în rolul... și arătă zîmbind spre banca acuzării.

— În regulă, bătrîne, ești primit, fu generos Radu, în timp ce Ștef turna coniac în pahare. Să bem pentru reușita jocului următor !

— Vivat ! zise Ochișor jubilînd. Sînteți formidabili, pe cuvînt ! Am trăit una din cele mai palpitante seri din viața mea.

Și ca și cum o asemenea constatare s-ar fi cuvenit subliniată, lumina se stinse brusc și prin bezna desăvîrșită se auziră, de afară, pașii cuiva care se apropia cu grijă de cabană. O mînă încercă smucit clanța ușii, dar ușa era încuiată. După o secundă pașii se auziră din nou, de data aceasta îndepărtîndu-se alergînd. Lumina se aprinse tot așa de neașteptat cum se stinsese și-i descoperi pe toți cinci în mijlocul camerei, încremeniți de spaimă, nemișcați ca niște stane de piatră. Se priveau fără să înțeleagă nici unul nimic. Laura era palidă, iar Ochișor tremura ca varga. Mai tari de fire, Radu, Cheran și Ștef își păstraseră calmul, dar întîmplarea îi îngrijoră.

— Ce-a fost asta ? se dezmetici Laura cea dintîi. Ștef, ce-a fost asta ?

— De unde să știu ! Nu știu. E cel puțin curios. Prin apropiere nu-i nici o casă, nici o cabană, nimic și e noapte de catran afară. Pur și simplu nu înțeleg.

— Poate un drumeț, își dădu cu părerea Cheran, un rătăcit...

— Ar fi bătut în ușă, ar fi cerut să-i deschidem. Nu l-ai auzit plecînd ? Alerga. De ce ?

Radu poza în om liniștit, neafectat de întîmplare.

— O fi fost un animal, mînat și el de ploaie să-și caute adăpost. Ce tot vă frămîntați atîta ?

— Animal care încercă ușa, unde ai mai văzut ?

— Și tu tremuri, Cherane ? Te știam mai curajos. Văd că a intrat spaima în voi ca șoarecii în brînză. Hai să zicem că a fost un răufăcător, deși

nu văd ce ar căuta aici, în creierii munților, dar să zicem că a fost. El e unul și noi sîntem cinci. Patru, dacă nu socotesc doamnele. Vă e frică ?

Pe Laura o frămînta o idee mai cumplită. Se uita la bărbați și-i vedea prea liniștiți față de situația gravă care se crease. Oare ei nu-și dau seama că cineva a stins lumina tocmai în clipa în care pașii se apropiau de ușă și a reaprins-o îndată după ce aceștia s-au îndepărtat alergînd ? Cine a făcut asta dacă ei, toți cinci, au fost grămadă, fără să se miște din mijlocul încăperii.

— Vă pun o problemă, vitejilor, spuse ea cu ironie. Vă tot întrebați ai cui or fi fost pașii. Eu vă întreb cine a stins lumina exact la momentul potrivit. Contoarul e pe culoar, iar pașii s-au apropiat doar de ușă apoi s-au întors. Asta nu înseamnă că cel care a stins și a reaprins se află în casă cu noi ?

— Așa-i ! se îngălbeni Ochișor și începu să strige speriat : Domnilor, unde mă aflu și ce vreți să faceți cu mine ?! Ce se petrece aici ?! Ce vreți de la mine ? Lăsați-mă să plec în treburile mele !

— Pleacă, domnule, și lasă-ne în pace, hai pleacă, ești liber ! îl împinse Cheran spre ușă.

— Adică unde vrei dumneata să plec acum în timpul nopții cînd pe afară mișună bandiții ! Nu plec nicăieri.

— Atunci taci, dracului, din gură, nu te mai lamenta ca o muiere ! Mai bine să căutăm o soluție.

Ștef propuse să cerceteze casa și împrejurimile imediate.

— Sîntem atîția bărbați, doar n-o să-mi spuneți că ne temem. Eu unul ies să văd ce-i pe-afară. Laura dă-mi lanterna ! Tu, Cherane cercetează casa.

Vezi pe sus, pe verandă, pe acoperiș, peste tot.

Ochișor prinse curaj și se oferi să-l însoțească pe Ștef :

— Vin cu dumneata, amice. Odată, în armată, am imobilizat doi spărgători care au vrut să fure efecte din magazia companiei tocmai cînd eram eu de santinelă.

— Ce vorbești, domnule ? Înseamnă că ai oarecare experiență. Atunci vino cu mine. Radu, tu rămîi cu Laura. La nevoie, folosește-te de pistolul tău cu dopuri.

Rămas singur cu Laura, Radu încercă s-o calmeze :

— Eu cred că n-a fost decît o iluzie. Ne-am înșelat cu toții.

— Dar lumina ? Dacă nu s-ar fi stins lumina aș putea crede ce spui.

— Lumina se putea stinge singură.

— Nu cred, nu pot crede. Dimpotrivă, de ce timpul trece de ce sînt mai speriată. Ce idee tîmpită să venim aici în vîrful munților, în singurătatea asta sălbatică. Radu, dă-mi ceva să beau, ceva foarte tare, altfel simt că leșin.

— Ei asta-i acum, doar nu sîntem la operetă. Poftim bea și abține-te. Ce să fac cu o femeie leșinată ? Și pe urmă nu e păcat să irosești atît de stupid singura clipă din atîtea zile în care am tot așteptat să fiu singur cu tine.

Laura îl privi surprinsă. Nu-l auzise niciodată vorbindu-i așa și doar îl cunoștea de trei ani. Știa că-i un sentimental, că se îndrăgostește ușor, că-i plac aventurile cu femei, dar nu se aștepta ca tocmai ei să-i facă o asemenea declarație. Și încă într-un asemenea moment de panică generală. Dar

oare nu cumva Radu se folosește tocmai de starea de panică pentru a încerca s-o cucerească ? Își aminti o scenă dintr-un film. Era un film de război și în aceeași măsură un film de dragoste. El plecase pe front, ea rămăsese acasă. Și s-a ivit un al treilea care voia cu orice preț să-i cîștige dragostea. Scena în care a reușit se petrecea sub bombardament. El îi declara dragoste, ea îl respingea, în jur explodau bombe, case se dărîmau și el îi declara netulburat că o iubește și că fără ea viața lui nu are sens. Ea îl respingea, dar el nu renunța și pînă la urmă, zăpăcită atît de bombe cît și de insistențele lui, fata avu un moment de slăbiciune și cedă. Sigur că nu era același lucru. Radu nu-i așa de insistent ca cel din film, iar panica nu-i nici ea de proporțiile aceleia. Își aminti ce-i spusese el adineaori și-l întrebă :

— De ce ziceai că ai așteptat să fii singur cu mine ?!

— De ce ? Iată o întrebare care mă dezarmează. Acum nu-ți mai pot spune nimic. Deși aș fi vrut, deși mi-am pregătit un discurs întreg.

— Ai vrut să-mi faci o declarație ? Așa, pur și simplu, fără să te temi că ai putea fi ridicol ? Radu, dar n-ai observat că-l iubesc pe Ștef ?

Radu dădu semne de enervare :

— Ba am observat, că doar nu-s idiot, dar am impresia că nu-l iubești — cum să spun eu ? — cu toate pînzele sus. Un vînt puternic te-ar putea clătina. Și m-am gîndit o dată, într-o noapte, că vîntul acela aș putea fi eu. Ești o fată foarte frumoasă și-i păcat de tine ; Ștef nu te iubește. Nu simți că nu te iubește ?

Fata se întristă, dar voi să nu pară a-i da crezare :

— E treaba mea, te rog să nu te amesteci. Știu eu cît mă iubește și-mi ajunge.

— Îți ajunge ? Ca și cum dragostea se măsoară cu centimetrul.

— Radu, ce vrei de la mine ? Ce ai cu mine ? De unde și pînă unde ți-a venit ideea să mă judeci, să-mi cîntărești viața și să mi-o măsori cu centimetrul. Cine îți dă dreptul ăsta ?!

Era așa de iritată că aproape plîngea. Radu o înțelese perfect ; nu o supăraseră vorbele care i le spusese, ci faptul că îi descoperise adevărul ei ascuns, durerea ei înăbușită. Se hotărî să nu cedeze, să meargă mai departe. Avea ambiția ca odată pornit pe un drum, să meargă pînă la capăt :

— Îmi pare rău că răspunzi așa de dur. Aș fi fost în stare să-ți spun niște lucruri extraordinare și să-ți creez momente foarte frumoase de dragul unei singure sărutări. Mă lași să te sărut, Laura ? Te rog, te rog ! Se apropie foarte mult de ea, o cuprinse blînd de mijloc atît de firesc încît fata nu schiță nici măcar un gest de opoziție. Îl privea numai în ochi și i se părea că acum vede pentru prima dată ochii lui căprui catifelați în care se afla ascunsă o lumină fascinantă.

— Ce privire ciudată ai !

Se lăsă uitată în îmbrățișarea lui caldă.

Radu întinse o mînă spre șalter și stinse lumina. Laura nu protestă, ci-i rămase în brațe mai multe minute în șir, pînă cînd scările ce coborau de la catul de sus al cabanei scîrțîiră sub pașii care se străduiau să fie grijulii. Fascicolul unei lanterne puternice îi prinse pe cei doi într-un cerc de lu-

mină și un rîs răutăcios se rostogoli parcă pe același drum de raze și-i izbi ascuțit.

— Cine-i acolo ? — se răsti Radu, acoperindu-și ochii cu brațul și încercînd fără succes să scruteze prin fascicolul luminos.

— Fantômas !

— Imbecilule, îi strigă furios Radu, recunoscîndu-i vocea.

Laura aprinse lumina ; în capul scării stătea Cheran și se distra copios.

— Da' ce faceți voi acolo, porumbeilor ? Hai, recunoașteți că v-am speriat rău de tot. Dar tot mai bine-i că am intrat eu și nu Ștef, nu credeți ? El nu s-ar fi mulțumit să vă sperie.

— Du-te dracului ; ai un talent nemaipomenit să pici exact cînd e cea mai mică nevoie de tine.

— Ba ai venit la timp, Cherane, îți mulțumesc ; pe mine m-ai scos dintr-o situație dificilă, iar pe el l-ai împiedicat să fie ridicol pînă la capăt.

Radu o privi lung și scrîșni din măsele. Se consolă însă imediat zicînd : „femeie !". Tocmai intrau Ștef și Ochișor, așa că nu mai avu răgaz să mai formuleze și alte judecăți la adresa sexului opus.

— Iluzie acustică, fraților, zise Ștef intrînd. Am fost cu toții victimele unei iluzii ; nici țipenie de om prin împrejurimi și-i o liniște desăvîrșită. Poate să fi fost un cîine, sau un urs, sau o căprioară ; sîntem oameni în toată firea și intrăm în panică dintr-o nimica toată.

Ochișor, adept convins al acestei idei, ca unul care participase direct la verificarea ei, se văzu dator să întărească cele spuse de Ștef :

— Eu cînd eram militar, am intrat o dată la idee tot așa dintr-o chestie asemănătoare. Dar știți,

absolut asemănătoare. Numai că eu eram singur.

Dîndu-şi însă seama că nimeni nu-l asculta, mormăi nemulţumit un „mda“ şi tăcu. Se aşeză, ca toţi ceilalţi, într-un fotoliu de nuiele şi îşi aduse partea lui de contribuţie la liniştea perfectă care se aşternu în cameră. Radu puse muzică şi rămaseră multă vreme nemişcaţi, ascultînd. Dacă cineva i-ar fi urmărit şi-ar fi dat seama că fiecare arunca din cînd în cînd, pe furiş, cîte o privire spre uşă, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca nepoftitul de adineaori să zgîlţîie iarăşi clanţa. De la o vreme Laurei i se făcu somn.

— N-aţi vrea să ne culcăm ? Eu una nu mai pot.

— O idee bună ; după o zi aşa de agitată, somnul ne va fi un adevărat balsam, îi asigură Radu. Eu sînt pentru.

— Pot să risc o întrebare ? — îl întrerupse Ochişor. N-aveţi cumva idee unde aş putea pune şi eu capul ? N-am pretenţie numaidecît la un pat confortabil. Sînt obişnuit să mă acomodez în orice condiţii ; viaţa de achizitor...

— Cherane, ia-l cu tine sus, îi zise Ştef. Dar să ştii, bătrîne, că ăsta ori sforăie ori ce mama focului ?

Ochişor rîse cu foarte mare satisfacţie :

— Nu face nimic ! Am să mă străduiesc să fiu şi eu la înălţimea cerinţelor. Mă pricep. Am cîştigat o dată şi-un concurs de sforăit. Să vă spun ? Numai pe asta şi gata. Eram în deplasare cu nişte prieteni şi ne-am luat la întrecere : care sforăie mai tare. Pe bază de înregistrare, nu aşa ; am pus magnetofonul în camera fiecăruia, pe rînd. Cînd a fost rîndul meu, n-a rezistat diafragma microfonului ; s-a spart. Aşa că vezi mata...

Cheran și Ochișor urcară în camera de sus. Radu și Ștef își pregătiră patul pe canapelele din sufragerie. Laura avea patul în camera din stînga.

— Noapte bună ! le zise ea ieșind.

— Noapte bună, iubito, îi răspunse Ștef, făcîndu-i un semn discret din spatele lui Radu. Mîine ne sculăm tîrziu, așa ca să nu-ți faci probleme cu cafeaua. Și întorcîndu-se spre Radu :

— Nu i-ai răspuns. Ești supărat pe ea ?

— Nu, de ce-aș fi ? E o fată minunată. Și te iubește.

— Cred că mă iubește foarte mult, fu de acord Ștef lăsînd să-i coloreze glasul orgoliul bărbătesc satisfăcut. Mă iubește și-i păcat.

— De ce ?, se miră Radu.

— E, vorbe, hai să ne culcăm ; sînt tare obosit, deși n-am făcut nimic toată ziua. Eu sînt gata. Noapte bună ! Cînd termini, stinge lumina.

— Idioată vreme, zise Ștef după un timp. Mă dor formidabil genunchii din cauza umezelii.

— Îmbătrînești.

După altă pauză, Ștef vorbi iar. Deși era obosit, nu-l prindea somnul :

— Știi că am început să-ți dau dreptate ? Ploaia asta mă scoate și pe mine din sărite. Dacă într-o zi două nu se potolește, gata, plecăm. Ce zici ?

— Îmhî ! abia mai mormăi Radu.

— Încercăm pe litoral. Poate prindem o rază de soare că, vorba ta, am început să prind mucegai. Vii cu noi ? Nu răspunzi ? Doar n-ai dormit așa de repede ! Formidabil, ce înseamnă să fie omul sănătos și echilibrat ?

Se ridică din pat și se apropie de Radu vrînd să se convingă dacă adormise într-adevăr. Adormise;

respira egal și sforăia delicat, abia perceptibil, ca un începător.

— Bravo ţie, mă ! îi zise și, în vîrful picioarelor, se apropie de ușa Laurei. Ciocăni ușor de cîteva ori, apoi repetă. Laura îi deschise și el intră. În aceeași clipă, Radu se ridică în capul oaselor :

— Fir-ai să fii ! Reumatismele nu te lăsau să adormi sau pulpele albe ale Laurei ? Lua-v-ar dracu, iubiţi-vă în ciuda mea ! Merse și-și lipi urechea de ușă. De dincolo nu se auzea nimic. „Se iubesc în liniște", gîndi Radu furios. Se întoarse în mijlocul casei, aprinse lumina, ascultă cu atenţie să se convingă dacă toţi ceilalţi s-au culcat, apoi, grăbit, începu să se îmbrace. Trase nervos sertarele unei noptiere, scotoci în valiza lui de unde scoase niște obiecte pe care le îngrămădi prin buzunare și se îndreptă spre ieșire. Dar cînd să pună mîna pe clanţă, îl observă pe Ochișor în capul scării și tresări ; ba chiar se sperie de-a binelea.

— Am uitat un lucru esenţial, zise acesta cu nevinovatu-i zîmbet pe figură. De obicei nu mă culc înainte de a... Sper că înţelegi... Unde-i ?

— Cine ? întrebă furios Radu.

— Cum cine ? Toaleta. Nu-ţi spun că am uitat să... Și nu mă culc niciodată înainte de... O singură dată în viaţă mi s-a mai întîmplat să mă culc fără să... Crezi că am închis ochii ? Ași ! Și situaţia era de așa natură că nu puteam merge la toaletă.

Radu fierbea în faţa acestui tip cu limbuţie de papagal. Se liniști însă și se prefăcu a-l înţelege :

— Dar dumitale ţi s-au întîmplat lucruri cumplite în viaţă, donmule. Desigur și asta tot în armată s-a petrecut.

— Exact, de unde știi ?! Își dădu seama însă că Radu îl ia peste picior și încercă să se supere. — Am impresia că sînt luat la vale. Și eu cînd sînt luat la vale mă fac foc. Nu zic, îmi place o glumă bună chiar dacă se face pe socoteala mea, dar să nu fiu luat la vale. La urma-urmei, dacă prezența mea vă deranjează...

— Apropo, toaleta e imediat în spatele casei. Ocolești prin stînga.

Grăsunul îi mulțumi înțepat și ieși grăbit, luînd de lîngă ușă umbrela de ploaie.

— Imbecil, înjură Radu în urma lui. Se uită la ceas de cîteva ori la rînd ca și cum n-ar fi fost în stare să citească ora sau ca și cum și-ar fi închipuit că secundele sînt ore. Trebuie să aștepte întoarcerea tipului și acesta întîrzia. Umblă fără sens prin casă cîteva minute abia stăpînindu-și nervii. Apoi, văzînd în colțul camerei cele două manechine încercă să le așeze cum le găsise, adică într-o îmbrățișare firească, la fel de firească și de pasionată ca a unor îndrăgostiți ; nu reuși și se enervă și mai rău. În sfîrșit, Ochișor se întoarse, puse umbrela de ploaie la locul ei și după ce-i spuse „noapte bună“ începu să urce liniștit scările. La jumătate se opri și-l întrebă prostește :

— Dar ce le faci ?

Radu îl privi lung, fără să-i răspundă. Îi venea să-i arunce manechinele în cap. Ochișor îl dezarmă însă repetînd, ca un tîmpit, întrebarea :

— Ce le faci ?

— Îi învăț cîte ceva despre viață. Lucruri esențiale.

— Aa, făcu cel de pe scări, ca și cum ar fi înțeles totul și începu să urce în continuare. Cînd

ajunse sus, se opri din nou, se întoarse și voi să întrebe iar. Probabil altceva. Radu nu-i dădu însă răgaz :

— Noapte bună, domnule Haralambie, noapte bună ! Și vezi să nu spargi iar diafragma microfonului !

I se păru că Ochișor tresărise, dar fusese desigur o impresie falsă, probabil pentru că se așteptase el să-l vadă tresărind. În realitate omul îi răspunsese foarte obișnuit : mai întîi un „poftim ?!“ mirat, căci nu înțelesese la ce se referă, apoi după ce-și zise că-i un apropo la discuția de mai înainte cu sforăitul și cu pariul, făcu, fără să se amuze prea tare : „a, bună !“. Și dispăru în camera de sus.

— Imbecilul ! mai înjură o dată Radu, uitîndu-se grăbit la ceas. Acum trebuie să-l aștept să adoarmă ! Își încrucișă brațele și privi lung la cele două manechine. Scoase pistolul, ochi lung și trase, dar plutele nu luară foc ; se auzi numai țăcănitul slab al cocoșului.

— Fir-ai a dracului de rablă !

Îl drese și încercă să tragă în ușa de la camera Laurei, cu gîndul la ceea ce se petrecea acum dincolo. Fata asta, Laura, gîndi, merita o soartă mai bună. Și-o închipuia în brațele lui Ștef și avu senzația că se află într-o ladă cu dinamită spre care venea rapid fitilul aprins. Ținti încă o dată și trase, dar degeaba. Aruncă enervat pistolul chiar în clipa cînd de dincolo se auzi zgomot de mobile tîrîte cu grijă spre ușă.

— Baricadează, își zise. Se tem să nu mă duc peste ei. Își turnă un pahar cu coniac și-l bău cu ciudă, privindu-și ceasul, apoi îmbrăcă o haină de ploaie, ezită, o dezbrăcă și o aruncă, apoi o luă iar,

mai privi o dată cu grijă spre camera celor doi și în susul scărilor și ieși foarte prudent, după ce stinse lumina. Casa se scufundă îndată într-o liniște adîncă, aproape suspectă, o liniște în care veghea sau pînda s-ar fi aflat în elementul lor.

VI

Noaptea era pe sfîrşite. Zorii băteau timid în ferestrele cabanei.

Pe canapelele pe care se culcaseră aseară, Radu şi Ştef dormeau lăsînd amîndoi impresia că nici nu s-au mişcat de acolo. Radu se întorsese după trei ore de la plecare şi se culcase în linişte, iar Ştef, care veni abia spre dimineaţă şi-l găsi dormind, fu convins că celălalt nu i-a simţit lipsa. Dormiră pînă ce camera se lumină de-a binelea. Primul se trezi Ştef şi aruncă o pernă în vecinul său :

— Scoală, bătrîne, că ţi-o fi de-aseară. Ce-mi place mie la tine, mă, e că poţi dormi fără grijă. M-am trezit ast'noapte de cîteva ori şi tu dormeai dus, liniştit ca un copil ; eşti de invidiat, zău.

Radu se prefăcu a-l crede ; era mulţumit că nu i s-a observat plecarea. E şi greu să mai observi ce se petrece în jurul tău cînd te afli cu o fată ca Laura. Totuşi, nu mai era invidios, ciuda îi trecuse şi Ştef i se păru chiar simpatic.

— De ce ziceai că n-ai dormit ast'noapte ?, îi bătu el în strună.

— Naiba ştie ; m-am trezit mereu, mă urmărea un fel de grijă în legătură cu paşii de aseară. Ştii că i-am auzit iar ? Cineva a venit din nou la uşă, dar n-a avut curaj să bată şi a plecat.

— Fii, mă serios. Cine să umble pe aşa vreme, aici în pustietatea asta ! În afară de capre sau vulpi nu cred să existe cineva. Sau pur şi simplu ţi s-a părut, unde te-ai gîndit prea mult la asta.

— Nu, nu mi s-a părut, sînt absolut sigur. Au fost paşi foarte uşori, de om prudent, dar eu am ureche fină ; pot să jur că au fost paşi de femeie.

— Atunci e clar ; înseamnă că în camera de alături umbla Laura. N-o fi avut nici ea somn, cine ştie... la vîrsta ei...

Radu îl privi lung şi-i înţelese falsitatea imprimată pe figură şi încercarea de a-l evita. Îi făcu plăcere să-l necăjească :

— Te-o fi aşteptat, dar tu nimic, parcă-ai fi de lemn. Zău nu te înţeleg.

— Vezi-ţi, mă, de treabă ! — ripostă fals Ştef — dar ce-ţi închipui ?!

— Nu-mi închipui nimic, glumesc pur şi simplu, cum glumeşti şi tu cu paşii pe care zici că i-ai auzit iar.

— Ei, dar chiar mă enervezi cu încăpăţînarea asta de a nu crede, se înfurie Ştef, în fond mulţumit că a înlăturat discuţia despre Laura. Ce sînt copil să mă înşele vîntul sau un pas de căprioară ? Căprioară care încearcă uşa !...

— 'Mneaţa, băieţi ! — salută Cheran din capul scărilor. Cum aţi dormit ? Eu destul de rău ; omul meu m-a tăiat la sforăit. A trebuit să mă mut în verandă, e imposibil să rezişti alături de el.

— V-am avertizat doar că, odată, am spart diafragma unui microfon, se scuză — dar nu fără mîndrie — Haralambie Ochişor, apărînd şi el pe scări, după Cheran. Nu trebuie să vă încontraţi cu mine în asemenea chestiuni, că pierdeţi.

Zărindu-i pe cei de jos, se binedispuse imediat și-i salută afectuos și totodată respectuos :

— Bună dimineața, domnule procuror ; bună dimineața, domnule avocat al apărării. Aveți cuvîntul meu de funcționar cinstit — cinstit și cu planu-ndeplinit !, precizează el fudul — aveți cuvîntul meu că m-a chinuit un singur vis de cu seară pînă în zori : se făcea că o omorîsem pe Zavasta și voi mă judecați. Dar ce judecată ! Dumnealui, procurorul, mă acuza ce mă acuza și-o dată începea cu pupăturile, și dă-i și dă-i, din acuzație în acuzație și din pupătură în pupătură pînă mă trezeam leoarcă de sudoare, și nu adormeam bine că mă lua în primire domnul avocat al apărării și dă-i și dă-i, și apără-l și pupă-l, ca mai înainte. Dar ce pledoarie, dumnezeule, ce pledoarie ; că vinovat să fi fost și curtea te scotea basma curată, s-au mai văzut cazuri. Ține minte odată...

— În armată, desigur — îl ironiză Ștef, care începuse să se sature de cicăleala lui stupidă.

— Exact, da' de unde știți ?

— Nu știu, presupun.

— Nu se poate ! deveni bănuitor Haralambie Ochișor, știți prea multe despre mine ! De unde știți atîtea despre mine ?!

Îl întrerupse Laura, care intră aducîndu-le cafele. Nu era prea veselă, dar arăta bine și destul de odihnită. „Ce puțin îi trebuie unei femei ca să se odihnească după o noapte agitată !“, gîndi Radu cu oarecare invidie care însă nu-l împiedică s-o întîmpine primul pe fată :

— Bună dimineața, Laura, îți mulțumesc că ai intrat la timp, altfel nu știu cum s-ar mai fi oprit moara...

— Ce moară, ce moară ? întrebă, atins, Ochișor.

— O moară, zise vag Radu și se grăbi să-și ia cafeaua de pe tava cu care Laura rămăsese în mînă, în mijlocul casei.

Cîteva minute nu se auziră decît sorbiturile băutorilor de cafea. Apoi, o altă liniște lungă însoți fumul gros al țigărilor.

— Azi ce mama dracului mai facem ?! zise Cheran de la o vreme.

— Să sperăm că o să iasă soarele.

Ștef era sceptic în privința vremii bune, dar aruncase vorba așa, mai mult ca să nu le dea răgaz celorlalți să-i reproșeze organizarea acestui **séjour** la munte.

— Nici vorbă de soare, îl contrazise Cheran ; am studiat cerul. Ploaia a stat, dar de soare nici vorbă nu poate fi. Cred că o să mucegăim cu desăvîrșire. Ne prefacem în ciuperci.

— Propun să plecăm. Nu ne rămîne decît să ne mulțumim cu ratarea unei intenții bune și să încercăm în altă parte, la mare sau știu eu unde...

— Laura are dreptate, îi sări în ajutor Cheran. Haidem în altă parte ; într-o jumătate de ceas ne facem bagajele și adio munte, adio cabană confort unu, adio tot, să ne vedem cu bine în vacanța viitoare.

— Crezi că mai poți urca și la anul pînă aici ? fu rău iarăși Radu.

— De ce să nu pot ? încercă Cheran să înțeleagă ce vrea să spună.

— La vîrstă nu te gîndești, bătrîne ?

Într-adevăr, Cheran și Ștef, vechi prieteni și foști colegi de liceu, erau „bătrînii“ anului trei. Intraseră foarte tîrziu în facultate, după ce făcu-

seră armata și după ce dăduseră admiterea de vreo cinci ori. La asta se mai adăugau și doi ani de repetenție.

— Crezi că e deja cazul să mă menajez ?, o luă în glumă Cheran, nevrînd să-și trădeze ciuda care-l umfla. I-ar fi dat cu plăcere două peste bot acestui obraznic de Radu Similea, care după ce că e un papă-lapte în tot și în toate, are impresia că e mare ironist.

— Era chiar mai demult, îl ațîță Radu.

Dar Cheran, cu gîndul la plecare, trecu peste răutatea celuilalt.

— Atunci împachetăm ?

Haralambie Ochișor se necăji auzind de această propunere neașteptată.

— Și eu ce fac, fraților ? ! Pe mine cui mă lăsați ? Să rămîn singur în pustietatea asta ? Mai stați măcar o zi, vă rog foarte mult ; mi-ați promis că mă primiți și pe mine în joc, să fac și eu parte, măcar o dată-n viață, dintr-un complet de judecată. N-am avut ocazia pînă acum...

— Zău ?, făcu Ștef mirat de complezență. Da' cum de n-ai avut un asemenea noroc ? !

— Eu niciodată n-am noroc, domnule, m-am născut fără căiță, se amări Ochișor. Am fost propus cîndva, demult, să merg la o școală, dar n-au avut pe cine pune în locul meu, achizitor principal la O.R.T.F.L. ; 'n-au găsit unul, vorba ceea : cinstit și cu planu-ndeplinit ca Haralambie Ochișor. Așa că am ratat ocazia.

— Ce păcat ! îl compătimi Ștef. Cine știe ce valoare zace în dumneata, dar fără școală...

— Vă rog, fraţilor — continuă să insiste Ochişor, mai rămîneţi o zi măcar, să mai jucăm o dată jocul acela teribil !

Radu îi veni în ajutor, deşi Cheran şi Laura trăgeau mereu spre plecare. Pretinse că dacă a venit pînă aici, trebuie să vadă frumuseţile muntelui despre care Ştef îi vorbise extrem de convingător, să meargă la cascade, să escaladeze vîrful Capra, cum îşi propuseseră.

— Să mai răbdăm o zi cum om putea, îşi încheie el argumentaţia al cărei adevărat scop numai el îl ştia. Nu putea pleca ; tocmai acum cînd toate erau în favoarea lui, cînd „escapada“ din noaptea trecută se soldase cu un succes.

Ceilalţi n-avură încotro şi, spre marea satisfacţie a lui Haralambie Ochişor, hotărîră să rămînă. Şi parcă anume ca să-i încurajeze, plafonul de nori se subţie şi pentru prima dată de cînd se aflau aici, tinerii avură satisfacţia să-şi dea seama, după intensitatea luminii, cam în ce loc de pe cer se află soarele.

— Sînteţi nişte oameni pur şi simplu încîntători ! se bucură din toată inima Ochişor. De fapt voia să-i flateze ca să mai joace o dată şi să-l primească şi pe el. Ei, jucăm ? îi zădărî el.

— Jucăm, bătrîne ! acceptă Radu cel dintîi, el care voia mai mult ca toţi să rămînă. Poftim, reia-ţi locul în boxa acuzaţilor.

— A, nu, nu — se apără disperat Ochişor, — nu ! Mi-aţi promis că mă primiţi în completul de judecată. Mi-aţi, promis sau nu mi-aţi promis ?

— Bine,dar atunci pe cine judecăm ? N-avem acuzat, îl necăji Laura.

Ochișor rămase puțin încurcat și se scărpină în cap. Vru să spună că ar trebui să fie unul din ei, dar își dădu seama că de fapt toată povestea n-ar avea nici un haz ; dacă știi că e joc, tu acuzat nu mai faci doi bani. Îi veni o idee :

— Mă duc să caut pe cineva, poate am noroc să dau peste vreun trecător. Să mă duc ?

— Du-te, bătrîne !, se învoi bucuros Cheran, vrînd să scape de sîcîiala lui enervantă. Dar să știi, dacă nu găsești,nu jucăm, îți dai seama că nu se poate. Dar du-te, poate ai noroc.

— Trebuie să am și eu o dată noroc !

Se pregăti bucuros de plecare. Umbla aproape alergînd și frecîndu-și palmele de plăcere. Din ușă le mai aruncă o privire și le ceru asigurarea că n-or să-i facă iarăși o farsă.

— Se poate, domnule, tocmai dumitale ! Acum ești de-al nostru, s-a terminat, îl asigură Radu și omul plecă mulțumit. Asta-i comoară la casa omului ; dacă toți am avea filozofia și pofta lui de viață, lumea ar fi mult mai veselă, nu găsești, Cherane ? Hai mai bine să jucăm o tablă că nu se mai întoarce pînă sub seară.

— Pe ce jucăm ?

— Păi, pe sticluțe nu știi ! Ieri cîte ai pierdut ?

— Două.

— Azi ai să pierzi patru și să te văd pe urmă că vii la mine după coniac.

Cheran și Radu urcară scările și dispărură în camera de sus a cabanei. Îndată se auziră zarurile sunînd și pocniturile srtidente ale pulurilor trîntite cu ciudă. Cheran părea nervos și nerăbdător, o grabă inexplicabilă se citea pe fața și în gesturile lui, făcea mutări pripite, unele din ele — greșeli

copilăreşti care-l intrigară pe Radu. Voi să-l întrebe ce are, dar se răzgîndi ; la urma-urmei treaba lui cum juca, n-avea decît să-şi piardă proviziile de coniac. Se mulţumi să-l cerceteze cu luare aminte şi constată nu fără mirare că Cheran cel vesel şi nepăsător, glumeţ şi gălăgios se retrăsese undeva în interiorul omului care-i sta în faţă şi că lăsase în locul lui un Cheran cam răvăşit, cam palid şi cam indispus. Cu siguranţă n-a dormit astă-noapte — îşi zise Radu — n-a dormit din cauza sforăiturilor lui Ochişor. Ştie el ce înseamnă să nu poţi dormi noaptea din cauza vecinilor ; avusese o dată un vecin, deasupra, care suferea de insomnii şi care se plimba noaptea prin dormitor cu pas de sergent-major de infanterie (deşi era profesor universitar şi decan la o facultate umanistică, iar cînd se descălţa, dădea drumul la pantofi de sus şi aceştia pocneau pe parchet ca nişte grenade în binecuvîntata linişte a nopţii... Dacă nu se muta repede de acolo făcea sigur nevroză. Aşa că ce să se mire de nervozitatea lui Cheran, de vreme ce acesta singur îi spusese că Ochişor l-a scos pur şi simplu din casă cu sforăitul.

— De ce mă cercetezi aşa ? !, se repezi Cheran la un moment dat, observînd privirea insistentă a lui Radu. Acesta nu-i răspunse căci Cheran nu-i lăsă timp. Sînt cam nervos, adăugă el, am dormit prost şi pe deasupra pierd ca un papă-lapte.

Tăcură apoi şi jucară vreme de un ceas.

În camera de jos, Ştef stătea trîntit pe o canapea ţinînd o carte în dreptul ochilor, evident fără să citească. Laura îl privea de un timp în tăcere. O stînjeneală plutea în spaţiul dintre ei şi fiecare se gîndea cum s-o înlăture. În cele din urmă Laura

zise cu o jumătate de voce — în timp ce în cea laltă jumătate încerca să înece parcă un plins interior :

— Interesantă cartea ?

— Ce ?, tresări Ştef. A, da, sigur, palpitantă.

— Atunci întoarce-o, zîmbi ea cu îngăduinţă şi uşoară amărăciune.

— Voiam să citesc invers. E un exerciţiu pe care-l făceam în şcoală.

Urmă încă un timp de tăceri stingherite, cărora tot fata le puse capăt :

— S-au cam complicat lucrurile, încercă ea cu timiditate să aducă vorba despre treburile ce aveau de rezolvat aici, în creierul munţilor. Ştef nu răspunse imediat deşi avea replica pe buze. Voia să evite o discuţie care ştia dinainte că-l va scoate din sărite. Dar fata aştepta discuţia — îşi dăduse seama — o aştepta ca pe o eliberare dintr-o cameră fără aer.

— S-au complicat într-adevăr, zise el în sfîrşit. Dar cel puţin mă bucur că de data asta vina nu-i a mea. Îşi ascultă vorbele şi se strădui să se convingă că erau ale lui şi că exprimau ceea ce credea într-adevăr. O privi pe Laura şi-i văzu umilinţa, dar asta nu-i făcu nici o impresie ; se obişnuise, îi făcea bine chiar căci se simţea stăpînul ei absolut. Din umilinţa ei, fata nu cuteza un răspuns prea categoric, dar nici nu putea să tacă ; încercă pe un ton blînd :

— Aşa spui întotdeauna, Ştef. Cînd lucrurile ajung într-un punct critic, ai grijă să precizezi că nu tu eşti vinovat. De fiecare dată vina o port eu.

— Se înțelege ; de vreme ce vina principală îți aparține, toate cele care decurg din ea se unesc firesc împotriva ta.

Laura îl privi mîhnită :

— Are să-ți pară rău într-o zi, Ștef. Vine întotdeauna o zi în care ne pare rău pentru toate ; din păcate vine prea tîrziu.

— Eah, teorii, nu suport teoriile. Mai bine căutai argumente să-l convingi că e periculos pentru el să se încăpățîneze pe o asemenea poziție ; e foarte periculos. Eu unul m-am săturat și nu mai suport să fiu mereu . . .

— Crezi că n-am încercat, Ștef ? Crezi că nu i-am spus ?!

— Își asumă riscuri mari. Iar ție îți atrag atenția foarte serios că dacă nu acceptă situația așa cum este și dacă nu procedează în consecință, atunci . . .

— Atunci ce, Ștef ? Ce ai de gînd ? Ce vrei să faci ?

— Știi foarte bine — zise bărbatul aruncînd nervos cartea — știi foarte bine și nu-mi mai pune atîtea întrebări. Ți-am spus că nu suport întrebările ; am răspuns la atîtea întrebări în viața asta a mea, meschină și stupidă, încît nu le mai suport. Te-am rugat . . .

Laura începu să plîngă încet, ca o femeie vinovată și năpăstuită ; veni lîngă el supusă și-l cuprinse cu brațele :

— Iartă-mă, iubitule ! Știam că te supără întrebările, dar te-am văzut atît de hotărît și nu înțelegeam ce vrei să faci ; iartă-mă !

— Bărbatul o privi aspru. Se săturase de aceste scene care se repetau destul de des în ultimul timp,

mai ales de cînd bătrînul nu se mai purta cu ei ca înainte ; generozitatea i se atrofiase ca un apendice inutil și ei suportau consecințele ciudățeniilor lui. Asta îl scotea din sărite pe Ștef, simțea uneori că ar fi în stare să-l strîngă de gît pe bătrîn și să-i urle în obraz că e laș în zgîrcenia lui exagerată, că nu-și respectă cuvîntul și că asta o să-l coste scump într-o zi. Îi pregătise și zicala „cel ce se scumpește mai mult păgubește", și era hotărît să i-o arunce ca pe o amenințare, ca pe o provocare la duel. Nu reușise s-o facă la ultima întîlnire căci discuția o luase repede pe o pantă abruptă și bătrînul îl dăduse afară ca pe cel din urmă servitor. Umilința stăruie și acum, fizic, în ființa lui, e ca și cum ar fi fost aruncat într-o baie de seu care s-a sleit pe trupul lui și de care nu se poate curăța. Tot ce poate face e s-o chinuie pe ființa asta supusă care-i stă în față. Și e păcat ; în sinea lui, Ștef recunoaște că fata nu merită o asemenea răzbunare. E frumoasă și inteligentă și sensibilă, într-un cuvînt femeie splendidă, dar fără noroc, care-și trăiește cu destulă decență suferința.

Laura îl urmărea și aștepta să-i treacă mînia. Era ca un cîine credincios care își cunoaște bine stăpînul și știe că dacă are răbdare și așteaptă, norii supărării părăsesc cerul ochilor lui. Cînd socoti că Ștef e abordabil, veni lîngă el ca o felină și i se strecură în brațe. Începu să-l sărute lung ; știa că așa îl îmblînzește și-l transformă din bărbat rău și persecutor în miel ascultător și blînd. Cînd fu sigură că l-a potolit, îi zise :

— Mi-e frică, Ștef, a început să-mi fie frică. Vocea îi tremura ușor, poate de frică, poate de dorință. Adesea mă cuprinde un fel de răceală,

tot trupul mi-e străbătut de săgeţi de gheaţă ; Ştef, fă ceva să nu-mi mai fie frică !

Ştef o privi în tăcere, stăpînindu-şi cu greu dorinţa. Ştef, fă ceva să nu-mi mai fie frică, zisese, dar ceea ce putea face ca să-i alunge gîndurile negre îi era acum imposibil. O luă în braţe şi o strînse tare pînă ce fata ţipă de durere. Era un gest obişnuit cu care o aducea la realitate ori de cîte ori ea trecea prin asemenea stări de teamă. Braţele lui vînjoase erau pentru ea un calmant şi un întăritor.

— Ei, ţi-a trecut ? glumi el, rîzînd.

— Doamne, Ştef, ce m-aş face fără tine ?! Cum aş trăi fără tine, iubite !?

Era gata să izbucnească în plîns, dar reuşi să se abţină nu pentru că nu i-ar fi făcut bine, ci pentru că Ştef n-o poate suporta plîngînd, şi chiar ea însăşi ajunsese să nu se mai poată suporta ; plînsese prea mult în anii din urmă şi se petrecuse cu ea un dublu fenomen : pe de o parte simţea, în anumite situaţii, o nevoie organică să plîngă pentru a se descărca, se simţea ca un nor care odată ajuns într-un strat de aer rece trebuia inevitabil să se preschimbe în ploaie ; pe de altă parte însă se judeca sever că e atît de slabă. Parcă se desprindea din ea o fiinţă care o privea pe cea care plînge şi o mustra. Cealaltă însă rămînea indiferentă la mustrări şi-şi făcea programul de plîns cu o regularitate matematică. Ştef a fost omul care a reuşit să o scoată din această stare, dar de un timp şi el e rău şi insuportabil şi-i gata în orice clipă s-o umilească. Aşa încît norii din sufletul ei trec din ce în ce mai des prin straturi atmosferice reci şi se transformă în ploaie.

Făcu un efort și se înseină. Ștef observă și păru a se bucura. O mîngîie delicat cu vîrfurile degetelor pe obrajii aprinși :

— Gata, a trecut momentul greu, nu-i așa ? Fetița e iarăși cuminte, da ? Fetița e iarăși curajoasă și înțeleaptă.

— Bine, Ștef, bine — zise ea sărutîndu-l și agățîndu-se strîns de el, dar hai să plecăm de aici, te implor, hai să plecăm !

— După ce rezolvăm totul, nu mai stăm nici măcar un ceas, îți promit. Dar trebuie să mai încercăm o dată. Nu plec fără . . .

— Nu, Ștef, te implor, totul e inutil, n-ai înțeles ?! Ați devenit dușmani pe viață. Încercăm degeaba, nu mai putem face nimic.

— Am eu o metodă care nu va da greș, te asigur.

Fata îl privi speriată, încercînd să înțeleagă despre ce metodă ar putea fi vorba. Nu mai apucă însă să-l întrebe, căci ușa se deschise brusc și Haralambie Ochișor intră radios, împingînd din urmă o femeie tînără, cu părul roșu, bine îmbrăcată și teribil de agitată.

— Iată, domnule procuror, am prins un infractor, ba o infractoare, pardon !, începu el zgomotos. Era în culmea fericirii, de parcă ființa pe care o adusese ar fi fost cel puțin împărăteasa Bizanțului.

— O, dar ce infractoare ! se minună Ștef pe bună dreptate, căci femeia era cu adevărat drăguță și elegantă. Păcat că e așa de agitată și de prost dispusă. De ce, domnișoară ?!

— Vreau să știu — începu violent, ca o furtună, noua venită — vreau să știu imediat cine sînteți voi și mai ales acest om care m-a tîrît aici fără

voia mea ! Am să protestez la organele în drept.

În prima clipă, Ştef fu descumpănit de fermitatea protestului ei, vru chiar să-i ceară scuze şi să o lase să plece, dar întîlni privirea radioasă a lui Ochişor şi nu voi să-l dezamăgească, să-i strice plăcerea. Tuşi uşor şi luă o poziţie severă, de oficial:

— Poftiţi, domnişoară, zise el cu politeţe. Protestaţi ! În faţa dumneavoastră se află un procuror (i-o arătă pe Laura) şi un avocat. Iar dacă vreţi şi un judecător, vă facem rost imediat. Domnule judecător Similea !, strigă el cu voce puternică, sînteţi căutat de o distinsă domnişoară ! Sau doamnă ? — se întoarse amabil spre noua venită.

— Doamnă ! spuse roşcata foarte distantă, sperînd că asta ar putea să influenţeze în bine atitudinea faţă de ea a acestor străini curioşi şi nebuni, de care începuse, de fapt, să-i fie frică mai ales pentru că nu-i înţelegea. Şi ce adversar poate fi mai periculos decît cel pe care nu-l înţelegi!

— Omagii, doamnă, omagii, se suprapuseră politeţurile lui Ştef peste gîndurile răvăşite ale femeii. Imediat vine şi judecătorul. Radu ! strigă el încă o dată. Nu e frumos să laşi o atît de distinsă doamnă să aştepte. O privi, o măsură mai bine zis, să-şi dea seama dacă nu cumva exagerase, dar în fiinţa ei totul era demn de stimă. Distincţia îi era trăsătura caracteristică.

Apărut în capul scărilor, Radu fu uluit văzînd-o pe noua venită. Nu-şi putu stăpîni o exclamaţie, un „ooo !“ lung şi melodios, ca şi cum ar fi spus „ce frumoasă eşti, doamna mea !“. O privi un timp, şi femeia îl privi pe el în tăcere, intens, ca şi cum ar fi vrut să-l găsească prin amintirile ei. Ceilalţi urmăreau distraţi scena. Căci era o scenă. Scurtă,

de cîteva clipe numai, dar dacă în încăpere ar fi fost o pendulă, cu siguranță că în acele clipe tic-tacul ei s-ar fi auzit ca o bătaie de clopot.

— Doamnă, sînt încîntat ! spuse într-un tîrziu Radu, și începu să coboare scara foarte încet, cu pași rari. Veni pînă în fața ei, foarte aproape și mai spuse o dată : Sînt încîntat să cunosc o doamnă atît de fermecătoare.

Plină de speranță, străina nu întîrzie să-i ceară ajutorul :

— Atunci poate că ai să fii măcar dumneata drăguț să-mi spui de ce am fost adusă aici ? Ce-i circul acesta ? Ce farsă mi se joacă ?

Ca și Ștef, Radu fu gata să-i destăinuie intențiile de joc ale colegilor săi, dar își zise că, deși femeia era drăguță și merita o comportare elegantă, nu avea dreptul să strice distracția celorlalți. Așa că, regretînd și falsificîndu-și vocea îi răspunse femeii cu răceală :

— Circ, doamnă ? Dar nici vorbă de așa ceva. Tot ce se petrece aici este în serios, foarte în serios. Farsele se fac între prieteni, ori dumneata ne ești complet străină.

Îi păru extrem de rău că și-o îndepărta numind-o „complet străină", cînd de fapt citise în ochii ei că ar putea fi cu totul altfel.

Avea niște ochi frumoși, limpezi, din categoria acelora ce par fără sfîrșit, ca cerul, în care te poți pierde fără regret și fără dorință de întoarcere. Lucea însă în ei — Radu își dădu bine seama de asta și nu se putea înșela —lucea în ei o sclipire metalică, specifică felinelor, ca o lamă rece gata să taie. Lubise, o dată, o fată cu asemenea ochi și tăieturile lor fine nu se vindecaseră încă, își

dădea seama acum, privind-o pe străina aceasta frumoasă și agitată ; e speriată, gîndi el,cine știe ce i-a spus urangutanul de Ochișor. Dar, dacă e fată inteligentă — și părea să fie — va prețui gluma lor după ce o va suporta, așa încît el, Radu, înlătură ca pe un văl ideea de a o menaja.

Din camera de sus, Cheran se hotărî să coboare. Ar fi preferat să nu se amestece, n-avea nici un chef. Agitația de jos i se păru însă exagerată și știa bine că ceilalți îl vor chema. Apăru în cadrul ușii din capul scărilor și-i privi pe cei de jos ; el însuși nu-și dădu binea seama dacă a tresărit sau nu văzînd-o pe femeia roșcată. Vru să se retragă, dar Ștef îl zări și, bine dispus de perspectiva unui joc frumos,îl strigă, rugîndu-l să coboare.

— Avem probleme urgente pe ordinea de zi, bătrîne, coboară să-ncepem o dată !

— Imediat șefule, îmi iau ghitara și vin imediat, răspunse el, dispărînd din cadrul ușii pentru cîteva minute, după care reveni fredonînd vesel. În timp ce-și lua ghitara, scotoci prin ungherele memoriei încercînd să descopere dacă nu cumva roșcata de jos ocupa acolo vreun locșor. Părăsi repede cercetarea socotind-o absurdă și căutînd să se pătrundă de acest adevăr, coborî în mijlocul celorlalți, care-l așteptau în tăcere.

— El e martorul, îl prezentă Ștef străinei.

Cheran veni spre ea sfredelind-o cu privirea, făcu o plecăciune și-i zise, ciupind coardele ghitarei :

— Jur că voi spune adevărul și numai adevărul.

Roșcata era derutată ; nu știa ce atitudine să adopte în fața acestor oameni care i se păreau

un fel de clowni dintr-un circ absurd. „Jur că voi spune adevărul !“, zisese cel cu ghitara . . .

— Adevărul despre ce ?! urlă ea așa de tare, încît toți tresăriră. Era un strigăt de spaimă, dar și o tactică ; hotărîse să nu se lase intimidată.

— Despre faptele dumitale ! strigă Cheran la fel de tare, reușind s-o sperie.

Femeia nu cuteză să mai ridice tonul și concesivă, răspunse mascîndu-și îngrijorarea :

— Mă rog . . . nu știu despre ce vorbiți . . . Toată povestea asta mi se pare caraghioasă și de prost gust. Dar mă rog . . . dacă . . . eu oricum nu pricep nimic.

Haralambie Ochișor care nu mai spusese nimic de cînd intrase cu femeia, dar care urmărise totul cu mare satisfacție, frecîndu-și palmele de plăcere și mutîndu-și ritmic greutatea corpului de pe un picior pe altul, găsi că e momentul să-și facă simțită prezența, nu de alta, dar nu cumva băieții să-și uite promisiunea de a-l primi în completul de judecată.

— Ai să pricepi dumneata imediat ! o amenință el pe femeie. Ai numai puțintică răbdare și te asigur că are să-ți placă.

Apoi ca și cum această replică foarte categorică i-ar fi asigurat deja locul în completul de judecată îl întrebă, sigur de sine, pe Ștef, ce funcție i s-a rezervat, cu ce se va ocupa adică în acest proces ?

— Privitor ! îi răspunse rece Ștef, fără să-l ia în seamă.

— Numai atît ?! fu dezamăgit eroul zilei de ieri. Numai atît ?! Păi pentru asta m-am zbătut ? Nu mi-ați promis voi că-mi dați și mie o misiune

importantă ? Şi acum îmi spuneţi că-s bun doar de privitor ?!

— Ce, e puţin ? îl întrebă Cheran rîzînd. Şi acompaniindu-se la ghitară, recită şi cîntă în acelaşi timp : „Privitor ca la teatru / Tu în lume să te-nchipui, / Joace unul şi pe patru / Totuşi tu ghici-vei chipu-i“

— Ce vrei să spui ?! nu pricepu Ochişor.

— Că cine tace şi priveşte multe poate pricepe. E drept că pentru asta ar fi necesar şi un grăunte de... Cheran îşi însoţi vorba cu un gest care voia să spună că pe undeva, pe sub frunte, e nevoie de o anume materie. Dar Ochişor nu-l luă în seamă sau nu-l pricepu. El ştia una şi bună : că trebuie să i se dea o funcţie ; nu voia să mai rateze şi această ocazie, după ce, cu ani în urmă, ratase şcoala de procurori, în favoarea roşcatului de la „Igiena“.

— Roagă-te de domnul judecător să te ia asesor ! îl sfătui Ştef şi Ochişor nu aşteptă să-i spună de două ori :

— Domnule judecător . . .

— Bine, sînt de acord, acceptă Radu Similea, dar mai întîi informează curtea cum ai pus mîna pe infractoare.

— Cu plăcere ! acceptă Ochişor şi aproape fericit că are asemenea ocazie continuă : Cu plăcere, mai ales că a fost o strategie formidabilă. Că o dată,în armată, am mai avut ocazia — nu ştiu dacă v-am spus — să prind doi infractori, aşa că în chestia strategiei am oarecare experienţă. Şi ca să revin la cazul doamnei : mă urc frumuşel într-un copac la marginea potecii şi încep pînda. Stau ce stau şi nimic. Mai stau ce mai stau şi tot nimic !

Începusem să mă plictisesc cînd, deodată, aud niște pași ușori, ca de căprioară. Crenguțele uscate trosneau discret sub niște piciorușe delicate (își întrerupse expunerea și privi picioarele străinei). „Să știi, Haralambie, că-i o căprioară și nimic mai mult“ mi-am zis. Îmi concentrez atenția, privesc în toate părțile, adulmec și deodată zăresc ceva roșu, ca o flacără. Ce credeți că era ?

— Ei ? îl încurajă Ștef.

— Căpșorul dumneaei — arătă Ochișor spre fată. O urmăream cum se apropie și inima îmi bătea cumplit ; o și vedeam pe banca acuzării și ea, sărmana, nu știa nimic. Venea cuminte pe potecuță. Cînd fu sub copacul meu, zdup ! drept lîngă ea.

— Ai băgat-o în sperieți ! îi reproșă Cheran care continua să ciupească indiferent coardele ghitarei.

— Da de unde ! nu se lăsă Ochișor.Altă femeie ar fi țipat să-și rupă baierele pieptului, dar ea nimic. Adică **nimic** e un fel de-a spune, pentru că s-a întors ca o sfîrlează și m-a pocnit în plex de-am văzut albastru.

— Formidabil, bravo, fetițo ! se minună Cheran.

— Și cum stăteam eu îndoit de durere — continuă Ochișor încîntat — mi-a mai șters și un genunchi peste nas, după care a rupt-o la fugă. Dar eu — om cu experiență, cum v-am mai spus ; din două sărituri am și ajuns-o, am apucat-o de amîndouă mîinile, i le-am răsucit la spate și i-am zis : „Stai, puicuțo, că a mea ești !“. Și acum, iacă-tă-o în fața dumneavoastră.

Și ca și cum pentru toată isprava asta s-ar fi așteptat la o răsplată, i se adresă plin de speranță

lui Radu, întrebîndu-l dacă îl primeşte asesor. Judecătorul îl invită să ia loc alături de el şi dădu semnalul începerii, declarînd şedinţa deschisă.

Fu întrebată acuzata dacă are ceva de spus înainte de a se intra în fondul chestiunii. Foarte iritată, noua venită ceru să i se explice unde se află, cine sînt cei de faţă şi ce vor de la ea. Ameninţă că altfel va închide gura şi nu va scoate nici o vorbă orice s-ar întîmpla.

— Clienta mea are dreptate ! zise Laura, avocata apărării. Daţi-mi voie să-i explic în ce situaţie se află !

— Ce înseamnă expresia asta : „clienta mea“ ? se repezi ea spre Laura.

— Sînt apărătoarea dv., doamnă, vă rog să aveţi încredere . . .

— Nu-ţi permit să fii apărătoarea mea ! De cine şi de ce să mă aperi ?!

Radu, căruia îi revenise rolul de judecător, găsi potrivit să intervină şi s-o pună în temă. Îi spuse, aşadar, pe un ton potolit, dar categoric :

— Liniştiţi-vă, doamnă, şi ascultaţi : sînteţi acuzată de crimă !

Străina rămase mai întîi uluită, apoi treptat pe faţa ei trecură umbre de îngrijorare, de spaimă chiar. Nu-şi pierdu însă cumpătul, avu timp să judece situaţia şi să hotărască să reziste dîrz acestui joc de nebuni.

Sărind drept în picioare, strigă aproape cu violenţă :

— De crimă ? Cum de crimă ?! Vă atrag atenţia că nu permit să vă bateţi joc de mine ; mergeţi prea departe cu gluma !

Ștef îl rugă pe Radu să prezinte în amănunt cazul.

— Aștept să se potolească, zise „judecătorul“ cu un fals reproș în glas, apoi cînd femeia cu părul roșu tăcu, foarte curioasă să afle ce-i vor pune în sarcină, el continuă : Din piesele aflate la dosar reiese că numita . . . cum vă numiți ?

— Marie-Jeanne Demetriad, răspunse ea ca un automat, fulgerîndu-l cu privirea. Vă asigur însă că numele meu nu vă va spune nimic.

Radu o privi lung, cu regret că-i joacă o asemenea farsă. Dar n-avea încotro. Continuă :

— . . . reiese că numita Marie-Jeanne Demetriad este autoarea crimei ce s-a făptuit noaptea trecută la vila din apropiere.

Perplexă, Marie-Jeanne se ridică și privi în jur fără să știe ce să spună. În ochi i se strecură ca și mai înainte o licărire de spaimă, un fior de îngrijorare ; se simțea ca o căprioară înconjurată din toate părțile de vînători și nu reușea să-și explice limpede ce se întîmplase și cum ajunsese în această situație fără ieșire. Dacă ceea ce se petrece nu-i o simplă glumă și dacă ea, Marie-Jeanne Demetriad a făptuit într-adevăr o crimă ? Își adună gîndurile cu un efort de concentrare și reuși să reconstituie filmul mișcării ei din ultimele 24 de ore. Și ca și cum acest efort ar fi fost un medicament bun, se simți mai înviorată și mai sigură pe ea. Rîse chiar de cele ce se spuneau în jurul ei. Se așeză avînd o plăcută senzație de eliberare, își scoase carnetul de schițe și creionul și, urmărind vag ce spunea Radu, începu să deseneze. Era felul ei de a se relaxa.

— Cercetările au stabilit — continuă judecătorul — că la circa un kilometru de aici se află vila profesorului Soran. Îl știți desigur pe profesorul Soran. Este un savant. Sau mai precis era un savant, pentru că această doamnă elegantă și drăguță l-a ucis astă noapte (Marie-Jeanne vru să reacționeze, violent, dar Cheran o apăsă de umeri să rămînă pe bancă). De ce l-a ucis ? vă veți întreba. Simplu: ca să-i sustragă lucrările, căci savantul se retrăsese aici, la liniște, ca să-și redacteze concluziile unor extrem de importante cercetări. Ce să facă ea cu aceste concluzii ? Asta urmează să stabilim acum, aici. Faptele s-au petrecut în felul următor : încăperea centrală a vilei — cabinetul lui Soran are o fereastră largă spre verandă. În verandă, deși e destul de sus, se poate ajunge relativ ușor, mai ales dacă ești de meserie. Criminalul, în speță doamna Marie-Jeanne Demetriad (aceasta îl fulgeră din nou cu privirea și dădu semne de nervozitate), a pătruns pe fereastră, noaptea, cînd nimeni nu se afla în cabinet și a început să fotografieze documente. Profesorul, auzind zgomot, a venit să vadă ce se întîmplă. Doamna l-a așteptat ascunsă după ușă, l-a apucat frumos pe la spate și l-a sugrumat, fără să producă nici cel mai mic zgomot. Elegant, curat, sigur.

— Bravo, fetițo ! o felicită Cheran plin de admirație. Ai calificare înaltă. La ce școală te-ai instruit ?

— Astea sînt faptele, continuă Radu. Acum să încercăm a stabili cît mai exact cauzele. Ce are de spus acuzata ?

Marie-Jeanne se ridică foarte calmă și zise, cu un zîmbet din care nu lipsea ironia și o vagă nuanță de dispreț :

— Rămîn la ideea că e o farsă. Zicînd acestea își dete seama că ea însăși nu e chiar convinsă de ce spune și că ar fi dorit foarte mult ca într-adevăr așa să fie, o farsă. — Dar nu înțeleg, continuă ea, nu înțeleg de ce mi-o faceți tocmai mie !...

Ochișor era în culmea fericirii. Urmărea procesul cu o satisfacție teribilă și-și freca mereu palmele de plăcere. Își savura superioritatea pe care i-o dădea postul de asesor și aștepta nerăbdător un moment potrivit să intervină în discuție. Cînd fata întrebase adineaori dacă nu cumva a nimerit într-o casă de nebuni, era cît pe ce să zică un „aproape", pe care l-ar fi însoțit cu un rîs gros cum îi place lui să rîdă, dar nu apucă să zică nimic pentru că Ștef, procurorul, o întrebă aproape imediat :

— Dar unde ai fi vrut, de fapt, să nimerești ? Ce căutai dumneata, o femeie singură, în munți, pe o asemenea vreme ?!

— Mă duceam la vilă. Am acolo o rudă ; Martha Nicolescu, asistenta profesorului, e mătușa mea.

— Deci știai unde este vila, îl cunoșteai pe profesor și știai desigur și la ce lucrează.

Vocea aspră a procurorului o îngrijora cel mai mult pe Marie-Jeanne, vocea și figura lui neprietenoasă de om veșnic supărat. Se hotărî totuși să-l înfrunte cu curaj :

— Nu, asta nu știam : nu mă pricep deloc în științe și nici nu mă interesează. Mă duceam pur și simplu la mătușa mea. M-a prins însă acest domn (Ochișor își freca palmele mulțumit) și m-a adus

aici. Şi acum că v-am spus tot, vă rog să-mi îngăduiţi să plec. Aţi abuzat suficient de răbdarea şi de timpul meu. Sînt dispusă să nu mă supăr pentru gluma proastă pe care mi-aţi făcut-o. Fără să aştepte răspuns, se îndreptă grăbită spre uşă, dar Ştef îi tăie drumul.

— Vă rog să mă lăsaţi să plec ! îl imploră ea. Nu mai pot rămîne aici nici o secundă.

— Ai probabil o întîlnire importantă şi te temi să nu întîrzii, o necăji Ştef. A comis fetiţa crima, a fotografiat documentele şi acum se grăbeşte să raporteze. Ce simplu şi ce frumos ! Numai că noi nu sîntem nici proştii şi nici nebunii care ne crezi.

— Lăsaţi-mă să plec ! Trebuie să ajung la mătuşa mea !

Cheran, care nu se distinsese în acest proces decît prin acorduri dezordonate de ghitară, se văzu dator să-şi aducă şi el contribuţia şi interveni :

— Dacă onorata curte mi-ar permite, zise el solemn, aş conduce-o pe duduia pînă la vilă ; să vedem dacă spune adevărul. Ar fi absolut necesar, cred, pentru continuarea dezbaterilor. „Curtea“ înclină să aprobe propunerea, dar Ochişor sări din scaunul asesoratului său, mulţumit că are ocazia să participe direct în proces :

— Am o idee, zise el : să nu-i lăsăm să plece ; ar putea fi complici. Ies porumbeii de aici şi ne lasă cu buzele umflate.

— Inteligentă observaţie, o preţui Ştef, spre marea mulţumire a lui Ochişor.

Lui Cheran însă nu-i plăcu şi chiar se supără pe achizitor :

— Caraghiosule ! După ce te-am primit în joc fără să meriți, o faci acum pe inteligentul, ai idei de Sherlock Holmes !

Lui Marie-Jeanne îi sticliră ochii :

— Ce vrei să spui cu „te-am primit în joc“ ? Adică toată povestea asta e un joc ?

— Dar ce credeai ! interveni Laura plictisită de acest proces care nu reușise deloc și care se desconspirase înainte de vreme. Vru să-i explice fetei în ce constă gluma, dar Ochișor o opri cu o rugăminte copilărească, imposibil de refuzat :

— Nu, vă rog, lăsați-mi mie plăcerea să-i spun ! Stimată duduie, se întoarse el spre Marie-Jeanne, sper că sînteți o femeie cu simțul umorului. Și dacă sînteți, atunci nu veți putea să nu apreciați cum se cuvine ceea ce vă voi spune. Vă aflați în centrul celui mai inteligent joc pentru oameni mari. Ieri am pățit și eu exact ce ați pățit dumneavoastră acum. Numai că eu m-am lăsat păcălit ca un prost ; am căzut în cursă și n-am știut să ies pînă la sfîrșit. La mata însă am fost obligat să apreciez detașarea și disprețul cu care ne-ai privit tot timpul ; ne-ai socotit nebuni sau așa ceva, în orice caz, nu ne-ai luat în serios. Ei bine, nu sîntem nici nebuni, nici neserioși, ci pur și simplu niște oameni care, crăpînd de plictiseală din cauza pustietății locului și a vremii care ne-a sechestrat în casă, am căutat un mijloc de destindere.

Ascultîndu-l, Marie-Jeanne simți cum se amestecă în capul ei ideile, și cum, în același timp, devine din ce în ce mai eliberată de grijă. Îi privi pe toți cu un fel de nedumerire (încă nu putea crede că nu sînt totuși nebuni), apoi izbucni într-un rîs strident, cam forțat și cam isteric, în care un om

priceput (și în încăpere se afla unul) ar fi distins nuanțele unui plîns interior foarte cu greu mascat. Printre așa-zisele hohote de rîs nu putea spune decît, din cînd în cînd, cîte un fărîmițat **extraordinar.**

— Nu-i așa că-i extraordinar ? o acompanie, Ochișor, molipsit de rîsul ei.

— E, și cu asta ceremonialul s-a terminat, zise Radu ; vă felicităm pentru rateul perfect de astăzi, domnilor juriști ! Să căutăm altceva mai plăcut. Propun să ne reprofilăm.

Turnă coniac în două pahare și merse la Marie-Jeanne. Se opri în fața ei și stătu îndelung privind-o, apoi îi întinse paharul.

— Să bem și să ne plictisim împreună !

Marie-Jeanne îi zîmbi și luă paharul. Nu mai avu răbdare să mai spună ceva sau măcar să ciocnească ; aruncă pe gît coniacul ca și cum ar fi vrut să potolească mai repede un foc dinlăuntru, apoi întinse paharul să i-l mai umple o dată. Abia cu acesta ciocni și îi adresă lui Radu un scurt „ura !“ la care adăugă imediat : „pentru cît mai multe jocuri inteligente !“

Cheran începu să cînte de dans strunindu-și aprig ghitara și încercîndu-și vocea, de altfel foarte plăcută, foarte caldă.

Poftiți la dans ! strigă el între două acorduri.

Ochișor se și repezi spre Laura și o invită ceremonios, plecîndu-se caraghios cu fruntea pînă ia genunchi. Întîlnind privirea rece a lui Ștef se simți obligat să-i ceară și lui îngăduința. Ștef era însă prea dus pe gînduri ca să aibă grija dansului, așa că îi dădu dezlegare.

Radu și Marie-Jeanne începură să danseze fără să se invite, ci pur și simplu — aflîndu-se față în față cînd Cheran dăduse semnalul — se luară în brațe în același timp unul pe altul și începură să se miște în ritmul lent al tangoului. Marie-Jeanne îl privea lung încercînd parcă să-i citească în ochi tot ce-ar fi vrut să știe despre el. Discuția însă nu se închega. „Te pomenești că e un profesionist rigid" gîndi fata și aduse vorba despre proces :

— Vei fi un judecător excelent, îi zise ; ești inteligent ai imaginație, putere de convingere...

— Ți-a plăcut cum te-am forfecat ? îi răspunse Radu cu degajare falsă, în fond preocupat mai mult să-i țină strîns în brațe trupul cald și plinuț, vibrînd la atingerea cu trupul lui.

— Mi-a plăcut grozav. Am asitat și eu o dată la un proces ; vreau să spun la unul adevărat. Era un judecător bătrîn și gras, dar grozav de inventiv și de perspicace. Adineaori mă gîndeam că tot așa vei ajunge și dumneata.

— Adică bătrîn și gras ? se încruntă bărbatul cu prefăcut reproș.

— Adică inventiv și perspicace, rîse ușor Marie-Jeanne. Fata se străduia să pară bine dispusă, dar lui Radu nu-i scăpă un abia sesizabil tremur din vocea și chiar din trupul ei ; era ca o mlădiță scăpată din furtună care, deși liniștită în aparență, nu-și poate potoli mult timp sevele agitate. Am speriat-o, își zise el strîngînd-o mai tare în brațe. Se cufundară în tăcere, urmînd doar ritmul lent al tangoului. Cealaltă pereche, Ochișor și Laura, dansa alături. Haralambie, străduindu-se din răsputeri să facă față situației, se bîțîia caraghios, atent să nu greșească pasul (un-un-doi, un-un-doi, cum îl învățase o dată

o tinerică, la balul achizitorilor fruntași) și despicînd aerul cu mîna, de sus în jos, spre disperarea Laurei care simțea că-i smulge brațul din umăr. Ștef, trîntit pe canapea, fuma pipă privind ironic jalnica scenă.

Dar această atmosferă de forțată și ușor caraghioasă destindere fu spartă de intervenția neașteptată a unui străin. Ușa se deschise brusc, cu o hotărîre ce trăda siguranța de sine a celui ce intră. Și într-adevăr acesta era un bărbat foarte sever și distant care-i privi cu atenție pe toți cei de față și care — după ce spuse un „bună ziua“ rece, mai mult aruncat formal decît spus politicos ca atunci cînd intri într-o casă străină — înaintă pînă în mijlocul încăperii, își roti privirea peste tot, apoi se apropie de scară și întrebă :

— Scara asta unde duce ?

Ștef, care într-un fel se simțea gazdă, îi răspunse rece, evident deranjat de această imixtiune :

— Ca orice scară și scara asta duce sus.

Bărbatul străin simți ironia și, mulțumind sec pentru informație vru să urce. Dar Ștef îi tăie drumul aproape indignat :

— Dacă nu sînt indiscret și dacă îmi este permis, ca gazdă, să pun întrebări persoanelor străine care intră aici, vă rog să-mi spuneți cine sînteți dumneavoastră, stimate domn, și ce căutați ?

Noul venit nu avu nimic împotrivă și răspunse scurt, prezentîndu-se cu o ușoară înclinare a capului:

— Căpitan Ovidiu Morărescu de la contraspionaj.

— Oo ! făcură toți în cor a surpriză și a mirare.

Doar Ștef nu fu nici surprins și nici nu se miră. Își menținu atitudinea rece față de noul venit:

— Îmi pare bine ! zise el. Şi cu ce vă putem fi de folos ?

Morărescu îi privi pe rînd şi, după ce îşi fixă în memorie toate fizionomiile, le spuse, grav, că are să le comunice lucruri neplăcute.

— Este exact ceea ce ne lipsea nouă acum ! observă Radu, care o mai ţinea în braţe pe Marie-Jeanne, ca şi cum ar fi aşteptat ca străinul să plece şi dansul să continue.

— Îmi pare rău, dar situaţia e de aşa natură, reluă Morărescu pe tonul lui obişnuit, de o politeţe severă. Ştiţi poate că la un kilometru mai sus de aici se află vila unui profesor, mai exact a unui savant.

Marie-Jeanne, îngrijorată, îl privi pe Radu scurt şi-l întrebă, gata să se supere, dacă povestea se ia de la capăt, dar Radu, surprins şi el de vizita aceasta ciudată, o asigură că nu mai e vorba de nici un joc şi că noul venit nu face parte din grupul lor.

— Ei bine, urmă căpitanul, astă noapte, acolo, la vilă, a fost ucis un om şi au fost fotografiate lucrări ştiinţifice secrete.

— Bună ! strigă Cheran. Dumneata ai stat undeva ascuns şi ai urmărit jocul nostru. Lasă-te dom'le de chestiile astea, ne vinzi propriile noastre gogoşi ?!

Căpitanul îl privi scver :

— Vă atrag atenţia foarte serios că nu e vorba de nici o glumă. Asistenta profesorului Soran a fost ucisă noaptea trecută. Voise să împiedice furtul hîrtiilor.

— Martha ! ţipă disperată Marie-Jeanne.

— O cunoşteaţi, duduie ?! se întoarse brusc, spre ea, Morărescu.

— Era mătușa mea ! izbucni femeia într-un plîns nervos. Era mătușa mea !

Căpitanul veni lîngă ea, încercînd s-o liniștească :

— Îmi pare rău că v-am dat această veste. Condoleanțe !

Apoi urcă scara la catul de sus de unde se întoarse foarte repede.

Speriată de cele ce auzise, Laura se văzu obligată să intervină în discuție mai ales ca să-și mascheze spaima :

— Dacă îmi dau bine seama, toate aceste fapte, în cazul că s-au petrecut așa cum spuneți, sînt cumva secrete, nu ? Atunci nu înțeleg de ce ni le relatați nouă cu atîtea amănunte ; noi sîntem un grup de studenți veniți aici să ne petrecem vacanța. Ce legătură...

— Legătura este următoarea, domnișoară — o întrerupse căpitanul — că de la vila cu pricina și pînă aici este o singură cale de acces ; una singură, rețineți. Iar de aici și pînă în tîrgușorul de jos, de la poalele muntelui, două. Nici o altă posibilitate de circulație pe acest munte nu există. Faptul este absolut sigur, verificat milimetric. Pe cele două căi de acces de jos pînă aici am urcat eu și oamenii mei. N-am întîlnit pe nimeni, nici măcar o urmă. Și doar am pornit din tîrgușor la numai zece minute după comiterea crimei, timp în care nici un om, oricît de iute de picior, n-ar fi putut ajunge jos, în tîrg. Muntele l-am cercetat metru cu metru ; n-am găsit pe nimeni. Plictisită de atîta ploaie toată lumea a plecat de pe munte încă acum trei zile. A rămas numai profesorul cu ai săi și dumneavoastră. Rămîne deci o singură soluție pe care cred că o presupuneți.

— Aşi, perspicacitatea ne lipseşte cu desăvîrşire, făcu Radu flegmatic.

— O dată, în armată, am întîlnit o situaţie identică, încercă Haralambie Ochişor să mai destindă încordarea, dar căpitanul nici nu-l luă în seamă.

— Îmi pare rău că nu sesizaţi gravitatea faptelor ! conchise el, înţelegînd că nu va putea colabora cu aceşti tineri prea înclinaţi spre ironie şi glumă. Se dădu cîţiva paşi înapoi pînă ajunse în uşă, avînd parcă intenţia să oprească pe oricine ar fi vrut să iasă ! Şi le zise, de acolo, cu o hotărîre care-i îngroşa puţin vocea :

— Domnilor şi doamnelor, trebuie să vă anunţ concluzia mea. Nu mai există nici un dubiu, dar absolut nici unul : criminalul se află aici, printre dumneavoastră.

Se făcu o linişte metalică, toţi rămaseră înmărmuriţi, inclusiv cei care-şi încercaseră pînă atunci ascuţişul ironiei. Fiecare simţi nevoia să-i privească pe ceilalţi, dar nimeni nu îndrăznea să întoarcă privirea. Căpitanul spusese aşa de convingător „criminalul se află aici, printre dumneavoastră" încît îi paralizase pur şi simplu. În mintea lor circulau cu o viteză uluitoare tot felul de gînduri legate de semnele din noaptea trecută, de lumina care se stinsese, de discuţiile care le purtaseră, de jocurile lor de-a tribunalul ; toate stăteau acum sub semnul unei singure propoziţii grave : „criminalul se află aici !"

Căpitanul urmări cîteva clipe în şir efectul vorbelor sale, studiind reacţiile şi fixîndu-şi cîteva repere pentru ipotezele viitoare. Apoi îşi continuă fraza, deşi de la rostirea primei propoziţii trecuseră cîteva minute.

— Şi vă asigur că nu va ieşi de aici decît odată cu mine. Din această clipă şi pînă vom lămuri lucrurile, vă consider fără rezerve la dispoziţia mea ; nimeni nu iese, nimeni nu intră. Vă atrag atenţia să fiţi prudenţi şi să nu vă jucaţi ; cabana este foarte bine păzită. De aici nu se poate fugi, aşa că ar fi bine să nu încercaţi. La uşa cabanei se află cel mai bun paznic de care dispun : cîinele meu. Vă asigur că e neiertător.

Căpitanul savură momentul. Îşi plăcuse lui însuşi. Salută la fel de sever cum vorbise şi ieşi, lăsîndu-i pe toţi într-o perplexitate desăvîrşită.

VII

Morărescu venea pentru a doua oară la vila lui Soran în decurs de numai cîteva ore. În fond era normal : aici era centrul de interes, aici se petrecuse crima. Faptul că lumea se împuţinase pe munte, din cauza vremii mizerabile, era într-un fel în avantajul lui ; criminalul s-ar fi ascuns mai uşor în aglomeraţie. Aşa însă îi rămăseseră doar două repere : vila, cu oamenii din preajma profesorului şi cabana unde reţinuse grupul de studenţi. Spre aceste două puncte va trebui să-şi concentreze toată atenţia, convins fiind că cheia tuturor întîmplărilor nu poate fi în altă parte.

Vila lui Soran era extrem de cochetă, construită din lemn, cu multe înfloriturí, după bunul gust al arhitecţilor anonimi din nordul Moldovei. Aşezată pe tăpşan, în mijlocul unui grup de brazi ameţitor de înalţi, trebuie să arate foarte frumos în zilele cu soare. Acum însă, părea tristă, indispusă, parcă în acord cu faptele ce se petrecuseră sub acoperişul ei.

Morărescu intră fără să fie oprit sau întrebat de cineva asupra scopului vizitei ; era deja cunoscut.

Peste cîteva minute cabinetul profesorului Soran fu cufundat în întuneric. Apoi fereastra dinspre verandă se deschise încet şi cineva intră cu grijă, cercetînd camera cu o lanternă. Se apropie de masa

de lucru și începu să caute febril, trăgînd sertare, răsfoind dosare, împrăștiind hîrtii. Găsind ce căuta, fotografie repede cu un aparat minuscul care făcea un mic zgomot ca de brichetă și declanșa o lumină foarte scurtă dar foarte puternică. De pe culoar se auziră pași ce se apropiau de cabinet. Persoana dinăuntru se retrase repede în spatele ușii și așteptă. Ușa se deschise cu oarecare prudență. Prin întuneric se ghicea imaginea unei femei în halat alb ; ea înaintă cîțiva pași, iar cel de după ușă îi sări în spate și o apucă de gît.

— Stop ! Lumina ! se auzi dintr-un colț vocea lui Morărescu.

Lumina inundă încăperea, descoperind patru persoane : căpitanul Ovidiu Morărescu, profesorul Soran, soția acestuia, Livia, și un bărbat străin, omul căpitanului. Se încerca reconstituirea crimei, deși nu se cunoșteau încă vinovații. Căpitanul voia doar să-și verifice primele ipoteze în legătură cu cele întîmplate noaptea trecută.

— Ai sărit prea devreme, — îi reproșă el ajutorului său. Trebuia s-o lași să se apropie de semn.

În mijlocul încăperii, pe dușumea, se afla desenată cu cretă poziția în care fusese găsită victima.

— Atunci reluăm ? întrebă bărbatul.

— Nu, nu mai reluăm, m-am edificat.

Bărbatul salută politicos și ieși. Rămas singur cu familia Soran, Morărescu încercă să afle de la ei tot ce știau. Se adresă mai întîi bătrînului :

— Ce părere aveți, domnule profesor, de toate acestea ?

— Poftim ? tresări Soran întors din gîndul în care se adîncise. Părea foarte tulburat, îndurerat chiar și nu înțelegea în întregime ce se petrece.

Părere ? zise el foarte vag. Nici una, nu, nici una.

— Dumneavoastră, doamnă ? se întoarse Morărescu spre doamna Soran şi, cu toată gravitatea întrebării, nu-şi putu stăpîni un zîmbet în faţa acestei femei frumoase şi neaşteptat de tinere în comparaţie cu bărbatul ei. Surprizîndu-se zîmbind, îşi zise că nu-i vorba decît de o minimă politeţe, deşi îşi dădu bine seama că era altceva. Femeia părea şi mai încurcată decît bătrînul profesor. Răspunsul ei fu la fel cu al acestuia, doar ceva mai precipitat şi parcă minat de o anume teamă, dacă nu chiar de o vinovăţie inabil ascunsă.

— Nu ştiu... nu mă pricep deloc... n-am mai întîlnit asemenea situaţii...

— Atunci vă mulţumesc pentru ajutorul ce mi l-aţi dat ; aş vrea să rămîn puţin singur cu domnul profesor. Nu plecaţi însă prea departe, voi mai avea nevoie de dumneavoastră.

După ce femeia ieşi, Morărescu îşi luă un scaun şi se aşeză foarte aproape de fotoliul în care stătea profesorul. Aprinse un chibrit pentru pipa acestuia şi încercă să înfiripe o discuţie :

— Vasăzică nu aveţi nici o părere. Nici măcar o bănuială cît de mică, o presupunere, un capăt de fir cît de neînsemnat ? Mi-ar fi de mare ajutor şi cea mai măruntă informaţie.

Impasibil, bătrînul nu-i dădea aproape nici o atenţie. Îi răspunse după o pauză lungă în care-şi frămînta pipa între dinţi :

— Regret, domnul meu, dar nici măcar nu mi-e clar ce s-a întîmplat. Sînt uluit pur şi simplu şi nu pricep nimic.

— Aţi muncit mult la lucrarea asta ?

— Hm ? — făcu Soran ca și cum n-ar fi înțeles întrebarea. Mult ? Nu, nu prea mult ; o viață. Zîmbi amar : Ce-i o viață, la urma urmei ! Nici nu știu cînd a trecut. Eah ! nu mai are importanță, dacă tot a trecut degeaba.

— Ați făcut însă o greșeală enormă, domnule profesor !

— Care ?! — întrebă contrariat Soran.

— Nu trebuia să lucrați aici, la vilă. Știați doar că o lucrare secretă ca a dumneavoastră nu trebuie sooasă din laborator. Se pot întîmpla atîtea.

Soran lăsă capul în jos ca un școlar prins cu lecția neînvățată.

— N-am lucrat nimic aici, încercă el să se scuze. Am scris, doar, atît ; am redactat concluziile.

— Adică exact ce ar interesa pe cineva. Sînt convins domnule profesor, că vă dați seama de gravitatea greșelii dumneavoastră.

Soran nu răspunse. Era evident jenat că el, profesor bătrîn și cu oarecare prestanță nu are replică în fața unui căpitan tinerel și trebuie să se recunoască vinovat.

Morărescu își propuse să mai revină asupra acestei chestiuni, dar deocamdată îl interesa mai mult ancheta propriu-zisă. Văzînd figura tristă și aproape disperată a profesorului, încercă să-l încurajeze :

— Mi-aș îngădui să vă cer puțină încredere ; îl vom prinde pe făptaș. Totul poate deveni ca mai înainte.

Zîmbetul amar al profesorului se adînci și se coloră cu o nuanță de scepticism. Morărescu nu mai văzuse niciodată un bătrîn mai trist ca acest profesor Soran, mai dezolat și mai dezarmat. Era aproape

nefiresc. Doar n-o fi jucînd și el teatru ? își zise în sine căpitanul.

— Îl vom prinde ! repetă el vrînd să-i trezească puțin interesul.

— Și ce vom rezolva cu asta ?!

— Îi vom lua filmele, mă rog îl vom pedepsi, în sfîrșit...

— Și Martha ?

Întrebarea îl descumpăni pe căpitan mai ales prin disperarea cu care fusese rostită.

— Ați ținut mult la ea ?, întrebă, deși nu mai era nevoie.

— Nu, nu-i ăsta cuvîntul. A ține la cineva poate să nu însemne, în ultimă instanță, mare lucru. Ții la cineva, îl uiți, mai devreme sau mai tîrziu, și gata. Aici a fost ceva mai complicat ; Martha făcea cumva parte din mine. Nu știu dacă sînt suficient de clar ; să nu-ți închipui altceva. Era un fel de al doilea **eu** al meu. Ai mai întîlnit ? Crezi că e posibil așa ceva ?

— Știu eu ?! Cred că s-ar putea, deși vă spun sincer că nu-mi dau seama prea bine cam cum ar fi asta.

— Douăzeci de ani a stat în același loc, în dreapta mea, la catedră și în laborator, ziua și noaptea, pe vreme bună și pe vreme rea, la succese și la eșecuri, la bucurii și la necazuri. Ajunsesem — te rog să nu te miri — ajunsesem să nu mai știu exact dacă un gest era al meu sau al ei sau al amîndorura în același timp, dacă o vorbă rostită în liniștea laboratorului era a mea sau a ei ; eram aproape convins că durerea mea de cap era și a ei, că tensiunea ei mărită era și a mea..

Morărescu asculta încordat și încerca să înțeleagă sensul fiecărui cuvînt, ba chiar voia să caute și pe dedesubtul vorbelor înțelesuri pitite cu grijă. Era oarecum uimit de cele ce auzea, dar găsea că o explicație logică pentru ele era totuși posibilă. Ar fi vrut însă să-l aducă pe profesor mai direct la chestiune așa că îl întrebă fără vreo legătură cu cele despre care-i vorbise el :

— V-ați căsătorit de mult cu... ?

— Cu Livia ? — îl întrerupse profesorul, care suspectă de rea intenție întrebarea căpitanului. Cu Livia m-am căsătorit acum cinci ani. A fost un capriciu ; să nu le amestecăm.

— Și pînă la căsătoria asta...

Profesorul îl privi lung și sever. Simpla bănuială de adineaori devenise acum certitudine care îl supără :

— Am impresia că, foarte delicat, ai început să mă anchetezi. Dacă o iei pe panta asta, nu mai avem ce vorbi.

— Vă rog să mă iertați, domnule profesor, n-am avut nici o clipă intenția să vă jignesc — încercă Morărescu să-l potolească. Unele întrebări va trebui totuși să vă pun... sper că înțelegeți... situația de față impune clarificarea unor chestiuni...

— Să știi că ai pornit pe un drum greșit ! — continuă profesorul să se enerveze. În legătură cu Martha am spus totul, pentru cine e capabil să înțeleagă.

— Am înțeles tot ce-ați spus și nu mai insist. Ceea ce voiam să vă întreb nu se referă la ea. Aș avea nevoie să știu dacă ați mai avut sau dacă mai aveți pe cineva apropiat, vreo colaboratoare, vreo rudă, vreo prietenă, știu eu...

Profesorul îl privi iarăși aspru, deranjat evident de întrebare :

— Am o soție ; ai cunoscut-o adineaori.

— În afară de ea, — insistă căpitanul și-i urmări foarte atent reacțiile. Îi făcu impresia că l-a dus la strîmtoare.

— Sper că nu sînt obligat să răspund, — încercă profesorul să evite. O făcea însă cu o stîngăcie din care căpitanul deduse că omul habar nu are să-și mascheze gîndurile, deși ar fi foarte bucuros s-o poată face.

— Mă rog. Atunci am să vă spun de ce vă întreb.

— Nu sînt curios.

Vocea lui Soran devenise tăioasă și starea lui impasibilă de la început îl părăsise ; era acum agitat, nervos, punea pipa între dinți și o scotea fără să tragă din ea. Repetă ca și cum ar fi fost convins că Morărescu nu-i auzise precizarea :

— Nu sînt curios deloc.

— Totuși, făcu acesta — îmi cer o mie de scuze, dar meseria mă obligă... N-aș vrea să cred că tocmai dumneavoastră n-o să mă-nțelegeți, ba chiar că o să-mi puneți bețe în roate.

Profesorul îl privi lung, apoi căzu pe gînduri și în cele din urmă deveni rezonabil.

— În sfîrșit, dacă ai pornit să-mi pui întrebări, poftim, continuă ! Deci m-ai întrebat dacă mai am pe cineva, o rudă, sau o prietenă... De ce ziceai că mă întrebi asta ?! De ce te interesează ?

— Pentru că noaptea trecută ați primit o vizită în camera dv. de jos.

Profesorul se ridică brusc din fotoliu, gata parcă să-l ia de piept pe căpitan :

— Ce insinuiezi ? Cum îți permiți ?!

Dar Morărescu obișnuit cu asemenea scene, știa că principalul e să-ți păstrezi calmul și să mențiii ritmul întrebărilor așa fel încît adversarul să nu aibă timp să-și organizeze răspunsurile și să-și ascundă gîndurile cele mai intime. Așadar atacă direct:

— Ați fost imprudent, domnule profesor ; n-ați aruncat resturile de țigări din scrumieră.

Încurcat în prima clipă, bătrînul încercă să pareze cu dezinvoltură regizată. Vru să spună că el fumase țigările, dar în aceeași clipă Morărescu îi privi lung pipa, încît profesorul o simțea acum în mînă ca pe un obiect periculos pe care l-ar fi aruncat cu mare plăcere. Fu jenat să dea un răspuns evident mincinos, dar nu avu încotro așa că minți, mai timid, mai fără convingere, că fumează uneori și țigară. Rar, dar i se întîmplă.

— A fumat-o o femeie ; avea ruj de buze... spuse zîmbind Morărescu.

— Zău ? Atunci înseamnă că a fumat-o Livia. Sper că soția mea are dreptul să mă viziteze noaptea, fără a fi suspectată... Era sigur că a dat un răspuns fără drept de apel și-l privi cu superioritate pe omul din fața lui. Morărescu își strînse buzele ca să nu zîmbească din nou. Bătrînul era pur și simplu nostim în disperarea cu care încerca să se apere. Căpitanul n-avea încotro, era nevoie să-l dezamăgească.

— Am cercetat, domnule profesor, nu e rujul doamnei. Și nici țigara pe care o obișnuiește dumneaei.

Constrîns, Soran încercă să treacă prin zid. Se supără pur și simplu, deși nu era prea sigur că procedează bine.

— Văd că vrei să strîngi în jurul meu un cerc de acuzaţii al căror sens nu-l pricep. Doar nu-ţi închipui că sînt vinovat de moartea Marthei şi de furtul propriilor mele lucrări !

— Departe de mine o asemenea bănuială, — se grăbi să-l asigure căpitanul. Dacă vă întreb unele lucruri, e numai pentru a stabili adevărul şi pentru a da de urma vinovatului. Speram că unele indicii ale dv. m-ar putea îndrepta pe o cale bună.

— Şi crezi că vinovatul a trecut astă noapte pe la mine ?

— Nu cred nimic înainte de a avea dovezi. De aceea şi insist atîta să-mi spuneţi cine e persoana pe care aţi primit-o noaptea trecută.

— Deci mă bănui !

Profesorul devenise aproape agresiv, se băga in sufletul căpitanului, obligîndu-l să se retragă mereu cîte un pas spre fereastră. Trebui să-i răspundă deci pe ocolite ca nu cumva să-l înfurie de-a binelea :

— Cum să vă spun ca să nu vă jignesc şi totodată ca să mă înţelegeţi exact ; în meseria noastră, ca să ajungi la rezultatul dorit, cea mai mică urmă poate fi revelatoare. De aceea aş fi vrut ca dumneavoastră, în cazul că ştiţi ceva sau...

Lui Soran nu-i plăcu ocolul pe care-l încerca Morărescu şi-l întrebă frontal :

— Uite ce, tinere, spune-mi-o cinstit : crezi că am vreo legătură directă cu crima ? Crezi, nu-i aşa ? Era aşa de categoric şi aşa de agitat, încît îi tremura mîna în care ţinea pipa ca pe un semnal de alarmă.

— Unele indicii... se bîlbîi Morărescu. Se bîlbîi şi recunoscu în sine că profesorul îl intimida puţin,

nu numai prin vîrsta şi ţinuta sa distinsă şi severă, dar şi prin poziţia lui socială. Un savant nu se întîlneşte pe toate drumurile şi mai ales într-o asemenea situaţie în care eşti obligat să-l presupui, să-l bănui a fi amestecat într-o afacere atît de complicată şi de urîtă.

Cînd auzi că „unele indicii" l-ar putea acuza, profesorul nu se mai putu abţine şi explodă :

— Ei, bine, asta e prea mult. Tinere, sînt un om prea bine crescut ca să te dau afară şi de aceea ies eu. Cînd te hotărăşti să-mi ceri scuze, mă găseşti jos, în sufragerie.

— Domnule profesor ! ... mai încercă Morărescu să-l oprească, dar Soran ieşise roşu de indignare, trîntind uşa şi vorbind de unul singur.

— „N-am pic de tact", gîndi Morărescu. Trebuia să-l iau mai delicat. La urma urmei n-am nici o dovadă că e vinovat. Dar de ce ascunde că l-a vizitat o femeie ? ! Cine o fi, de nu vrea să-i divulge identitatea ? Voi să-şi organizeze puţin ipotezele, dar nu mai avu timp. Doamna Livia Soran intră să-l întrebe dacă nu cumva doreşte să bea o cafea. Morărescu mulţumi şi o rugă să rămînă puţin. Avea de discutat şi cu ea cîteva lucruri şi, culmea, tot despre ţigări. O rugă să ia loc.

— Mulţumesc, zise femeia, dar credeam că aţi lămurit lucrurile cu soţul meu. Eu nu mă pricep deloc la asemenea treburi.

— În linii mari, doamnă, ne-am lămurit. Au rămas doar cîteva amănunte aproape fără importanţă. Sper că aveţi amabilitatea să mă ajutaţi să le clarific. Se priveau fix în ochi, suspectîndu-se reciproc şi în acelaşi timp impunîndu-şi precauţii. Fiecare voia parcă să înţeleagă mai întîi în ce di-

recție dorește celălalt să îndrepte discuția pentru ca apoi să-l urmeze în caz că-i convine sau să încerce o deviere dacă drumul n-ar fi cel dorit. Printre aceste gînduri, căpitanul avu totuși timp să constate că Livia Soran era o femeie drăguță, o doamnă elegantă și plăcută deși îi lipsea o anume distincție care s-ar fi cerut pentru poziția ei ; mai mult chiar, avu impresia că o ușoară, foarte ușoară nuanță de vulgaritate se află ascunsă cu grijă — cu grija femeii conștiente de propriile-i defecte și care pune fardul ceva mai gros ca să le mascheze. Altfel i se păru destul de deschisă, aproape incapabilă de șiretenie și subtilitate, ceea ce îi întări convingerea că nu va avea cu ea probleme cum avusese cu bărbatu-său.

La rîndul ei, femeia îl judecă iute pe căpitan și concluzia o îngrijoră ; era aproape sigură că nu-i va putea face față. Îl socoti un tip rece, foarte sigur pe el, calculat și sever, într-un cuvînt, un om cu care nu poți întinde prea mult discuția dacă nu ai un suport prea solid. Se gîndi repede la atuurile ei, le cîntări și se socoti stăpînă pe situație ; totul depindea însă de abilitate și abilitatea nu-i era prea la îndemînă. Totuși trebuia să încerce. Răspunse, așadar, cu multă bunăvoință invitației lui, punînd chiar un pic de cochetărie și feminitate în răspuns (în clipa imediat următoare i se păru că doza ar fi trebuit să fi fost ceva mai mică) :

— Vă stau la dispoziție cu tot ce știu, — zise ea luînd loc într-un fotoliu destul de aproape de căpitan.

— Sînteți foarte drăguță, doamnă și rămîn recunoscător. O țigară ? Îi întinse pachetul.

— Mulţumesc, dar eu fumez „Snagov“ şi nu le schimb, îl refuză femeia, păstrînd încă un rest din zîmbetul amabil de adineauri.

— Niciodată ? ! insistă Morărescu privind-o foarte atent.

— Nu, niciodată, tuşesc dacă le schimb.

Era momentul, pentru căpitan să arunce prima torpilă. O făcu fără menajamente.

— Totuşi, azi dimineaţă, la dumneavoastră pe noptieră, era un pachet „Diplomat“. Dacă dumneavoastră fumaţi numai „Snagov“, înseamnă că pachetul era al altcuiva. Al cui era ?

Întrebarea o surprinse — uşoara ei tresărire interioară nu-i scăpă ofiţerului — dar femeia încercă să pară indiferentă.

— „Diplomat“ ? A, da, le terminasem pe ale mele şi mi-a împrumutat Martha un pachet din ale ei.

Urmări foarte atentă reacţia căpitanului şi fu mulţumită că acesta părea s-o fi crezut. La urma-urmei ce poate fi aşa de grav şi acuzator în faptul că ai schimbat ţigara, chiar dacă ai susţinut că n-o schimbi niciodată ! La nevoie, fumătorul pasionat fumează orice, nu mai alege. Adăugă repede o frază de întărire, fără să bănuie că tocmai aceea îi va fi nefavorabilă.

— Dar n-am putut fuma decît una sau două. Probabil că ştiţi ce greu îi vine unui fumător să schimbe ţigara !

— Da... Tocmai de aceea m-am mirat că aţi putut fuma şaptesprezece. Căpitanul — deşi îşi propusese să-şi interzică asemenea stări — nu-şi putu cenzura pe moment voluptatea cu care rostise replica-argument.

— Cum șaptesprezece ? ! întrebă femeia evident încurcată.

— În pachet mai erau doar trei țigări. Înseamnă că ați fumat restul. E-așa de simplu. Fumați prea mult, doamnă, ar putea să vă dăuneze.

Timpul de gîndire al Liviei nu se putea prelungi prea mult — ea își dădu seama — și-atunci își pierdu calmul. Răspunse cam înțepat :

— Și la urma-urmei, ce importanță are ? ! Oi fi fumat șaptesprezece, n-am stat să le număr.

— V-am indispus, înțeleg, și vă rog să mă scuzați. Vreau să știu totuși exact al cui era pachetul. E foarte important și pentru mine și pentru dumneavoastră. Aș îndrăzni chiar să vă sugerez că în primul rînd pentru dumneavoastră.

Morărescu era sigur pe sine și avea dovezi zdrobitoare așa că o simțea pe fragila doamnă Soran zbătîndu-se ca un pui de vrabie în ghiarele uliului. De aceea nu forța dialogul, voia s-o aducă încet, cu delicatețe, la recunoașterea unor adevăruri de evidența cărora n-avea cum să scape oricît de abilă ar fi fost. Deci repetă calm întrebarea.

— Sînt convins, doamnă, că-mi veți spune al cui era pachetul.

— V-am spus și nu mai am nimic de adăugat. Era pachetul meu.

— Din păcate, nu-i adevărat ; sînt dezolat că trebuie să calific drept minciună ceea ce mi-ați spus. Pe pachet sînt amprente bărbătești. Dumneavoastră nici nu l-ați atins. Și nici Martha Nicolescu. Cine-i bărbatul care a fost astă noapte la dumneavoastră ? Este singurul lucru pe care vi-l cer și vă dau cuvîntul meu de onoare că nu vă mai întreb nimic.

Livia se ridicase brusc din fotoliu încă de la jumătatea frazei căpitanului. Ajunsese în mijlocul camerei şi de acolo îi aruncă o privire sălbatică.

— Eşti un obraznic ! replică ea violent. Am să-i spun soţului meu ce insinuezi...

— Din păcate va trebui să-i spun eu, doamnă ; afară numai dacă îmi daţi numele bărbatului. Aş putea să fiu discret, bineînţeles numai în cazul că persona n-are nici o legătură cu crima. Vă ofer o şansă, doamnă, vă rog folosiţi-o cît e încă posibil.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti.

— Ba ştiţi, doamnă, ştiţi foarte bine că astă noapte la dumneavoastră în dormitor a fost un bărbat. Nu m-ar interesa, dacă tot astă-noapte nu s-ar fi produs aici crima de care ştiţi.

Indignarea femeii era jucată aproape perfect.

— Nu-ţi permit ! strigă ea, dar Morărescu nu fu impresionat.

— Numele lui, doamnă ! insistă el pe un ton egal şi foarte categoric.

Livia nu mai apucă să răspundă, dar era evident din atitudinea ei că nu avea încă de gînd să-i spună nimic. Intrarea lui Soran le întrerupse dialogul.

Bătrînul fusese jos, în dormitor şi cercetase cu atenţie şi migală toată încăperea. Găsise într-adevăr mucuri de ţigară colorate de ruj de buze şi chiar un pahar pe marginea căruia rujul rămăsese destul de vizibil. Se grăbise să arunce în sobă mucurile şi ştersese paharul pîndind mereu uşa ca nu cumva căpitanul să vină după el şi să-l surprindă. Se mustrase că nu a fost atent la timp cu aceste amănunte ridicole, dar de unde să fi ştiut ce întorsătură or să ia lucrurile ! Ar fi fost atît de simplu să... Acum însă nu se mai putea face nimic. Hotărî să

se întoarcă sus, să continue discuţia cu căpitanul. E mai prudent îşi zisese.

— M-am întors, căpitane, numai pentru că mi s-a părut că un lucru a rămas neclar. Aşa că să nu-ţi închipui că m-am întors ca să recunosc că sînt vinovat. Livia, dar tu ce faci aici ? Sper că nu o anchetezi şi pe ea ? !

— Nu — minţi Morărescu — stăteam aşa de vorbă. Vă spusesem adineaori că, în asemenea cazuri, orice sugestie poate fi utilă.

— Desigur, desigur, — aprobă formal profesorul. Acum du-te Livia, vreau să vorbesc cu căpitanul între patru ochi. În clipa aceea Soran era hotărît să se destăinuie, în fond, căpitanului putea să-i spună cum stau lucrurile. Dar femeia îl impiedica.

— Nu mă duc nicăieri, — răspunse ea aspru, spre surprinderea bărbatului. Vorbeşte-i, nu te jena de mine. Sper că n-ai secrete, iar dacă ai, acum e timpul cel mai potrivit să le aflu şi eu.

— Dar nu e treaba ta aici, fetiţo, hai, du-te !

— Lăsaţi-o să rămînă, cred că e mai bine, puse cuvînt Morărescu.

— Mă rog, dacă ţineţi amîndoi ... nu se mai impotrivi profesorul, dar în acelaşi timp renunţă la hotărîrea de adineaori şi spuse cu totul altceva : — Ceea ce voiam să-ţi spun, căpitane, e că exagerezi. M-am gîndit să solicit protecţia filialei Academiei...

— E dreptul dumneavoastră, dar asta nu mă împiedică să vă cer în continuare amănunte în legătură cu ceea ce s-a petrecut aici noaptea trecută. Politeţea mă obligă să-mi cer scuze încă o dată faţă de vîrsta şi poziţia dumneavoastră, dar

totodată vă anunț că atîta timp cît nu vreți să mă ajutați în clarificarea lucrurilor, mă văd nevoit să vă consider suspect și ca atare să...

— Ce spui ?! — fu uluit profesorul. Cum adică suspect ?

— Mă obligați, domnule profesor, să forțez lucrurile ; mă obligați și dumneavoastră și doamna. Pentru că trebuie să vă spun că și dumneaei a avut vizitatori astă noapte. Aruncase vorbele fără ezitare, scurt, cum ai trage la țintă fixă cu o armă de mare precizie.

Profesorul trecea din surpriză în surpriză și toate îl uluiau, îl contrariau, îl loveau ca niște pumni surzi în moalele capului.

— Livia, ce spune omul acesta ?! Ce vizitatori, de cine vorbește ?

Pentru ca lucrurile să nu se tărăgăneze, Morărescu răspunse în locul femeii :

— Pe doamna a vizitat-o un bărbat. Am dovezi ! Nu numai pachetul de țigări, doamnă — se întoarse el spre femeie — ci și urmele de pe covor și de pe pervazul ferestrei. Nu-i așa că a intrat pe fereastră ?

Livia era învinsă, dar continuă să nege în virtutea unui instinct de autoapărare. Incomparabil mai fără convingere decît la început, respinse acuzațiile căpitanului cu un gest ridicol de fals :

— Nu știu despre ce vorbești. Ceea ce spui dumneata sînt lucruri care nu mă privesc pe mine. le-ai inventat nu înțeleg cu ce scop !

Soran se văzu în postura bărbatului jignit în amorul propriu și se repezi la căpitan ca și cum el ar fi fost principalul vinovat :

— Tinere, întreci măsura ! Dumneata te afli aici ca să anchetezi un caz de crimă, nu ca să te ocupi de moralitatea soției mele și s-o acuzi de adulter. Nu-ți permit !

— Dar n-o acuz de adulter, domnule profesor, asta nu ar intra în atribuțiile mele. O suspectez de tăinuire a vinovatului. Bineînțeles, pînă la proba contrarie, cînd...

Livia se aruncă în fotoliu plîngînd înăbușit, și nervos. Soran rămase pur și simplu consternat. După cîteva clipe își reveni și privindu-l pe Morărescu cu ură îi zise :

— Acum îmi pot permite să te dau afară ! Domnule, fă-mi plăcere și pleacă din casa mea !

Căpitanul păru a-și pierde cumpătul pentru prima dată de cînd se ocupa de acest caz. Schiță un gest de enervare pe care însă reuși să-l oprească la jumătate ; își reprimă pornirea după metoda învățată de la Faur și în foarte scurt timp reinstaură disciplina și calmul în sistemul său nervos al cărui ritm obișnuit se dereglase un moment. Răspunse, așadar, pe același ton potolit și decent :

— Regret, dar nu am să mă pot conforma. Mai am să vă spun o vorbă. Repet : sub provizoratul unei eventuale mărturisiri a dumneavoastră și a soției dumneavoastră. Domnule profesor, am toate motivele să cred că între vizitatorii de astă noapte și uciderea Marthei Nicolescu legătura este directă.

— Deci mă acuzi și pe mine ! De crimă sau de tăinuirea vinovatului ?

— E aproape tot una, din păcate.

Profesorul avu cîteva momente de liniște deplină, o potolire totală și profundă după o agitație chinui-

toare. Era acum senin ca și cum ar fi discutat despre cultivarea florilor.

— Uite ce, căpitane, — începu el încet (și lui Morărescu i se păru că vocea îi este marcată de o suferință pe care se străduie să n-o exteriorizeze) — eu am pierdut astă noapte tot ce am avut; munca mea de-o viață și o ființă care era parte integrantă din mine, din creierul meu, din gîndurile mele. Ce preț crezi dumneata că mai au pentru mine cele pe care cu atîta ușurință mi le arunci în obraz mie și soției mele? Hai, du-te și vezi-ți de treabă; du-te și lasă-mă în pace! Livia, vino fetițo, omul acesta vorbește despre lucruri care nu ne privesc pe noi.

Morărescu era teribil de încurcat. Fusese în multe situații dificile, întîlnise oameni de tot felul — vinovați sau nevinovați — dar familia aceasta îl punea într-o situație cu totul specială. Să renunțe la anchetarea soților Soran era peste putință. În casa lor se petrecuse o crimă, fuseseră filmate documente de mare valoare; în același timp, amîndoi primiseră vizite nocturne pe care le tăinuiesc. Este așa de evident că sînt amestecați și totuși discuția cu ei a fost atît de neconvingătoare, atît de în favoarea lor încît... Văzîndu-l pe Soran că și-a luat soția de mijloc și e gata să părăsească încăperea, Morărescu se hotărî pe loc să riște orice numai să ajungă la o concluzie definitivă; cu orice preț și cît mai repede.

— Domnule profesor, vă rog să mai rămîneți numai cîteva minute. Vedeți, mi-am dat seama ce efect neplăcut a avut asupra dumneavoastră și a doamnei mai ales, vorbele mele. Onestitatea mă obligă să vă spun din nou că ele sînt provizorii și

mi-am asumat întreg riscul formulării lor. Cînd vinovaţii vor fi dovediţi — şi voi fi fericit dacă nici dumneavoastră şi nici doamna nu veţi avea vreo legătură cu ei —, deci cînd vinovaţii vor fi dovediţi, veţi avea dreptul să cereţi sancţionarea mea pentru acuzaţiile care vi le aduc. Vedeţi, aşadar, că dacă risc atît, înseamnă că lucrurile sînt foarte grave. Documentele care au fost filmate sînt de o covîrşitoare importanţă — ştiţi asta ; ele depăşesc aspectul — să-i zicem ... afectiv — al pierderii unei munci de-o viaţă şi ating sfera intereselor statului. Fac apel, de aceea, la dumneavoastră.. la cetăţeanul responsabil care cred că sinteţi şi vă rog să mă ajutaţi. Insist mai întîi s-o convingeţi pe doamna să mărturisească cine a vizitat-o astă noapte.

După ce l-a ascultat în tăcere, parcurgînd o scară întinsă de stări, Soran păru convins. El însuşi n-ar fi putut spune sigur dacă îl convinseseră argumentele căpitanului sau orgoliul lui rănit. Se întoarse calm, dar destul de decis spre nevastă-sa şi după ce o privi ţintă, cîteva clipe îi zise :

— Livia, hai să clarificăm această chestiune.

Femeia se întoarse spre el repezit şi-şi repezi şi vorba :

— Doar n-ai să crezi ce spune !

Profesorul nu răspunse ; o privi numai fix cîteva clipe, cu fermitate şi răceală, încît ea înţelese că protestează inutil, că va trebui să răspundă. Se păstră totuşi în atac, ba chiar era decisă să arunce în luptă toate armele de care dispunea :

— Bine ! Să zicem că ai crede. Ai avea să-mi reproşezi ceva ?

Incisivitatea întrebării, precum și săgeţile din ochii femeii îl surprinseră pe profesor mai rău decît acuzaţiile de adineaori ale căpitanului. Se văzu dintr-o dată singur, între un bărbat care îl suspectează de crimă și o femeie — femeia lui — care-l mușcă fără milă, ca un șarpe. Inima i se strînse ca un pumn aspru și avu impresia că a rămas așa, contractată, golită de sînge și de simţire, pungă uscată, bună de aruncat. Avu senzaţia că se va prăbuși și instinticv întinse mîna spre spătarul unui scaun să se sprijine. Capul îi căzu în piept și rămase așa un timp ca un obiect neînsufleţit; numai gîndurile îi circulau prin cap, mai întîi într-un vîrtej ameţitor, potolindu-se treptat dar fără a se clarifica, ci plutind ca într-o ceaţă groasă. Apoi, dintr-o dată, ca un cui sau ca un strigăt, vechiul gînd, cel de acum cinci ani, gînd care-i arsese creierul ca un șoc electric: „E prea tînără!“ Un coleg rostise în glumă vorbele astea și le însoţise de un rîs ascuţit și răutăcios și vorbele i se înfipseseră în creier, dar rîsul niciodată nu se asociase cu ele, abia acum își amintește de el. Rîsese într-adevăr și-i provocase și pe alţii să rîdă, deși se feriseră de el, dar el își aduce bine aminte, îi auzise și nu-i luase în seamă, îi socotise invidioși pe norocul lui sau mai exact pe capriciul lui, ei care nu erau în stare să-și îngăduie cel puţin un capriciu. Și iată, după cinci ani, soţia lui le dă dreptate, actualizează atît de brutal rîsul lor strident, îi aduce martori la acest dialog ce amenință să devină violent. Greșeala, ah, greșeala! Încercă să-și ducă mîna la frunte, dar nu reuși să o ridice de pe spătarul scaunului. Greșeala! Cu un efort de voinţă, își reveni. Simţi mai întîi pulsul inimii și sîngele

care porni dintr-odată în tot corpul. Mîna deveni iarăși ascultătoare și părăsind punctul de sprijin, trecu peste frunte efectuînd cu întîrziere un gest comandat cu cîteva minute mai înainte. Chiar replica pe care era gata să o dea profesorul fusese deja formulată mult mai înainte dar nu se putuse concretiza în sunet. Abia acum — cît timp trecuse ? — buzele lui o putură rosti :

— Întrebarea mă uimește ! zise și propria lui voce îi păru străină. Este de o cutezanță ... sau, în sfîrșit, de o lipsă de pudoare...

— Consideri poate că n-aș avea dreptul la anumite libertăți ? — continuă femeia să atace, deși privindu-l adineaori își dăduse seama cît de profund îl tulburase. Nu voia însă să mai dea înapoi. Dintr-o explozie nu mai poți aduna fărîmele.

— Livia, nu știu dacă ăsta este tonul și vocabularul cel mai potrivit în condițiile...

— Este exact ceea ce trebuie. Voi doi vreți să știți dacă eu am un iubit, cine anume este și dacă el a făptuit crima. Mi-ai spus-o în față, căpitane, fără să-ți faci griji că m-ar putea jigni. Și stimatul meu soț se alătură acestei păreri a dumitale și e gata să-mi arunce noroi în față ; deși știe bine că anumite date îi anulează orice drept și că ar trebui să vorbească mai curînd despre altceva.

— Ce date, ce date ? ! se prefăcu a nu pricepe Soran, dar fiindu-i de fapt foarte limpede în ce direcție va evolua discuția. În acele clipe se simțea foarte nenorocit, străin complet de femeia care-i sta în față, o vedea parcă pentru prima dată și i se părea un spadasin ce se repezea spre el gata să-i înfîlnte în inimă ascuțișul spadei. Abia găsi putere să repete întrebarea, dar femeia nu-l lăsa să termine.

— Ce date ?, continuă Livia care se aprinsese şi pe care căpitanul era sigur că nu o va putea opri pînă nu va spune tot ce are de spus. Chiar nu ştii ce date ? ! Domnul face pe naivul sau n-are deloc memorie. E vorba de două cifre. Ştii care, căpitane ? 68 şi 28.

Încurcat şi politicos, Morărescu vru să evite discuţia, cu atît mai mult cu cît ea se abătea de la ceea ce ar fi vrut el să fie. O rugă, aşadar. politicos :

— Fiţi amabilă, doamnă, să trecem la ale noastre !

— Ce înseamnă **ale noastre,** căpitane ? ! Ale mele acestea sînt : 68 şi 28 ! Două cifre care-mi urlă în cap, îmi implîntă cuţite în inimă, mă sufocă. Două cifre pe care nu le mai pot rosti fără să-mi dau seama că sînt o femeie nenorocită, supusă continuu unei umilinţe fără sfîrşit. Două cifre din cauza cărora într-o zi am să-mi pierd minţile.

— Femeia a fost dintodeauna ingrată, ştii asta. tinere ? Dintotdeauna ! — o întrerupse Soran văzînd cît de departe are de gînd să meargă. O alegi să-ţi fie căldura sufletului şi ea devine spin otrăvitor. O cauţi ani în şir şi cînd o găseşti, ea te face să regreţi tălpile pe care ţi le-ai tocit căutînd-o ; uneori o scoţi din noroi (şi zicînd acestea o privi lung pe Livia) şi o înalţi pe piedestale de lumină şi ea face totul ca să se întoarcă de unde a plecat.

Îşi încheie constatarea cu un gest de neputinţă care ar fi vrut parcă să spună : „asta-i !". Livia îl ascultase şi nervii ei se ascuţiră de vorbele lui ca sabia de o piatră

— Dacă-ţi închipui că viaţa mea alături de dumneata se poate numi **salvare din noroi şi înălţare pe piedestale de lumină**, înseamnă că ţi-ai pierdut total simţul realităţii şi al umorului.

— N-ai avut nimic şi acum ai tot ce-ţi doreşti ! îi aminti Soran, deşi îşi dădea seama că spunînd acestea apare meschin în faţa străinului. Dar n-avea încotro, trebuia să dea un răspuns, trebuia să găsească nişte argumente.

— Am, într-adevăr, tot ce-mi doresc ; am de mîncare cît vreau şi ce vreau. Am devenit chiar o alintată, căpitane, o răsfăţată a bucătăresei, eu care am crescut cu fasole şi cu paste făinoase. Mulţumesc, iubite soţ, pentru belşugul alimentar pe care mi-l asiguri. Am zeci de rochii, una mai elegantă decît alta ; cînd ies în lume sînt invidiată ; mă poartă prin străinătăţi, pe la recepţii elegante şi strălucitoare, pe mine care n-am cunoscut decît petrecerile de la Joia tineretului. Vezi, căpitane, ce ingrată sînt ? Am toate acestea, el mi le-a oferit cu generozitate. Dar ştii cu ce preţ ?

— Fără nici un preţ ! strigă profesorul depăşit de nervi.

— Ba cu preţ mare, cu preţ uriaş. Cu preţul compromisului moral, cu preţul jertfirii dragostei şi a tinereţii. Crezi că e puţin căpitane ? ! A vrut să facă din mine o a doua Martha ; pentru partea afectivă, firește... Martha umplea golul din zona ştiinţifică a personalităţii lui, eu trebuia să umplu golul din zona psihică şi golul din pat. Martha trebuia să-l menţină pe soclul său de savant, eu trebuia să-i creez o aureolă de sensibilitate şi vitalitate. Pe Martha a ucis-o, eu n-am să mă las ucisă !

Soran ajunsese din nou la o stare de liniște. Calm, calm, ca întotdeauna, îl întrebă pe căpitan dacă este însurat. Fără să se gîndească prea mult și în speranța că va evita această discuție, Morărescu minți spunîndu-i că încă nu.

— Și ce aștepți ? îi reproșă profesorul. Însoară-te, nu vezi ce surprize plăcute îți oferă căsnicia ! Viața conjugală e sfera în care personalitatea femeii se manifestă cel mai deplin. Nu pierde ocazia, însoară-te !

— Nu evita discuția ! îl apostrofă Livia.

— Discutam despre ceva ? A, da, despre Martha ! Biata Martha, a fost ucisă. Mi-a fost cea mai apropiată colaboratoare pe care am avut-o vreodată. Și era foarte capabilă...

— Era mai capabilă decît tine ; te depășise demult ! continuă să fie incisivă femeia, deși era evident că bătrînul fusese învins și că dădea semne de oboseală.

— Mă depășise ? ! Dar eu am format-o ; ea s-a considerat întodeauna eleva mea.

— Asta nu-ți dădea dreptul s-o ții douăzeci de ani asistentă. I-ai frînt zborul, i-ai acoperit personalitatea cu umbra ta, ai înăbușit-o.

Morărescu era consternat de ce auzea. Ar fi vrut să oprească discuția, dar nu avea cum. Cei doi soți găsiseră prilejul să-și dea pe față tot ce adunaseră în ei de-a lungul a cinci ani de căsnicie nepotrivită. Ceea ce îl contraria era mai ales lipsa de atitudine a bărbatului ; moliciunea replicii lui, timiditatea cu care se apăra de acuzațiile femeii. Asta îl făcu să gîndească că ceea ce spunea Livia ar putea fi adevărat. Îi lăsă, așadar, să conti-

nue în speranța că va găsi vreun reper pentru ancheta propriu-zisă.

— Nu-i deloc adevărat ! — replică slab Soran. Martha n-ar fi putut lucra fără mine. Îmi împrumutase stilul de muncă, ritmul, felul de a gîndi, avea chiar gesturile mele, intonația mea ; se uitase pe ea însăși și se considera parte din mine, așa cum și eu simt că ea era cuprinsă în ființa mea, în capacitatea mea de gîndire.

— Este cel mai monstruos sistem de a distruge personalitatea unui om. Trebuie să recunoști, dar să ieși în public să recunoști, că în ultimii ani tu nu mai contai în acest cuplu, că nu mai aveai capacitatea de a gîndi, că ea era totul, că ea făcea totul, că din tine nu mai rămăseseră decît gesturile, contururile, pe care ea le umplea cu inteligență și judecăți de valoare.

— Și totuși eu ... — încercă Soran s-o oprească și să-i răstoarne argumentele, dar nu apucă, pentru că femeia se dezlănțuise.

— Da ! — îi ghici ea gîndul și-l preluă — și totuși tu semnai lucrările, tu erai în prețuirea generală, ea rămînînd mereu a doua, mereu în urma ta, scutiera, purtătoare de cap a domnului profesor

— Livia e foarte grav ce spui !

— Da, e foarte grav ce spun. Dar și foarte adevărat. Te-ai înfășurat într-o mantie strălucitoare pe care ea ți-a țesut-o. Am urmărit atentă munca voastră din ultimii cinci ani și-am înțeles perfect că din tine nu mai rămăsese decît un foarte mare sîmbure de egoism și de lașitate.

— Livia !

— De lașitate și egoism feroce, da ! Pentru că ce altceva decît lașitate și egoism e să nu-l lași

pe om să se afirme cînd îl vezi în stare s-o facă, chiar dacă se afirmă umbrindu-te pe tine ?! Ce altceva decît lașitate și egoism feroce e să te împăunezi cu rezultatele muncii altuia, să profiți de împrejurarea că tu ai o funcție care-ți îngăduie să-l ții în umbră pe cel mai bun ca tine ?

Soran se simțea ca în fața unui tribunal care-l judecă, deși doar soția sa îl judeca. Și se simțea obligat să răspundă, să motiveze, să se apere. Printr-o ciudată asociație își aminti de un alt proces care i se intentase, cu ani în urmă, dar nu la tribunal, ci la institut ; îl judecaseră colegii lui pentru o așa-zisă „evaziune științifică". În fond, el și Martha erau la începuturile cercetărilor care i-au condus prin ani, la afirmarea unor noi adevăruri în infinita lume a formulelor chimice. Îndrăzneala, noutatea, surpriza produsă de cercetările și de afirmațiile lui și ale Marthei produseseră nevroză printre colegii care se vedeau amenințați în tipicul mediocrității lor. I-au căutat o mie și una de pricini, i-au scormonit biografia, i-au revizuit situația politică. Este uimitor cum se pot asocia împotriva unui singur om toți cei pe care i-a crezut pînă atunci colegi și prieteni, este uimitor cum i se pot pune pe umeri toate păcatele de pe pămînt, fără să conteze dacă este sau nu vinovat de ele. Aveau loc ședințe fulminante, interminabile, în care el era „eroul" principal și în care mereu se aduceau acuzații noi, descoperite în cine știe ce amănunt biografic sau de-a dreptul inventate, dar legal, pe bază de martori și de declarații scrise. A avut, în acele luni, căci luni întregi a durat acest proces, a avut de mai multe ori senzația că este inutil, că trebuie să dispară. Deși își cunoaștea foarte bine

adevărurile, întreba cîteodată dacă nu cumva oamenii aceia au dreptate şi el, Soran, este nebun. În cîteva rînduri şi-a ales şi mijlocul de sinucidere. Cauciucul inventat de el nu putea părăsi laboratorul. Şi în acest timp undeva, pe alt meridian, un alt om de ştiinţă a inventat acelaşi lucru şi toată munca de ani, a lui şi a Marthei, deveni dintr-odată inutilă. Colegii au fost fericiţi şi l-au lăsat în pace. Dar lui i-au rămas pentru toată viaţa — ca nişte cuie bătute în trup — acuzaţiile teribile care i s-au adus, insultele spuse cu delicateţe savantă sau vorbele urîte aruncate în capul lui ca nişte pietre. Cînd îşi aduce aminte se simte infirm, loviturile de atunci îl dor fizic, trupul lui are contorsionări urîte şi dureroase rămase de atunci. Da, fusese reabilitat, dar tîrziu şi fără putinţa de a înlătura urmele. Şi acum ? Acum după ce au trecut atîţia ani, femeia lui, femeia pentru care a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să fie fericită, îi aruncă în obraz propriile lui erori, propria lui laşitate. Oare într-adevăr fusese laş în comportarea faţă de Martha, oare o nedreptăţise într-adevăr ?! Doamne, cît de complicată este fiinţa umană ! Nu mai avea putere să se apere şi privea disperat către căpitan cerîndu-i parcă ajutor. Lui Morărescu începuse să-i fie jenă, dacă nu cumva îl încerca chiar un vag sentiment de milă pentru bătrînul care, în faţa acestei aspre judecăţi, se încovoia tot mai tare, încăruntea văzînd cu ochi şi devenea tot mai palid. În acelaşi timp, nu putea să n-o admire pe femeie pentru aspra şi — i se părea lui — dreapta judecată la care-l supunea pe bătrîn. Acesta, cu un efort, mai găsi putere totuşi să răspundă :

— Martha n-a vrut niciodată să aibă mai mult decît a avut şi a fost întotdeauna fericită că a putut lucra cu mine.

— Pentru că nu avea altă soluţie. Dar te-ai aplecat vreodată asupra sufletului ei ? Ai stat vreodată de vorbă cu ea despre idealurile ei, despre...

— Am stat, de unde ştii că n-am stat ? Avea un suflet ales ; mi-am dat seama — răspunse profesorul gîfîind şi ştergîndu-se cu batista pe frunte — iar idealul ei era ştiinţa şi a socotit întotdeauna că şi-l realizează lucrînd împreună cu mine.

— Căpitanul te-a suspectat adineauri de crimă. Nu ştiu dacă ai făptuit-o, mai curînd nu cred. Nu cred că ai ucis-o tu pe Martha. Dar te acuz că ai oprit ascensiunea unui eminent om de ştiinţă. Pentru asta ar trebui să-l învinuieşti, căpitane. Moartea fizică a Marthei nu cade în sarcina lui, dar el a ucis personalitatea acestei femei şi e mult mai grav.

— Chestiunea mă depăşeşte, doamnă. Vă rog să ne menţinem totuşi în cadrul faptelor care privesc moartea fizică a persoanei şi furtul documentelor. Aşadar, s-o luăm de la capăt. Domnule profesor, care sînt ipotezele dumneavoastră ? se întoarse spre el căpitanul şi rămase fără glas. Profesorul părea scos dintr-o baie clocotită, era galben şi privirea îi umbla rătăcită prin încăpere, fără a reuşi să se oprească asupra cuiva.

— Ipotezele mele ?! îngăimă, ridicîndu-se din fotoliu şi mergînd împleticit spre uşă. Ipotezele mele ? Martha, care sînt ipotezele mele ? Martha, formulează, te rog, ipotezele mele !

Căpitanul privi trist în urma lui şi înţelese că, deocamdată, aici nu mai era nimic de aflat...

VIII

Coborînd de la vilă Morărescu trecu pe la cabană fără să intre.

Era sigur că omul pe care îl căuta era acolo şi că n-avea cum să scape. Surîse la gîndul că i-a pus pe cei dinlăuntru în situaţia de a-l descoperi ei singuri şi regretă că nu poate fi de faţă la dezbaterile lor, care nu se poate să nu fie extrem de interesante. Acum îl frămînta alt gînd. Trebuie să coboare numaidecît în orăşelul de la poalele muntelui unde o lăsase pe Sonia Barna în pază sigură. O vorbă a ei, de care şi-a amintit la vila lui Soran îi deschise o nouă perspectivă. Atît Sonia cît şi Soran, fără a şti unul de celălalt, îi spuseseră că lucrările lor sînt doar părţi dintr-un studiu mai vast care se realizează „pe felii" în laboratoare diferite. Nu se poate, îşi zise Morărescu, nu se poate ca acestea să nu fie părţile aceluiaşi studiu ; prea s-au petrecut lucrurile unul după altul, prea au fost apropiate tentativele de furt de la cele două laboratoare. Înseamnă că autorul furtului şi al crimelor este unul şi acelaşi sau, dacă sînt diferiţi, e sigur că sînt conduşi de acelaşi cap.

Grăbi pasul, era nerăbdător să dea ochii cu Sonia şi totodată să ia legătura cu colonelul Stoian. Ajuns jos, se grăbi să-i raporteze acestuia situaţia în care se afla şi presupunerile sale în legătură

cu cele două cazuri. Fu puțin necăjit cînd colonelul îi spuse că de legătura aceasta el știa din clipa cînd l-a trimis acolo și cînd îi reproșă că n-a reușit să evite moartea Marthei Nicolescu. Îi ceru să fie cu ochii în patru ca nu cumva să-i scape omul cu filmele.

Morărescu îl rugă să i-o trimită foarte repede, sub pază bună, pe Violeta Teodorescu. Îi explică de ce are nevoie urgentă de ea.

— Simt, zise el, că azi se vor lămuri toate lucrurile. Dar o aștept pe Violeta Teodorescu. Pot spera că mi-o trimiteți cu un helicopter ?

Asigurat de Stoian că în două ceasuri femeia va fi în orășelul Z., Morărescu se duse direct la Sonia Barna. O găsi mai liniștită, dar mult mai tristă. Moartea bărbatului ei începea să o apese, înlocuind durerea din primele zile cu un fel de tremur continuu al inimii, cu un fel de plîns interior pe care nu și-l putea stăpîni. Morărescu o rugă să-l ajute totuși și reconstituiră încă o dată în amănunt scena de la laborator, scena vizitei doctorului Barna. Abia terminară, că un om îi anunță sosirea Violetei Teodorescu. Căpitanul se uită la ceas și zîmbi : „Formidabil om colonelul !“ își zise.

Fosta amantă a lui Barna era mai agitată ca de obicei. Transportul acesta rapid, cu helicopterul, într-un orășel de la poalele munților nu numai că o nedumerise, dar o umpluse de îngrijorare. Simțea că lucrurile se precipită și se întreba cum le va face față, ea, o femeie atît de slabă și fără apărare, aruncată de soartă într-o atît de complicată poveste.

Căpitanul o privi un timp, căutînd capătul firului de la care să pornească.

— Vă propun, zise el, și vă rog să nu mă refuzați, vă propun să reluăm scena vizitei lui Barna la laborator.

— Cum adică s-o reluăm ? întrebă Violeta, deși îi era limpede și ei că întrebarea n-avea sens.

— Adică să mi-o povestiți încă o dată și cu cît mai multe amănunte. Poftiți, începeți, vă promit să nu vă întrerup.

Femeia relată exact, ca și prima dată, toate amănuntele vizitei lui Barna. Cînd ajunsese la sosirea Soniei cu cafelele Morărescu o întrerupse :

— Cum îi plăcea lui Barna cafeaua, mai dulce, mai amară ?

— Foarte dulce, răspunse senin Violeta, fără să bănuiască unde vrea căpitanul să ajungă.

— Desigur, de aceea i-ați și dat dumneavoastră, din poșetă, un pachețel de zahăr.

— Da, zise ea mai moale. Știindu-i gustul, purtam întotdeauna în poșetă cîteva pachețele de zahăr. Îi plăcea să-i îndulcesc eu cafeaua.

— Mă rog, asta era foarte frumos, desigur. Ceea ce nu mi-e prea clar, domnișoară Teodorescu — și căpitanul făcu o pauză în care o fixă drept în ochi — ceea ce nu mi-e prea clar, este cum a ajuns poșeta dumneavoastră pe verandă, de vreme ce cînd ați ieșit să fumați nu o aveați.

Pe fața femeii trecură în mare viteză cîteva nuanțe de galben și roșu. Căpitanul fu sigur în clipa aceea că cheia întregii povești aici se afla. În poșeta domnișoarei Teodorescu.

— Să nu încercați să-mi spuneți — îi opri el un gest de motivare, — să nu încercați să-mi spuneți că ați luat-o pentru țigări cînd ați ieșit cu Sonia Barna. Știu sigur că țigările le purtați în

buzunarul halatului şi dumneavoastră şi doamna Barna şi mai ştiu foarte sigur că aţi ieşit pe verandă fără poşetă. Asta înseamnă că în lipsa Soniei Barna, dumneavoastră şi doctorul aţi intrat în laborator. Dacă ţineţi numaidecît, puteţi să nu recunoaşteţi. Eu nu fac acum decît un act formal, lucrurile fiind, de fapt, lămurite.

Morărescu îşi dădea seama că forţează puţin nota, dar o făcea cu garanţia că nu va da greş. Ceea ce-i spusese Sonia Barna trebuia luat mai întîi ca adevărat şi abia dacă nu se confirmă ar mai putea căuta altă soluţie. Violeta Teodorescu izbucni într-un plîns ascuţit şi se ridică de pe scaun. Umbla prin încăpere reproşîndu-i :

— Dacă ştiţi, de ce mă mai întrebaţi ?! De ce vă bateţi joc de mine ? Dacă ştiţi de ce nu luaţi măsuri şi să se termine o dată. De atîtea zile mă tot întrebaţi şi mă tot răsuciţi pe toate feţele !

— Am fi terminat din prima zi, dacă mi-aţi fi spus din prima zi adevărul. Dar eu zic să mi-l spuneţi măcar acum. Încă nu-i tîrziu.

— Am încercat să mă salvez, asta a fost. A fost încercarea disperată a unei fete ameninţate să îmbătrînească fără să cunoască fericirea. Am vrut să fiu şi eu fericită ; poftim, condamnaţi-mă pentru asta ! Ştiu că am greşit mai întîi pentru că i-am luat bărbatul femeii care-mi era cea mai apropiată fiinţă. Am fost crudă, nu-mi spune căci ştiu şi singură. Dar de ce nu mi-a ieşit în cale alt bărbat ?! De ce nu m-a întrebat nici un alt bărbat, niciodată, aşa cum a făcut-o Barna, dacă nu vreau un anotimp de fericire ?! Eu nu aveam dreptul la aşa ceva ?! Poţi spune dumneata că viaţa mea trebuia să rămînă uscată, că eu nu trebuia să fiu

ca toate femeile ?! E vina mea, da, e vina mea că m-am înfundat ca o proastă în studiu şi-am uitat că viaţă înseamnă nu numai să rezolvi formule chimice, ci şi să mergi cu un bărbat care-ţi place. Şi cînd acest bărbat mi-a ieşit în cale n-am ezitat o clipă, m-am aruncat în braţele lui cu disperare. Ce-a urmat ştiţi.

Morărescu nu interveni. Ştia că femeia va continua singură. Şi, într-adevăr, după ce se mai linişti Violeta Teodorescu continuă, de data aceasta pornind exact de unde îl interesa pe căpitan :

— Cînd am rămas cu Barna pe verandă, el mi-a spus un lucru cumplit. Că trebuie să terminăm toată povestea dintre noi, că el este ameninţat cu pierderea postului de la institut, că rectorul l-a chemat şi i-a pus în vedere că este imoral. Mi-a venit rău. Era să leşin. Aveam în poşetă o sticluţă de parfum şi m-am repezit s-o iau. El a rămas pe verandă, dar cînd am ieşit de după perdeaua în spatele căreia ne ţinem — eu şi Sonia — hainele de stradă, l-am găsit în laborator ; privea hîrtiile, atît doar, le privea.

— N-avea nici un aparat de fotografiat ?

Nu, jur că n-avea. Doar o brichetă cu care se necăjea să-şi aprindă o ţigară.

— De ce nu mi-aţi spus asta de la început ?

— Vă închipuiţi, cred. Lucrurile s-ar fi complicat pentru mine. Situaţia mea ar fi fost periclitată, poate că m-ar fi dat afară de la institut. Şi pe urmă mi-am zis că chiar dacă a intrat în laborator, Grig nu putea face nimic rău ; era soţul Soniei. Şi pe urmă ce-l puteau interesa pe el nişte lucrări din altă specialitate decît a lui !?

— Şi totuşi l-au interesat.

— **Nu cred ; de unde ştiţi ? Nu cred !**

— Hîrtiile dumneavoastră ultrasecrete au fost fotografiate, domnişoară. Acum e clar şi pentru mine **cînd** şi **cine** le-a fotografiat ; bricheta doctorului Barna trebuie să fi fost una foarte specială.

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi ?!

— Mai gîndiţi-vă, domnişoară, şi-o să înţelegeţi. Vă las cîteva ore să vă gîndiţi. Cînd mă întorc aş vrea să discutăm şi despre împrejurările morţii lui Barna. Poate îmi daţi unele detalii pe care le-aţi uitat prima dată.

Violeta Teodorescu îl privi aşa fel de parcă ar fi cerut ajutor. Căpitanul înţelese această privire, dar nu vru să avanseze mai mult cercetările. Deocamdată îi era de ajuns. Avea lucruri încă neclarificate sus, la cabană.

Începu să urce încet, obosit mai mult de mulţimea scenelor grele la care asistase, decît de mişcarea care o făcuse pe munte, în jos şi-n sus.

IX

Urcînd spre cabană, Morărescu nu-şi putea reţine un zîmbet ; se gîndea la cei reţinuţi acolo, şi-i imagina îngrijoraţi şi nervoşi, bănuindu-se şi acuzîndu-se reciproc. Era mulţumit de procedeul său care i se părea ingenios şi original ; Lache Vasiliu se va distra copios comentîndu-l. Dar dincolo de acest aspect, oarecum distractiv, menţinerea compactă a grupului de excursionişti era singura soluţie la care putea recurge pentru a-l descoperi pe vinovat. Avea siguranţa că acesta se afla acolo şi socotea că e imposibil să-i scape.

În cabană, lucrurile se precipitaseră la început, îndată după plecarea căpitanului, dar, văzînd că nu ajung la nici un rezultat, tinerii se potoliră şi se hotărîră să aştepte în linişte. De cîteva ceasuri nimeni nu mai scotea nici o vorbă. Doar Cheran, stînd pe jos, rezemat cu spatele de un fotoliu, cînta încet, acompaniindu-se la ghitară. Radu Similea şi Haralambie Ochişor jucau o interminabilă partidă de şah, Laura şi Ştef stăteau într-un colţ mai retras, vorbind din cînd în cînd, în şoaptă. Ea, mai ales, era foarte speriată şi îngrijorată, de mai multe ori se plimbase nervoasă în lungul şi-n latul camerei pînă ce Marie-Jeanne, iritată, urlase la ea să stea locului. Doamna Demetriad aproape că se îmbătase ; se legăna într-un fotoliu-balansoar, aprindea ţigară

de la ţigară şi bea coniac direct din sticla pe care i-o dăduse Radu.

Era linişte ca într-un templu, iar Cheran părea un preot oficiind plictisit o slujbă pe care n-o asculta nimeni, fiecare fiind însă pătruns de ea fără să-şi dea seama. Într-o asemenea atmosferă de pace desăvîrşită se simţea însă o încordare, era ca şi cum cineva ar fi umflat un balon fără să ţină seama că la un moment dat acesta ar putea plesni. Iată de ce nu se miră şi nu tresări nimeni cînd Radu Similea — primul căruia i-au cedat nervii — izbucni pe neaşteptate, de parcă „şah"-ul pe care Ochişor i-l spusese în şoaptă ar fi fost o picătură de nitroglicerină provocatoare de explozie. Radu lovi atît de puternic cutia de şah încît piesele se risipiră în toată încăperea. Vocea lui, cu o octavă mai sus ca de obicei, izbi violent timpanele celorlalţi, dar nimeni nu se supără ; fiecare socotea revolta lui Radu drept propria lui revoltă.

— Are cineva idee cît o să mai stăm aici, în atmosfera asta de menajerie fără ieşire ?!

Nu-i răspunse nimeni ; Haralambie Ochişor aduna cuminte piesele de şah, cu o grijă aproape ridicolă ca nu cumva să deranjeze sau să atragă atenţia asupra lui. Se simţea parcă vinovat de ceea ce se întîmpla şi ar fi vrut să treacă neobservat în discuţia pe care o presimţea. Cheran rămase în continuare indiferent şi plictisit, ciupindu-şi strunele ghitarei şi îngînînd o melodie lentă. Numai Ştef zîmbea ironic. Radu încerca în continuare să provoace o discuţie, căci liniştea apăsătoare din ultimele două-trei ore îl adusese într-o stare nervoasă imposibil de suportat. Începu potolit, parcă invitîndu-i pe ceilalţi să-şi spună părerea, dar pe măsură ce rostea vor-

bele se aprindea ca un incendiu stimulat de vînt :

— N-aveţi impresia că acest căpitan şi-a bătut joc de noi ? Stăm de azi dimineaţă închişi aici ca într-o cuşcă de circ. E circ tot ce se petrece, nu vă daţi seama ? Rîde de noi ca de nişte clowni idioţi. Dacă ne acuză de crimă, de ce nu vine să ne anchieteze ?!

— Caută şi el o soluţie ; în meseria lor, răbdarea şi meditaţia sînt lucruri esenţiale. Aşa că meditează omul, gîndeşte, nu se pripeşte, cum te pripeşti tu ! îl mustră amical Ştef.

— Să-l ia dracu ! ripostă Radu, fără să-şi poată potoli cît de cît nervii. Eu unul m-am săturat, nu mai suport starea asta de şoarece pîndit de pisică. Haideţi să-l dibuim noi pe criminal şi să i-l servim pe tavă.

Nimeni nu se arătă încîntat de propunere, căci fiecare nutrea un ascuns sentiment de frică ; nu-i uşor să stai la un loc cu un criminal care în orice moment poate comite o altă crimă ca să-şi salveze pielea. Şi e cu atît mai greu cu cît nu ştii cine este şi de unde te poate lovi. Se suspectau reciproc, se priveau pe sub sprîncene, îşi zîmbeau cu o amabilitate forţată, tremurau de teamă, dar nu voiau să accepte propunerea lui Radu. Acesta se hotărî să-l caute singur, căci ceva trebuia făcut, altfel ar fi stat aici mult şi bine. Începu să-i cerceteze pe rînd cu privirea, trecînd de la unul la altul. Se aşternu o tăcere nervoasă în care respiraţiile tuturor se întretăiau amplificate parcă de un aparat foarte sensibil. Se opri mai întîi în faţa lui Haralambie Ochişor, şi-l scrută îndelung. Inima acestuia bătea aşa de tare încît o ureche bună i-o putea auzi de la cîţiva metri. Radu ridică degetul să-l arate, dar

în aceeași clipă se răzgîndi. Ochișor i se păru total înafara oricărei acuzații ; mutra lui de bonom, de fricos și neajutorat era o dovadă cum nu se poate mai grăitoare. Își retrase degetul arătător și Ochișor simți nevoia să respire atît de adînc de parcă plămînii lui ar fi stat cîteva ore fără oxigen. Se simțea ușor și vesel ca un copil. Nici ieri, cînd i se pusese în sarcină uciderea Zavastei nu se speriase așa de tare ca acum. Degetul acuzator al lui Similea i se păruse o țeavă de pistol gata să-l reducă la tăcere. Dar a scăpat. Acum Radu îl cerceta pe Cheran. Trecu apoi la Marie-Jeanne, la Laura și, în sfîrșit, se opri asupra lui Ștef.

— Cred că te-am ghicit ! zise cu toată convingerea.

Ștef rămase nemișcat, întins pe canapea, cu capul rezemat pe o mînă. Zîmbi doar ca mai înainte, cu aceași vagă ironie. Dar Radu insistă :

— Te-am dibuit, nu-i așa ? Prea ai o privire cu ocolișuri și ascunzișuri și în același timp prea vrei să pari liniștit și indiferent. Dar nu-ți merge, bătrîne, mi-am dat seama că joci teatru, că te ascunzi după o mască ; joci însă destul de prost, ești un actor de mîna a șaptea ! Hai, sus în două labe și recunoaște că tu ai făcut isprava de la vilă !

— Dacă mă rogi așa frumos... zise Ștef și se ridică încet, leneș, venind spre Radu. Cînd ajunse față în față cu el, îl lovi scurt și puternic în plex. Radu se îndoi și cîteva minute rămase ghem. Apoi, deodată, zvîcni ca un arc și-l puse pe adversar la pămînt, imobilizîndu-l. Era acum sigur că acuzația lui nimerise în plin. Astfel Ștef nu s-ar fi purtat așa. I se păru că a dezlegat enigma și ținîndu-l imobilizat pe Ștef, le ceru celorlalți să-l aducă pe

căpitan. Toți erau însă înmărmuriți și nu îndrăznea nimeni să deschidă ușa și să-l strige pe ofițer. Primul se dezmetici Cheran, dar Ochișor, omul cu idei, îl opri, închizînd repede ușa și propunînd mai multă chibzuință. Nu era convins că Radu are dreptate, că l-a dibuit într-adevăr pe cel vinovat. Ar fi fost prea simplu.

— Să mai chibzuim ? Ce să mai chibzuim ?! îl repezi Radu. Lucrurile sînt foarte limpezi și-or să fie și mai limpezi cînd vă voi spune că astă noapte domnul n-a dormit în cameră cu mine, ca de obicei.

Vestea făcu senzație. Toate privirile se îndreptară cu bănuială asupra lui Ștef. Sigur că, dacă a plecat în timpul nopții undeva, faptul trebuia pus imediat în relație cu întîmplările de la vilă, într-un cuvînt, Ștef putea fi acuzat de uciderea Marthei Nicolescu. Ceea ce spunea Radu era extrem de interesant, dar la mijloc putea fi și o simplă poveste de amor. Ștef se dusese în camera Laurei și într-un fel era firesc ; deși nu se dădeau în spectacol, adică se fereau să se creadă că sînt foarte avansați în dragostea lor, toată lumea știa că Ștef și Laura trăiesc de mai multă vreme împreună. Dar nu asta voia Radu să spună. El i-a auzit baricadînd ușa și se gîndise că n-o făcuseră doar pentru a nu da cineva peste ei, ci pentru a nu le descoperi lipsa. Ștef și Laura puteau ieși pe fereastră, se puteau duce la vilă pentru „trebușoara“ ce s-a făptuit acolo și se puteau întoarce în voia cea bună, totul fiind mascat sub aparența unei nevinovate nopți de dragoste.

Discuția se aprinse. Unii glumeau pe seama Laurei care l-a primit pe Ștef în patul ei fără să se rușineze de prezența lor în cabană („Laura, Laura — o mustră Cheran — n-aș fi crezut ! Tu, care-mi

părea o ființă atît de pură, atît de nevinovată; sînt dezolat!"). Alții însă luau lucrurile în serios, gîndindu-se la evenimentele triste care se petrecuseră și într-un fel părîndu-le rău că tocmai Ștef era amestecat în ele într-un chip atît de violent. Acesta protesta urlînd aproape și cerîndu-le să nu se amestece în viața lui și a prietenei lui. Jura că n-are nici o legătură cu vila și cu cei de acolo. El n-a făcut decît să treacă în camera Laurei, atît, dar asta nu-i putea interesa sub nici o formă, iar dacă-i interesează n-au decît să afle că trăiesc împreună de multă vreme. Laura, plîngînd încet, recunoscu și ea că așa stau lucrurile și un moment Radu se află în cumpănă.

— Dar de ce ați baricadat ușa? — întrebă el mai potolit și cu mai puțină convingere. Laura refuza să recunoască:

— N-am baricadat nici o ușă; de ce am fi făcut-o!?

— Chipurile ca să nu vă deranjăm! Dar de fapt ați șters-o amîndoi pe fereastră, zise Radu Similea ingenios. Eu vă credeam în sînul lui Adam și cînd colo voi operați la vilă. Ia uite, domnule, de ce organizase colegul Ștef vacanța noastră la munte. El avea o trebușoară importantă de făcut aici.

— Vorbești prostii. Nu puteam ieși pe fereastră; sînt gratii de pușcăric care nu pot fi îndoite! răspunse Ștef, dar hotărîrea tonului era din ce în ce mai slabă, iar ironia îl părăsise cu desăvîrșire; parcă era alt om și simțea nevoia să se justifice. Fără să-l roage nimeni, Cheran se duse în camera vecină să verifice cele spuse de Ștef.

— Are dreptate — zise el — ferestrele au gratii de pușcărie, groase și bine prinse.

Radu era gata să recunoască încă o dată că se află pe un drum greșit, dar Cheran îi arătă o gratie pe care o ținuse la spate și-l informă că o găsise prinsă superficial, putînd fi scoasă și pusă la loc cu ușurință. Deci criminalii au putut ieși pe fereastră. Și după ispravă s-au întors tot pe acolo și au pus gratia la loc. Naiv, foarte naiv, aprecie în sine Cheran.

— Domnilor, atunci chestiunea s-a limpezit definitiv. Cherane, cheamă-l pe căpitan !

De data aceasta nici Ochișor — care pînă acum se menținuse în rezervă — nu mai avu nimic împotrivă și Cheran se pregăti să întredeschidă ușa și să-l strige pe Morărescu. Dar Ștef îl opri, se așeză in ușă și aproape că-i imploră :

— Stați, nu vă pripiți ! Recunosc, dar nu vă pripiți ! Așteptați să vă explic !

— Ștef, nu ! strigă Laura speriată, dar bărbatul nu o luă în seamă.

— Recunosc că astă noapte eu și Laura am ieșit pe fereastră și ne-am dus la vilă.

Ceilalți avură o dublă senzație ; mai întîi se simțiră ușurați că asupra lor nu va mai cădea nici o acuzație, iar apoi fură consternați că doi oameni ca Laura și Ștef, care păreau, la urma-urmei, foarte cumsecade, au putut comite o crimă. În ochii lor, cei în cauză luară proporții nebănuite și fiecare îi vedea cu chipuri crude, cu fețe desfigurate de patima crimei, cu mîini în stare să stranguleze sau să apese pe trăgaciul pistolului.

Cel mai mulțumit de clarificarea lucrurilor fu Ochișor. Aproape că jubila. Se îndreptă spre Radu și-i întinse mîna :

— Felicitări, Holmes ! Trăiască psihologia ! Ai procedat clasic, domnule : analiza psihologică, acuzarea directă pentru intimidarea inamicului, iar la momentul cel mai potrivit, pac ! arunci în luptă faptele, care numai ele îl pot strînge pe adversar cu uşa. Clasic, domnule, bravo !

Ştef îl urmărea pe Ochişor şi simţea că-i plesnesc corzile nervilor. Dar socoti că n-ar fi în favoarea lui, tocmai acum, să-l plesnească peste bot, de aceea îl rugă potolit pe Radu :

— Spune-i tipului să tacă o dată, altfel îl strîng de gît !

Era în vocea lui atîta hotărîre şi ură stăpînită încît Ochişor, pentru siguranţă, se mută în celălalt capăt al încăperii, de unde se simţi dator să-i răspundă, ofensat :

— Ai fi în stare ! După ce ai comis o crimă, a doua e floare la ureche.

Ştef îşi muşcă buzele ca să se poată abţine şi renunţă la replică. Se întoarse spre Radu — care devenise un fel de anchetator principal — şi-şi continuă mărturisirea. Recunoscu încă o dată, fără ocolişuri, că într-adevăr, el şi Laura au ieşit astă noapte pe fereastră şi s-au dus la vilă. Laura, foarte tulburată, se repezi la el şi încercă să-l oprească. Îl ruga, îl implora să tacă, se întorcea apoi spre ceilalţi şi le cerea să nu-l creadă, să nu pună nici un preţ pe vorbele lui, căci totul e minciună, nimic nu-i aşa cum spune el, vrea să-şi bată joc de ei, asta-i explicaţia, vrea să-şi bată joc, vrea să glumească. Dar nimeni nu părea a crede. O priveau în tăcere, fără nici o expresie. În fond le era greu să adopte o atitudine atîta timp cît încă nu înţelegeau prea bine ce se întîmplă. Oricum cei doi, Ştef şi

Laura intraseră într-un vîrtej de bănuieli, de suspiciuni și ei, mai ales fata, se chinuiau să iasă; Laura se zbătea cumplit, părea disperată și asta menținea asupra ei umbra groasă a bănuielii. Încerca să explice mărturisirile lui Ștef prin starea încordată, insuportabilă a nervilor, supuși atîtea ore unei tensiuni neîntrerupte. „Colivia asta închisă e de vină, le striga ea, ne macină nervii, ne sufocă!". Se repezi spre ferestre urlînd: „Deschideți odată, spargeți geamurile, să ieșim de aici, să se termine o dată!".

— Laura! strigă Ștef atît de tare încît fata avu senzația că a lovit-o — termină odată cu timpeniile!...

Ea tăcu și se retrase, plîngînd, într-un colț, iar Ștef continuă să le spună celorlalți că, într-adevăr, scopul principal al venirii lor aici pe munte nu a fost simpla petrecere a vacanței, că au venit anume ca să se ducă la vilă într-o noapte, pe ascuns. Cuvintele următoare aproape că le urlă, într-un crescendo continuu care-l făcu să răgușească și să devină roșu la față ca un rac:

— Dar n-am venit oa să omorîm pe cineva și ca să fotografiem documente! Am venit să lămurim o problemă mai complicată. De viață!

— O problemă de viață! Și-ați lămurit-o cu prețul unei vieți! îi mustră Radu.

— Prostii! A fost o simplă întîmplare!... încerca Ștef încurcat să explice și să se apere.

— Frumoasă întîmplare! deveni ironic și Ochișor, care în restul timpului stătuse retras, oarecum speriat, în colțul dinspre fereastră.

— A fost o coincidență stupidă!... continuă cel acuzat. Ne-am dus la vilă pentru...

— Eu nu mai suport ! sări Laura de locul ei. Nu mai suport ! Vreau să plec imediat de aici ! Alergă spre ușă, vru să iasă, dar ciinele o sili să revină.

— Vă rog s-o înțelegeți ; se jenează, căci în toată povestea e vorba de ea — zise Ștef cu răutate. E vorba de ea și — ridică iar vocea — de onoarea tatălui ei. Aa, dar poate n-ați știut ; nu, sigur n-ați știut ; domnișoara e fiica onorabilului profesor, a ilustrului cercetător de la vilă. Nu-i așa că n-ați știut ? Mă bucur că vă pot spune ceva nou.

Laura se zbătea ca o leoaică ; voia să-l oprească și nu găsea argumente :

— Ștef, dacă nu încetezi, totul se va termina între noi !

— Nu-mi pasă ! Trebuie să-mi apăr pielea, nu vezi că am ajuns la marginea prăpăstiei !? Am să vă spun tot, domnilor, fiți fără grijă ; nu-mi pasă ce-o să urmeze. Ziceam deci că domnișoara e fiica profesorului de la vilă. Dar nu așa... o fiică obișnuită, nu. Ceva cu totul special. Toți cei de față avură impresia că Ștefănescu spunea cu o plăcere diabolică ceea ce spunea. E o fiică...

— Ștef, încetează, altfel îmi implînt acest cuțit în inimă, strigă Laura. Într-adevăr, ținea ridicat deasupra capului un cuțit și în ochii ei era atîta disperare și atîta hotărîre încît toată lumea fu sigură în clipa aceea că fata își va implînta cuțitul în piept O priveau cu răsuflarea întretăiată, încremeniți de spaimă. Numai Ștef era liniștit ; o mai văzuse în asemenea situații și o știa destul de lașă ca să n-o facă. Era absolut sigur că nici de data aceasta nu va fi altfel. Vru să le spună și

celorlalţi că nu vor avea plăcere să asiste la o tragedie, dar văzîndu-i interzişi într-un gest de neputinţă şi de curiozitate, cu ochii dilataţi, simţi plăcerea să-i lase aşa, să se chinuie măcar cîteva clipe. Se mulţumi doar s-o privească sever pe Laura, s-o sfredelească pînă-n inimă cu ochii lui albaştri, de a căror putere de fascinaţie asupra fetei era convins. Scena dură doar cîteva clipe, dar fu destul ca fata să se înmoaie şi să lase cuţitul să-i alunece din mînă şi să se înfigă în duşumea cu un zgomot sec. Ea îl privi lung cum se balansează în mişcări din ce în ce mai mărunte şi, ca şi cum asta i-ar fi mărit durerea şi disperarea, se aruncă într-un fotoliu şi începu să plîngă cu suspine ce-i zguduiau umerii. Dar Ştef nu fu impresionat; el continuă să spună ce începuse, căci altă scăpare nu avea. În glasul lui se amesteca o răutate neascunsă, cu un fel de plăcere ciudată de om meschin şi răzbunător. Avea convingerea că se răzbună, însă nu-i era prea limpede pe cine anume, nu era sigur că totul trebuie aruncat asupra acestei fiinţe nenorocite, dar altcineva nu era la îndemînă. Le spuse fără ocol că Laura e fiica din flori a profesorului Soran. Accentuă cu satisfacţie expresia **din flori** şi adăugă că altceva mai frumos nici nu-şi poate dori o fată, cu atît mai mult cu cît tatăl, onorabilul ei tată ţine morţiş să nu se ştie, să nu afle lumea, să rămînă cu totul o taină.

— Da, continuă el, e o chestiune din tinereţe a domniei sale domnului profesor. O chestiune pe cît de veche, pe atît de... — căută îndelung cuvîntul şi cînd îl găsi îl rosti cu bucurie — pe atît de compromiţătoare. Aşa că astă noapte, neştiind că acolo se va petrece ceea ce s-a petrecut, ne-am dus

puţin în vizită la papa. La scumpul nostru papa. Nu prea a fost amabil cu mine. Cu ea, da, a fost chiar afectuos. Afectuos şi unsuros, dar numai atît. Parale nu i-a dat. Aşa e firea lui : nu prea dă. Afecţiune paternă, da, cîtă vrei, face chiar risipă. Dar cînd e vorba de parale, gata, nu mai pricepe nimic. Şi vă daţi seama, cred, că noi ne-am dus acolo după parale, nu după afecţiune.

— Ţi-a dat destul ! îi strigă Laura. Ţi-a dat cît ai vrut. L-ai şantajat în modul cel mai josnic, parazitule ! Trăieşti de trei ani pe spinarea lui !

Între cei doi se instală un spaţiu de mînie şi de ură, un spaţiu în care circulau săgeţile privirilor lor aprinse şi se încrucişau replici ascuţite sunînd ca nişte spade.

— Eu trăiesc pe spinarea lui ? se simţi jignit Ştef. Eu sau tu ? Greşelile mele le plăteşte bătrînul sau pe ale tale ? Se întoarse spre Ochişor pe care nu se ştie de ce îl socotea un fel de reprezentant al celorlalţi şi continuă : Mi se pare că nu v-am spus, stimaţi domni, că dragostea noastră are ceva cu totul particular, e dublată de o mare tăcere ; ne iubim în tăcere, cum ar spune un poet leşinat.

Rîse cu răutate, dar şi cu un fel de amărăciune ; era un amestec pe care Laura îl cunoştea foarte bine, îl simţise de multe ori în desele lor certuri. Se resemnă şi aşteptă supusă să preia povara vorbelor lui şi să se acopere cu umilinţa cum te acoperi cu o pătură aspră.

— Dar ştiţi de ce tăceam ?, continuă sarcastic Ştef. Nu ştiţi. Tăcem pentru că nu ştim exact, adică eu nu ştiu exact, nu sînt sigur vreau să spun, dacă băieţelul... A, nu v-am spus că este şi-un copil ? Scuzaţi-mă ! Da, este şi-un copil, căruia nu i se

cunoaşte cu exactitate decît mama... Aşa... Şi pentru toate astea a trebuit să-i facem o vizită profesorului, noaptea, ca hoţii, ca să nu ne vadă colaboratorii şi scumpa soţie a domniei sale. Şi să nu audă cum ne certăm pentru leafa mea de tată incert. Omul nu ne poate primi decît noaptea, pe furiş. De, obraz subţire, nu ?

Ghemuită sub pătura aspră a ruşinii, Laura plîngea încet, înăbuşit. Regreta că n-a avut curajul, adineaori, să-şi împlînte cuţitul în piept. Scena aceasta o trăise de multe ori în ultimii trei ani, suferise cumplit de fiecare dată, dar acum, cînd totul se petrecea în public, în faţa colegilor de facultate şi a unor oameni străini, totul depăşea limitele suportabile. Ar fi vrut să iasă, să alerge, să plece cît mai departe de oamenii aceştia, dar nu putea ieşi de acolo. Dorea cumplit să se deschidă pămîntul şi s-o primească. Îl privea pe Ştef şi-i venea să urle, pentru că bărbatului acesta ingrat şi rău ca o fiară i-a dăruit trei ani de dragoste sinceră şi supusă. Îşi acoperi faţa cu palmele căci privindu-l simţea nevoia să i se arunce în braţe. Îl iubea totuşi, îl iubea cumva cu ură şi cu un sentiment dureros de posesiune. Fără el s-ar fi prăbuşit şi nimic nu s-ar fi ales de ea. Îl asculta cum explică celorlalţi ce-a făcut la vilă, că toată povestea cu crima e o simplă coincidenţă. Îl asculta şi simţi dintr-o dată nevoia să-l distrugă, să-l facă să sufere şi să-l vadă tîrîndu-se şi cerîndu-i iertare. Voi să se ridice şi să le strige că el, Ştef, nu putea fi criminalul, deoarece la vilă nu stătuse împreună cu ea, la profesor, decît cîteva minute, căci acesta, văzîndu-se şantajat, se enervase şi-l dăduse afară. A rămas numai ea şi-au discutat în

liniște aproape o oră. Ștef putea foarte bine, în acest timp, să o ucidă pe Martha și să fotografieze hîrtiile. O străfulgeră ideea cumplită că ceea ce gîndește este adevărat și se simți mai nenorocită ca pînă atunci. Îl privea pe Ștef cu intensitate încercînd să înțeleagă sensul fiecărei cute de pe fața lui, explicația fiecărui gest și a fiecărei vorbe, ajunsese să fie convinsă că ascunde adevărul. Cînd simți că o dor ochii se ridică și deschise gura să rostească acuzația, dar vocea n-o ascultă. Numai în vis i se mai întîmplase asemenea ciudat fenomen, să vrea să strige și să nu poată scoate un sunet sau să vrea să fugă și să nu poată porni de pe loc de parcă picioarele n-ar fi ale ei. Gîndi că ar fi minunat ca în clipa aceasta să fie vis tot ce se întîmplă, dar nu era cu putință să înlăture senzația dură a realului.

Povestea i se păru lui Radu oam încurcată și-i părea rău că stîrnise lucrurile, îi părea rău pentru Laura, că i-a răscolit o durere veche și că i-a divulgat o taină. Ce drept aveam eu să scormonesc în sufletele acestor oameni ?! Dintotdeauna urîse asemenea proaste obiceiuri ce le observase destul de frecvent în viață ; există oameni care intră încălțați cu bocanci grei în sanctuarele de taină ale altora, tropăind și călcînd în picioare tot ce întîlnesc frumos și sfînt acolo. Era oare el un asemenea individ ? Voise el să provoace asemenea tulburări ? Nici vorbă, dar iată încă o dată dovada că sîntem adesea supuși întîmplării și forțați să facem răul oricît n-am voi să-l facem. Ar fi vrut să-i ceară iertare Laurei — la Ștef nu se gîndea, el e bărbat, suporta și pe urmă nici prea multă sensibilitate nu observase la el. Dar femeia suferea evident și poate pe nedrept. În același timp însă problema trebuia dusă pînă la capăt, trebuia rezolvată ; între ei se

afla un criminal. Nu era vorba de lucruri obișnuite cînd îți poți permite să fii indulgent, să te gîndești că poți atinge dureros sensibilitatea cuiva. Era un caz special, un caz dur care justifica și din partea lui o purtare mai dură. Așa încît, deși regreta cele petrecute cu Laura și Ștef, era hotărît să meargă mai departe.

— Înseamnă că din tot ce am discutat nu putem trage nici o concluzie, — zise el amărît. Ștef s-ar putea să fie criminalul, dar s-ar putea să nu fie. Vom mai reveni. Acum să mai încercăm și alte soluții. Începu să-i cerceteze din nou, pe rînd, și se opri asupra lui Ochișor :

— La urma-urmei, de ce n-ai fi dumneata ?!

— Eu ?! Doamne ferește ! Cum o să fiu eu, care n-am ucis în viața mea nici un pui de găină ! Lasă glumele, domnule, că mă bagi în spital !

Radu își aminti scena din noaptea trecută cînd Ochișor ieșise din cabană și fu aproape sigur că alt vinovat nu poate fi. Îl atacă direct :

— Ai ieșit sau n-ai ieșit astă noapte din casă ? îl luă din scurt, venind aproape de el și urmîndu-l pas cu pas, căci Ochișor se dădea înapoi speriat. Răspunde, ai ieșit ?

— Am ieșit, dar pentru cu totul altceva, știi doar. Nu te-am întrebat unde e toaleta ?

— Ba m-ai întrebat dar asta n-are nici o importanță. Ai lipsit cam mult, chiar anormal de mult.

Ochișor intrase la strîmtoare. Alerga de la unul la altul cu o figură de milă, implorînd ajutor.

— Ce înseamnă anormal ?! întreba el disperat. Fiecare om stă cît are nevoie. Ce, te-apuci dumneta să cronometrezi chestiile astea ?! N-am stat decît un sfert de oră, maximum o jumătate...

— Ai stat suficient cît să fi putut trage o fugă pînă la vilă, să faci isprava și să te întorci. Eu n-am cronometrat ; poate că ai lipsit chiar o oră întreagă.

Ochișor își continuă circulația precipitată de la unul la altul jurînd și implorînd :

— Pe viața mea, pe sufletul meu... Doar eram în pijama... Unde mă puteam duce în pijama ? !...

Radu era gata să izbucnească în rîs imaginîndu-și-l pe Ochișor alergînd prin ploaie, în pijama, spre vila profesorului, dar nu era timpul cel mai potrivit pentru distracție, așa încît renunță și-și văzu cu seriozitate de anchetă. La urma-urmei, de ce nu s-ar fi dus și în pijama ! Era gata să vadă în asta o strategie a lui Ochișor, o încercare de a-l deruta : el să creadă că n-a ieșit decît la toaletă, iar omul să-și vadă liniștit de crima lui. Încercă să-i pătrundă gîndurile, să-i interpreteze gesturile, dar înafară de spaimă nu reusi să descopere nimic în ființa aceasta ușor ridicolă. Îl solicită și pe Cheran, care dormise cu el în cameră, să spună cam cît a lipsit, dar ghitaristul nu știa nimic ; scos din cameră de sforăiturile cumplite ale achizitorului, își luase așternutul și se mutase în verandă.

Alte argumente împotriva lui Ochisor nu mai existau, dar Radu nu voi să renunțe, încercă să-l surprindă, așa că repezi spre el amenințarea :

— Amice Ochișor, faptele te acuză ! zise el, desi în realitate faptele lipseau. Nu știa despre el decît că ieșise în timpul nopții din cabană, ceea ce era foarte puțin.

Haralambie Ochisor rămase o clipă uluit. Se vedea acuzat de crimă pentru a doua oară în numai 24 de ore. Era prea mult. Nu mai putea suporta. Și ca și cum cineva i-ar fi făcut o injecție cu ser

de curaj, se îmbățoșă dintr-o dată și-i întoarse vorba lui Radu mai incisiv decît fusese acesta

— Faptele mă acuză ? Dar de ce nu te-ar acuza pe dumneata ? ! De ce o faci pe anchetatorul și te scoți în afara oricărei bănuieli ? Nu cumva e o tactică ? De ce n-ai fi chiar dumneata vinovatul ? ! Cînd am coborît eu scările să mă duc la toaletă nu erai îmbrăcat, gata de plecare ? Te-am surprins cu mîna pe clanță, tocmai cînd voiai să ieși ? Zi că nu !

Radu se înmuie și bătu în retragere. Propriul lui joc se întoarcea împotrivă-i. „Ochișor ăsta merită una peste bot“ gîndi el. Dar n-avu timp să-i răspundă căci Ștef se ridică și veni în mijlocul camerei oprindu-se în fața lui Radu :

— Cum adică erai îmbrăcat ? ! Doar te culcaseși !

Puteau oare faptele să se întoarcă împotriva lui ?! Și el care era atît de sigur că ieșirea din cabană nu i-a fost observată, că totul se petrecuse în taină ! Rolul lui de anchetator încetase și se simți dintr-o dată aruncat pe banca acuzării. Idioată senzație, gîndi, să faci o atît de bruscă rotire ! Încercă să le explice că se trezise din cauza zgomotului făcut de ei cînd baricadaseră ușa, că n-a mai putut dormi și că s-a îmbrăcat să iasă puțin la aer. Ce gafă ! La aer, cînd afară ploua cu găleata ? ! Ștef rîse cu poftă aruncîndu-și capul pe spate și arătîndu-și dinții albi și foarte regulați. Lui Radu i se păru că are colți foarte ascuțiți, de cîine. Fu sigur că în clipa următoare colții aceștia se vor înfige în carnea lui și-l vor sfîrteca fără milă. Ca și cum i-ar fi ghicit gîndul, Ștef îl apucă fulgerător de piept și-i urlă în obraz :

— Să spui altora mai proști ca noi, asemenea basme de adormit pisicile. Noi vrem adevărul și-l

vom scoate de la tine chiar dacă vom fi nevoiți să ți-l smulgem cu cleștele. Hai, fii băiat isteț, și scutește-ne de asemenea procedee ; spune tu, înțelept și cuminte unde ai fost și ce-ai făcut. Că altfel lucrurile se cam știu.

— N-am fost nicăieri, ce tot îndrugați la prostii ! Vă luați după o vorbă aruncată la întîmplare ? Spune-le, domnule, că m-ai găsit în cameră cînd te-ai întors de la toaletă. Nu m-ai găsit ? Spera că Ochișor va recunoaște că-l găsise în cameră jucîndu-se cu manechinele. Dar achizitorul îl înfundă și mai rău :

— Ba da, zise el, te-am găsit, dar de unde știu că după ce am adormit, dumneata n-ai plecat totuși ; erai îmbrăcat, pregătit... Era limpede că ai o treabă, se vedea din graba dumitale și din precipitarea cu care-mi vorbeai, se vedea clar că ai o treabă.

Ștef îl luă repede, ca unul care avea să-i plătească pentru situația de mai înainte :

— Ei hai, ciripește, bătrîne, ce-ai rămas așa uimit ? ! Spune-le oamenilor, că sînt nerăbdători, ai fost sau n-ai fost la vilă ?

— N-am nimic de spus, n-am fost nicăieri ! răspunse tăios Radu Similea.

— Ba ai să spui, frumosule ! îl contră scurt Ștef, și apucîndu-i mîna i-o răsuci la spate. Imobilizat, Radu gemu de durere. Știa că Ștef nu-l va ierta acum, dar n-avea cum riposta, aștepta doar un prilej să se smulgă din cleștele mîinii lui. Ștef îl forță să vorbească, plătindu-i în felul acesta polița pentru adineaori cînd, el, Radu, fusese foarte incisiv și-l obligase să dea pe față povestea urîtă și dureroasă a Laurei. Îl durea mîna cumplit și

celălalt i-o răsucea treptat, privindu-l cu ochi răi și cu un zîmbet dușmănos în colțul gurii. Ei, puișor, ne spui sau nu ne spui ? Ai fost la vilă astă noapte ?

— Am fost ! fu nevoit Radu să mărturisească spre marea satisfacție a lui Ochișor care-și freca palmele de bucurie și-și schimba greutatea trupului de pe un picior pe altul ca un copil căruia i-a reușit o jucărie. Era foarte mîndru că el îl dibuise pe vinovat ; dacă nu uita să meargă la toaletă înainte de culcare, nimeni n-ar fi știut de plecarea lui Radu din cabană. Vru să le povestească una asemănătoare din armată, dar își dădu seama la timp că nu-i tocmai potrivit momentul și renunță ; preferă să se delecteze cu judecarea lui Radu. Recunoscu în sine că-i puțin sadic, că-i place să vadă cum sînt chinuiți alții și nu-și putu stăpîni o exclamație plină de admirație la adresa lui Ștef :

— Minunat, domnule ! Mi-a plăcut cum l-ai adus la punct fix.

Ștef se obișnuise însă să nu-l mai ia în seamă pe acest vorbă lungă, care nu mai departe de acum un sfert de ceas îl felicitase pe Radu pentru felul cum îl săpunise pe el. Se ocupă în continuare de Similea, forțîndu-l să-și mărturisească vina.

Înțelegea acum de ce primise atît de entuziast propunerea lui de a-și petrece împreună vacanța pe acest munte ; omul avea de rezolvat probleme grele. Înțelegea și de ce era așa de ciudat și de nervos în ultimele zile ; nimeni nu-i calm și liniștit cînd are de făptuit lucruri atît de cumplite. Nu-l putea, totuși, face să recunoască. Radu se ținea tare. Chiar după ce, strîns cu ușa, recunoscuse că a fost la vilă, nu mai adăugă nimic la această

declarație, ținea ascuns scopul vizitei. „Ce prostie ! — gîndi Ștef — cînd e-așa de clar că acolo s-a comis o crimă, el face pe omul cu secrete". Îi sugeră această idee și Radu nu mai avu încotro ; era, într-adevăr, periculos să nu spună ce-a făcut la vilă, devenea răspunzător de crima de acolo. Declară de aceea, cu destulă rezervă, că s-a întîlnit cu o femeie. Atîta tot, o femeie pe care o iubește și cu care și-a petrecut noaptea. Mai mult chiar, le spuse că nu numai noaptea trecută, ci în toate nopțile de cînd se află aici, a mers în taină la vilă pentru iubita lui, al cărui nume nu voi să-l divulge. Îi dădu și un bobîrnac lui Ștef, pentru somnul lui adînc din care nu s-ar trezi nici dacă cineva ar tăia lemne la capul lui. Nimeni însă nu-l crezu. Socotiră drept poveste ceea ce le spusese, încît Radu se văzu obligat să strige din toate puterile :

— M-am întîlnit acolo cu o femeie ! Era scos din fire că nu-l crede nimeni, deși își divulgase un secret care jurase să-l păstreze cu orice preț. M-am întîlnit cu o femeie. E dreptul meu ! Cine-mi poate interzice ! ?

— Nimeni, firește. Nimeni nu-ți interzice, dar nici nu te crede nimeni. Cherane, deschide ușa și cheamă-l pe căpitan !

Cheran deschise cu grijă și scoțînd numai capul strigă, chemîndu-l pe Morărescu.

Acesta intră și rămase un timp lîngă ușă, privindu-i cu atenție pe toți împreună și apoi pe fiecare în parte. Ceea ce i se părea curios era lipsa unei mutre suspecte. Un moment chiar avu teama că omul lui nu s-ar afla acolo și simți că i se prăbușește tot eșafodajul. Dacă vinovatul nu-i între oamenii aceștia, dacă l-a scăpat, lucrurile s-ar com-

plica foarte tare. Îi păru rău că recursese la acest sistem și nu folosise un procedeu mai direct. Stoian nu i-ar ierta niciodată greșeala. Îndoiala nu-l stăpîni însă decît două-trei clipe și siguranța lui rece, care-l călăuzea în toate acțiunile, îl readuse la realitate.

— Ei, la ce concluzie ați ajuns ? întrebă el cu un zîmbet.

— Am găsit omul pe care-l căuți, zise Ștef arătînd spre Radu. El e ! Recunoaște că a fost astă noapte la vilă, dar nu vrea să spună pentru ce.

Urmă o discuție alertă între căpitan și cel învinuit. Omul legii îi punea aceleași întrebări la care fusese nevoit să răspundă sau să se opună și pînă acum și asta îl irită cumplit pe Similea. Cadența scurtă a întrebărilor lui Morărescu și asprimea din voce îl intimidară puțin, dar nu suficient ca să vorbească deschis. Repetă că a mers la vilă pentru o femeie dar numele — asta îi ceruse căpitanul, numele femeii — nu voi să-l rostească. Fu un prilej pentru Cheran să se amestece în vorbă și să întrebe — mai mult în glumă — dacă n-are omul dreptul să păstreze un secret. Căpitanul zîmbi și-l informă că nu-i un moment prea potrivit pentru secrete, chiar dacă, în principiu, el personal n-are nimic împotriva secretelor și mai ales a celor de ordin intim, cum voia Radu să spună că e al său.

— Așa că aștept să vorbești, tinere. Nu-ți cer deocamdată decît numele femeii.

Radu tăcea deși era sigur că nu realizează nimic cu tăcerea. Culmea i se părea însă că nu găsește ce să spună în locul adevărului pe care voia să-l ocolească, parcă se prostise, parcă-i înhibase cineva

acei centri din creier care altădată îl ajutau să inventeze cu o fantezie debordantă.

— O să vorbească, domnule, n-avea grijă. Deocamdată, e suficient că şi-a recunoscut vizita la vilă. Restul scoţi dumneata de la el. Hai, ia-l de aici şi lasă-ne să ieşim la aer că am prins mucegai, zise Ştef convins că bîlciul s-a sfîrşit.

Morărescu îl luă de braţ pe Radu Similea şi vru să-l împingă spre uşă, dar călcă pe o hîrtie şi, curios, o ridică şi o privi îndelung.

— Foarte interesant ! zise el mai mult pentru sine. Cine a desenat asta ?

— Eu ! răspunse Marie-Jeanne şi vocea ei îi surprinse puţin pe toţi cei de faţă. De cîteva ceasuri se zbăteau în nesiguranţă şi-n certuri violente şi vocea ei nu se auzise deloc ; nici măcar un simplu sunet nu scosese. Nu făcuse altceva decît să fumeze, să bea coniac direct din sticlă şi să deseneze. Toţi puseseră această stare specială a ei pe seama durerii ; victima de la vilă era doar mătuşa ei. Avuseseră chiar sentimentul că toată cearta care a avut loc, toate acuzaţiile pe care ei şi le-au aruncat reciproc, ca pe nişte mingi într-un joc de tenis, au avut numai scopul de a o consola pe ea, de a-i face ei dreptate, cît se mai putea face.

Căpitanul o privi cercetător ; nu ştia exact ce trebuie să facă. Pe de o parte avea garanţia că-l ţine de braţ pe criminal, iar pe de alta desenul acesta o acuza pe fată.

— Dar asta e schema crimei de la vilă ! zise el, uimit de propriile-i vorbe. Cînd aţi desenat-o, doamnă ?

— Dimineaţă, în timpul procesului, adică în timpul jocului aceluia stupid. Eu am obsesia dese-

nului. Desenez tot ce e în jurul meu, tot ce se vorbește, poftim !

Îi întinse căpitanului carnetul ei de schițe care era plin de desene. El însuși, Morărescu, se recunoscu într-un desen care reda vizita lui de dimineață. Chestiunea îl derută. Îl slobozi pe Radu Similea și se îndreptă spre fată :

— Doamnă, trebuie să aflu numaidecît cum ați desenat această schiță. De unde ați știut ce s-a petrecut la vilă ?

— N-am știut nimic. Am desenat exact ceea ce mi-a pus în sarcină „judecătorul", azi dimineață. El m-a acuzat de crimă, în glumă, firește, cum era tot jocul și a relatat cum s-au petrecut lucrurile, adică a expus așa-zisului tribunal schema acțiunii mele criminale. Și eu am desenat-o, asta-i tot.

Morărescu simțea că se sufocă. Multe cazuri complicate rezolvase în cariera de ofițer de contraspionaj, dar atîtea alunecări de situații ca acum niciodată nu întîlnise. Nu-și dădea precis seama unde se termină jocul acestor oameni bizari și unde începe realitatea. Căci era un joc, ciudat, periculos chiar, și era o realitate care-l trăgea de mînecă, o realitate crudă, o victimă și un furt de documente foarte importante. Făcu apel — ca întodeauna cînd se afla în încurcătură — la învățămintele lui Faur, ca la un manual ambulant de criminalistică. Nu găsi nimic potrivit situației de față și atunci luă de bun sfatul dintodeauna al colonelului : „Calm și răbdare, răbdare și calm". În consecință, își impuse un alt ritm în mișcarea gîndurilor, schimbă tonul care era gata-gata să depășească nota **do** de jos (acesta era tonul pe care-l

recomanda întodeauna Faur în situațiile dificile) și o întrebă pe Marie-Jeanne :

— Și cine a fost judecătorul, doamnă, în procesul-joc de azi dimineață ? Femeia n-ar fi vrut să mărturisească. Îl vedea pe Radu la strîmtoare și simțea că e nevinovat. Dar ce rost avea să nu răspundă ; ar fi spus ceilalți. Așa că îl arătă pe Radu Similea și-l privi în ochi cerîndu-i iertare. I se păruse că e foarte speriat și că mărturisirea ei îl va distruge.

— Chestiunea începe să se limpezească, tinere. Deci ai fost astă noapte la vilă, iar azi dimineață ai dictat exact schema crimei. Nu-mi dau încă bine seama de ce ai făcut-o, dar e limpede că ai știut cum s-au petrecut lucrurile. Nu pot spune că ești chiar dumneata criminalul, dar faptele te acuză. Te rog să vii cu mine. Cît mai liniștit și fără comentarii. Vom avea timp să stăm de vorbă.

— Dar sînt nevinovat, credeți-mă, n-am nici o legătură cu crima !

— Vorbești foarte convingător, spuse zîmbind căpitanul, dar faptele arată că ai știut cum a fost ucisă Martha Nicolescu ?

— De unde să fi știut ? E o coincidență stupidă. Mi-am imaginat toată povestea. Trebuia s-o judecăm pe doamna în jocul de azi dimineață și am scornit o acuzație. Este într-adevăr extraordinar dacă ceea ce am spus eu se aseamănă cu cele petrecute la vilă. Eu n-am făcut decît un joc al imaginației.

— Frumoasă imaginație ai dacă dai soluții pentru crime ! îl ironiză căpitanul și schiță din nou gestul de a-l apuca de braț.

Radu recunoscu — sigur fiind că asta n-are nici o importanţă — că se gîndise într-adevăr la vilă şi la oamenii de acolo, dar numai aşa, ca material pentru procesul-joc, fără măcar să bănuie că lucrurile s-ar putea petrece în realitate aşa cum şi le imaginase el.

— De unde ştiai ce este la vilă ?

— Nu ştiam nimic precis : cunoşteam vag că profesorul Soran e un savant şi că face cercetări. Mi-am zis că ar putea fi nişte cercetări foarte importante şi atunci am inventat toată povestea. Ea a desenat-o habar n-am de ce !

Cu părere de rău în glas, Marie-Jeanne repetă că are mania desenului, că desenează tot ce se discută în juru-i, e un fel de tic al ei de natură nervoasă. Morărescu rămase în cumpănă cîteva momente. Povestea era complicată, dar bănuielile se îndreptau tot mai insistent spre Radu Similea. Ceea ce spusese el era foarte imprecis şi mai ales foarte greu de crezut. Asemenea coincidenţe nu sînt în natura lucrurilor. Aşadar avu senzaţia că a început să se edifice asupra vinovatului. Îi ceru lui Similea să-l urmeze. Acesta era foarte speriat :

— Mai daţi-mi o şansă ! îl rugă el. Vă spun numele femeii cu care mi-am petrecut noaptea. Întrebaţi-o şi pe ea.

Morărescu nu se împotrivi. La urma-urmei n-avea decît să facă un drum pînă la vilă, să verifice cele spuse de Similea. Asta putea să însemne întîrzierea rezolvării cazului cu cel mult o jumătate de ceas.

Radu rupse o foaie de hîrtie din carnetul Marie-Jeannei şi scrise ceva pe ea, apoi i-o dădu căpitanului, cu precizarea că ar dori să nu mai afle şi alţii numele femeii. Îl rugă să nu-l rostească tare.

Morărescu își aruncă ochii pe hîrtie și fluieră lung a mirare, deși se aștepta exact la ceea ce citise. Lucrurile se legau. Trebuiau totuși verificate pînă la cel mai mic amănunt și nu judecate la prima vedere. Le ceru celor de față să rămînă pe loc și să aibă răbdare pînă se întoarce el de la vilă. Le promise să se grăbească, înțelegea că nu le este ușor să stea atîta timp sub tensiune și nesiguranță.

Abia ieși, că Ștef, Cheran și Ochișor se și strînseră în jurul lui Radu și aruncară asupra lui avalanșe de întrebări.

— Ce i-ai scris pe hîrtie ? îl întrebă Ștefănescu. Ai secrete ? Cum o cheamă pe femeia cu care pretinzi că te-ai întîlnit ?

— Maria Magdalena, urlă Radu împingîndu-i brutal și ieșind din încercuire. Se așează frînt într-un fotoliu și bău lacom cîteva înghițituri de coniac. Ceilalți nu-l slăbiră, se strînseră iar în jurul fotoliului și repetară întrebările. Radu însă nu voia să răspundă. Numai într-un tîrziu, ca să scape de insistențele lor, îi spuse scîrbit lui Ștef :

— Ai să obosești punînd atîtea întrebări. E un secret al meu pe care n-am să vi-l spun. Pot doar să vă asigur, ca să nu vă îmbolnăviți de curiozitate, că n-are nici o legătură cu crima.

— De unde știm că nu-i o strategie ca să-l îndepărtezi pe căpitan ?! sugeră Cheran.

— Da ! fu de acord Ochișor, cel mai avîntat dintre anchetatori. S-ar putea să încerce o strategie. Frații lor, să nu ne lăsăm păcăliți ! Să fim prudenți, nu cumva să ne facă vreo figură !

— Cred că ar face orice ca să-și salveze pielea. Propun să-l imobilizăm !

Propunerea lui Ştef fu acceptată pe loc şi cei trei bărbaţi îl legară burduf pe Similea, cu toată împotrivirea violentă a acestuia şi cu toate rugăminţile femeilor să-l lase în pace pînă se întoarce căpitanul, să lămurească el lucrurile.

— Sînteţi trei contra unu şi vă e frică ! îi apostrofă Marie-Jeanne. Straşnici bărbaţi ! Ei, acum dacă tot l-aţi legat daţi-i şi-o mamă de bătaie ; ar fi în stilul vostru, omul nu se poate apăra. Doar Ochişor se simţi vag jenat după observaţiile fetei, dar nu schiţă nici un gest. Obosiţi, gîfîind, bărbaţii se trîntiră pe unde apucară, să se odihnească. Ştef îşi luă pipa, iar Cheran ghitara pe care n-o lăsa din mînă nici cinci minute pe zi. Erau cu toţii satisfăcuţi că au rezolvat, în sfîrşit, o problemă aşa de complicată care la un moment dat părea insolubilă. Acum căpitanul n-avea decît să-şi ia omul şi să-i lase în pace. Se bucurau cu atît mai mult cu cît şi vremea dădea semne de îmbunătăţire. Prin ferestre intrau vag razele unui soare timid care cutezase să se strecoare prin perdeaua de nori. Şi pentru prima dată de cînd se aflau aici auziră cîntec de păsărele.

„Îmi fac în ciudă", gîndi Radu. Nu era prea îngrijorat ; căpitanul trebuia să sosească din clipă în clipă cu dovada nevinovăţiei lui şi odată dezlegat avea să-i facă zob pe imbecilii care îşi bătuseră joc de el. Aşteptă vreo jumătate de ceas, dacă nu mai mult şi ofiţerul nu mai venea. Avu timp să se gîndească la nopţile petrecute aici, în vîrful muntelui, la minunatele nopţi de dragoste după care tînjise luni de zile şi pentru care urcase într-un suflet acest munte. Zîmbi amintindu-şi bileţelul ei parfumat lăsat la Madam Cobzaru, prin care îl

anunța unde pleacă și-l implora să vină, să n-o lase singură, să n-o părăsească. „Viața mea ești tu, bucuria mea cea dintîi și cea de pe urmă ești tu, iubite ! Ascultă strigătul meu care e în aceeași măsură un strigăt de disperare și de fericire, ascultă-l și **vino** !“ Și el venise, alergînd, fără să țină seama de nimic, uitînd restul lumii la poalele muntelui și urcînd spre ea, cu senzația ciudată că urcă undeva în cer, unde îl așteaptă o oază omenească de fericire. Și nu se înșelase căci ea îl primise în fiecare noapte cu dragoste fără margini și trăiseră împreună ceasuri de iubire dezlănțuită, o iubire în forma ei primară, cum numai elementele naturii trebuie să se fi iubit în erele creației. Ce valoare mai pot avea toate întîmplările și toate neplăcerile ce le suportă acum ? Zero tăiat în patru. „De-ar veni mai repede căpitanul“ — își zise, mulțumit că îi va aduce de la ea dovada nevinovăției lui.

Căpitanul parcă ar fi așteptat lîngă ușă ca să intre tocmai cînd Radu se gîndi la el. Intră și i se adresă direct :

— Amice, persoana nu recunoaște nimic. N-a auzit de dumneata, nu știe cine ești. Dar ce s-a întîmplat ? Cine și-a bătut joc de dumneata ?, îl întrebă, dezlegîndu-l.

Radu nu-l auzea. Se simțea doar ca scos dintr-o baie de aburi și aruncat într-un bazin cu apă rece ca gheața. Așadar, iată pentru cine se zbătuse el să vină aici, în creierul munților, urmărit ca un hoț de omul pus de bărbatu-său. Iată cît durează la o femeie jurămintele și cît prețuiesc scenele de iubire udate cu lacrimi !

— Eram sigur că a mințit, l-am mirosit eu ! zise Ștef. Ei, căpitane, acum cred că putem ieși de aici, lucrurile s-au lămurit.

Lui Morărescu însă lucrurile nu i se păreau așa de clare. Împotriva lui Radu existau unele dovezi, dar n-o avea pe cea definitivă, în fața căreia să nu reziste nici un argument. Femeia nu recunoscuse că la ea în dormitor își petrecuse noaptea un bărbat. Dar el, Morărescu, știa precis că așa a fost. Rămînea numai să se convingă dacă bărbatul acela și Radu sînt o singură persoană. Îi răspunse așadar lui Ștef că lucrurile nu-s tocmai clare, în ciuda aparențelor și ieși, atrăgîndu-le atenția că statutul lor rămîne același și că, deci, să fie prudenți.

— Culmea, domnule, asta-i culmea ! izbucni Ștef cînd ușa se închise în urma lui Morărescu. Îl apucă vinovatul de mînecă și el nu că trebuie să dovedim ! Ce dovadă mai vrea ?! E insuportabil pur și simplu.

— O fi știind el ce face — îl contrazise Cheran care, cu mai mult fler, intuise inteligența căpitanului. E destul de deștept, dar e-adevărat că exagerează. Lungește prea mult treaba. Știți cum se cheamă metoda lui ? Fiertură psihologică. Ne lasă să ne tocăm singuri și să-l descoperim pe criminal. Știe că pînă la urmă o vom face și nu se grăbește.

— Bine, dar nu-și dă seama că abuzează de libertatea noastră ?! O fi criminalul aici, mă rog, n-are decît să și-l ia și să ne lase în pace. Nu știu dacă legea îngăduie să reții atîta timp niște persoane care...

— Acum și aici el reprezintă legea. Poftim de-l contrazice. Poftim de-i reproșează. Ajută-l să-l descopere pe criminal, cu dovezi în regulă, și ne lasă să plecăm dacă vrem.

— Dar ce dovezi să-i mai dăm ? urlă Ștef. Ce dovezi !?

— Să mai căutăm ! încercă Laura să-l convingă.

— Bine, atunci să reluăm. Unde rămăsesem ? se îndreptă el spre Radu. Deci ai recunoscut că ai fost la vilă. Şi ce-ai făcut mata acolo ? A, dar şi asta ne-ai spus : te-ai întîlnit cu o femeie, scuză-mă, uitasem. Nu ştim însă cine e femeia. Eşti drăguţ să ne spui !

Radu nu răspunse. Stătea în fotoliu cu capul rezemat în palmă şi se gîndea la femeia care nu voise să-l recunoască într-o situaţie disperată ca aceasta. Se chinuia să-şi aducă aminte o replică celebră dintr-o piesă, ceva care suna cam aşa : „Minciună, numele tău e femeie". Sau nu minciună, altcumva. Trădare ? Nu. Laşitate ? În fine, nu-şi aminteşte. Poate că toate la un loc.

— Nu vrea să ne spună, e discret omul şi-l apreciez pentru asta — zise Cheran. Ca tine, să-ţi strigi amorul în gura mare ?!

Ştefănescu fu de părere să-l forţeze să vorbească, dar propunerea lui nu fu acceptată.

— Atunci să încercăm să ghicim, deşi nu ştim cîte femei sînt la vilă. Dar să vedem . . . Vasăzică victima nu putea fi, căci era prea în vîrstă. Profesorul n-are altă asistentă, asta ştim sigur. Şi nici o altă fată afară de Laura. O ! se lovi el cu palma peste frunte, să ştii c-am ghicit. Recunoaşte că e soţia onorabilului savant. E tinerică, frumuşică, lipsită de cele necesare, căci profesorul, pardon, e cam trecut ; e drept că şi-a cănit părul, că a făcut şi un infarct de cînd e cu ea, dar cu toate acestea cred că nu poate acoperi necesarul... Ce părere ai, am ghicit ? Mă săgetezi cu privirea ! Ei, hai, recunoaşte ! Se cheamă că sîntem în familie : eu cu fiică-sa, tu cu nevastă-sa, sîntem un fel de cuscri,

nu ? Ea te-a ajutat să operezi ? Şi pe asistentă cine a strîns-o de gît, tu sau ea ?

Lui Ochişor îi sticliră privirile şi se repezi spre Ştef, încîntat că a găsit o idee nouă :

— Dar de unde ştii că a fost strînsă de gît ? Doar căpitanul nu ne-a spus cum a fost ucisă !...

Erau gata s-o ia de la capăt. Marie-Jeanne urmărea scena şi-i era silă. Băuse mult, se ameţise şi avea un chef nebun să urle şi să bată pe cineva.

— Sînteţi nişte cîrpe ! le strigă. Cîrpe !

Se ridică de la locul ei şi vru să continue, dar Cheran o deranja cu cîntecul lui. Se apropie de el şi-i puse mîna pe strunele ghitarei :

— Vrei să mă asculţi o clipă ?

Ceilalţi o urmăreau şi se mirau că după ce a băut cît a băut, mai are putere să se ţină dreaptă şi să mai vorbească şi coerent. Mai mult chiar, vorbise cu un fel de hotărîre ameninţătoare care-i făcu pe toţi să asculte cu interes ce voia să spună. Marie-Jeanne rămase lîngă Cheran privindu-l intens şi, după o pauză, izbucni :

— Sînt nişte laşi nenorociţi. Uită-te la ei ; sînt galbeni ca ceara, se tem, urlă frica într-înşii ca o lupoaică, dar nu le-a fost ruşine să se sfîşie şi să se tăvălească prin noroi unii pe alţii. Nu ţi-e silă de ei ?

Cheran n-o luă în serios, o socotea beată sau smintită. Privind-o de jos în sus, rîse un fel de rîs incert şi continuă să-şi mîngîie ghitara.

— Cînţi frumos ! reluă fata. Cîntă-mi şi mie ceva, vrei ? Dar ceva cumplit, ceva sfîşietor, ceva care să mă rupă în bucăţi ? Poţi ?

Cheran îi cîntă un cîntec într-adevăr sfîşietor şi fata fu mulţumită ; îl ascultase cu faţa lipită de

perete şi cu braţele ridicate de parcă fusese somată de plutonul de execuţie. Plînsese liniştit şi nimeni nu ştiu. Abia cînd se întoarse o văzură cu ochii plini de lacrimi. Dar nu fură prea impresionaţi. Doar Ochişor schiţă o compătimire, din vîrful buzelor, un ţţţţ încet şi temător. Lui Radu i se păru frumoasă ; faţa i se destinsese, trăsăturile îi deveniseră blînde, cu o anume fineţe, ochii i se limpeziseră. Marie-Jeanne însăşi se simţea renăscută după acest plîns adînc, era ca şi cum toată nenorocirea ei ar fi fost adunată sub pleoape şi se scursese acum afară odată cu lacrimile. Era timpul să vorbească, întru deplina ei descărcare de nervi. Îl sărută pe Cheran mulţumindu-i pentru cîntec, apoi mai bău o înghiţitură de coniac să capete curaj şi îşi alese un loc de unde să-i poată privi pe toţi.

— Vă rog să fiţi atenţi puţin ! Am să vă spun nişte lucruri drăguţe. Văd că voi nu sînteţi în stare de aşa ceva.

— Ai găsit momentul potrivit pentru lucruri drăguţe ; vezi-ţi de treabă ! îşi îndreptă Ştef asupra ei supărarea.

— Tocmai ! nu se lăsă Marie-Jeanne. Tocmai, treaba mea, acum, e să vă spun nişte lucruri drăguţe. Să ştiţi c-or să vă facă mare plăcere. Probabil nu v-aţi gîndit nici unul că persoana pe care o caută căpitanul aş putea fi eu. Nu v-aţi gîndit, nu-i aşa ? Vă mulţumesc pentru încrederea pe care aţi avut-o în mine. Într-un fel e bine că nu v-aţi gîndit; am făcut totul ca să nu vă daţi seama. Dar a venit clipa să vă mărturisesc...

Marie-Jeanne urmărise cîteva ore frămîntarea celor de faţă şi i se făcuse silă de disperarea şi de frica lor, de hărnicia ridicolă cu care îl căutau pe

vinovat, fiecare sperînd să-şi scape pielea şi să se pună la adăpost. Cunoştea foarte bine această frică dementă, trecuse de multe ori prin fileturile ei întotdeauna prea strîmte, dar abia acum cînd îi vedea pe aceşti tineri fierbînd ca în cazanul cu smoală îşi dădu seama cît preţuiesc de fapt viaţa şi libertatea şi ce-i în stare omul să facă pentru a şi le apăra. Ea fusese o inconştientă, — realiza cu uimire aceasta, abia acum — o inconştientă care riscase de atîtea ori fără măcar să ştie exact pentru ce. Stînd aici, între oamenii aceştia speriaţi care se forfecau reciproc, rememorase principalele ei acţiuni, îşi adusese aminte ca prin ceaţă de căsătoria ei cu Clifford şi de călătoria de nuntă cu vaporul pe mări nesfîrşite, apoi anul de bunăstare şi de petreceri care a urmat, în sfîrşit, toate bucuriile vremelnice care o făcuseră să creadă că viaţa i-a aruncat norocul în cale, că a ajuns în grădina lui Dumnezeu unde fericirea se găseşte în copaci ca fructele şi că n-ai decît să te urci şi să-ţi umpli sînul. Un an, un singur an, după care Clifford a dus-o într-o grădină, i-a arătat copacii încărcaţi de fructele fericirii şi i-a spus „urcă şi ia!", iar cînd a urcat, din toate părţile au început să tragă în ea cu gloanţe adevărate şi să arunce pumnale care-i fulgerau prin faţa ochilor. „Fetiţo, i-au zis, dacă vrei să ai asemenea fructe trebuie să le cîştigi prin muncă grea". Şi au învăţat-o o meserie de care nici nu auzise pînă atunci. Luni întregi au pregătit-o, au instruit-o, au pus-o la fel de fel de probe şi de examene. Apoi a urmat prima misiune. Simplă, simplă de tot, îşi aminteşte acum şi schiţează un zîmbet incert în colţul gurii. I-au spus că a fost foarte bine, deşi ei îi îngheţase sîngele în

vine şi abia reuşise să-şi mişte picioarele. Măreţ sentiment nevinovăţia, gîndi Marie-Jeanne acum, amintindu-şi cum l-a lepădat, ca pe o haină prea strîmtă, atunci în noaptea primei ei misiuni şi nu şi-a mai amintit de el pînă azi, pînă în clipa asta cînd socotea că a ajuns la capătul drumului de unde simţea că nu mai poate continua decît prin ispăşire. Ştia că va fi greu, mai mult chiar, era aproape sigură că nu va apuca să ispăşească. Cunoştea metodele de lucru ale sistemului Clifford. Dar trebuia să încerce, era datoare faţă de ceea ce fusese ea înainte, faţă de tinereţea ei care se împrăştiase în patru zări ca petalele unei flori smulse de furtună. Simţi iarăşi nevoia să urle, să le strige în faţă acestor oameni că meschinăria lor e floare la ureche. Erau mărunţi, erau laşi, dar îi iubea pentru că în ciuda micilor lor mizerii erau, aproape toţi, nevinovaţi şi se apărau în numele acestei sfinte nevinovăţii. Pe cînd ea, ea, Marie-Jeanne cea care a colindat lumea slujind firma Clifford şi care acceptase să vină chiar între ai săi, cu gînduri ascunse şi periculoase, se simţea ca un spin imens înfipt în sufletul acestor oameni, umblase pe munte şi avuse tot timpul senzaţia că iarba şi potecile şi copacii o urăsc şi-i strigă să plece, că ploaia nesfîrşită prin care a umblat toată noaptea trecută s-a ferit s-o atingă, „de scîrbă, desigur“ îşi zisese. Nu mai putea suporta :

— A venit clipa să mărturisesc ! repetă ea, aproape strigînd.

— Aiurea ! făcu Ochişor rîzînd. Cine te crede ?! Jocurile s-au terminat de mult, acum sîntem „la realitate“.

— Să știi că m-am plictisit grozav de mutra dumitale și de glumele răsuflate pe care le tot faci — îl repezi ea, enervată de intervențiile mereu sîcîitoare ale lui Haralambie. Deci, — continuă după ce își potoli nervii — eu sînt persoana căutată.

Lui Cheran începea să-i placă această fată curajoasă care, dacă era într-adevăr vinovată, risca totul prin declarația ei, iar dacă nu era, înseamnă că încerca să-și bată joc de ei, în revanșă probabil. O urmări foarte atent, ciupind involuntar strunele ghitarei. La el ghitara devenise un fel de instrument ajutător în majoritatea treburilor pe care le făcea : dacă purta o discuție, ciupea strunele, dacă fuma o țigară, dacă bea un coniac, dacă făcea declarații de dragoste unei fete, dacă citea un ziar, întotdeauna, aproape fără excepție, se acompania. Așa și acum ; o asculta pe Marie-Jeanne cu interes și ciupea strunele. Fata încerca să-i convingă pe ceilalți de ce spunea. Primul o crezu Ștef, care astfel scăpa din încurcătura în care intrase din nou :

— Eu te cred ; n-am nici un motiv să nu te cred. Stai numai un moment să-l chem pe căpitan, să-ți audă și el declarațiile.

— Nu-i nevoie, îl opri ea cu un gest. Nu-i nevoie. Făcu o pauză de adunare a gîndurilor, apoi continuă, avînd senzația că pe măsură ce rostește cuvintele aude cum se năruie în ea o construcție pe care o crezuse întotdeauna solidă și definitivă. Se năruia și nu-i părea rău și, deși molozul rămînea înăuntru, ea se simțea mai ușoară :

— Lucrez pentru un serviciu de spionaj străin. Am venit aici ieri seară. Cunosc demult locurile căci mi-am petrecut multe vacanțe aici, împreună cu Martha. M-am ascuns la voi, astă noapte. Dimi-

neață, m-a prins acest uragan și... restul îl știți. Am avut misiunea să merg la vilă și să sustrag niște documente, rezultatele unor cercetări științifice. Aveam acolo o rudă — cum ați aflat. Era mîna dreaptă a profesorului. La nevoie, trebuia să profit de această împrejurare.

Ceilalți ascultau povestea și nu le venea să creadă. Își închipuiau că fata rîde de ei. Ochișor chiar o întrerupse cu același **ttt** compătimitor, fără să știe exact dacă era convins de ceea ce auzea. Înclina mai mult să creadă că e și acesta un joc, așa că socoti potrivit să țîțîie încă o dată din limbă și să aprecieze declarația fetei cu un „formidabil" !.. după care puse întrebarea :

— Și cît ți se plătește pentru o trebușoară ca asta ?

Marie-Jeanne îl privi cu dispreț :

— Cît mi se plătește ? Asta e important, cît mi se plătește ?! Nu poți aprecia nimic în afara banilor? N-ai nici o altă unitate de măsură ? N-ai ajuns încă să măsori cu unități de durere, de suferință, de lacrimi ? Nu ? Înseamnă c-ai rămas după tejgheaua vieții, negustor lacom, sunîndu-ți arginții. Cît mi se plătește ! Nimic, ești mulțumit ?! Nimic nu mi se plătește ; dimpotrivă, eu plătesc. Și mă costă scump, dar în unități de măsură pe care voi nu le cunoașteți.

Nimeni nu mai înțelegea nimic. Fata părea sinceră, stăpînită de o mare durere și, în același timp, lăsa impresia că încearcă să-i inducă în eroare. Să-i impresioneze jucînd o melodramă ieftină. Ștef se hotărî s-o întrerupă :

— N-ai vrea să ne scuteşti de scenele astea greţoase ? Ce, ne crezi proşti ? Dacă ai ceva de spus, spune fără văicăreli !

— Ai prins glas, donjuan poltron şi ridicol ! Ai descoperit o portiţă de scăpare ? Poate aruncăm totul în spinarea nenorocitei ăsteia, aşa ţi-ai zis, recunoaşte ! Să vedem dacă e posibil. Deci mă ascultaţi, nu-i aşa ? Ei bine, am mers astă noapte la vilă. Am plecat de aici şi m-am întors aici ; în treacăt vreau să vă spun că sînteţi cu toţi nişte gură cască.

— Adevărat, dacă nu te-am dibuit... — fu de acord Ochişor. Dar de simţit, am simţit noi ceva ; am auzit nişte paşi...

— Înseamnă că lucrurile sînt clare ; acum pot să chem căpitanul ? întrebă Ştef mulţumit că, în sfîrşit, se termină toată povestea. Dar Marie-Jeanne nu se grăbea. Le ceru să asculte mai departe.

— Am fost la vilă şi m-am întors aici la fel cum am plecat. Fără să-mi fi îndeplinit misiunea.

— De ce !? se miră Ştef.

Fata ceru ceva de băut şi Ochişor, prins acum de relatarea ei, care nu i se mai părea glumă, şi căzut într-un fel de admiraţie, sări şi-i aduse imediat de băut.

— Mă întrebi de ce, isteţule ! Pentru că m-am aflat în faţa celui mai dificil examen din viaţă. Şi te rog să mă crezi că am dat destule examene dificile în viaţa asta a mea, stupidă şi nenorocită. Ar fi trebuit s-o ucid pe mătuşa mea. Pe ea, care mi-a ţinut loc de mamă.

— Formidabil, formidabil ! continua Ochişor să se minuneze.

— Nu-i nimic formidabil, domnule. Totul e simplu, extrem de simplu. Tu ce crezi c-ai face dacă te-ai afla față în față cu fratele sau cu tatăl tău și-ar trebui să-l ucizi ? Îl privi lung și sfredelitor pe achizitor, apoi sprijinindu-se parcă de el ca să poată striga din răsputeri : Să-l ucizi sau să crapi tu ! Ce crezi c-ai face ?

Ochișor nu știu ce să răspundă, se bîlbîi, apoi găsi un fel de răspuns și-l formulă mai mult din jenă față de ceilalți care-l priveau și așteptau să audă ce va zice :

— Eu n-am nici o rudă apropiată. Așa că...

— M-așteptam ! spuse batjocoritor Marie-Jeanne. N-ai pentru că nu meriți să ai. Dar eu am, adică am avut, și m-am aflat astă noapte față în față cu ea. Vreți sau nu vreți, am să vă povestesc cum a fost. Nu, nu pentru voi, pentru mine povestesc : simt nevoia să mă descarc, să mă limpezesc.

•

La vila profesorului Soran toată lumea se retrăsese demult spre camerele de culcare. Peste tot era întuneric și liniște. Nimeni nu bănuia însă că fereastra de la biroul profesorului fusese forțată și că o persoană străină intrase înăuntru, și acum dibuia — ajutată de lumina mică a unei lanterne — prin sertare, răsfoia dosare și mape și fotografia cu un aparat minuscul tot ce credea că o interesează.

Marthei Nicolescu nu-i venise încă somnul. Și cum camera ei era cea mai apropiată de cabinetul lui Soran i se păru că aude de acolo niște zgomote suspecte. Se duse repede să vadă ce e, crezînd că poate profesorul — și el fără somn, cum îl știa — s-o fi întors în birou să lucreze. Fu surprinsă că

biroul era totuși în întuneric și întrebă : „Domnule profesor, dumneavoastră sinteți ?". Aprinse lumina și, speriată, scoase un țipăt :

— Doamne dumnezeule, ce văd ! Marie-Jeanne !

Uluită, fără a pricepe nimic, Martha vru mai întîi să se bucure de vederea nepoatei ei, dar își dădu imediat seama că prezența unei persoane străine în această încăpere este cu desăvîrșire surprinzătoare și periculoasă, chiar dacă persoana e Marie-Jeanne, pe care n-o văzuse de cîțiva ani și pe care o știa, departe, foarte departe, într-o țară străină... Uimirea și îngrijorarea înlocuiră repede bucuria că o revede.

— Marie-Jeanne, ce-i cu tine ! De unde ai apărut ? Ce cauți aici ? Cum ai...

Dar fata o privi rece și nu-i răspunse. Scoase un pistol din poșetă, o rugă ferm să ia loc pe scaun ca să poată sta de vorbă.

— Nu-i nevoie ! răspunse Martha, extrem de tulburată. Ce să vorbim ? Am înțeles. O privi cu durere : Dumnezeule, Marie-Jeanne, ce-ai ajuns, ce-ai făcut din viața ta !

— Martha, te rog, nu asta vreau să vorbim ; ai uitat că nu sînt o sentimentală ?

— Nu, n-am uitat, știu că ai fost întotdeauna un fel de mică bestie, dar nu m-am așteptat să ajungi atît de rău. Ce-a făcut din tine omul acela străin cu care te-ai măritat ?

— Ceea ce vezi. Te-ai așteptat la altceva ?! Ascultă, Martha ar trebui să te îmbrățișez ; m-ai crescut ca o mamă și nu te-am văzut demult. Țin pistolul ăsta întins spre tine și totodată vreau să te îmbrățișez. Am s-o fac dacă mă lași. Și pe urmă te rog să pleci de aici, am treabă.

— Vrei să mă îmbrățișezi ca să poți trage de aproape ? N-ai curaj să tragi de la distanță ! Trage, fetițo, nu te sfii ; ai să-mi plătești astfel că te-am crescut și că te-am iubit.

— Martha ! te rog — zise Marie-Jeanne cu o voce care începea să-i tremure — te rog foarte mult pleacă de aici ! Pleacă, altfel trebuie să te ucid și dumnezeu mi-e martor, nu vreau.

— E chiar atît de serios ?! Atunci trage, poftim trage !

Urmă un moment lung în care cele două femei se priviră în tăcere, fiecare gîndindu-se la cealaltă și amestecînd într-un fel de aliaj ciudat dragostea și ura. Își rememorară poate viața, se gîndiră la anii trăiți împreună.

— Știu tot ce-ai gîndit în clipa asta, Marie-Jeanne. Pe vremuri, cînd erai copil, îți citeam perfect gîndurile ; ți le-am citit și acum. Vrei să mă omori. Te-ai hotărît, da ? Un singur lucru te rog : spune-mi, înainte de-a trage ce vrei să-mi plătești cu glonțul acela ?

Marie-Jeanne n-ar fi vrut să motiveze nici într-un fel, n-avea cum ; dar îi veniră în gînd amărăciunile ei de fată orfană crescută de o rudă exagerat de economă. Crezu că gestul ei va fi mai îndreptățit dacă-l va motiva.

— Vreau să-ți plătesc mizeria în care m-ai crescut. Rochiile tale vechi pe care m-ai obligat să le port ; pantofii tăi scîlciați cu care m-ai dăruit la vîrsta cînd ar fi trebuit să fiu frumoasă ca o zînă. M-ai purtat în cîrpe, Martha, îți amintești ?

— N-ai muncit, fetițo, n-ai vrut să muncești. Ai pierdut vremea la cinematografie, deși ți-a spus toată lumea că n-ai talent. Ți-ai ratat viața din lene și

îngîmfare prostească. Ai crezut că totul ți se cuvine, că toți trebuie să-ți dea, să te ajute, să te ridice pentru simplul motiv că erai frumoasă. N-ai muncit niciodată, Marie-Jeanne, era firesc să ajungi aici.

— Eu n-am vocație de gospodină, ca tine ; de femeie așezată, fidelă și stupidă. Ți-am spus de o mie de ori că ceea ce trăiești tu nu se poate numi viață ; slugă unui bărbat plictisit de patul conjugal, slugă copiilor, slugă unui savant ramolit ! Și viața ta ? Cînd îți trăiești viața, cînd mai ai timp să vezi și de tine, să mai ieși în lume, să-ți înfingi dinții în realitate, să ai și tu o aventură ?! Ai avut vreodată o aventură ? Mă privești cu dispreț. Hai, du-te și lasă-mă să-mi fac meseria !

— Meseria ? Asta numești tu meserie !

Marie-Jeanne urlă așa de tare încît Martha se sperie :

— E tot ce pot face mai bun la ora asta !! Tu ai vrut-o Martha, tu mi-ai dorit-o cînd m-ai măritat cu străinul acela ! Pleacă, nu mă obliga să te ucid ; sînt hotărîtă, să știi ;

— Am observat că ești hotărîtă și că ești în stare. Mai fac totuși o încercare. Am trei copii, Marie-Jeanne, nu-i lăsa fără mamă, te implor ! Știi cît e de greu să crești fără mamă. Pe cea mai mare o știi. Îți poartă numele și îți seamănă.

— Am uitat-o, nu-mi aduc aminte de nimeni și de nimic. De altfel cred că nici tu nu ești mătușa mea, că sînt victima unei iluzii. Doamnă, n-aș vrea să te omor. Du-te, te rog, și lasă-mă să-mi fac meseria. Altfel nu e bine.

— Ba am să rămîn și am să te împiedic. Văd că ești complet nebună. Cred că te-au drogat, îți ard ochii fantastic. Marie-Jeanne ! zise Martha, în-

cercînd să se apropie de ea. Dar cealaltă întinse pistolul, hotărîtă. Marie-Jeanne ascultă-mă numai o clipă și pe urmă faci ce vrei. Fetița mea, mi-e milă de tine. Vreau să te salvez. Poți să mă ucizi dacă vrei, dar să știi că ceea ce fotografiezi tu nu-s documentele pe care le cauți. Sînt false ; cele adevărate sînt bine ascunse, n-ai să ajungi la ele. Crede-mă, fetițo, știi că nu te-am mințit niciodată. Sînt false, lăsate anume la îndemîna unora ca tine.

Marie-Jeanne începu să tremure, apoi să rîdă, apoi izbucni într-un plîns isteric.

— Minți, minți, minți ! strigă ea și, lăsînt pistolul din mînă, începu să fotografieze în neștire toate hîrtiile de pe masă, răvășind dosare, împrăștiind cărți și reviste prin toată încăperea. Gata, am totul aici, în aparat. De-acum nu-mi mai pasă.

Martha insistă, încercînd să o convingă :

— Crede-mă, fetițo, sînt false. False !

Marie-Jeanne o privi cu o atenție încordată de parcă acum o auzea prima dată „Sînt false !". Se înmuie treptat de parcă vorbele Marthei ar fi fost o baie clocotită.

— False ? Bine, Martha, te cred ! zise ea încet și aruncă aparatul. Te cred. Adio, Martha ! Și iartă-mă pentru toate ! N-am avut nici un gînd rău. Dumnezeu știe de ce ne aprindem așa de la vorbe. Adio, Martha !

Se îndreptă spre fereastra dinspre verandă pe unde intrase și de acolo o mai privi o dată cu o imensă părere de rău.

— Doamne, cum aș vrea să te salvez, fetițo ! scînci aproape Martha. Crezi că mai e posibil ?

Marie-Jeanne clătină capul și dispăru în noapte.

— Probabil povestea asta a mea vi se pare inventată — îi apostrofă Marie-Jeanne pe cei din cabană care o priveau cu oarecare îndoială. Nu mă credeţi, nu-i aşa ? Dumneata, domnule, — se adresă ea din nou lui Ochişor — dumneata ce-ai fi făcut dacă te-ai fi aflat faţă în faţă cu fratele sau cu tatăl dumitale într-o situaţie asemănătoare ? L-ai fi ucis sau ai fi preferat să crapi ?

— Ţi-am mai spus că n-am nici un frate ! se apără achizitorul.

— A, da, mi-ai spus. Ciudat însă ştiţi ce este, oameni buni ? Că am fost slabă. Am descoperit că sînt slabă şi m-a prins o adevărată scîrbă de mine însămi. Simţeam că-mi voi vărsa maţele de scîrbă. Pentru că, iubiţii şi fricoşii mei ascultători, ştiţi care e adevărul, domnii mei ? Schiţele şi formulele pe care le filmasem nu erau false. Nu erau false deloc. A fost o strategie a Marthei ca să le salveze. Şi le-a salvat, deşi eu ştiam că nu sînt false. De aceea simt că-mi vărs maţele de scîrbă. Dă-mi ceva de băut, domnule, dacă eşti drăguţ !

— Imediat ! se repezi Ochişor. Îi dădu un pahar de coniac şi o urmări cum bea. Nu se putu abţine şi scoase iarăşi din vîrful limbii un ţţţţ sincer compătimitor.

— Şi-acum ce-mi spuneţi, domnii mei ? continuă ea. Ce-mi spuneţi ? Am procedat bine ?

— Foarte bine, foarte bine ! vru s-o consoleze achizitorul. Dar nimeri prost. Marie-Jeanne îl privi cu un dispreţ atît de accentuat încît achizitorul avu senzaţia că dispreţul ei e materializat şi-i pătrunde în carne ca un cui.

— Foarte bine, zici ! Dacă mătușa mea e moartă în clipa aceasta și dacă documentele tot s-au furat, iar eu nu mi-am îndeplinit misiunea și voi crăpa, asta-i foarte bine după părerea dumitale ? ! Dar nu-mi mai pasă de nimic ! Pentru mine toate s-au terminat. Marie-Jeanne Demetriad, frumoasa și alintata MJD 47 cum îmi spunea șeful, își încheie aici strălucita ei carieră, splendida ei carieră de agent internațional. Vreau doar să vă avertizez că adevăratul criminal se află aici, în camera aceasta. Îi simt privirea și răsuflarea fierbinte. Știu că mă pîndește și că așteatpă un moment prielnic să mă ucidă pentru că nu mi-am îndeplinit misiunea. Tu ești acela ! repezi ea mîna spre Ochișor.

— Doamne ferește, se sperie Haralambie ! Ești nebună ; ești pur și simplu nebună !

— Nu te mai feri și nu te mai ascunde ; prea o faci pe mieluțelul ca să nu-mi fi dat seama de la început că ascunzi ceva.

Toate privirile se îndreptară spre Ochișor. Ar fi posibil — gîndiră unii — ca tocmai acest tip guraliv să fie vinovatul ? Radu refăcu în memorie scenele principale ale prezenței lui Ochișor la cabană și ajunse la concluzia că este imposibil să fie el autorul crimei. E prea naiv, prea vorbăreț, prea bine dispus și neajutorat ca să poată îndeplini asemenea dificile misiuni, care cer prezență de spirit, calm, sînge rece și, peste toate, curaj și inteligență. Or Haralambie Ochișor se afla la mare distanță de o astfel de fișă personală.

Pe Ștef chestiunea îl interesa teribil. Prea fusese bănuit și întors pe toate fețele ca să nu fie nerăbdător să afle cine e adevăratul vinovat. Pre-

fiera însă să stea retras şi să tacă, altfel o vorbă cine ştie cum spusă ar fi putut atrage din nou bănuielile spre el. Şi a treia oară i-ar veni greu să se mai dezvinovăţească. O lăsă dar pe Marie-Jeanne să-şi termine expunerea, deşi ar fi avut să-i pună cîteva întrebări foarte importante. Lîngă el, Laura era pur şi simplu afectată de toată povestea Marie-Jeannei şi nu se simţea în stare să spună măcar un cuvînt. De asemenea, Cheran ; el, care juca tot timpul rolul tipului tare şi indiferent la sentimente, o privea pe fată cu milă şi cu dorinţa fierbinte de a o ajuta. Îi însoţise tot timpul povestea cu acorduri de ghitară şi acum, după o scurtă întrerupere, le reluase, căci Marie-Jeanne părea nemulţumită că n-o acompaniază. Fata se afla într-o stare de maximă încordare, într-un fel de disperare sau de criză nervoasă. Continuă, după ce îşi refăcu puţin forţele.

— Asta este, iubiţilor ! Dar nu-mi pasă ; nu-mi mai pasă de nimic. Ştiu numai că nu mai pot suporta. Am să te scutesc, colega, am să te scutesc de plăcerea de a mă ucide. Îmi voi rezolva singură această problemă simplă ca bună ziua. Te întrebi poate de ce n-o fac acum, aici, de faţă cu voi ? Ei bine, n-o fac pentru că mi-e scîrbă şi pentru că nu vreau să vă ofer un spectacol gratuit. Dar pînă la urmă am s-o fac, n-avea grijă, iau totul asupra mea, iar dumitale îşi doresc să fii fericit !

Ochişor era pur si simplu topit. Nu ştia ce să-i răspundă acestei fete care părea cu totul rătăcită. Îngînă doar cîteva vorbe („Ce are fata asta cu mine, doamne fereşte !"), ca nu cumva ceilalţi să aibă impresia că se recunoaşte deja vinovat.

— Iar voi ceilalți... — se întoarse ea, lăsîndu-l în pace pe Ochișor — voi ceilalți care ați avut amabilitatea să mă găzduiți aici cu atîta prietenie, știți ce sînteți ? Niște lași ! Niște lași nenorociți. Și totuși vă invidiez pentru fericirea voastră cîrpită cu o mie de petece, vă invidiez pentru meschinăriile voastre, pentru ura neputincioasă cu care vă urîți. Între voi este un singur om adevărat. Nu, nu tu ghitaristule, deși cînți foarte frumos. Cînți frumos, dar ai privire de cîine. Dacă nu mă împușc chiar în clipa aceasta, e numai pentru că doresc să stau un ceas în tovărășia unui om adevărat. N-am avut parte pînă acum de așa ceva. Vreau un ceas de adevăr și de puritate. Vă implor să-mi împliniți această ultimă dorință ! Vreau să mă limpezesc, vreau să-mi curăț sufletul înainte de plecare. Vă ofer viața mea în schimbul unui ceas de dragoste și de sinceritate ! !

Căzuse în genunchi extenuată și stătea ca în rugăciune. Ceilalți nu știau ce trebuie să facă. Doar Radu, care stătuse mult timp cu spatele spre ea, cu brațele încrușișate, cercetîndu-și manechinele „îndrăgostite", se întoarse și o privi un timp în tăcere. Apoi le ceru celorlați să-l lase singur cu ea, și toți se retraseră, unii în camera de alături, alții în cea de sus.

— Am înțeles că de la mine aștepți ceasul acela de dragoste, de puritate și de sinceritate — începu Radu cu voce scăzută, după ce rămase numai cu ea. Regret, dar n-am să-ți pot oferi nimic !

— De ce ? întrebă fata privindu-l cu disperare. Pentru că sînt atît de decăzută, nu-i așa ?

— Nu, nu de asta, deși recunosc că te-ai cam dus la fund.

— Nisipurile mișcătoare, dragule, nisipurile ! Ai auzit de ele, nu ? Greu e pînă faci primul pas, pe urmă te prind și nu mai poți scăpa. Și eu n-am făcut, la început, decît un pas mic, mic de tot și acum iată-mă !

— Vrei poate să te compătimesc ? Sînt incapabil. Cu atît mai puțin îți pot oferi ceea ce vrei dumneata : adevăr, puritate, sinceritate, Bazaconii ! N-ai să ajungi niciodată la ele. Ai auzit ce-a răspuns femeia aceea de la vilă ? Că nu mă cunoaște, că nici n-a auzit de mine. Și nu mai departe decît astă noapte îmi repeta mereu trei cuvinte : adevăr, puritate, sinceritate. Ca și tine. Ce zici de asta ?

— Că sîntem cu toții mizerabili ! începu fata să plîngă încet. Dar că oricît de mizerabili am fi, ne rămîne totuși cîte o fărîmă din toate astea. N-o condamna prea rău pe femeia aceea. S-a văzut în pericol și de aceea a mințit. Cunosc foarte bine asemenea stări : mințim ca să ne salvăm ; ca să ne putem tîrî mai departe existența asta neînsemnată și ridicolă ; ca să putem relua în fiecare zi itinerariul minciunii. Eu cel puțin așa fac.

— Și la ce-ți folosește ? !

— La speranță. N-am uitat niciodată acest cuvînt, poate cel mai frumos dintre miile de cuvinte pe care le rostim în fiecare zi fără să ne gîndim prea mult la ele. Eu am sperat întodeanua. Am sperat că într-o zi voi întîlni un om așa ca dumneata...

— Dar nici nu te-ai uitat bine la mine....

— M-am uitat foarte bine și îndelung. N-ai observat pentru că mă uitam cu ochii sufletului.

Radu rămase privind-o un timp. Se gîndea la destinul trist al acestei ființe și încerca să-și imagineze prin ce a trecut pînă a ajuns aici, în cabana asta de munte, de unde pretindea că nu va mai pleca. Se întreba cine hotărăște drumul pentru fiecare om în parte, unde stă ascuns acel misterios macaz care dirijează micile noastre echipaje de gînduri și sentimente pe căi prăpăstioase sau pe căi însorite? Este oare în fiecare din noi cîrma sau sîntem supuși unui tablou de comandă care ne dirijează după legi pe care încă nu le-am pătruns? Se simți însă stăpîn pe el și rememorîndu-și în cîteva secunde propriul drum, găsi că a fost întotdeauna în posesia unei cîrme proprii care s-a supus voinței lui. „Dar atunci fata aceasta?"... Renunță să se mai întrebe și să caute răspuns. Se mulțumi numai s-o privească și, aproape involuntar, spuse:

— Păcat!

Ea nu-i răspunse. Îl privea numai, intens, ca și cum ar fi vrut să-și umple sufletul cu chipul lui. sau ca și cum ar fi vrut să-i memoreze figura, să și-o imprime pe retină, ca s-o aibă și cînd el nu-i va mai sta în față.

— Păcat — reluă el — că ți-au ieșit în drum nisipurile mișcătoare.

Veni aproape de ea și a cuprinse.

— Poate că meritai să întîlnești grădini înflorite și ceruri albastre. Obrazul acesta fraged merita mîngîieri duioase; părul acesta mătăsos merita vîntul de dimineață: buzele acestea subțiri meritau sărutări fierbinți; ochii aceștia senini meritau mărgăritare de rouă. Am să te duc în acele grădini înflorite; agață-te bine de trupul meu, am să te duc în acele grădini înflorite, cu ceruri albastre.

O îmbrăţişă şi o sărută foarte lung. Fata era pierdută într-un fel de extaz, plutea într-un fel de fericire materială, nu mai ştia dacă sufletul îi este trup sau trupul suflet, era un amestec ciudat de care nu ştiuse pînă acum şi căruia simţea că trebuie să-i jertfească totul. Nu putu îngăima decît cîteva vorbe, dar care concentrau tot ce voia să spună şi tot ce simţea în momentul acela unic : „Viaţa mea, doamne, pentru clipa aceasta !".

O lamă de pumnal luci, venind fulgerător de sus, dinspre capul scărilor.

Radu n-avu timp s-o ferească pe fată şi pumnalul i se înfipse în spate, iar ea se muie şi se lasă în braţele lui şi se prinse cu disperare de el, ca şi cum ar fi vrut să facă aşa cum îi ceruse el. Îi venea însă tot mai greu să se ţină astfel. Simţea cum viaţa i se furişează din trup, dar nu avea nici un regret. Chipul îi era senin şi nu mai apucă să spună decît : „nisipurile mişcătoare, dragule !" şi muri încercînd un ultim zîmbet. Radu urlă ca un dispert chemîndu-i pe ceilalţi. Din camera de alături şi din cea de sus, Ştef, Laura, Cheran şi Ochişor veniră alergînd. Erau speriaţi, palizi, agitaţi. Vorbeau toţi odată : „Ce-i ?". „S-a sinucis". „Cine a ucis-o ?". După ce se convinseră că e într-adevăr moartă şi-l ajutară pe Radu s-o aşeze pe canapea, se mai liniştiră, căci socoteau că lucrurile s-au dezlegat definitiv. Fiecare se simţi bine în laşitatea lui ca într-o haină călduroasă.

— S-a sinucis, nu-i aşa ? întrebă Ştef. Ştiam că aşa va fi : era inevitabil.

Radu îi întoarse o privire încărcată de dispreţ :

— Află, deşteptule, că nu s-a sinucis ; nu era chiar atît de laşă cum vi s-a părut. Voi aţi

ucis-o ! Unul din voi a aruncat pumnalul ! Poftim, a venit din spate. Cineva de sus l-a aruncat.

— De sus ? se bucură Ştef. Perfect ; eu şi Laura ieşim din cauză : am stat în cameră de alături. Rămîneţi voi doi ! — îi arătă el pe Cheran şi pe Ochişor.

— Asta în cazul că nu există şi-un al treilea ! observă acesta din urmă pe un ton care fu o adevărată surpriză pentru toţi cei de faţă. Ochişor devenise incisiv şi hotărît în expresie, încît Ştef îi bănui pe loc şi se îndreptă spre el.

— Deocamdată să presupunem că nu existaţi decît voi doi şi în special tu. Tu ai ucis-o, nu-i aşa ? Ai ocolit pînă acum cu abilitate toate bănuielile ; dar prea ai făcut-o pe catolicul ca să nu-mi fie clar că tu eşti vinovatul. Hai recunoaşte de bună voie !

Lui Ochişor îi sticliră ochii şi răspunse şi mai aspru ca adineaori :

— Eşti naiv, Ştefan Ştefănescu, dacă-ţi închipui c-am să recunosc doar pentru că mă rogi tu. Ce-s geambaş de cai ? ! Dovedeşte-mă !

— Ia te utiă la el, ce glas a prins ! Probabil că e înarmat de vorbeşte aşa ! Şi Ştef începu să-l percheziţioneze. Nu-ţi spun eu ? Are pistol, fraţilor !

Dar înainte ca Ştef, cu toată abilitatea lui, să apuce a-i lua pistolul din buzunar, Ochişor îl aruncă peste cap cu o singură mişcare şi scoase arma :

— Nu mişcă nimeni ! strigă el şi toţi încremeniră nu atît din cauza pistolului, cît din cauza surprizei, căci Ochişor nu lăsase nici o clipă altă impresie decît că e fricos ca un iepure. Şi iată-l acum, ţinîndu-i pe toţi sub ameninţarea armei.

— Ești nebun ! încercă Radu să rîdă de el. Cabana e păzită, n-ai nici o scăpare.

— Mă priveşte. Deocamdată puneţi frumuşel mînuţele pe ceafă şi nu mişcaţi ; am să vă arăt o jucărică foarte drăguţă. Dar să fiţi copii cuminţi, altfel sărim în aer cu toţii.

Scoase de sub scară un magnetofon şi-l porni. Ceilalţi erau stupefiaţi. Ochişor le făcea o surpriză după alta. Tocmai el.

— Vă rog să ascultaţi, zise el. Ascultaţi cu atenţie.

Era „discursul" de adineaori al Marie-Jeannei, pe care îl ştiau cu toţii. Dar Ochişor îi întrebă cu un zîmbet de aleasă satisfacţie :

— Vă plac aceste splendide acorduri de ghitară ? Auziţi ? Ele marchează fiecare sfîrşit de frază. Nu mă interesează de ce şi nici ghitaristul probabil că nu a urmărit un lucru anume ; el cîntă aşa, ca greierele ; din plăcerea de a cînta pur şi simplu.

— Atunci ce vrei să spui ? ! n-avu răbdare Ştef.

— Un moment ! Să ascultăm ! Ia !

Urma cîte o frază rostită de fată şi cînd aceasta se termina, Ochişor făcea, odată cu ghitara : „Pam-pam !".

— Foarte drăguţe acorduri, nu ? Acum am să sar peste un pasaj neinteresant. Derulă banda şi o opri unde crezu că e pasajul cu pricina. Nu-l nimeri de la început şi îl căuta nervos apăsînd mereu butoanele magnetofonului.

— Hai, domnule, odată că am amorţit stînd în poziţia asta !

— Puţintică răbdare, că am găsit ! Ascultaţi cu atenţie fraza asta.

Era fraza în care Marie-Jeanne spusese : „Dar nu-mi mai pasă de nimic... Vreau doar să vă avertizez că adevăratul criminal se află aici, în camera aceasta. Îi simt privirea şi răsuflarea fierbinte. Ştiu că mă pîndeşte şi că aşteaptă un moment potrivit ca să mă ucidă !...

— Pam-pam ! făcu Ochişor, cu faţa destinsă de plăcere. Ba, pardon ! Aici n-a fost nici un „pam-pam !". Dumneavoastră aţi auzit vreun „pam-pam !" după fraza asta ? ! (închise magnetofonul). Şi nu vă întrebaţi de ce tocmai după această frază ghitaristul nu şi-a făcut gestul esenţial ? — pentru că la el acesta este, sper să fi observat şi dumneavoastră, un gest esenţial.

— Dar e stupid ce spui ! rîse Cheran aruncîndu-şi capul pe spate.

— Se poate ! îl privi lung şi ascuţit Ochişor. Se poate ! Dar în şcoală mi-a plăcut grozav psihologia. Ai fost emoţionat sau speriat o clipă, domnul meu, cînd fata a spus că-ţi simte privirea şi respiraţia ; de aceea ai uitat gestul esenţial. Gestul esenţial al jocului dumitale. Altfel ai jucat elegant. Îţi spun drept că nu te bănuiam, deşi cînd te-ai oferit să pleci cu fata la vilă, m-am gîndit că dumneata ai putea fi...

De cîteva clipe, Morărescu intrase şi stătea în uşă urmărind cu satisfacţie scena. Vocea lui sună ca o concluzie fără echivoc în această încăpere în care se consumaseră drame :

— Bine lucrat, colega. Bravo ! Apoi adresîndu-se celorlalţi : Să vă fac cunoştinţă. Locotenentul major Lache Vasiliu, colegul şi prietenul meu. Dumneata, locotenente, îi cunoşti.

Se aşternu o tăcere prelungă. Ochişor le făcea o surpriză prea mare. Jucase formidabil şi nimeni nu bănuise nimic. De unde pînă atunci îl socotiseră toţi drept achizitorul fruntaş de la O.R.T.F.L., bun numai să glumeşti pe seama lui, acum în juru-i plutea un fel de aură specială constituită din admiraţia tuturor. Numai Cheran l-ar fi strîns de gît şi-i părea rău că n-o făcuse mai înainte.

— Ei, şi cu asta povestea s-a terminat ! le zise Morărescu. Vă cer scuze că am abuzat de timpul dumneavoastră liber. Amice Cheran, vii cu noi, nu-i aşa ?

— Un moment, se amestecă Ochişor-Vasiliu. Eşti drăguţ să-mi dai puţin ghitara ?

Cheran i-o întinse, dar cînd Vasiliu dădu s-o apuce, o aruncă şi scoase un cuţit cu care voi să-l lovească. Îndată însă se trezi pe jos şi nu-i mai rămase decît să-l privească pe locotenent cum îi studiază amănunţit ghitara, întorcînd-o pe toate feţele.

— E o marcă rară, spuse admirativ Vasiliu în timp ce îi cerceta atent toate încheieturile. Apoi de sub limba ghitarei desfăcu cu lama cuţitului un obiect minuscul pe care i-l întinse lui Morărescu.

— Filmele, căpitane.

Morărescu îl bătu pe umăr, apoi întorcîndu-se către ceilalţi le zise cu amabilitate :

— Domnilor, vă doresc o vacanţă plăcută !

— Dar cu ea ce facem ? întrebă cineva, arătînd-o pe Marie-Jeanne.

— Voi trimite imediat s-o ia !, zise Morărescu şi ieşi hotărît, însoţit de colegul său şi de Cheran.

Rămaşi singuri, Laura, Ştef şi Radu tăcură multă vreme. Refăcea fiecare în memorie tabloul acestei zile zbuciumate şi-şi ziceau că totul a pornit de la ideea nefericită de a se juca de-a tribunalul. Hotărîtă să nu mai joace niciodată acest joc, Laura plînse încet descărcîndu-şi nervii. Ştef fumă mult, iar Radu stătu vreme de un ceas privindu-şi fix manechinele. Cînd simţi că-l dor ochii, scoase pistolul lui de plute şi trase asupra celor două obiecte îmbrăţişate. După primul foc căzu femeia, după al doilea — bărbatul.

X

Coborîră muntele în tăcere. Numai din cînd în cînd Morărescu îl bătea pe umăr pe Vasiliu, semn de admiraţie pentru talentul lui actoricesc, dar şi pentru ingeniozitatea cu care îl dibuise pe Cheran. E-adevărat că mai erau de reproşat unele momente de neatenţie în care Cheran acţionase prea liber, dar, în general, locotenentul lucrase destul de exact. Stoian va fi probabil satisfăcut, deşi, în felul lui închis şi economicos la vorbă, nu va spune decît un simplu „bine !“

În tîrguşorul Z. ajunseră aproape pe înserate. Morărescu era istovit, totuşi luă legătura cu colonelul şi-i raportă pe scurt cum s-a încheiat misiunea HY2. Avu însă grijă să spună că, dacă i se permite, intră direct în continuarea lui HY1, întrucît elementele de care dispune îl obligă să nu întrerupă. Avea convingerea că legătura între cele două acţiuni o va face una din persoanele pe care le avea reţinute la dispoziţia sa.

Stoian ascultă noile ipoteze ale căpitanului şi nu-i spuse decît „Fii atent ! Cîntăreşte bine !“ şi-i ură succes. Sub titlu informativ îi mai spuse că locotenentului major Vasiliu îi venise avansarea la gradul de căpitan şi-i dădea dezlegare să-i comunice. Vasiliu se bucură calm şi, modest, schimbă repede vorba, propunînd să-l ancheteze pe Cheran : erau însă aproape siguri amîndoi că mare lucru

nu vor scoate de la acesta. Îl chemară, și într-adevăr Cheran se dovedi destul de tare.

— Cui trebuia să dai filmele ?, îl întrebă mai întîi Morărescu.

— Nu știu, trebuia să mă întîlnesc cu o persoană, cu un om de legătură, dar nu știu cu cine anume. Mă întrebați degeaba, — mai adăugă el — știți și voi foarte bine că legăturile nu se cunosc. Aș avea dreptul să cred că unul din voi este omul meu de legătură.

Morărescu și Vasiliu întoarseră capul brusc unul spre altul, se priviră cîteva minute și izbucniră în rîs.

— În locul dumitale căpitane, — prinse curaj Cheran — n-aș avea încredere în omul acesta. E foarte ascuns și foarte iscusit. Și joacă un teatru de prima clasă. Văd că e specializat în roluri duble.

Morărescu rîse încă o dată, pe Vasiliu însă îl umplu ciuda. Impertinența lui Cheran trebuia sancționată. Dar, în același timp gîndi că nu se putea ambala într-o dispută cu el.

— Cu o crimă în spate și cu restul faptelor comise, n-aș mai avea curaj să deschid gura — încercă el să curme orice discutie.

— Ba eu cred că ai avea. Mi-am dat seama ce poți.

Sus, la cabană, în rolul lui Haralambie Ochișor, Vasiliu ar fi găsit imediat un răspuns, fie naiv, fie comic, dar acum cînd era el însuși, nu știa ce să-i răspundă. Pufni numai și se pregăti să-l repeadă, dar Morărescu nu-i mai dădu răgaz :

— Să revenim, zise el, la oile noastre. Sper că ai să ne spui, amice, unele lucruri care să ne fie de folos. Nu mai are nici un rost să te încăpățînezi

și să ascunzi adevărul. Din mîinile noastre oricum nu mai scapi.

— Nu se știe niciodată ! făcu zîmbind Cheran. spre marea distracție de data aceasta a lui Vasiliu și spre enervarea lui Morărescu.

— Ne crezi copii ! ripostă jignit acesta din urmă, jignit că un om prins și dovedit mai poate fi atît de încăpățînat și obraznic, încît îi aruncă lui, căpitanului Morărescu, asemenea vorbe. Se simți obligat să-i atragă atenția că își înrăutățește situația.

— Crezi că o situație ca a mea mai poate fi încă înrăutățită, căpitane ?

Avea dreptate, și Morărescu își dădu seama că folosește un limbaj cu locuri comune și automatisme, care de fapt nu-l caracteriza. Puse pe seama oboselii, căci altfel i-ar fi fost jenă să recunoască, chiar și față de el însuși, că imaginația i s-a tocit și că recurge la formule stereotipe de anchetă pe care inculpații cu experiență le știu pe de rost și au răspunsurile deja pregătite. Aruncă o privire furișă spre Vasiliu, dar acesta, băiat cu bun simț. se prefăcea a fi preocupat cu cercetarea ghitarei lui Cheran. Morărescu știa însă sigur că îi simțise încurcătura.

— Recunosc că ești într-o situație care, într-adevăr n-are cum fi mai rea.

— Poate mai bună ! îl privi scrutător Cheran.

— Ce vrei să spui ?! Doar nu-ți închipui că ai putea scăpa în vreun fel !

— Omul e dator să spere. Cine știe cum se învîrt lucrurile. Au scăpat unii și din situații mai grele, nu-i așa, locotenente ?

Vasiliu lăsă ghitara și-l privi lung. Voia să înțeleagă la ce se referă Cheran întrebîndu-l atît de

direct. Doar nu cumva știe cum scăpase el de Rafinatul cu voce răgușită și de oamenii lui ! De unde ar putea ști ?

— A fost drăguță chestia aia cu fiola ! rînji Cheran. Dacă aș avea și eu una !

Era clar, Cheran avea legături cu Rafinatul. Altfel de unde ar ști ?!

„E bine, gîndi el ; înseamnă că avem un punct de plecare". Dar, ca și cum ar fi știut la ce se gîndește în clipa aceea, Cheran îi spuse :

— Nu te bucura, locotenente, nu-l cunosc pe cel care te răpise. Știu doar că ai pățit-o, mi-a spus un locotenent de la miliție, prieten de-al meu. Unul care te-a transportat cu Gazul, de la locul cu pricina pînă în oraș.

— Pîrvu, își aminti Lache Vasiliu. De unde îl mai cunoști și pe ăla ! se miră el.

— Din bibliografie ! răspunse la întîmplare Cheran, un răspuns specific studențesc, care îl derută pe Vasiliu.

Ceru ajutor, din privire, lui Morărescu. Dar acesta înțelesese că de la Cheran nu vor scoate nimic, cel puțin deocamdată, și se hotărî să-l lase pe cînd o fi mai odihnit. Oamenii din Z., care îi stăteau la dispoziție îl duseră pe ghitarist la loc sigur.

— Am impresia că greul de acum începe, căpitane.

Morărescu nu zise nimic. Se așeză într-un scaun, necăjit și frecîndu-și fața cu palmele — ca și cum s-ar fi spălat fără apă —, se simți puțin mai înviorat. Nu i se mai întîmplase niciodată să avanseze așa de mult în cercetarea unui caz, să descopere atîtea piste, să aibă în mînă vinovați, unii siguri, alții prezumtivi, și totuși să bată pasul pe loc, să

se învîrtă în cerc. Cu orice preț, Cheran trebuia făcut să vorbească.

— Să zicem că reușim, vorbi el tare, în continuarea gîndului, adresîndu-se lui Vasiliu fără să-și dea seama că locotenentul habar n-avea ce gîndise el.

— Ce anume ? întrebă acesta, bănuind doar că e vorba de Cheran.

— Să zicem că reușim să-l facem să vorbească ; nu știu încă prin ce metode, dar să zicem. Crezi că știe ceva care ne-ar fi de ajutor, care ne-ar duce într-o direcție nouă ?

— S-ar putea, deși sînt sigur că ăștia nu cunosc mai mult decît ceea ce au ei de făcut. Am totuși o propunere.

— Ia zi-o !

— Să încercăm să-l punem față în față cu cele două femei. Pe rînd, ca să-i observăm cu atenție. Mai știi, poate se cunosc.

Morărescu fu de acord ; trebuiau încercate toate ipotezele. Sună și ceru să fie adusă Sonia Barna, apoi Cheran.

Sonia slăbise și era foarte palidă. Se cunoaștea că plînsese mult. Nu protestă — cum se aștepta Morărescu — că e ținută aici fără să i se spună precis de ce. Părea resemnată cu soarta ei de femeie care, după propria-i expresie, pierduse tot ce avusese. „Nu voi putea înțelege niciodată — gîndea căpitanul — cum poți iubi fără margini pe cineva atît de nestatornic și de infidel". Dar sufletul femeii rămîne încă o mare necunoscută, o mare nesfîrșit de adîncă, pe care vor pluti încă multă vreme corăbiile cu pînze ale celor ce vor să-l înțeleagă. Și corăbiile vor fi mereu strivite de

furtună și marea își va păstra mereu tainele în adînc.

Morărescu ceruse — imediat ce coborîse de la cabană — să-i fie developate filmele și omul tocmai intrase, imediat după Sonia și-i pusese pe masă niște fotografii mari pe care se puteau citi în voie formule chimice și însemnări din care el nu pricepu nimic. I le întinse Soniei Barna. Aceasta le privi întîi cu indiferență, apoi cu interes din ce în ce mai mare, pînă cînd începu să le urmărească avidă și înfierbîntată. Obrajii ei își răcăpătară culoarea și femeia deveni treptat alta, cea dinainte, pe care Morărescu n-o știa prea bine, dar și-o imagina. „Femeia aceasta — gîndi el — e pătimașă în tot ce face. Numai un om pătimaș poate trece așa repede de la o stare la alta sub un impuls exterior cum au fost aceste fotografii". I le luă din mînă înainte ca ea să fi parcurs în întregime măcar una, căci își dădea seama că de fapt sînt secrete.

— Le înțelegeți ? întrebă calm căpitanul.

— Da, deși recunosc că așa ceva n-am întîlnit încă. Sînt niște reacții cu totul inedite. De unde le aveți ?

În loc de răspuns Morărescu întrebă din nou :

— Credeți că au vreo legătură cu cercetările dumneavoastră ?

Sonia Barna fu mai întîi derutată de întrebare, apoi păru puțin îngrijorată și în sfîrșit răspunse vag :

— Nu, nu cred. Cel puțin din cît am văzut...

Rămase totuși pe gînduri. Noutatea combinațiilor chimice din aceste formule o șocase. În fond

de ce n-ar exista o înrudire între cercetările ei și acestea, de vreme ce substanțele de bază...

— Aș vrea să mă sfătuiesc cu Violeta Teodorescu ! zise ea repede, după ce stătu în cumpănă un timp.

— Înseamnă că ați găsit vreo legătură între...

— Nu, nu, doar niște foarte îndepărtate nuanțe... Care s-ar putea să nu fie decît întîmplătoare și neimportante. Aș insista să văd toate fotografiile !

Era în cererea ei o arzătoare pasiune care i se simțea în ochi (Morărescu nu mai avusese pînă acum senzația atît de ciudată că e posibil ca ochii cuiva să aibă o temperatură pe care s-o poți măsura cu termometrul), îi colora în roșu aprins buzele și-i făcea vocea să tremure ușor.

— Doamnă, îl veți cunoaște pe omul care efectuează aceste cercetări ! zise căpitanul și simți privirea întrebătoare a lui Vasiliu. Făcu semn să fie introdus Cheran și își concentră privirea pe chipul ei. Vasiliu urma să-l observe pe ghitarist.

Cheran intră cu o dezinvoltură prefăcută care era în dezacord cu situația lui dificilă. Sonia îl privi cu oarecare curiozitate, dar nici o undă de surprindere nu-i atinse fața. De asemenea, figura lui Cheran rămase pasivă. Căpitanul știu deja că cei doi nu se cunosc. Totuși strică o vorbă :

— Nu vă cunoașteți ?

Sonia răspunse sincer un **nu** care avea și o nuanță de regret că nu cunoaște un coleg care face cercetări atît de interesante. Merse spre el și-i întinse mîna :

— Îmi pare bine că vă cunosc. Sonia Barna ! se prezentă ea.

Vasiliu avu impresia că prin ochii lui Cheran trecuse o umbră, dar n-ar fi putut spune cu exactitate că nu i s-a părut, poate pentru că se gîndea el că așa ar fi trebuit. Cheran nu-i răspunse femeii. Se uită numai lung la ea, apoi la căpitan și zise aproape indiferent :

— Regret, căpitane, că nu te pot ajuta ! N-o cunosc pe doamna. Am auzit doar acest nume, foarte vag, săptămîna trecută cînd a fost accidentul acela de la tunel, dar atît, am citit în ziare.

— Sonia Barna vru mai întîi să se supere pentru situația în care fusese pusă, dar își dădu imediat seama că cei doi ofițeri caută, vor să afle adevărul și atunci înțelese că manevra lor era necesară. Nu zise nimic și ieși, mai tristă decît venise.

După ce fu scos Cheran, Vasiliu se trînti nervos într-un scaun și propuse să întrerupă pînă mîine dimineață cercetările. Erau obosiți și flămînzi.

— Am mai putea reflecta în noaptea asta, căpitane. Odihniți și sătui vom deveni mai inteligenți. te asigur.

Morărescu vru să-i spună că de fapt îl stinghere, dar nu voia să-l jignească pe locotenent ; prea mult îl ajutase în acest complicat caz, ca să nu merite efortul de a-l suporta pînă la capăt. Adevărul însă era că nu se simțea în largul lui cînd era asistat ; intervenea un fel de control care-l inhiba. imaginația lui era îngrădită și cenzurată de cel care se afla de față.

— Du-te înainte la restaurant, Vasiliule. Vin și eu îndată. Vezi de ocupă o masă cît mai retrasă. să avem puțină liniște.

Vasiliu înțelese că vrea să-l expedieze și nu protestă. Îl știa ciudat și capricios, dar avea o nesfîrșită

încredere în el. Acum știa precis că vrea să acționeze de unul singur și se grăbi să plece. Se simți ușor ca o pasăre după tensiunea în care stătuse la cabană, între băieții aceia, în fond simpatici, deși cu ciudățenii și răutăți. Îi rămăsese în cap Ștef cu povestea lui și a Laurei și găsi că pentru situația de profitor avea o mutră foarte potrivită. De Laura îi fusese pur și simplu milă („o fată nenorocită care n-are putere să iasă din propria-i suferință"), iar Radu îi plăcuse teribil („un aventurier romantic care probabil o iubește grozav pe doamna Soran, dacă a venit după ea în creierul munților"). Iar jocul lor de-a tribunalul a fost într-adevăr distractiv, dar cam riscant. („Nu cred să-l mai joace altădată"). Rîse de unul singur cînd își aminti povestea cu Zavasta și-și adresă lui însuși felicitări pentru rolul interpretat ; era sigur că prietena lui, Nadina Copa, văzîndu-l jucînd, l-ar fi admirat.

Nu se duse la restaurant, căci era sigur că Ovidiu Morărescu nici gînd nu avea să vină. Și pe urmă îi era pur și simplu silă de restaurante, cu atît mai mult de cele din tîrgurile mici — murdare, înțesate de lume de tot felul, zgomotoase și înțepător mirositoare. Trimise un plutonier să-i aducă o gustare de la bufet, mîncă puțin, făcu un duș și se culcă.

Morărescu ceru să-i fie adusă Violeta Teodorescu. Discuția cu ea rămăsese neterminată și avea convingerea că fata îl va trimite într-o direcție bună. Ea intră liniștită, îl salută și se așeză pe scaunul de lîngă masa căpitanului, fără să aștepte să fie invitată ; știa de acum care este protocolul. Părea supusă, resemnată și, ca și Sonia Barna, plînsă și palidă. „Femeile sufăr mult mai intens decît noi" — gîndi Morărescu. Își aduse aminte cît de bine

arăta Violeta în prima zi cînd a cunoscut-o, ce plină de viaţă era — deşi moartea lui Barna o afectase teribil —, şi se miră cum se putuse ofili aşa numai în cîteva zile.

— Cum vă simţiţi, domnişoară ?, o întrebă el politicos, deşi îi era clar cum se simte.

— Mulţumesc !, răspunse ea rece şi în ochi avea, ca şi după amiază, cînd stătuseră ultima dată de vorbă, un fel de disperare, un fel de strigăt după ajutor. „Asta nu înseamnă că nu poate fi vinovată", gîndi căpitanul ; „ba chiar dimpotrivă".

— Rămăsesem înţeleşi să vă mai gîndiţi la cele petrecute în laborator. Aţi avut răgaz s-o faceţi. La ce concluzie aţi ajuns ?

Violeta Teodorescu nu se grăbi să răspundă, dar era evident că face eforturi să se concentreze. Căpitanului îi era clar că fata nu va opune prea mare rezistenţă să spună tot ce ştie şi ce crede, deşi pînă acum i-a făcut oarecari greutăţi ; nu avea nici tăria nici experienţa unor asemenea încercări şi chiar dacă ar fi vrut să ascundă ceva, nervii ar fi trădat-o. Acum, cînd o urmărea cum încerca să se adune, să-şi disciplineze gîndurile, o simţea slabă şi neajutorată. De aceea hotărî să aibă răbdare, s-o aştepte să se decidă, să nu forţeze discuţia.

— M-am gîndit, căpitane. M-am gîndit chiar foarte mult. Nu ştiu cum să-ţi spun... L-am iubit atît de mult pe doctorul Barna încît îmi este aproape imposibil să cred că ar fi fost capabil de ceva rău. Recunosc subiectivitatea absolută a acestei idei, recunosc fără să mi-o ceri că judecata mea e alterată de impulsurile inimii... Faptele însă mă acuză şi pe mine şi, din păcate, şi pe el.

Trecu o vreme frămîntîndu-se în interior şi căpitanul aşteptă răbdător să găsească o idee de legătură cu ceea ce urma să spună.

— N-am să înţeleg, n-am putere să înţeleg — continuă fata — de ce a venit după mine în laborator, cînd ştia foarte bine că e interzis cu desăvîrşire...

— Dar şi dumneata ştiai acelaşi lucru şi totuşi ai intrat singură...

— Da, e-adevărat... recunoscu încurcată Violeta, e-adevărat ; dar cel puţin eu eram într-o situaţie disperată, aproape iresponsabilă, pe cînd el...

— El a profitat de această situatie ; o premeditase.

— Nu cred, nu pot să cred ! izbucni ea. Nu era capabil de atîta cruzime. Dimpotrivă, era un bărbat fin şi atent şi sentimental ca un adolescent...

— Omul este o făptură complicată, domnişoară, nu vă spun nimic nou ; o făptură foarte complicată... De aceea vă propun să revenim puţin la fapte. Iertaţi-mă că mă tot întorc la ele, dar altfel nu putem merge mai departe. Încercaţi să vă amintiţi dacă în seara aceea, cînd aţi mers ultima oară la camping, mai avea bricheta.

— O avea, sigur că o avea.

— S-a folosit de ea ?

— Da, ştiu sigur că s-a folosit, pentru că un domn a venit la masa noastră şi a cerut un foc. Grig i-a dat şi omul şi-a manifestat admiraţia pentru brichetă.

— Omul era străin sau vreun prieten ?

— Străin. Cel puţin pentru mine. Dar nici Grig n-a arătat în vreun fel că l-ar cunoaşte.

— Da... — făcu Morărescu şi-şi dădu seama imediat că iar revine la ticul care o supărase pe domnişoara Teodorescu. Mai mult chiar, se surprinse bătînd ritmic cu creionul în masă. Hotărît lucru, ticurile astea sînt semne de bătrîneţe sau cel puţin de rutină... „E cumplit cît de repede ne rutinizăm“ gîndi el şi-şi impuse să se supravegheze.

— L-aţi mai văzut după aceea ?

— Nu ! precipită răspunsul Violeta.

Căpitanul socoti fals acest răspuns. Fata îl dăduse extrem de repede, ca şi cum ar fi vrut să înlăture de la început orice bănuială. Încercă s-o încurce :

— Mîine o să-l vedeţi, domnişoară.

„E foarte clar“, gîndi el după ce urmări pe faţa fetei efectul acestui anunţ. Ea se sperie, dar se străduí să mascheze şi nu zise nici că vrea, nici că nu vrea să-l vadă. De aceea Morărescu o informă:

— Mîine, imediat ce ajungem în I., vom face o vizită la campingul de la Runca, poate îl mai întîlnim pe acolo. Sper să mă ajutaţi.

— Desigur ! fu de acord, fără convingere, fata.

— Acum propun să mergeţi să vă odihniţi, domnişoară. Noapte bună !

Deşi foarte obosit, Morărescu nu reuşea să adoarmă. Simţea că se apropie de sfîrşit, deşi îi

lipseau unele elemente pentru dezlegarea definitivă a cazului. Va merge totuși pe îndrăzneli, riscînd să greșească. Planul pentru a doua zi era făcut. Își impuse să doarmă, căci mîine avea de condus mașina cîteva ore în șir.

Porniră dis-de-dimineață spre I. cu mașini. Îl luă pe Vasiliu lîngă el și pe cele două femei pe bancheta din spate. Pe Cheran îl trimise cu altă mașină, sub pază sigură.

Mergeau cu viteză moderată ; Morărescu se simțea obosit. Din cînd în cînd le privea, în oglindă, pe cele două femei. Îl impresionase Sonia Barna la întîlnirea cu Violeta Teodorescu. Îi întinsese mîna cu un zîmbet trist și o întrebase prietenește : „Cum te simți, Viola ? Ai slăbit, ești palidă, ce-i cu tine ?!". Violeta izbucnise în plîns. Acum stăteau liniștite, nu schimbau nici o vorbă. Foarte tîrziu, Sonia Barna zise :

— Oare ne-au sosit materialele de la minister ?

— Știu eu !, îi răspunse cu voce stinsă Violeta.

Ajunseră după amiază în I., dar Morărescu nu opri în oraș, ci continuă drumul pînă la Runca. Închirie camere pentru toți, le spuse să se odihnească și să fie gata la ora șapte. În afară de Sonia Barna care nu avea deocamdată nici un rol. La șapte, cum fusese stabilit, Violeta Teodorescu se prezentă în restaurant. Era neliniștită, puțin nervoasă și paloarea din obraji îi străbătea prin fardul exagerat. Arătă masa la care stătuse ultima oară cu

Barna ; era ocupată, căci restaurantul era aglomerat. Responsabilul, umblînd aproape în pas alergător, le găsi clienților o altă masă și le-o oferi pe cea solicitată. Morărescu comandă o băutură și încercă să lege o discuție cu tînăra femeie, dar aceasta nu era în stare să schimbe o vorbă. De după perdeaua care acoperea podiumul orchestrei, Vasiliu urmărea scena. Îl ținea lîngă el pe omul de la care spera să vină elucidarea definitivă a cazului. Cînd socoti momentul potrivit îi spuse :

— Te duci la masa aceea și-i ceri bărbatului un foc. Apoi îi admiri bricheta. Atît. După aceea te întorci aici. Nu încerca să faci vreo prostie. cred că îți dai seama că n-ai nici o șansă.

Omul se apropie și făcu întocmai. Cînd îl văzu, Violeta Teodorescu își opri un țipăt și schiță un gest de apărare ca și cum străinul ar fi vrut s-o lovească. Se ridică și, alergînd printre mese, ieși, se duse în camera ei și încuie ușa pe dinăuntru. Morărescu o lăsă să se liniștească, apoi bătu de cîteva ori și fata deschise. Tremura ca varga și era galbenă-vineție.

— Are să mă omoare ! suspină ea.

— Fiți liniștită, acum sînteți cu mine.

O lăsă să-și revină, apoi îi reproșă cu oarecare asprime :

— Văd că m-ați mințit, domnișoară ! Nu știu de ce ați făcut-o, dar asta voi cerceta mai tîrziu. Acum vă rog să-mi spuneți ce a urmat atunci, după ce omul acela și-a aprins țigara !

— A plecat. A mulțumit și a plecat.

— Și Barna a rămas cu dumneavoastră ?

— Da. Am mai stat aproape un ceas. Pe urmă Grig a zis că vrea să se plimbe. Nu m-am mirat, căci întotdeauna ne plimbam pe lîngă șosea, pe marginea pădurii de deasupra căii ferate.

— Să mergem acolo ! propuse pe neașteptate Morărescu și văzînd-o pur și simplu speriată și disperată adăugă : Sper să fie ultimul necaz și pentru dumneavoastră și pentru mine.

Ajunși la locul indicat, Lache Vasiliu o luă de braț și se plimbară un timp printre copacii de deasupra căii ferate. Gura de tunel se vedea neagră ca un ochi de ciclop. Morărescu mergea în urma lor, la cîțiva pași.

— De unde a căzut ? întrebă el după ce-i lăsă să se apropie de tunel.

Fata arătă locul. Morărescu se uită în jos spre gura tunelului. Într-adevăr, cadavrul lui Barna acolo fusese găsit acum cîteva zile, sfărîmat de roțile trenului și amestecat cu pietriș.

— Dar cum de-o fi căzut de aici, om în toată firea ?! Este aproape imposibil să te duci jos ca un sac de nisip, exact în clipa cînd iese trenul din tunel ! Poate vă amintiți mai exact, domnișoară !

Fata tăcea.

— Atunci să propun eu o variantă. Bineînțeles, provizorie. Dumneavoastră o să-mi spuneți dacă e măcar pe aproape de cea reală. Să zicem că Barna

a avut aici o întîlnire cu omul care-i admirase bricheta. Aţi venit cu maşina. Aţi oprit să zicem acolo unde e acum maşina mea. Iertaţi-mă, n-am găsit, în pripă, un Fiat bleu. Pe dumneavoastră v-a lăsat în maşină. Şi el ce-a făcut, sînteţi drăguţă să-mi spuneţi ?

— Da, începu tulburată Violeta Teodorescu. Ne-am plimbat aproape o jumătate de ceas, timp în care el părea nervos şi se uita mereu la ceas. Eram fericită şi nu puneam preţ pe gesturile exterioare, de aceea nu m-am mirat că se uită mereu la ceas. Mai tîrziu am înţeles că sentimentul morţii îl neliniştea sau pur şi simplu era nerăbdător să-l vadă venind pe omul cu care avea întîlnire. Căci a avut o întîlnire.

— Nu mi-aţi spus pînă acum ! îi reproşă aspru Morărescu.

Violeta evită răspunsul şi din clipa aceea nu mai avu curaj să-l privească pe căpitan în ochi. Continuă pe un ton mai scăzut.

— M-a urcat în maşină şi m-a trimis la camping ; el a rămas spunîndu-mi că nu se simte prea bine şi vrea să se mai plimbe.

— Nu v-aţi opus ?

— Nu. Îi plăcea să fie ascultat, iar eu mă obişnuisem să-i îndeplinesc dorinţele ; se supăra foarte repede dacă...

— V-aţi întors la camping ?

— Nu, nu m-am întors ; eram neliniștită, aveam o presimțire. Am lăsat mașina după boschetul acela din marginea șoselei și m-am întors pe furiș, să-l pîndesc.

— Și ?

— Și s-a petrecut...

Violeta izbucni în plîns. Morărescu o înțelese și așteptă tăcut pînă își reveni. Nu-i puse nici o întrebare, știa că fata va spune singură ce s-a întîmplat.

— Un timp a continuat să se plimbe, uitîndu-se la ceas din cînd în cînd. Apoi, pe treptele acelea, dinspre tunel, a urcat un om. Au stat de vorbă puțin; Grig i-a dat ceva omului, iar omul a scos din buzunarul de la piept un pachet și i l-a întins. Grig l-a răsfoit, cred că erau bani, n-aș putea să spun exact. Apoi au început să se certe. Grig era foarte agresiv, ca și cum ar fi fost nemulțumit de ceva. L-a luat de piept . Și în clipa aceea... a țîșnit trenul din tunel, fluierînd strident.

Morărescu îl privi pe Vasiliu cu înțeles ; era limpede ce se întîmplase. Străinul, ca să scape, l-a prăvălit sub tren.

— Domnișoară Teodorescu, o singură întrebare. Omul era cel care-i admirase bricheta la camping ?

— Da, el. L-a aruncat sub roțile trenului ca pe-un bolovan. Am țipat îngrozitor. Omul și-a dat seama că a fost văzut, a scos pistolul și a venit

după mine. Am reușit să ajung la mașină și să pornesc cu viteză spre oraș. A tras după mașină. Apoi, cînd am ajuns acasă, mi-a telefonat. „Dacă sufli o vorbă, ești moartă !“, mi-a zis. „Tu și toată familia ta“. Și m-a învățat să spun varianta pe care v-am spus-o. Mi-a fost frică de moarte. Și m-am gîndit la ai mei ; părinții sînt niște bătrîni care și-au sacrificat pentru mine toată viața lor, toate bucuriile la care ar fi avut dreptul. A doua zi tata a venit la mine și mi-a spus îngrozit că a fost amenințat cu moartea dacă nu vine să mă liniștească. Acum totul s-a terminat. Îmi dau seama cît sînt de vinovată ; v-am indus în eroare, am mințit. Îmi dau seama. Viața mea...

Porniră spre oraș, la fel cum veniseră : Morărescu la volan, Vasiliu lîngă el, iar cele două femei, în spate. Mașina specială cu Cheran venea în urmă, la distanță. Nu le fusese greu să-l convingă să le dea bricheta de aur, căci după aceste dovezi, pierzînd toate atu-urile, Cheran se muiase ca un aluat și le spusese unde e ascunsă.

Într-un tîrziu, Morărescu le privi în oglindă pe cele două femei și le zise :

— Cred că mîine vă puteți relua lucrul ; sînt informat că v-au sosit materialele de la minister.

Urmări efectul pe fața lor. Sonia Barna era oarecum indiferentă, dar pe fața Violetei trecură umbre de mirare, de uluire și de bucurie.

Morărescu era satisfăcut. Ecuația fusese dezlegată. Acum îi părea așa de simplă încît se mira cum de i-a dat atîta de furcă. Îi spuse și lui Vasiliu această constatare, dar acesta nu-l aprobă. Totul ni se pare simplu după ce e rezolvat, filozofă el fără gravitate, mai mult spre glumă. Nu era însă de acord că e rezolvat chiar totul. El, cel puțin, mai avea o problemă, mai era Rafinatul care se interesa de cazul Barna. Morărescu fusese deja de acord că el e omul căruia Cheran trebuia să-i dea cele două filme, dar de vreme ce și Cheran și filmele erau în mîinile lor, le va fi foarte simplu să-l găsească pe Rafinat. Cu atît mai mult cu cît Cheran, complet dezarmat după scenele de la camping, le spusese unde trebuia să-l întîlnească și ce parolă de recunoaștere avea. Vasiliu ardea de nerăbdare să pornească în căutarea „amicului" cu mîini fine și voce răgușită. Imaginația lui lucra acum la o temperatură foarte ridicată. Își închipuia scene de urmărire, încleștări, surprize și, bineînțeles, o victorie dificilă dar cu atît mai merituoasă. Se dezumflă însă complet cînd Morărescu îi anunță intenția de a merge la întîlnire în locul lui Cheran.

— Tu ?

— Pe tine te cunoaște.

Avea dreptate, ca întotdeauna. Trebuia să i-l lase lui și pe Rafinat, așa că se consola să se ocupe de Cheran pînă la întoarcerea căpitanului. Întîlni-

rea urma să aibă loc la miezul nopţii, tot la Runca, dar în pădure, la un cot al şoselei. Înlocuitorul se urcă la volan şi plecă. Vasiliu privi după el cu un fel de nostalgie şi poate chiar cu puţină invidie. Noroc-cos om Morărescu ăsta !

Căpitanul ajunse la cotul şoselei cu o jumătate de oră înainte de miezul nopţii şi, conform planului dezvăluit de Cheran, coborî şi începu să umble la motor. De un sfert de ceas începuse o ploaie mărunţă, care apoi se înteţise şi acum turna cu găleata. În zece minute, Morărescu era ud pînă la piele. Şi omul nu venea ; probabil că nu umblă pe ploaie îşi zise căpitanul zîmbind. Două ore a trebuit să stea aplecat sub capota ridicată, începuse să tremure de frig şi era gata să-şi spună că Cheran a minţit, cînd auzi motorul unei maşini care se apropia în viteză. Opri chiar lîngă el şi-l întrebă :

— Bujia ?

— Nu, carburatorul, răspunse Morărescu.

— A, atunci e mai grav, zise celălalt, coborînd şi, în lumina slabă a farurilor, Morărescu îşi dădu seama că omul corespunde portretului făcut de Vasiliu ; aproape de 50 de ani, faţa măslinie, voce răguşită, mîini fine, eleganţă. Contactul cu ploaia nu-i făcea plăcere. Scoase grăbit o ţigară de foi şi ceru un foc. Morărescu scoase bricheta de aur şi i-o întinse. Omul aprinse protejînd flacăra de ploaie, apoi spuse mulţumesc şi puse bricheta în buzunar.

— Şi celelalte ? întrebă el grăbit.

Morărescu întinse mîna fără nici un cuvînt şi Rafinatul îi dădu un pachet de bancnote, apoi rămase el cu mîna întinsă. Căpitanul îi dădu încet ceva, un obiect minuscul, apoi îl rugă să-l ia cu maşina lui pînă la camping, pretextînd că a lui chiar se defectase.

— Regret, zise Rafinatul, nu merg în direcţia aceea ! şi se întoarse să se urce la volan.

— Ba da ! rosti aspru Morărescu.

Rafinatul se răsuci instinctiv spre el, dar arma căpitanului îl ameninţa :

— Urcaţi la volan, domnule ! porunci Morărescu, stăpîn pe situaţie. Vom merge spre Runca, dar nu ne vom opri acolo. Continuăm drumul pînă în oraş. Am pentru dumneavoastră un camping mai confortabil decît cel de la Runca.

Rafinatul rîse forţat :

— Ştiu, ştiu că sînteţi gazde bune.

Se urcă la volan, iar Morărescu în spate, supraveghindu-i mişcările.

— Viteză mică !, îi ceru el. Şoseaua e udă, vizibilitatea redusă. Te sfătuiesc să fii prudent.

— Ţi-e frică ?! zîmbi iar Rafinatul.

— Pentru dumneata. Un om pornit să facă prostii în viaţă, tot face, fără a şti cînd trebuie să se oprească.

Rafinatul tăcu, păstrîndu-şi doar zîmbetul ironic. După un timp întrebă :

— Și ce vrei să dovedești ducîndu-mă în oraș ? Doar nu-mi închipui că mi-ai dat chiar bricheta cu pricina și chiar filmele pe care le așteptam.

— Ba ți le-am dat. Sînt în buzunar la dumneata. Ce altă dovadă mai vrei ?

— Ai cam riscat, căpitane. Ești căpitanul Morărescu, nu-i așa ?

Ofițerul îl privi oarecum surprins, dar nu făcu un secret :

— Eu sînt, zise cu bună dispoziție.

— Ai riscat, zic, dacă mi-ai dat filmele originale. Dacă reușeam să te păcălesc, ce te făceai ?

Morărescu voi să-i răspundă că mersese la sigur, dar se opri în clipa următoare căci își dădea seama că într-adevăr riscase. Altfel însă, prinderea și dovedirea Rafinatului ar fi fost mai dificilă.

Tăcură multă vreme. Mașina mergea monoton, cu acel sunet fîșîit al roților pe șoseaua udă. Ștergătoarele de parbriz zvîcneau egal spre stînga și spre dreapta ca un puls de vietate speriată. Rafinatul părea împăcat cu situația ; conducea indiferent, nu încercă nici o mișcare suspectă. Totuși Morărescu nu-l slăbi din privire și nu lăsă arma jos nici o clipă.

În depărtare, pe șosea se iviră două faruri ; o mașină venea din direcția opusă. Rafinatul avu o ușoară tresărire sau mai exact un plus de concentrare care nu-i scăpă căpitanului. Mai mult, privi-

rile lor se întîlniră fulgerător în oglindă și în clipa următoare Rafinatul puse mîna stîngă pe mînerul portierei.

— Mărește viteza ! strigă Morărescu punîndu-i pistolul la ceafă.

Omul ascultă și apasă pe accelerator, dar nu-și retrase mîna de pe mînerul portierei. Cele două mașini se apropiau ; a lor mergea în mare viteză, cealaltă înainta încet, cu prudență pe șoseaua udă. Cînd farurile se încrușișară și-i orbi, Rafinatul deschise portiera și voi să sară, dar Morărescu, care se așteptase exact la o asemenea figură, îl apucă zdravăn și-l reținu.

— Frîna ! îi răcni el în ceafă.

Celălalt frînă brusc și rămase moale în fața volanului, cu mîinile căzute pe genunchi. Era transpirat și avea respirația accelerată de parcă alergase pe jos cîțiva kilometri.

— Păi vezi, domnule, ce fel de om ești ! Dacă vrei să te sinucizi, ai puțintică răbdare să ajungem în oraș.

Trebui să aștepte ca Rafinatul să-și revină și să poată conduce din nou. Merseră apoi liniștit, fără nici un incident, și peste o jumătate de ceas — era de acum aproape ziuă — mașina intră pe poarta inspectoratului. Ud complet, Vasiliu stătea în mijlocul curții. Așteptase mai mult de trei ore întoarcerea lui Morărescu și nu se mișcase din ploaie. Îl

salută ironic pe Rafinat deschizîndu-i portiera și-l privi lung. Față măslinie, mîini fine, păr negru „just beginning to go grey“ își zise amintindu-și de profesoara de engleză pe care n-o mai văzuse de o săptămînă. Ca și pe Nadina, căreia îi promise, în gînd, că în seara aceleiași zile va veni la spectacolul ei.

Deși îl știa pe de rost.